

Näringsliv

24

Förslag till statens budget för 2013

Näringsliv

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Näringsliv.....	11
2.1	Omfattning.....	11
2.2	Utgiftsutveckling	11
2.3	Skatteutgifter.....	12
3	Näringspolitik.....	13
3.1	Omfattning.....	13
3.2	Utgiftsutveckling	14
3.3	Skatteutgifter.....	15
3.4	Mål	19
3.5	Resultatredovisning	19
3.5.1	Entreprenörskap och företagande.....	19
3.5.2	Innovation och förnyelse.....	29
3.5.3	Ramvillkor för företag och konkurrens.....	37
3.6	Vissa frågor angående förvaltningen av statligt ägda företag	55
3.6.1	Åtterrapporering i vissa frågor.....	55
3.6.2	Bemyndigande om försäljning av vissa statligt ägda företag	57
3.7	Politikens inriktning	59
3.8	Budgetförslag	72
3.8.1	1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader.....	72
3.8.2	1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	73
3.8.3	1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.....	74
3.8.4	1:4 Tillväxtverket.....	75
3.8.5	1:5 Näringslivsutveckling m.m.....	75
3.8.6	1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	77
3.8.7	1:7 Turistfrämjande.....	77
3.8.8	1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	78
3.8.9	1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning.....	79
3.8.10	1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.....	80
3.8.11	1:11 Patentbesvärshöjningen.....	81
3.8.12	1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	81

3.8.13	1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	82
3.8.14	1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien.....	82
3.8.15	1:15 Konkurrensverket.....	83
3.8.16	1:16 Konkurrensforskning	83
3.8.17	1:17 Medel till AB Göta kanalbolag	84
3.8.18	1:18 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda bolag m.m.....	85
3.8.19	1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag.....	85
3.8.20	1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer.....	86
3.8.21	1:21 Finansiering av rättegångskostnader	87
3.8.22	1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation.....	87
3.9	Övrig statlig verksamhet	88
3.9.1	Bolagsverket.....	88
3.9.2	Patent- och registreringsverket.....	88
3.9.3	Patentombudsnamnden.....	88
3.9.4	Revisorsnamnden.....	88
4	Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande.....	89
4.1	Omfattning	89
4.2	Utgiftsutveckling.....	90
4.3	Mål.....	90
4.4	Resultatredovisning	90
4.4.1	Handels- och investeringsfrämjande	90
4.4.2	EU:s inre marknad.....	97
4.4.3	Internationell handelspolitik.....	100
4.5	Politikens inriktning.....	104
4.6	Budgetförslag	113
4.6.1	2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	113
4.6.2	2:2 Kommerskollegium	114
4.6.3	2:3 Exportfrämjande verksamhet.....	114
4.6.4	2:4 Investeringsfrämjande	116
4.6.5	2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer.....	117
4.6.6	2:6 Bidrag till standardiseringen	117
4.6.7	Exportkreditnamnden	118
4.6.8	Låneram för kreditgaranti för Aktiebolaget Svensk Exportkredit ...	119

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	10
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv	11
2.2 Härledning av ramnivån 2013–2016. Utgiftsområde 24 Näringsliv	11
2.3 Ramnivå 2013 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 24 Näringsliv.....	12
2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv, netto	12
3.1 Utgiftsutveckling inom område Näringspolitik	14
3.2 Skatteutgifter inom näringspolitiken, netto.....	15
3.3 Anslagsutveckling 1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader.....	72
3.4 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader	73
3.5 Anslagsutveckling 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	73
3.6 Beställningsbemyndigande.....	73
3.7 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	74
3.8 Anslagsutveckling 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.....	74
3.9 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	75
3.10 Anslagsutveckling 1:4 Tillväxtverket.....	75
3.11 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:4 Tillväxtverket.....	75
3.12 Anslagsutveckling 1:5 Näringslivsutveckling m.m.....	75
3.13 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	76
3.14 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:5 Näringslivsutveckling m.m.....	76
3.15 Anslagsutveckling 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.....	77
3.16 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	77
3.17 Anslagsutveckling 1:7 Turistfrämjande	77
3.18 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:7 Turistfrämjande	78
3.19 Anslagsutveckling 1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.....	78
3.20 Offentligrättslig verksamhet.....	78
3.21 Uppdragsverksamhet.....	78
3.22 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	79
3.23 Anslagsutveckling 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning.....	79
3.24 Beställningsbemyndigande.....	80
3.25 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning.....	80
3.26 Anslagsutveckling 1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av olja- och gasanläggningar, m.m.	80

3.27 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.	81
3.28 Anslagsutveckling 1:11 Patentbesvärsträtten.....	81
3.29 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:11 Patentbesvärsträtten.....	81
3.30 Anslagsutveckling 1:12 Bolagsverket; Finansiering av likvidatorer	81
3.31 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer.....	82
3.32 Anslagsutveckling 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	82
3.33 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet.....	82
3.34 Anslagsutveckling 1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien.....	82
3.35 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien.....	83
3.36 Anslagsutveckling 1:15 Konkurrensverket.....	83
3.37 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:15 Konkurrensverket.....	83
3.38 Anslagsutveckling 1:16 Konkurrensforskning	83
3.39 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, 1:16 Konkurrensforskning	84
3.40 Anslagsutveckling 1:17 Medel till AB Göta kanalbolag.....	84
3.41 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:17 Medel till AB Göta kanalbolag.....	84
3.42 Anslagsutveckling 1:18 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda bolag m.m.	85
3.43 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:18 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda bolag m.m.....	85
3.44 Anslagsutveckling 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag.....	85
3.45 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag.....	86
3.46 Anslagsutveckling 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer	86
3.47 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer	86
3.48 Anslagsutveckling 1:21 Finansiering av rättegångskostnader	87
3.49 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, 1:21 Finansiering av rättegångskostnader	87
3.50 Anslagsutveckling 1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation.....	87
3.51 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation.....	87
3.52 Offentligrättslig verksamhet	88
3.53 Uppdragsverksamhet	88
3.54 Offentligrättslig verksamhet	88
3.55 Uppdragsverksamhet	88
3.56 Offentligrättslig verksamhet	88
3.57 Uppdragsverksamhet	88
4.1 Utgiftsutveckling inom Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande.....	90
4.2 Anslagsutveckling 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet.....	113
4.3 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Ackreditering m.m. samt Internationellt utvecklingsarbete.....	113
4.4 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Metrologi m.m.....	113
4.5 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	114
4.6 Anslagsutveckling 2:2 Kommerskollegium	114

4.7 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:2 Kommerskollegium.....	114
4.8 Anslagsutveckling 2:3 Exportfrämjande verksamhet	114
4.9 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	115
4.10 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:3 Exportfrämjande verksamhet	116
4.11 Anslagsutveckling 2:4 Investeringsfrämjande.....	116
4.12 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:4 Investeringsfrämjande.....	116
4.13 Anslagsutveckling 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer.....	117
4.14 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer.....	117
4.15 Anslagsutveckling 2:6 Bidrag till standardiseringen.....	117
4.16 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:6 Bidrag till standardiseringen.....	118
4.17 Uppdragsverksamhet.....	118

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att helt eller delvis avyttra statens aktier i företagen Aktiebolaget Bostadsgaranti, Lernia AB och Vectura Consulting AB (avsnitt 3.6.2),
2. bemyndigar regeringen att som likvid vid en försäljning av aktier i de under 1 ovan nämnda företagen utöver kontanter ta emot aktier eller andra former av tillgångar (avsnitt 3.6.2),
3. bemyndigar regeringen att avyttra de tillgångar som staten enligt 2 får som likvid vid en försäljning om andra tillgångar än kontanter erhålls (avsnitt 3.6.2),
4. bemyndigar regeringen att vidta de åtgärder som i övrigt krävs för att genomföra transaktionerna enligt 1–3 (avsnitt 3.6.2),
5. godkänner att de direkta försäljningskostnader som uppkommer för staten i samband med avyttring av aktier enligt 1 och 3 får avräknas mot dessa intäkter (avsnitt 3.6.2),
6. bemyndigar regeringen att under 2013 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 500 000 000 kronor 2014–2018 (avsnitt 3.8.2),
7. bemyndigar regeringen att under 2013 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 390 000 000 kronor 2014 och 2015 (avsnitt 3.8.5),
8. bemyndigar regeringen att under 2013 för anslaget 1:9 *Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 500 000 kronor 2014 och 2015 (avsnitt 3.8.9),
9. bemyndigar regeringen att under 2013 för anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor 2014–2016 (avsnitt 4.6.3),
10. bemyndigar regeringen att under 2013 ikläda staten betalningsansvar för exportkreditgarantier som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 500 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.7),
11. bemyndigar regeringen att under 2013 ikläda staten betalningsansvar för investeringsgarantier som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.7),
12. bemyndigar regeringen att för 2013 besluta att Exportkreditnämnden får obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeståndsbetalning (avsnitt 4.6.7),
13. bemyndigar regeringen att för 2013 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive

- tidigare gjord upplåning uppgår till högst 100 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8),
14. bemyndigar regeringen att under 2013 ikläda staten betalningsansvar i form av en kreditgaranti till Aktiebolaget Svensk Exportkredit som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 250 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8),
15. för budgetåret 2013 anvisar ramanslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag	Anslagstyp	
1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader	Ramanslag	155 019
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	Ramanslag	2 223 891
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	Ramanslag	599 133
1:4 Tillväxtverket	Ramanslag	243 922
1:5 Näringslivsutveckling m.m.	Ramanslag	580 022
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	Ramanslag	77 601
1:7 Turistfrämjande	Ramanslag	120 035
1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	Ramanslag	218 369
1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	Ramanslag	5 818
1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.	Ramanslag	14 000
1:11 Patentbesvärsrätten	Ramanslag	21 321
1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	Ramanslag	11 515
1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	Ramanslag	4 297
1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	Ramanslag	8 327
1:15 Konkurrensverket	Ramanslag	134 319
1:16 Konkurrensforskning	Ramanslag	13 686
1:17 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen	Ramanslag	25 310
1:18 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.	Ramanslag	42 150
1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag	Ramanslag	1 000
1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer	Ramanslag	17 780
1:21 Finansiering av rättegångskostnader	Ramanslag	18 000
1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation	Ramanslag	260 000
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	Ramanslag	23 100
2:2 Kommerskollegium	Ramanslag	81 025
2:3 Exportfrämjande verksamhet	Ramanslag	243 889
2:4 Investeringsfrämjande	Ramanslag	57 878
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	Ramanslag	20 517
2:6 Bidrag till standardiseringen	Ramanslag	31 121
Summa		5 253 045

2 Näringsliv

2.1 Omfattning

Utgiftsområde 24 Näringsliv omfattar näringspolitik samt utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	Utfall 2011	Budget 2012 ¹	Prognos 2012	Förslag 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015	Beräknat 2016
Näringspolitik	4 188	5 553	5 466	4 796	5 070	4 725	4 912
Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	436	458	454	458	461	384	389
Äldreanslag	721	0	1	0	0	0	0
Totalt för utgiftsområde 24 Näringsliv	5 344	6 012	5 921	5 253	5 531	5 109	5 301

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Regeringen föreslår att 5 253 miljoner kronor anvisas till utgiftsområde 24 Näringsliv för 2013. Den lägre anslagsnivån jämfört med 2012 förklaras huvudsakligen av de medel som engångsvis tillfördes anslaget 1:19 *Kapitalinsatser i statliga bolag* i budgetpropositionen för 2012.

För 2014 beräknas anslagsnivån till 5 531 miljoner kronor, för 2015 till 5 109 miljoner kronor och för 2016 till 5 301 miljoner kronor.

I tabell 2.2 redovisas förändringen av anslagsnivån för perioden 2013–2016 jämfört med statens budget för 2012 fördelat på olika komponenter. Den årliga pris- och löneomräkningen av anslagen för förvaltningsändamål som görs för att kompensera myndigheterna för pris- och löneökningar utgör en del av den föreslagna anslagsförändringen.

Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2013–2016. Utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	6 012	6 012	6 012	6 012
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	32	96	161	240
Beslut	-795	-576	-1 059	-946
Överföring till/från andra utgiftsområden	0	-1	-5	-5
Övrigt	4	0	0	0
Ny ramnivå	5 253	5 531	5 109	5 301

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

Av tabell 2.3 framgår utgiftsområdets föreslagna anslagsram för 2013 realekonomiskt fördelad på transfereringar, verksamhetskostnader samt investeringar.

Tabell 2.3 Ramnivå 2013 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	2013
Transfereringar ¹	3 011
Verksamhetskostnader ²	2 232
Investeringar ³	10
Summa ramnivå	5 253

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2010 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Skatteutgifter

Samhällets stöd till företag och hushåll inom utgiftsområde 24 Näringsliv redovisas normalt i huvudsak på budgetens utgiftssida. Vid sidan av dessa stöd finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en likformig beskattning, s.k. skatteutgifter. Avvikelse från en likformig beskattning utgör en skatteförmån om t.ex. en viss grupp av skattskyldiga omfattas av en skattelättnad i förhållande till en likformig beskattning och som en skattesanktion om det rör sig om ett ”överuttag” av skatt. Många av skatteutgifterna har införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika områden som t.ex. konjunktur-, bostads-, miljö- eller arbetsmarknadspolitik. Dessa skatteutgifter påverkar budgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på budgetens utgiftssida. En utförlig beskrivning av redovisningen av skatteutgifterna har redovisats i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2012 (skr. 2011/12:136).

Av tabell 2.4 framgår de nettoberäknade skatteutgifterna som är att hänföra till utgiftsområde 24 Näringsliv.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv, netto

Miljoner kronor

	Prognos 2012	Prognos 2013
Näringspolitik	25 380	26 040
Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	0	0
Totalt för utgiftsområdet	25 380	26 040

3 Näringspolitik

3.1 Omfattning

Inom näringspolitiken ryms insatser för att skapa goda ramvillkor för företag, företagsutveckling, främjande av entreprenörskap, arbete för att stärka innovationskraften, arbete för att förenkla för företagen, konkurrensfrämjande arbete, turistfrämjande samt immaterial- och associationsrättsliga frågor. Vidare ingår undersökning av och information om landets geologi och mineralhantering samt tillstånd och tillsyn enligt minerallagen (1991:45) samt miljösäkring. Därutöver ingår bidrag till forskning och utveckling, stöd till svenska standardiseringsorganisationen samt ansvar för säkerhetsfrågor inom elområdet.

Myndigheter som verkar inom näringspolitiken är Verket för innovationssystem (Vinnova), Tillväxtverket, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Patentbesvärsrätten (PBR), Patent- och registreringsverket (PRV), Patentombuds nämnden, Bolagsverket, Konkurrensverket, Elsäkerhetsverket och Revisorsnämnden.

Statligt ägda bolag och stiftelser m.m. som berörs i det följande är Almi Företagspartner AB (Almi), VisitSweden AB, AB Göta kanalbolag, RISE – Research Institutes of Sweden Holding AB, Innovationsbron AB samt Sveriges Standardiseringsråd (SSR), Stiftelsen Industrifonden och Stiftelsen Svensk Industridesign (SVID).

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom område Näringspolitik

Miljoner kronor

	Utfall 2011	Budget 2012 ¹	Prognos 2012	Förslag 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015	Beräknat 2016
<i>Näringspolitik</i>							
1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader	147	169	166	155	158	161	165
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	1 932	2 018	1 967	2 224	2 477	2 590	2 780
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	468	473	473	599	604	611	619
1:4 Tillväxtverket	367	367	362	244	242	246	250
1:5 Näringslivsutveckling m.m.	513	646	623	580	583	282	282
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	78	80	78	78	81	82	84
1:7 Turistfrämjande	140	140	140	120	121	92	93
1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	181	217	216	218	223	227	200
1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	6	6	6	6	6	6	6
1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.	8	9	8	14	14	14	14
1:11 Patentbesvärsträtten	18	19	18	21	19	19	20
1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	10	11	11	12	12	12	12
1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	4	4	4	4	4	4	4
1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	8	8	8	8	8	8	8
1:15 Konkurrensverket	130	133	128	134	137	140	143
1:16 Konkurrensforskning	14	14	14	14	14	14	14
1:17 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen	20	27	27	25	25	25	23
1:18 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.	18	42	48	42	42	22	23
1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag	0	1 001	1 000	1	1	1	1
1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer	16	18	17	18	18	18	18
1:21 Finansiering av rättegångskostnader	0	18	18	18	18	18	18
1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation	110	135	135	260	262	132	134
Summa Näringspolitik	4 188	5 553	5 466	4 796	5 070	4 725	4 912
<i>Äldreanslag</i>							
2011 1:15 Rymdverksamhet	274	0	0	0	0	0	0
2011 1:25 Avgifter till internationella organisationer	443	0	0	0	0	0	0
2011 1:26 Bolagsverket	1	0	0	0	0	0	0
2010 1:24 Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft	0	0	0	0	0	0	0
2010 1:26 Avvecklingsanslag för Nutek, ITPS och Glesbygdverket	3	0	1	0	0	0	0
Summa Äldreanslag	721	0	1	0	0	0	0
Summa område Näringspolitik	4 909	5 553	5 467	4 796	5 070	4 725	4 912

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

För 2012 prognostiseras de totala utgifterna för området uppgå till 5 467 miljoner kronor, vilket är något mindre jämfört med tilldelade medel.

Regeringens förslag till anslag 2013 för näringspolitiken innebär att 4 796 miljoner kronor anvisas. Den lägre anslagsnivån jämfört med

2012 förklaras huvudsakligen av de medel som engångsvis tillfördes anslaget 1:19 *Kapitalinsatser i statliga bolag* i budgetpropositionen för 2012.

För 2014 beräknas anslagsnivån till 5 070 miljoner kronor, för 2015 till 4 725 miljoner kronor och för 2016 till 4 912 miljoner kronor.

3.3 Skatteutgifter

Skatteutgifterna inom utgiftsområde 24 Näringsliv samt en definition av begreppet redovisas i avsnitt 2.3. I tabell 3.2 nedan följer en redovisning av de nettoberäknade skatteutgifter som kan hänföras till näringspolitikens område. I anslutning till tabellen ges en kortfattad beskrivning av respektive skatteutgift.

Tabell 3.2 Skatteutgifter inom näringspolitiken, netto

Miljoner kronor

	Prognos 2012	Prognos 2013
Löneunderlaget i fåmansaktiebolag	-	-
Kapitalvinst på kvalificerade andelar	-	-
Underskott i aktiv näringsverksamhet m.m.	0	0
Sjöinkomstavgift	150	150
Sänkt skatt för utländska nyckelpersoner	750	750
Utjämningsavgift av småföretagares inkomst	-	-
Kapitalvinst på näringsfastigheter	1 500	1 530
Matching-credit-klausuler i olika dubbelbeskattningsavtal	-	-
Koncernbidragsdispens	-	-
Rabatter och liknande från ekonomiska föreningar	-	-
Utdelning och kapitalvinst på aktier i noterade bolag	670	690
Utdelning och kapitalvinst på kvalificerade aktier	4 500	4 680
Utdelning av aktier	-	-
Utdelning och kapitalvinst på andelar i oäkta bostadsrättsföreningar	10	20
Ersättning skiljemannauppdrag	-	-
Nedsatta socialavgifter för egenföretagare som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare	270	280
Inga socialavgifter för egenföretagare som är födda 1937 eller tidigare	100	100
Nedsatta socialavgifter för anställda som fyllt 65 år och som är födda 1938 eller senare	1 840	1 920
Inga socialavgifter för anställda som är födda 1937 eller tidigare	220	220
Transport i skidliftnät	150	160
Restaurang- och cateringtjänster	5 240	5 610

Rumsuthyrning	1 400	1 500
Nedsatt energiskatt för diesel i gruvindustriell verksamhet	90	100
Nedsatt energiskatt på uppvärmningsbränslen inom industrin	700	690
Nedsatt energiskatt på el som används inom industrin	12 790	13 180
Befrielse från energiskatt på el vid deltagande i program för energieffektivisering inom industrin	150	150
Nedsatt koldioxidskatt för diesel i gruvindustriell verksamhet	140	140
Nedsatt koldioxidskatt för uppvärmningsbränslen inom industrin utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter	800	780
Särskild nedsättning av koldioxidskatt för uppvärmning inom industrin	10	10
Skattereduktion för sjöinkomst	70	70
Fastighetsskatt på lokaler	-5 150	-5 590
Fastighetsskatt på industrienheter	-1 020	-1 100
Totalt för näringspolitik	25 380	26 040

"-" betyder att utgiften inte kunnat kvantifieras.

Löneunderlaget i fåmansaktiebolag

Enligt 57 kap. 11 § jämfört med 16–19 §§ inkomstskattelagen tillkommer vid tillämpning av huvudregeln enligt ovan ett utdelningsutrymme baserat på företagets lönesumma, utöver den schablonavkastning som baseras på den s.k. klyvningsräntan och aktiernas anskaffningsvärde. Detta gäller endast om det s.k. lönekravet är uppfyllt. Detta gäller dock inte vid tillämpning av förenklingsregeln.

En skatteutgift uppkommer i den mån huvudregeln tillämpas och lönekravet är uppfyllt, såvida det lönebaserade utrymmet resulterar i att avkastning på arbete beskattas i inkomstlaget kapital. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt och består i skillnaden mellan dubbelbeskattad tjänste- och dubbelbeskattad kapitalinkomst.

Kapitalvinst på kvalificerade andelar

Enligt 57 kap. 21–23 §§ inkomstskattelagen ska kapitalvinst på kvalificerade andelar som överstiger gränobeloppet tas upp till beskattning i inkomstlaget tjänst. Under beskattningsåret och föregående fem beskattningsår ska dock högst 90 inkomstbasbelopp beskattas som tjänsteinkomst. Ytterligare kapitalvinst beskattas som

kapitalinkomst. Den del av kapitalvinsten som överstiger gränsbeloppet (dvs. utdelningsutrymmet för kapitalbeskattning) men som pga. begränsningsregeln ändå beskattas som kapitalinkomst medför en skatteutgift som avser skatt på inkomst av tjänst. Skatteutgiften består i skillnaden i skattesats mellan tjänste och kapitalinkomst.

Underskott i aktiv näringsverksamhet m.m.

Underskott av aktiv näringsverksamhet får dras av som allmänt avdrag under vissa förutsättningar (maximalt under fem års tid med högst 100 000 kronor per år; restriktionerna gäller dock inte litterär, konstnärlig eller liknande verksamhet) (64 kap. 2–4 §§ inkomstskattelagen). Normen är annars att underskottet får sparas och kvittas mot senare överskott i den aktiva näringsverksamheten. Den tidigare lagda kvittningen är en skattecredit. Skatteutgiften utgörs av räntan på skattekrediten och avser inkomst av tjänst.

Sjöinkomstavdrag

Skattskyldiga som har haft sjöinkomst under hela beskattningsåret ges sjöinkomstavdrag som uppgår till 36 000 kronor om fartyget till övervägande del går i fjärrfart och 35 000 kronor om det går i närfart (64 kap. 2 § inkomstskattelagen). Om man inte har arbetat ombord hela året ges avdrag för varje dag som sjöinkomst upp bärs. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst.

Sänkt skatt för utländska nyckelpersoner

Vissa förmåner och ersättningar till utländska experter, forskare och andra nyckelpersoner kan under vissa förutsättningar undantas från beskattning (11 kap. 22–23 §§ inkomstskattelagen). För skattebefrielse krävs beslut av Forskar-skattenämnden (11 kap. 23 a § inkomstskattelagen). Bland annat undantas 25 procent av lönen och vissa ersättningar för utgifter, t.ex. avgifter för barns skolgång i grund- och gymnasieskola, från beskattning. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt.

Utjämning av småföretagares inkomst

Inkomstutjämnande åtgärder i små företag, t.ex. avsättningar till skogskonto (21 kap. inkomstskattelagen) och periodiseringsfond (30 kap. inkomstskattelagen) samt överavskrivningar (18 kap. inkomstskattelagen), leder till en skatteutgift när åtgärderna medför att ägarens marginalskatt blir olika vid avsättning och uttag. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst.

Kapitalvinst på näringsfastigheter

Kapitalvinst på enskildas näringsfastigheter beskattas som kapitalinkomst (13 kap. 6 § inkomstskattelagen). Skatteutgiften avser att en större del av näringsinkomsten beskattas som kapitalinkomst än vad som är normenligt. För denna del kan skatteutgiften beräknas ur skillnaden mellan skattesatsen för näringsinkomst (inklusive särskild löneskatt) och kapitalinkomstskattesatsen.

Matching-credit-klausuler i olika dubbelbeskattningsavtal

I vissa fall kan en skattskyldig få avräkning för den skatt som skulle ha utgått i det andra avtalslandet även om sådan skatt inte har betalats. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Koncernbidragsdispens

Regeringen kan i vissa fall medge att avdrag får göras för lämnade bidrag trots att reglerna för koncernbidrag inte är uppfyllda (35 kap. 8 § inkomstskattelagen). Detta förutsätter dels att avdraget redovisas öppet, dels att den verksamhet som bedrivs av berörda företag ska vara av samhällsekonomiskt intresse. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Rabatter och liknande från ekonomiska föreningar

Ekonomiska föreningar får, enligt 39 kap. 22 § inkomstskattelagen, göra avdrag för rabatter, utdelningar m.m. trots att dessa inte är skatteplikt-

tiga hos mottagaren. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Utdelning och kapitalvinst på aktier i onoterade bolag

Enligt 42 kap. 15 a § inkomstskattelagen beskattas kapitalinkomster för delägare i onoterade bolag skattesatsen 25 procent istället för 30 procent, vilket är normen för kapitalinkomster. Den lägre skattesatsen ger upphov till en skatteutgift som avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning och kapitalvinst på kvalificerade aktier

För den del av utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar som understiger gränsvärdet tas fr.o.m. inkomståret 2006 endast 2/3 upp till beskattning enligt 57 kap. 20 och 21 §§ inkomstskattelagen. Den effektiva skatten på kapitalavkastningen blir således 20 procent, vilket är lägre än normen för kapitalinkomster. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning av aktier

Beskattning av aktieutdelning i form av aktier skjuts i det fall ett antal villkor är uppfyllda upp till dess att mottagaren säljer aktierna, se den s.k. lex Asea, 42 kap. 16 § inkomstskattelagen. Rätten på denna skattecredit är en skatteutgift. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning och kapitalvinst på andelar i oäkta bostadsrättsföreningar

Andelar i oäkta bostadsrättsföreningar omfattas av lättnadsreglerna till och med utgången av 2015. Lättnadsreglerna motsvarar de regler i 43 kap. inkomstskattelagen som gällde för utdelning och kapitalvinst på andelar i onoterade bolag före inkomståret 2006. Lättnadsreglerna medför en skattelättnad. 70 procent av statslåneräntan multiplicerat med ett speciellt definierat underlag (i princip omkostnadsbeloppet för bostadsrätten) undantas från beskattning i inkomstslaget kapital. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Ersättning skiljemannauppdrag

Ersättning för skiljemannauppdrag ingår inte i underlaget för socialavgifter om parterna är av utländsk nationalitet enligt 2 kap. 20 § socialavgiftslagen. Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Nedsatta socialavgifter för egenföretagare som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare

För egenföretagare som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare, dvs. de som omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet (SFS 2006:1339), ska enbart ålderspensionsavgiften betalas (3 kap. 15 § socialavgiftslagen). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Inga socialavgifter för egenföretagare som är födda 1937 eller tidigare

För egenföretagare som är födda 1937 eller tidigare, dvs. de som omfattas av det gamla ålderspensionssystemet (SFS 2007:1250), ska inga socialavgifter betalas (övergångsbestämmelse 5 i SFS 2000:980). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Nedsatta socialavgifter för anställda som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare

För anställda som har fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare, dvs. de som omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet (SFS 2006:1339) ska enbart ålderspensionsavgiften betalas (2 kap. 27 § socialavgiftslagen). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Inga socialavgifter för anställda som är födda 1937 eller tidigare

För anställda som är födda 1937 eller tidigare, dvs. de som omfattas av det gamla ålderspensionssystemet (SFS 2007:1250), ska inga socialavgifter betalas (övergångsbestämmelse 5 i SFS 2000:980). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Transport i skidliftar

Av 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen följer att mervärdesskatten för transport i skidlift är nedsatt till 6 procent. Transport i skidlift räknas som antingen idrottstjänst eller personbefordran. Transport i skidlift sker normalt med syfte att nyttja nedfarterna i skidanläggningen och därmed som utnyttjande av idrottsanläggning. I de fall den som köper en transport i skidlift inte utnyttjar nedfarterna i anläggningen, t.ex. då liftanläggningen är öppen sommartid, kan transportmomentet anses vara det dominerande, och transporten faller därför under kategorin personbefordran. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Restaurang- och cateringtjänster

För restaurang- och cateringtjänster gäller nedsatt mervärdesskatt till 12 procent enligt 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen. Nedsättningen gäller för omsättning av restaurang- och cateringtjänster med undantag för den del som avser spritdrycker, vin och starköl. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Rumsuthyrning

Enligt 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen är skattesatsen för rumsuthyrning nedsatt till 12 procent. Nedsättningen gäller rumsuthyrning inom ramen för hotellrörelse eller liknande verksamhet samt upplåtelse av campingplatser. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Nedsatt energiskatt för diesel i gruvindustriell verksamhet

Enligt 6 a kap. 1 § 13 lagen om skatt på energi gäller energiskattebefrielse med 84 procent för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet. Beskattningen följer den beskattning som gäller för uppvärmningsbränsle inom industrin. Det innebär att den procentuella nedsättningen av skatten på diesel

ger en skattenivå som motsvarar energiskatten för uppvärmningsolja inom industrin. Beräkningen av skatteutgiften utgår från skattesatsen på diesel i miljöklass 1. Riksdagen har beslutat att höja energiskattebefrielsen till 86 procent fr.o.m. 2013.

Nedsatt energiskatt på uppvärmningsbränslen inom industrin

För industrin inom och utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter gäller enligt 6 a kap. 1 § 9 lagen om skatt på energi energiskattebefrielse med 70 procent för användning av fossila bränslen i tillverkningsprocessen. Normen utgörs av full energiskatt på bränsle.

Nedsatt energiskatt på el som används inom industrin

I 11 kap. 3 § lagen om skatt på energi anges energiskattesatserna på el. El som används i tillverkningsprocesser inom industrisektorn beskattas med 0,5 öre/kWh. Normen utgörs av normalskattesatsen på el.

Befrielse från energiskatt på el vid deltagande i program för energieffektivisering inom industrin

För energiintensiva industriföretag, som deltar i program för energieffektivisering gäller befrielse från energiskatten på el (11 kap. 9 § 6–7 lagen om skatt på energi). Detta innebär en ytterligare skattenedsättning från den tidigare nedsatta skattesatsen för el inom industrisektorn på 0,5 öre/kWh. Den ytterligare skatteutgiften uppgår till 0,5 öre/kWh. Från och med den 1 januari 2013 får inga nya industriföretag godkännas som deltagare i programmet.

Nedsatt koldioxidskatt för diesel i gruvindustriell verksamhet

Enligt 6 a kap. 1 § 13 lagen om skatt på energi gäller koldioxidskattebefrielse med 70 procent för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet. Normen utgörs av full koldioxidskattesats. Riksdagen har

beslutat att skattebefrielsen sänks till 40 procent fr.o.m. 2015.

Nedsatt koldioxidskatt för uppvärmningsbränslen inom industrin utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter

För industrin utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter gäller enligt 6 a kap. 1 § 9 b lagen om skatt på energi koldioxidskattebefrielse med 70 procent för användning av fossila bränslen i tillverkningsprocessen. Normen utgörs av full koldioxidskattesats. Riksdagen har beslutat att koldioxidskattebefrielsen sänks till 40 procent fr.o.m. 2015.

Särskild nedsättning av koldioxidskatt för uppvärmning inom industrin

Enligt 9 kap. 9 § lagen om skatt på energi medges energiintensiva industriföretag nedsättning av koldioxidskatten, utöver den generella nedsättningen, om koldioxidskatten överstiger 1,2 procent av de framställda produkternas försäljningsvärde. För det överskjutande beloppet sätts skatten ned till 24 procent. EU:s minimiskattesatser måste dock alltid respekteras. Normen utgörs av full koldioxidskattesats. Riksdagen har beslutat att slopa den särskilda nedsättningsregeln fr.o.m. 2015. Skatteutgiften upphör därmed.

Skattereduktion för sjöinkomst

Skattskyldiga med sjöinkomst under hela beskattningsåret har enligt 67 kap. 3 § inkomstskattelagen rätt till skattereduktion med 14 000 kronor per år om fartyget till övervägande del gått i fjärrfart och med 9 000 kronor per år om det gått i närfart. Om den skattskyldige haft sjöinkomst under endast en del av året, ska reduktion medges för varje dag som sjöinkomst innehas.

Fastighetsskatt på lokaler

Enligt 3 § lagen om statlig fastighetsskatt ska statlig fastighetsskatt betalas för lokaler i hyreshus. Fastighetsskatten på lokaler är en objektskatt som enbart träffar fastighetskapital. Ef-

tersom intäkterna beskattas som inkomst av näringsverksamhet utgör fastighetsskatten (som är avdragsgill mot intäkterna), till den del den inte reducerar inkomstskatten, en skattesanktion.

Fastighetsskatt på industrienheter

Enligt 3 § lagen om statlig fastighetsskatt ska statlig fastighetsskatt betalas på industri- och elproduktionsenheter. Fastighetsskatten på industri- och elproduktionsenheter är en objektskatt som enbart träffar fastighetskapital. Eftersom intäkterna beskattas som inkomst av näringsverksamhet utgör fastighetsskatten (som är avdragsgill mot intäkterna), till den del den inte reducerar inkomstskatten, en skattesanktion.

3.4 Mål

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag, för att därigenom bryta utanförskapet.

De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning.

3.5 Resultatredovisning

3.5.1 Entreprenörskap och företagande

Regeringen arbetar med att förbättra förutsättningarna för entreprenörskap och företagande. Under utgiftsområde 24 Näringsliv sker det bl.a. genom generella insatser för att förenkla för företagen, kapitalförsörjning, främja enklare regler, information och rådgivning samt olika riktade åtgärder. Entreprenörskapsfrämjande insatser genomförs också i stor utsträckning inom ramen för det regionala tillväxtarbetet. För resultat av dessa insatser, se avsnitt 2.5.1 under utgiftsområde 19 Regional tillväxt.

Den statliga kapitalförsörjningen genom Almi Företagspartner AB (Almi) och stiftelsen Industrifonden syftar till att tillsammans med Innovationsbron AB och Inlandsinnovation AB (se avsnitt 3.5.2) m.fl. bidra till en god kapitalför-

sörjning för företag i alla delar av landet. Informations- och rådgivningsinsatserna sker bl.a. genom Almi och Tillväxtverket. De riktade åtgärderna omfattar bl.a. kvinnors företagande, företagande inom kulturella och kreativa näringar, unga innovatörer, entreprenörskap inom vård och omsorg, entreprenörskap på högskolor och universitet samt arbete med turistfrågor och turiststatistik.

Resultat

Regeringen redovisar resultat av arbetet med att förbättra förutsättningarna för entreprenörskap och företagande via insatser under utgiftsområde 24 Näringsliv då särskild information finns tillgänglig, t.ex. i form av uppföljningar och utvärderingar. För vissa insatser är det ännu för tidigt att redovisa några resultat. Regeringen avser att återkomma med redovisningar av resultat från dessa insatser.

Fortsatt arbete med att förenkla för företagen

Goda villkor för företagande är avgörande för ekonomisk tillväxt. En viktig del i ett förbättrat företagsklimat är arbetet med att förenkla för företagen att starta och driva verksamhet. För perioden 2011–2014 inriktas arbetet mot de fem områden som bedöms ge störst positiv effekt i företagets vardag. Dessa områden är sänkta kostnader, minskat och förenklat uppgiftslämnande, förenklade myndighetskontakter på läns- och kommunal nivå, uppföljning av förenklingsförslag från näringslivet och bättre konsekvensutredningar.

Regeringens övergripande mål med förenklingsarbetet kommer även fortsättningsvis vara att åstadkomma en märkbar positiv förändring i företagets vardag. För att nå framgång i det nationella förenklingsarbetet måste även förenklingsåtgärder vidtas på EU-nivå. Regeringen har därför verkat för en utveckling av förenklingsarbetet inom EU.

Att regelverk är ändamålsenliga utifrån ett företagsperspektiv har varit en av de viktigare åtgärderna på EU-nivå för hantering av den ekonomiska krisen. Tillväxtanalys har haft regeringens uppdrag att utvärdera den svenska implementeringen av Small Business Act (SBA). SBA har antagits av EU:s medlemsstater och

kommissionen och syftar till att främja utvecklingen av de små och medelstora företagen. Utvärderingen visar att de principer och åtgärder som har bäring på arbetet med att förenkla för företag ligger i linje med regeringens arbete och att regeringen kommit långt i implementeringen av principerna.

Regeringen kommer i en skrivelse till riksdagen att redogöra för de åtgärder som har vidtagits med anledning av Riksrevisionens granskning av förenklingsarbetet för perioden 2006–2010. Inriktningen på det fortsatta förenklingsarbetet ligger väl i linje med rekommendationerna i Riksrevisionens rapport.

Minskat och förenklat uppgiftslämnande

Att företag måste lämna samma uppgifter till flera olika statliga myndigheter väcker irritation hos företagen. Det innebär även en kostnad för såväl företag som för myndigheter. Regeringen har därför tillsatt en särskild utredare med uppdrag att utreda hur uppgiftslämnandet kan minska och förenklas för företagen (dir. 2012:35). I uppdraget ingår att utreda de rättsliga och tekniska förutsättningarna för ett system där uppgifter som företagen lämnar kan användas av flera myndigheter och leda till ett informationsutbyte mellan myndigheterna. Utredningen ska lämna förslag på hur uppgifter från företag som lämnas till statliga myndigheter bara ska behöva lämnas en gång. Utredningen ska slutredovisas den 29 november 2013.

Förenklade myndighetskontakter på läns- och kommunal nivå

Regeringen gav i juni 2011 Tillväxtverket i uppdrag att tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) genomföra insatser för att förenkla för företagen på kommunal nivå. Samtliga länsstyrelser fick samtidigt motsvarande uppdrag att förenkla för företagen på länsnivå. Länsstyrelsen i Kronobergs län har uppdraget att samordna länsstyrelsernas arbete. Det är ett långsiktigt arbete med årliga delrapporteringar. Uppdragen ska slutredovisas i mars 2015.

Tillväxtverket har som en följd av uppdraget inrättat ett s.k. förenklingsforum. Förenklingsforum möjliggör regelbundet utbyte mellan den nationella och lokala nivån avseende vilka effekterna blir för företagen vid tillämpning av lagstiftningen.

Från det att uppdraget beslutades har Tillväxtverket även fortsatt att erbjuda kommunerna utbildningar i samarbete med SKL och analyserat

SKL:s undersökning *Insikt* i syfte att lyfta fram goda exempel på åtgärder som kommunerna har genomfört för att förbättra företagsklimatet. Länsstyrelsen i Kronobergs län har i den första delrapporten redovisat ett 20-tal förenklingsförslag. Det stora flertalet av förslagen är sådana som länsstyrelserna styr över själva så som handläggningsgaranti, kvittens till företagare av alla inkommande ärenden och samordnad lantbrukskontroll och djurskyddstillsyn.

Uppföljning av förenklingsförslag från näringslivet
Ett viktigt underlag i arbetet med att förenkla för företagen har varit och är fortsatt de förslag som kommer in till Regeringskansliet från näringslivet. Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2012 sin avsikt att tillsätta en kommitté som ska vara inriktad på att hantera förenklingsförslag från näringsliv och regelgivare (prop. 2011/12:1, utg.omr. 24, s. 59). En utredare har fått i uppdrag att redovisa vilka av näringslivets förslag som lett till konkreta åtgärder¹, kartlägga om det skett en implementering vid genomförande av direktiv på Näringsdepartementets område som lett till kostnader för företagen och som inte följer av direktivet samt kartlägga vid vilken tidpunkt lagstiftning som rör företagen träder i kraft. I den granskning som utfördes av OECD inom ramen för det s.k. EU-15 projektet var en av rekommendationerna att Sverige skulle säkerställa att existerande lagstiftning sågs över².

Möjligheten att komma i kontakt med myndigheter för att påtala vad som är mindre bra i det regelsystem som företagen måste följa är en viktig del i ett gott företagsklimat. Tillväxtverket har mot bakgrund av detta tagit fram webbaserade förslagsidor där företag kan ställa frågor som rör det egna företaget. Frågorna slussas vidare till berörd myndighet för besvarande. Förslagsidorna är ett viktigt led i arbetet med att ge företagen återkoppling på förslag. Tillväxtverket har fått i uppdrag av regeringen att ytterligare utveckla och förbättra stödet.

Bättre konsekvensutredningar

Konsekvensutredningar är en viktig del i arbetet med att få ett bättre beslutsunderlag så att nya eller ändrade regler är ändamålsenliga och enkla. Av Regelrådets årsrapport för 2011 framgår att

andelen av rådet tillstyrkta förslag har ökat från 56 procent till 73 procent på årsbasis. En mindre ökning har skett av andelen godkända konsekvensutredningar, från 39 till 42 procent under motsvarande period. Enligt Regelrådet är den vanligaste orsaken till bristfälliga konsekvensutredningar att förslagens ekonomiska konsekvenser inte är beskrivna i tillräcklig omfattning.

Mot bakgrund av att kvaliteten på konsekvensutredningarna inte har förbättrats i önskvärd utsträckning beslutade regeringen i augusti 2011 om tilläggsdirektiv för Regelrådet (dir. 2011:71). Enligt tilläggsdirektivet ska Regelrådet utöka sin rådgivande roll och prioritera stödet till kommittéer i deras arbete med konsekvensutredningar. Under 2011 genomförde Regelrådet i samarbete med Kommittéservice i Regeringskansliet en utbildning för kommittéerna. Tilläggsdirektivet möjliggör även ökad transparens avseende vad en konsekvensutredning ska innehålla genom att Regelrådet ska upprätta en exempelsamling över hur konsekvenser kan beskrivas på ett bra sätt. Vidare kan regelgivare numera även få stöd av Regelrådet att granska konsekvensutredningar som upprättats på EU-nivå av EU-kommissionen. Rådet ska där lämna förslag på i vilken utsträckning en särskild svensk konsekvensutredning bör upprättas.

Regeringen har även gett Statskontoret i uppdrag att bl.a. utvärdera rollfördelningen mellan Tillväxtverket, Ekonomistyrningsverket och Regelrådet i syfte att optimera och effektivisera arbetsprocesserna avseende konsekvensutredningar.

Tillväxtverket ska svara för metodutveckling, rådgivning och utbildning avseende konsekvensutredningar gentemot myndigheter. Tillväxtverket höll under 2011 fyra utbildningstillfällen avseende konsekvensutredningar och fyra utbildningstillfällen avseende föreskrifters utformning.

I arbetet med att höja kvaliteten på konsekvensutredningarna har Tillväxtverket haft i uppdrag att utveckla nya verktyg. Regelräknaren har tagits fram av Tillväxtverket för att underlätta för regelgivarna att beräkna företagets administrativa kostnader i samband med konsekvensutredningar. Vidare har Tillväxtanalys haft i uppdrag att ta fram förslag på modeller för hur kostnader och intäkter kan analyseras och beskrivas i en konsekvensutredning. Detta för att kunna ge regelgivare bättre stöd i beräkningar av andra kostnader än de administrativa.

¹ Förslag inom Finansdepartementets område ingår inte i uppdraget.

² *Better Regulation in Europe: Sweden 2010*. OECD 2010.

Kapitalförsörjning

Ett väl fungerande system för kapitalförsörjning är avgörande för start och tillväxt i företag i hela landet. Insatser för att främja företags finansiering är därför en självklar del i regeringens arbete med att förbättra företagsklimatet. Marknadskompletterande finansiering via de statliga aktörerna ska bidra till en förbättrad finansieringssituation i skeden och segment där den privata marknaden verkar i begränsad utsträckning.

Minskat behov av marknadskompletterande lån

Almi ska främja utvecklingen av små och medelstora företag. Målet för Almis verksamhet är att fler livskraftiga företag startas och utvecklas och att fler företag ökar sin konkurrenskraft och tillväxt samt att fler innovativa idéer kommersialiseras framgångsrikt. Under 2011 fick 1 374 företag med hjälp av finansiering från Almi.

Nyutlåningen minskade något 2011 och uppgick till 2 023 miljoner kronor (2 112 miljoner kronor 2010). Antalet lån uppgick till 3 331. Almis utlåning har genererat ytterligare 5 922 miljoner kronor i lån från banker och andra finansierare under 2011, vilket innebär att för varje krona som Almi lånar ut får företagen låna ytterligare 2,9 kronor från banker eller andra kreditgivare.

Den minskade utlåningen avspeglas även i att antalet företag som ägs eller leds av kvinnor som beviljas lån minskade något från 1 265 lån 2010 till 1 103 lån 2011. Andelen är dock oförändrad, dvs. 33 procent av låntagarna är företag som ägs eller leds av kvinnor. Likaså minskade antalet lån till personer med utländsk bakgrund 2011 och uppgick till 727 (811 2010). Sett till andelen ökade denna grupp något och utgjorde 22 procent 2011 (21 procent 2010).

Statistiska centralbyrån genomför årligen på uppdrag av Almi en uppföljning av tillväxteffekter i Almis kundföretag. I undersökningen 2011 mättes effekter i företag som blev kunder 2007. Undersökningen visar att Almis kundföretag växer mer än företag i en jämförbar kontrollgrupp. Omsättningen i dessa företag har ökat med 17 procent under perioden 2006–2010. I en jämförbar kontrollgrupp var omsättningsökningen 15 procent. Liksom tidigare år har Almis kundföretag haft en bättre sysselsättningsökning, 12 procent jämfört med kontrollgruppens 7 procent. Såväl omsättnings- som sysselsättningsökningarna är dock lägre än vid förra årets

uppföljning, vilket kan förklaras med att denna mätning avser en period som präglats av kraftiga konjunktursvängningar.

Statens avkastningskrav på Almi, att över tiden hålla lånefonden nominellt intakt, har uppnåtts.

Ökad efterfrågan på regionalt riskkapital

Antalet investeringar inom ramen för verksamheten vid Almi Invest AB ökade under 2011 jämfört med föregående år. Totalt har beslut fattats om investeringar om 188 miljoner kronor jämfört med 136 miljoner kronor föregående år. Tillsammans med externa investeringspartners har totalt 720 miljoner kronor tillförts regionerna i form av riskkapital.

Industrifondens verksamhet riktar sig till finansiering av små och medelstora företag i uppstart och tillväxtfas. Industrifonden tillhandahåller kapital, kompetens och nätverk. Under verksamhetsåret 2011/12 uppgick investeringarna till 419 (376) miljoner kronor. Av detta avsåg 184 (208) miljoner kronor investeringar i 12 (12) för Industrifonden nya bolag och 235 (168) miljoner kronor tilläggsinvesteringar i tidigare engagemang. Verksamhetsårets resulterade i ett resultat på minus 158 (plus 737) miljoner kronor. Föregående verksamhetsår genomfördes stiftelsens hittills största exit, vilket ledde till ett särskilt bra resultat det året. Det bokförda värdet av fondens engagemang i form av ägande i företag uppgick vid verksamhetsårets slut till 1 495 (1 406) miljoner kronor fördelat på 92 (89) bolag. På balansdagen uppgick eget kapital till 3 612 (3 770) miljoner kronor. Den statliga stiftelsen Norrlandsfonden verkar för tillväxt i de fem nordligaste länens näringsliv. Det sker främst genom finansiering via olika typer av lån till små och medelstora företag. Norrlandsfonden kan också ta initiativ till och, i begränsad omfattning, finansiera insatser för att utveckla förutsättningarna för näringslivet i dessa län. Fonden har ett eget kapital på drygt 1 miljard kronor.

Norrlandsfonden lånade under 2011 ut 329 miljoner kronor till 116 företag. Denna utlåning beräknas, enligt Norrlandsfonden, ha skapat förutsättningar för investeringar på drygt 2 miljarder kronor i de fem nordligaste länen, främst för små och medelstora företag. Norrlandsfondens lånestock har under 2011 vuxit med 2 procent och bestod vid årsskiftet av 382 kunder, med ett total-engagemang om 768 miljoner kronor.

Enligt Norrlandsfondens egen uppföljning av verksamheten hade kundföretagen under åren 2007–2011 ökat sin omsättning med cirka 18 procent till totalt cirka 14 miljarder kronor. Under samma tidsperiod ökade antalet anställda i dessa företag med drygt 33 procent till totalt cirka 8 300 anställda.

Norrlandsfondens utlåning 2011 fördelade sig på de fem norrlandslänen enligt följande: Västerbotten 106 miljoner kronor, Norrbotten 77 miljoner kronor, Jämtland 58 miljoner kronor, Västernorrland 47 miljoner kronor och Gävleborg 41 miljoner kronor. Inlandsinnovation AB som bedriver finansieringsverksamhet och riktar sig till företag verksamma i norra Sveriges inland, har under det gångna året inlett den operativa verksamheten. Under hösten tillsattes en ny styrelse och den operativa ledningen. Verksamhetsåret resulterade i en vinst på 15 miljoner kronor. Intäkterna hänförs från avkastning på bolagets kapitalförvaltning. Under inledningen av 2012 har bolaget genomfört de första investeringarna. På balansdagen uppgick eget kapital till 2 015 miljoner kronor.

Information och rådgivning

Grundläggande service i form av information och vägledning är av stor vikt för nya och etablerade företag. Staten har ett ansvar för att tillhandahålla lättillgänglig information och service avseende de regler och villkor som gäller för företagande. För många små och medelstora företag kan tillgången till rådgivning och nätverk m.m. vara av stor betydelse för utvecklingen i företaget. Den rådgivning som staten tillhandahåller bör utgå från företagets efterfrågan, vara marknadskompletterande, kostnadseffektiv samt ta hänsyn till regionala förutsättningar.

Information för företagare

Tillväxtverket genomför informationsinsatser för att förenkla processen att starta och driva företag. Myndigheten samverkar med flera andra myndigheter om utveckling av informations- och vägledningstjänster till blivande och nya företagare. Informations- och vägledningsinsatserna bedrivs bl.a. i form av ”starta företag-dagar”, informationstjänsten Startlinjen och webbportalen *verksam.se*.

Verksam.se har utvecklats gemensamt av Tillväxtverket, Bolagsverket och Skatteverket. Un-

der 2011 har portalen haft drygt en miljon unika besökare, vilket är en fördubbling jämfört med 2010. Av dessa är 58 procent män och 42 procent kvinnor. Drygt 26 000 företag har registrerats i Bolagsverkets e-tjänst på *verksam.se*, en ökning med drygt 35 procent jämfört med föregående år. *Verksam.se* är också den svenska elektroniska kontaktpunkten enligt EU:s tjänstedirektiv. Genom förmedlingsfunktionen för tillståndsansökningar och anmälningar ska kontaktpunkten förenkla för tjänsteföretag. Under 2011 har 189 elektroniska ansökningar om tillstånd gjorts via kontaktpunkten på *verksam.se*.

Sju av tio av Sveriges företagare känner till *verksam.se* enligt en undersökning myndigheten genomförde 2011 och drygt 90 procent av besökarna på *verksam.se* menar att tjänsten gör det enklare att starta och driva företag.

Startlinjens syfte är att ge information och vägledning till nya företagare. Under 2011 har knappt 3 300 samtal och knappt 1 500 e-postfrågor hanterats. Likt föregående år är könsfördelningen mellan användarna jämn. ”Starta företag-dagarna” har haft cirka 5 000 deltagare fördelat på 35 tillfällen. 63 procent av deltagarna var kvinnor, 37 procent män.

Rådgivning för nya och växande företag

Tillväxtverket fick i slutet av 2010 i uppdrag av regeringen att genomföra en pilotsatsning inom vilken småföretag verksamma inom vård och omsorg kan ansöka om finansiering av externa kostnader för till exempel rådgivning och affärsutveckling, s.k. utvecklingscheckar. Det har varit stor efterfrågan på dessa checkar. 80 projekt har beviljats cirka 7,8 miljoner kronor.

Tillväxtverket erbjuder inte bara utvecklingscheckar för företag inom vård och omsorg, utan även checkar specifikt för företag inom äldreomsorgen samt företag verksamma inom kulturella och kreativa näringar. Eftersom satsningarna påbörjades under 2011 är det ännu för tidigt att redovisa konkreta resultat.

Vidare samordnar Tillväxtverket Enterprise Europe Network i Sverige. Via nätverket har sammanlagt 6 400 företag erbjudits rådgivning under 2011, drygt 700 svenska företag har deltagit i olika ”matchmaking events” för företagssamarbete och drygt 150 avtal om företags-samarbete har tecknats. Dessutom arrangerade Tillväxtverket, tillsammans med Almi och Sida ett match-making-event i Stockholm i juni 2011 för företag i Östersjöregionen. Evenemanget re-

sulterade i att 69 företag från 11 länder träffades och cirka 240 företagsmöten ägde rum där samarbete diskuterades.

Tillväxtverket stödjer även rådgivningsinsatser inom flera olika program och verksamheter. Dessa utgörs bl.a. av riktade åtgärder för kooperativ utveckling, kvinnors företagande, entreprenörskap i utbildningen och produktutveckling. Resultat av insatserna för kvinnors företagande redovisas under rubriken ”riktade åtgärder” nedan.

Ökad efterfrågan på rådgivning

Efterfrågan på rådgivning hos Almi var stor under 2011. Totalt har knappt 15 500 kunder tagit del av Almis rådgivning, vilket är en ökning med 7 procent. Därutöver har 25 500 personer deltagit i seminarier runt om i landet. Cirka hälften av rådgivningen handlade om nyföretagande och knappt en tredjedel om innovationsrådgivning.

Bland kunderna har andelen män uppgått till 61 procent och andelen kvinnor till 39 procent. Andelen kunder med utländsk bakgrund var 40 procent.

Regeringen har sedan 2010 ställt krav på Almi om att öka andelen rådgivning som erbjuds via externa konsulter. Under 2011 utfördes 23 procent av den totala rådgivningstiden av externa konsulter. Inräknat mentorinsatser har 56 procent av rådgivningstiden utförts av externa konsulter.

Under året startades knappt 5 000 företag som fått hjälp av Almi, varav knappt 3 600 i form av rådgivning.

Mentorprogram för företagsutveckling

För 2011 beviljade regeringen Almi 5 miljoner kronor från anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* för att genomföra riktade mentorinsatser till personer med utländsk bakgrund samt företagare inom kulturella och kreativa näringar respektive vård och omsorg. Denna satsning är ett komplement till det rikstäckande mentorprogram Almi genomfört tillsammans med NyföretagarCentrum, där Almi har ansvarat för mentorinsatser för befintliga företagare och NyföretagarCentrum för blivande företagare.

Under 2011 startades totalt knappt 1 400 mentorpar. I knappt 750 av dessa är adepten företagare och i knappt 650 är adepten blivande företagare. Två tredjedelar av adepterna var kvinnor, vilket delvis beror på den särskilda förstärkningen av programmet för att öka andelen kvinnor. Av mentorerna är en större andel män.

Över åren har dock andelen kvinnor som är mentorer ökat. Andelen utrikes födda har ökat under 2011 både bland adepter och bland mentorer. Knappt en fjärdedel av adepterna är födda utomlands. De flesta är adepter, cirka 10 procent är dock mentorer i programmet. Över 50 procent av företagen som deltog i programmet finns inom tjänstenärings.

Uppföljningen av programmet visar att en mycket stor andel av adepterna, 90 procent, anser mentorskapet bidrar till att utveckla deras företag. Cirka 80 procent är nöjda med sitt deltagande i programmet och en mycket stor andel kan tänka sig att rekommendera programmet till en kollega eller annan företagare. Även uppföljningen riktad till mentorerna visar att programmet bl.a. bedöms ge snabbare företagsutveckling, ökad förmåga att driva företag och utvecklade kontakter.

Riktade åtgärder

Merparten av de riktade åtgärder som regeringen har initierat för att främja entreprenörskap och företagande ligger inom ramen för Tillväxtverkets ansvarsområde. Nedan redogörs för ett urval av dessa åtgärder där resultat finns tillgängligt, t.ex. i form av uppföljningar och utvärderingar. Utöver nedanstående bedrivs insatser inom andra områden, exempelvis ungas entreprenörskap och innovationskraft samt kulturella och kreativa näringar (se även avsnitt 3.4.4 Kulturella och kreativa näringar i ett nationellt och internationellt perspektiv, utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid).

Kvinnors företagande

Programmet att främja kvinnors företagande, som drevs av Tillväxtverket under perioden 2007–2010 var en del av regeringens insatser om totalt 100 miljoner kronor per år för denna målgrupp. Det övergripande syftet med programmet var att främja kvinnors företagande och att bidra till ökad sysselsättning och ekonomisk tillväxt.

Programmet har slututvärderats under 2011. I utvärderingen konstateras att programmet haft en hög grad av måluppfyllelse i de mål som kunnat följas upp. Satsningen har bidragit till att fler kvinnor kan tänka sig att starta företag och att företag som drivs av kvinnor utvecklas och växer. Utvärderaren konstaterar att satsningen

bidragit till ökad kunskap och kompetens om kvinnors företagande.

År 2011 fick Tillväxtverket i uppdrag att under perioden 2011–2014 genomföra program för att främja kvinnors företagande. Programmet genomförs med inriktning på:

- affärs- och innovationsutveckling för företag som drivs av kvinnor,
- entreprenörskap på universitet och högskola,
- främja affärsutveckling och företagande inom de gröna näringarna och
- ambassadörer för kvinnors företagande.

Tillväxtverkets uppföljning för 2011 visar att programmet ligger bra till i förhållande till utfalls- och resultatmålen.

Kreditgarantiföreningar

Under perioden 2003 till 2010 har Tillväxtverket bedrivit ett program med syfte att främja framväxten av lokala och regionala kreditgarantiföreningar. Programmet har bidragit till att ett tjugotal kreditgarantiföreningar startats. Målet med programmet har varit att dels stödja framväxten av en självfinansierande kreditgarantiverksamhet och dels att stödja kompetensutveckling i kreditgarantiföreningarnas organisationer. Den totala budgeten för programmet har varit 27 miljoner kronor för samtliga år.

Sedan starten har de svenska kreditgarantiföreningarna beviljat och ställt ut garantier omfattande cirka 125 miljoner kronor till sammanlagt omkring 400 företag. Verksamheterna drabbades dock hårt av krisen på de finansiella marknaderna 2008. Många företag som hade garanterade krediter överlevde inte den här tiden och föreningarna gjorde därför betydande kreditförluster.

Utvärderingen av programmet konstaterar att satsningen varit mindre framgångsrik. Däremot konstateras att kreditföreningarna kan ha en roll att spela i finansieringen av små företag i vissa sammanhang.

Geologisk verksamhet

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har regeringens uppdrag att bedriva behovsstyrd insamling av geologisk information och svara för frågor om Sveriges geologiska beskaffenhet och mineralhantering. Myndighetens geologiska do-

kumentering utgör ett komplement till insamlingsverksamheten.

SGU har under 2011 försett samhället med geologisk information för t.ex. infrastrukturplanering, naturresurshushållning, vattenskyddsområden, miljöövervakning och hantering av ras, skred och andra georisker. Resultaten har lagrats i SGU:s databaser och gjorts tillgängliga i rapporter, publikationer och kartor. I myndighetens verksamhet ingår att bidra till att skapa goda förutsättningar för ett hållbart nyttjande av landets mineralresurser. Myndigheten ger därför vägledning till företag som prospekterar i Sverige.

Myndigheten bedriver även uppdragsverksamhet inom kategorierna myndighetssamverkan, sakkunnighetsuppdrag, tillgodoseende av specifika behov av geologisk information samt internationella uppdrag.

Analys och slutsatser

Regeringen menar att ett dynamiskt näringsliv, i en kontinuerlig strukturomvandling, där nya företag startas, befintliga företag växer och företag med mindre konkurrenskraft läggs ner, är viktigt för produktivitetstillväxten och därmed Sveriges konkurrenskraft.

Under 2011 uppgick antalet nystartade företag till 73 700, vilket är en ökning med 6 procent jämfört med 2010.

För att stimulera entreprenörskap och företagande genomförs ett flertal åtgärder. Till exempel insatser för att främja positiva attityder till entreprenörskap samt insatser i form av information, rådgivning och riktade åtgärder till vissa grupper i syfte att öka kompetensen hos blivande och befintliga företagare. Andra viktiga insatsområden är marknadskompletterande finansieringsinsatser till små och medelstora företag som bidrar till en förbättrad finansieringssituation i skeden och segment där den privata marknaden verkar i begränsad omfattning. Arbetet med att förenkla för företagen är fortsatt prioriterat med syfte att skapa fler och växande företag och därigenom bidra till regeringens övergripande mål om ökad sysselsättning och ett minskat utanförskap.

Kapitalförsörjning

Under såväl perioder med hög ekonomisk tillväxt som vid ekonomisk tillbakagång finns behov av riktade finansieringsinsatser till företag där marknaden kan behöva kompletteras. Goda förutsättningar för kommersialisering av nya affärsidéer är avgörande för samhällets innovationskraft, förnyelse och tillväxt i företag. Många gånger krävs extern finansiering i samband med företagsstart. Detsamma gäller i skeden av utveckling och expansion. Almis verksamhet har under tidigare år på ett tydligt sätt visat att statliga marknadskompletterande insatser kan spela en viktig roll, t.ex. i tider av finansiell instabilitet såsom 2009. Under 2010 och 2011 minskade följaktligen behovet av marknadskompletterande lån via Almi. Regeringen bedömer att Almi har en viktig uppgift att fylla avseende finansiering till små och medelstora företag och har en fungerande marknadskompletterande roll.

Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1, utg. omr. 24) ambitionen att se över de statliga kapitalförsörjningsinsatserna. I denna beskrevs bl.a. att förutsättningarna att bilda en organisation av Almi Företagspartner AB och Innovationsbron AB skulle analyseras. Som en följd av det fortsatta arbetet redovisas i propositionen Vårändringsbudget för 2012 (prop. 2011/12:99) ett förslag om tillvägagångssätt för inrättandet av en gemensam organisation omfattande verksamheterna inom Almi Företagspartner AB och Innovationsbron AB, där även ett bemyndigande begärdes för att överföra statens aktier i Innovationsbron AB till Almi Företagspartner AB. Sammanslagningen bidrar till en tydligare aktörsstruktur där finansiering i tidiga faser samlas hos en aktör. Ett syfte är att stärka förutsättningarna för kommersialisering av kunskapsintensiva idéer i tidiga skeden för att bättre kunna tillgodose ett varierande behov av marknadskompletterande finansiering i hela landet. Därigenom ska ökad kundnytta uppnås.

För en beskrivning av regeringens övriga ambitioner på området, se kapitel 3.7 Politikens inriktning.

Information och rådgivning

Vidareutvecklad myndighetservice

Samlad myndighetsinformation och gemensamma e-tjänster förenklar myndighetskontakterna för blivande och befintliga företagare, samtidigt som detta på sikt även bör leda till effektivitetsvinster hos myndigheterna. Arbetet för att vidareutveckla och förstärka den myndighetservice som blivande och befintliga företagare erbjuds pågår genom tjänsten *verksam.se*.

Regeringen gör bedömningen att ett ökat utnyttjande av informations- och e-tjänster bidrar till att bättre tillgodose företagarnas behov samt förenklar i företagarens vardag. Mot denna bakgrund fattade regeringen i slutet av 2011 beslut om en förstärkning av *verksam.se* på totalt 40 miljoner kronor för perioden 2012–2014.

Det är regeringens bedömning att berörda myndigheters arbete med att utveckla *verksam.se* visar gott resultat och bidrar till att underlätta myndighetskontakterna för blivande och befintliga företagare.

Utvecklad rådgivning

Regeringen har sedan tidigare konstaterat att företagets konkurrenskraft i stor utsträckning är beroende av förmågan att tillgodogöra sig och tillämpa ny kunskap. Behovet av kunskap spänner över en rad områden och för många små och medelstora företag är bl.a. tillgången till rådgivning, nätverk och mötesplatser av stor betydelse. Generellt kan behovet av rådgivning, precis som när det gäller finansiering, sägas vara särskilt stort vid start och i skeden av utveckling, t.ex. i samband med expansion.

Regeringen anser att det är angeläget att fortsätta att stimulera en ökad mångfald och valfrihet inom företagsrådgivning genom utveckling av kundvalssystem. Mot denna bakgrund har både Tillväxtverket och Verket för innovationssystem (Vinnova) fått i uppdrag av regeringen att erbjuda utvecklingscheckar som företag kan använda för extern rådgivning eller kommersialisering av innovativa lösningar eller idéer. Även förändringen av Almis rådgivningsverksamhet ska ses mot denna bakgrund. Förändringen innebär att Almi i ökad utsträckning ska upphandla externa rådgivare samt vidareutveckla verksamheter där rådgivning sker från företagare till företagare, t.ex. mentorskapsinsatser. Utgångspunkten för denna inriktning är att möjliggöra mer specialiserad och skräddarsydd rådgivning.

ning till kunderna för att bättre motsvara företagets behov samt stimulera den privata rådgivningsmarknaden.

Riktade åtgärder

Som ett komplement till de generella insatserna för kapitalförsörjning, information och rådgivning genomför regeringen ett antal riktade åtgärder för att ta tillvara hela den potential som finns för ökat företagande och i utveckling av befintliga företag i alla delar av landet.

Som nämnts under resultatredovisningen har regeringen sedan 2007 gjort omfattande satsningar för att stärka kvinnors företagande, vilket bedömts vara framgångsrikt.

Regeringen konstaterar även att de satsningar som har genomförts för att främja att personer med utländsk bakgrund startar och driver företag bedöms varit lyckade. De insatser som riktas mot unga, möter en stor efterfrågan bland såväl entreprenörs- och innovationsfrämjande aktörer som bland företag. Behovet av att utveckla entreprenöriella kompetenser bland annat inom utbildningssystemet, har lyfts fram av bland annat OECD.

Turism

Regeringen genomför insatser, både nationellt och regionalt, för att bidra till en långsiktig konkurrenskraftig och hållbar svensk turistnäring i alla delar av landet. Under 2011 ökade turismens totala omsättning i Sverige med 6,4 procent till 264 miljarder kronor. Svenska fritidsresenärer stod för 45 procent, affärsresenärer för 17 procent och resenärer från utlandet för 37 procent av omsättningen. Turismens exportvärde, mätt som utländska besökares konsumtion i Sverige, ökade med 9,3 procent till 98,8 miljarder kronor under 2011. Allt fler sysselsätts inom turistnäringen. År 2011 uppgick antalet sysselsatta inom näringen till 162 000 personer. Särskilt betydelsefull är turistnäringens förmåga att skapa arbetstillfällen åt grupper som traditionellt har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden, såsom unga och utrikes födda. Erfarenheter visar att näringen tar tillvara på den kompetens som många personer med utländsk bakgrund har.

Den sänkta momsen på restaurang- och cateringtjänster som infördes den 1 januari 2012 förväntas bidra till en fortsatt gynnsam utveckling för turistnäringen, mot bakgrund av att restaurangbranschen utgör en stor del av turistnäringen.

Regeringen har under 2011 valt att fokusera på besöksnäringen som en av flera viktiga tillväxtnäringar i arbetet med att förenkla för företagen. Majoriteten av alla företag, inte minst inom turism, har i första hand kontakter med kommuner och länsstyrelser, vilket bidragit till att förenklingsarbetet breddats till att inkludera även kommuner och länsstyrelser.

Under året har VisitSweden AB fortsatt att marknadsföra Sverige internationellt. Trots den ekonomiska osäkerhet som råder i omvärlden ökade antalet utländska övernattningar med en procent under 2011, vilket bolagets arbete bedöms ha bidragit till.

Bolagets omsättning ökade från 264 miljoner kronor 2010 till 282 miljoner kronor 2011. Näringslivets medfinansiering har fortsatt utvecklat positivt och ökade med 23 procent under motsvarande period.

Den statliga anslagsförstärkningen på 50 miljoner kronor per år 2010–2012 har tillsammans med näringslivets medfinansiering bland annat medfört ökad marknadsföring med 100 miljoner kronor och bildande av 3–4 nya partnerskap, med regional besöksnäring, per år. Anslagsförstärkningen har också möjliggjort att bolaget etablerat tre nya utlandskontor på marknader som bedöms ha tillväxtpotential.

Förenkla för företagen

Företagens vardag är utgångspunkten för det fortsatta arbetet och genomsyrar de fem områden regeringen valt att arbeta med. Att förenkla regelverk och ändra attityder kräver ett långsiktigt arbete om det ska ge bestående effekter. Att arbetet börjar ge resultat visar en av Europas största attitydundersökningar riktad till företag, där det framgår att det är 8 procent färre företag som upplever lagar och regler som ett hinder för tillväxt, i dag jämfört med 2008³. Sverige har ett

³ Tillväxtpotentialer och tillväxthinder för svenska små och medelstora företag. Företagens villkor och verklighet 2011, Tillväxtverket.

bra utgångsläge jämför med många andra länder. Världsbankens jämförelse av den offentliga förvaltningen i medlemsländerna visar bl.a. att svensk förvaltning är en av de mest effektiva tillsammans med övriga nordiska länder.

För att svenska företag ska kunna behålla och stärka sin konkurrenskraft är det viktigt att företagens administration av regelverken hålls till ett minimum. OECD:s rekommendationer till Sverige inom ramen för det så kallade EU 15-projektet har varit en viktig utgångspunkt för det fortsatta arbetet med att förenkla för företagen.

Små företag (0–49 anställda) utgör hela 99 procent av samtliga företag i Sveriges näringsliv. Enbart mikroföretagen (0–9 anställda) utgör 96,4 procent av företagen i landet. Småföretag står för ungefär 40 procent av förädlingsvärdet och omsättningen, samt för cirka 45 procent av antalet anställda. Små företag står därmed för en stor del av de värden som skapas i det svenska näringslivet.

Små företag bär en proportionellt sett större regelkostnad jämfört med större företag. Tillväxtverket har haft i uppdrag att redogöra för eventuella skillnader i utvecklingen av administrativa kostnader för små respektive stora företag. Av undersökningen framgår att framför allt de mindre företagen gynnats av regeringens förenklingsarbete, vilket speglar att arbetet med att förenkla för företagen i stor utsträckning utgår från det mindre företagens villkor. Det som fungerar väl för det mindre företagen, passar även de större företagen men inte alltid det omvända.

Minskat och förenklat uppgiftslämnande

Många företag upplever att liknande uppgifter behöver lämnas till flera statliga myndigheter. Utredningen om ett minskat och förenklat uppgiftslämnande ska lämna förslag på hur uppgifter till statliga myndigheter bara ska behöva lämnas en gång. I utredningen ingår även att lämna förslag på hur de av utredningen föreslagna åtgärderna kan mätas och följas upp, både kvantitativt och kvalitativt.

Ökad förståelse för företagens villkor

En majoritet av alla företag har regelbundna kontakter med myndigheter på lokal och regional nivå vid exempelvis tillämpning av lagar och regler eller när myndigheter utövar tillsyn. Samtidigt har det i olika sammanhang uppmärksamats att myndigheter på lokal och regional nivå ibland brister i förståelsen för företagens

villkor och vad som är viktigt för företagen i handläggning av enskilda ärenden. För att nå regeringens övergripande mål om en märkbar positiv förändring i företagets vardag är det viktigt att arbetet med att förenkla för företagen får ökat genomslag även på lokal och regional nivå.

I uppdrag till Tillväxtverket och länsstyrelserna betonar regeringen särskilt dialog och kommunikation med företag och branschorganisationer, uppföljning av genomförda insatser och utbildning för att ge kommuner och länsstyrelser stöd i arbetet med att förbättra företagsklimatet. I dialogen med företag och branschorganisationer ingår bl.a. att prioritera föreslagna insatser med beaktande av det som företagen ser som mest angeläget. Regeringen har i uppdrag till Tillväxtverket och Länsstyrelsen i Kronobergs län ytterligare betonat betydelsen av kommunikation.

Företagens förslag en viktig inriktning

Regeringens förenklingsarbete är en angelägen fråga för företag och näringslivsorganisationer. Många förslag lämnas in till myndigheter och departement om hur företagets vardag kan göras enklare. Förslagen ger en viktig inriktning för att veta att resurser läggs på det som gör skillnad i företagets vardag. Regeringen bedömer att det arbete som kommer att göras med att redovisa vilka av näringslivets förslag som lett till konkreta åtgärder bidrar till detta.

Bättre beslutsunderlag

När Regelrådet granskar förslag görs bedömningen om regler utformats så att de uppnår sitt syfte på ett enkelt sätt till en, relativt sett, så låg administrativ kostnad som möjligt för företagen. Under 2011 tillstyrkte Regelrådet fler förslag till nya eller ändrade regler än 2010. Att Regelrådet tillstyrker fler förslag än tidigare tyder på att regeringens arbete med att synliggöra de administrativa kostnaderna har gett effekt.

En förutsättning för att höja konsekvensutredningarnas kvalitet är att stödet till regelgivarna fortsätter att förbättras genom att exempelvis utveckla hjälpmedel för beräkningar av de samlade ekonomiska konsekvenserna, inte enbart de administrativa kostnaderna. Vidare är det råd och stöd som kan lämnas av Regelrådet viktigt. En ökad transparens i Regelrådets arbete genom upprättandet av exempelsamling och tydligare vägledning till regelgivare om hur konsekvensutredningar bör kompletteras är ytterligare ett hjälpmedel i arbetet. För att kunna göra

bättre konsekvensutredningar är det också viktigt att regelgivare prioriterar konsekvensutredningen och att tillräckligt med resurser avsätts för arbetet. En ökad medvetenhet om att konsekvensutredningen bidrar till ett bättre och mer heltäckande beslutsunderlag.

Geologisk verksamhet

Geologisk information bidrar till ökad tillväxt i hela landet

Regeringens bedömning är att kvalitetssäkrad geologisk information är nödvändig för att tillgodose samhällets behov av planeringsunderlag. Beslut som rör samhällsplanering, infrastruktur-satsningar och miljömålsarbete medför ett behov av geologisk information.

Den till följd av höga världsmarknadspriser pågående gruvboomen och det stora intresset för mineralprospektering i Sverige medför ett stort behov av geologiska data. Sverige är en av Europas största malmproducenter och har i dag 15 aktiva metallgruvor och två icke-metallgruvor (leror) och intresset för att starta nya gruvor är stort. Det finns flera objekt där innehavarna har ansökt och beviljats bearbetningskoncession. Ökade krav ställs i dag av prospekteringsföretagen och deras finansiärer på tillgång till modern och effektiv geologisk information. SGU:s materiel är mycket efterfrågat av gruv- och prospekteringsindustrin och myndighetens mineralinformationskontor i Malå har som huvuduppgift att ge service till prospekteringsbranschen. SGU har också förstärkt sin roll som mineralmyndighet genom bildandet av en ny enhet för gruvnäringens frågor samt inrättat ett gruvnäringsråd. Myndighetens pågående arbete med kartering av prospekteringsintressanta områden och myndighetens satsning på digitaliserad information bidrar till att skapa förutsättningar för ett hållbart nyttjande av landets mineralresurser. Ett digitalt arkiv av prospekteringsintressant information innebär en enklare åtkomst till data, större användningsmöjligheter och ökad säkerhet med avseende på förutsättningarna att bevara materialet för framtida användning.

Även aktörerna i samhällsplaneringen utnyttjar i allt större utsträckning geologiska data som underlag i frågor som rör bebyggd miljö samt hushållning med mark och vatten. Myndighetens kartläggning av berggrund och bergkvalitet ger ett bra underlag för planering av materialförsörj-

ning och SGU:s mätningar av grundvattennivåer och kemisk sammansättning ger en god bild av grundvattnets kvalitet och status i Sverige.

Tillkännagivanden

Riksdagen har uppmanat regeringen att se till att en långsiktig lösning när det gäller huvudmannskapet och basfinansiering för Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ) kommer till stånd (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:NU1, rskr. 2011/12:101). Regeringen uppmanas återkomma till riksdagen med de förslag om institutets verksamhet som krävs efter det att den aviserade utvärderingen av SIQ är genomförd. Regeringen har den 14 juni 2012 gett Tillväxtanalys i uppdrag att upphandla en utvärdering av institutets verksamhet.

Riksdagen har också uppmanat regeringen att inrätta en myndighetsgemensam portal för rådgivning samt registrerings- och tillståndsförfaranden vid företagsstart (rskr. 2010/11:214 med överlämnande av näringsutskottets betänkande 2010/11:NU8 Regel-förenklingsarbetet). I enlighet med riksdagens tillkännagivande beslutade regeringen den 15 december 2011 att ge Bolagsverket, Skatteverket och Tillväxtverket i uppdrag att vidareutveckla den myndighetsgemensamma företagarportalen *verksam.se*. I uppdraget ingår bland annat att utveckla information och e-tjänster kring tillstånd samt information kring olika former av rådgivning med vägledning till olika aktörer och interaktiva rådgivningstjänster.

3.5.2 Innovation och förnyelse

Regeringen arbetar för att stärka innovationskraften. Innovationskraften påverkas av insatser inom en mängd utgiftsområden. Under utgiftsområde 24 Näringsliv sker arbetet bl.a. genom insatser för forskning och innovation, kommersialisering och miljöteknik. Arbetet sker dels genom riktade insatser, t.ex. miljöteknik, dels genom myndigheter och bolag såsom Verket för innovationssystem (Vinnova), Sveriges geologiska undersökning (SGU), Patent- och registreringsverket (PRV), Patentbesvärsträtten (PBR), Patentombudsnamnden (PN) och RISE Holding AB.

Resultat

Behovsmotiverad forskning och innovationssystem

Vinnova har till uppgift att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. För detta driver Vinnova olika insatser för att stimulera samverkan mellan näringsliv, universitet och högskolor, forskningsinstitut och offentlig verksamhet. Under 2011 lämnade Vinnova totalt bidrag om 2 068 miljoner kronor. Under 2011 hanterades 85 stycken program, 146 specifika utlysningar och 3 512 bas, läges-, och slutrapporter. Den medfinansiering myndigheten kräver har i genomsnitt resulterat i att de medel Vinnova satsat växlats upp till mer än det dubbla.

Nya regeringsuppdrag har inneburit att Vinnova intensivt har arbetat med att öppna upp och sprida innovationsfrågor till nya grupper. Exempel på det är ungas innovation, social innovation och öppen innovation. Uppbyggnad av en kompetenskraftsamling inom innovationsupphandling har också påbörjats under året. Vinnova ska bland annat se över hur offentliga aktörer i Sverige kan bli bättre på att efterfråga nya lösningar vid upphandlingar.

Under året har Vinnova infört arbete med utmaningsdriven innovation. En utlysning har skett och det är ett led i Vinnovas nya arbetssätt som innebär att uppmuntra ämnesöverskridande samarbeten där universitet och högskolor, näringsliv samt offentlig sektor samverkar på ett tidigt stadium för att lösa framtidens globala utmaningar.

Vinnova genomför insatser för att främja internationella samarbeten inom EU respektive med länder utanför EU. Under året har Vinnova informerat omkring 800 personer om EU:s program för forskning och innovation. Vinnovas internationella arbete syftar till att stödja och stimulera olika aktörers globala länkar. Därför driver Vinnova gemensamma forskningsprogram med aktörer i Indien, Kina, Brasilien och Japan inom områden av betydelse för svenskt näringsliv. Även vissa samarbeten sker med USA. I Kina har man t.ex. tagit beslut om ett nytt bilateralt samarbetsprojekt som involverar forskare från universitet och högskolor samt näringsliv från båda länderna. Även inom närområdet sker en

rad samarbeten, dels inom Norden och dels inom Östersjöområdet.

Vinnova har stärkt svenska små och medelstora företags internationella kopplingar genom programmet Eurostars. Projekt med svensk medverkan hade en success rate på 45,8 procent. Vinnovas rådgivning bidrar starkt till den höga kvaliteten på svenska ansökningar.

Forsknings- och utvecklingsprojekt finansierade av Vinnova, vilka varit inriktade på att ta fram metoder och modeller för att öka jämställdheten mellan kvinnor och män i företag, organisationer och forskningsmiljöer, har visat på att ett aktivt jämställdhetsarbete gynnar innovationsförmågan i företag.

I rollen som innovationspolitisk expertmyndighet har Vinnova arbetat med flera underlag till forsknings- och innovationspropositionen, samt till regeringens nationella innovationsstrategi.

Strategiska kompetensmedel vid forskningsinstitutet

Industriforskningsinstitutet under RISE Holding AB ska vara internationellt konkurrenskraftiga och verka för hållbar tillväxt i Sverige genom att stärka näringslivets konkurrenskraft och förnyelse.

Staten finansierade RISE-gruppen med 468 miljoner kronor i strategiska kompetensmedel 2011, vilket genererade knappt 1,5 miljarder kronor i direkta intäkter från näringslivsuppdrag. Utöver dessa direkta intäkter uppskattas näringslivet bidra med en lika stor summa "in kind". I praktiken är uppväxlingen betydligt större om man ser till de effekter i form av nya produkter, processer, tjänster, affärsmodeller och industriell nytta som är resultaten från verksamheten.

Institutssektorn växer och två tredjedelar av den svenska institutssektorn ingår numera i RISE. De strategiska kompetensmedlen (SK-medlen) bidrar till att stärka institutens roll. Under 2011 ökade institutens näringslivsintäkter med 11 procent, motsvarande 140 miljoner kronor, och utgör 59 procent av de totala intäkterna. Andelen SK-medel sjönk från 19 till 18 procent av de totala intäkterna. De dominerande branscherna är skog, livsmedel och stålindustri. För att kunna bistå små och medelstora företag som vill söka medel i det sjunde ramprogrammet etablerade RISE-institutet 2011 en stödfunktion som finansieras gemensamt med Vinnova.

RISE-institutet är sammantagna den sjunde största deltagaren i Sverige i EU:s ramprogram för FoU och knappt 8 procent av de totala intäkterna kommer från EU-projekt. Övriga internationella intäkter uppgick till drygt 14 procent av de totala intäkterna.

Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA)

Regeringen avsätter årligen medel till IVA. IVA är ett oberoende nätverk av beslutsfattare från näringsliv, högskolor och förvaltning.

Resultatet av IVA:s verksamhet 2011 omfattar bland annat remissvar, studier och aktiviteter kring aktuella frågor i samhällsdebatten som hållbar stadsplanering, framtidens transportsystem och prioriteringar i forskningspolitiken. Från resultaten av projektverksamheten märks underlaget till den nationella innovationsstrategin, ”Innovationsplan Sverige”, som var slutrapporten från projektet ”Innovation för tillväxt”. Arbetet i projektet ”Transport 2030”, som avslutades under 2011, har bidragit till etableringen av det nationella forumet för innovation i transportsektorn. 2011 års verksamhet resulterade också i etableringen av IVA Nord, ett regionalt nätverk av ledamöter i norra Sverige, i syfte att bredda akademiens kontaktyta med dessa delar av landet.

Geovetenskaplig forskning

SGU stöder årligen forskningsprojekt vid universitet och högskolor kring samhällsviktiga frågeställningar inom tillämpad geovetenskaplig forskning och riktad geovetenskaplig grundforskning. Under 2011 har 7 nya ansökningar och 10 fortsättningsprojekt beviljats forskningsmedel på sammanlagt 5,67 miljoner kronor.

Inom myndigheten bedrivs också tillämpad forskning och metodutveckling som bedöms utifrån SGU:s övriga mål och uppgifter. Under 2011 beviljades 19 projekt interna forskningsmedel omfattande totalt ca 10 000 timmar.

SGU har i EU-finansierade projekt och externa projekt behandlat frågor om koldioxidlagring och maringeologiska sammanställningar. I samarbete med danska GEUS undersöks möjligheten till geotermiskt energiutnyttjande i Öresundsregionen. En förstudie görs avseende djupa borrhål i Sverige samt möjligheten till utnyttjande av geoenergi. Malmgeologisk forskning utförs i Grängesbergområdet och i Dalsland. Två projekt berör geofysiska metoder för prospektering av mineraliseringar på större djup. Projekt har igångsatts som rör sällsynta

jordartsmetaller, skredrisker och torvbildning och torvtillväxt. Flera interna projekt rör grundvatten samt dricksvattenkvalitet. Resultaten av SGU:s FoU-insatser har varit viktiga för ett flertal processer både internt och externt (se analysdelen).

Ytterligare en av SGU:s egna medarbetare har under året adjungerats som professor vid högre lärosäte vilket innebär att det totala antalet adjungerade professorer nu är fyra.

Kommersialisering

Innovationsbron AB (Innovationsbron) arbetar med att kommersialisera kunskapsintensiva idéer oavsett om dessa är forskningsbaserade eller erfarenhetsbaserade.

Innovationsbron AB delar upp sin verksamhet på två huvudområden, såddfinansiering och inkubation.

Inom såddfinansieringen har bolaget gjort 87 ägarkapitalinvesteringar, varav 69,2 miljoner kronor avsett 42 nyinvesteringar och 32,4 miljoner kronor avsett 45 följdinvesteringar. Bolaget har också ökat fokus på att stärka sin finansiella ställning genom att avyttra innehav: hel eller delvis försäljning av innehav i 37 företag har genererat Innovationsbron ett kapitaltillskott på 33 miljoner kronor. Den totala omsättningen i de bolag som koncernen haft ägande i hela 2010 ökade med 51 procent mellan räkenskapsåren 2009 och 2010 och sysselsättningen ökade 17 procent under samma period.

Innovationsbrons andra verksamhetsgren är utvecklingen av inkubatorer. Antalet anställda i företag som sitter i eller har suttit i inkubatorer uppgick vid utgången av 2010 till cirka 3 600 personer. Samma år omsatte dessa företag knappt 2,6 miljarder kronor. I november 2011 började ett utvecklat inkubatorprogram, BIG Sweden, som sätter ytterligare fokus på inkubatorernas affärsutvecklingsprocesser och stärkta möjligheter att sprida väl fungerande arbetsformer, bland annat vad gäller internationalisering. I programmet ingick vid slutet av 2011 46 inkubatorer, varav 21 med resultatbaserad driftsfinansiering. 69 bolag som deltar i inkubatorerna attraherade under 2011 investeringar på totalt 225 miljoner kronor.

Även Almi Företagspartner AB arbetar med innovationsfrämjande verksamhet genom finansiering och rådgivning till både enskilda innova-

törer och företag, såväl nystartade som etablerade. De s.k. innovationslånen uppgick 2011 till 60 miljoner kronor, vilket är en ökning med 12 miljoner kronor jämfört med 2010. Därutöver har 26 miljoner kronor beviljats i s.k. förstudie-medel för olika innovationsprojekt, t.ex. för en utvärdering av en idéns kommersialiseringsbarhet. Efterfrågan på rådgivning kring innovation är fortsatt stor och ökade något under 2011. Drygt 4 000 av Almis rådgivningskunder tog del av rådgivning om innovation, vilket motsvarar något mer än en fjärdedel av all rådgivning som erbjöds av Almi. Under 2011 har 572 (563) av kundernas idéer kommersialiserats.

Inom ramen för de särskilda insatserna för kvinnors företagande har regeringen 2011 förstärkt Almis innovationsfinansiering med 10 miljoner kronor. Andelen kvinnor som har fått del av Almis innovationsfinansiering var oförändrad jämfört med 2010 och uppgick därmed till 30 procent.

Immateriellt

Patent- och registreringsverket (PRV) är en avgiftsfinansierad myndighet och ekonomiskt mål för verksamheten är full kostnadstäckning.

För 2011 visade myndigheten på ett marginellt överskott om ca 3,9 miljoner kronor. PRV har gjort en resultatförbättring på ca 16,7 miljoner kronor jämfört med 2010. Det ekonomiska resultatet för verksamheten 2011 uppgår således till totalt 3,9 miljoner kronor, vilket är en stor resultatförbättring jämfört med föregående år som visade ett underskott på -12,8 miljoner kronor. PRV ser dock framför sig ökade kostnader som kommer att leda till nya underskott.

För att komma till rätta med det balanserade underskottet kommer PRV, vilket även framgår av skrivelse (PRV AD 12-2012/497) rörande täckande av underskott i enlighet med 25 a § avgiftsförordningen (1992:191) att genomföra ett antal åtgärder. Till detta kommer en fortsatt aktiv marknadsföring i syfte att öka intäktsmassan samt en fortsatt återhållsamhet när det gäller resurser och kostnader. För verksamhetsgrenarna inom patent och varumärke kommer PRV att föreslå en avgiftsjustering som kommer att återställa ett balanserat resultat 2014.

Inom området personnamn pågår en diskussion med regeringen angående verksamhetens finansiering. En del namnändringar hanteras av

Skatteverket utan särskild kostnad för den sökande. En utredning rörande bl.a. organisatorisk hemvist för namnändringar pågår (Namnlagsutredningen, dir. 2009:129).

Också inom området periodisk skrift pågår en diskussion angående verksamhetens finansiering. Även denna verksamhet är uppdelad på två myndigheter och har dessutom radikalt minskat i omfattning. Verksamheten har dessutom sin förankring i tryckfrihetslagstiftningen snarare än inom det industriella rättsskyddet.

En hög medvetenhet och god kunskap om de möjligheter som standardiseringsarbete och immaterialrättsligt skydd ger samt en hantering av de immateriella tillgångarna som strategiskt affärsverktyg har avgörande betydelse för svensk innovationskraft. När villkoren för branscher, marknader och teknik förändras snabbt blir det allt viktigare för företagen att i sina affärsstrategier ha överblick och kontroll över de immateriella tillgångarna. Kraven ökar både på företagens egen kompetens och på kompetensen och kunskapen hos rådgivare och experter.

För att möta detta behov har regeringen under 2011 gjort inledande insatser för att stödja framför allt kunskapsintensiva små och medelstora företag med anpassad finansiering, rådgivning och kompetenshöjning för affärsstrategisk hantering av immateriella tillgångar genom två uppdrag till Vinnova och PRV.

Patentspråksutredningen lämnade i mars 2012 betänkandet "Nationella patent på engelska?" (SOU 2012:19). I betänkandet föreslås att nationella svenska patentansökningar ska kunna behandlas och beviljas på engelska av PRV. Förslaget syftar till att förenkla för företagen och minska kostnaderna för att söka patent i flera länder.

Patentombudsnämnden (PN) är en avgiftsfinansierad myndighet och ekonomiskt mål för verksamheten är full kostnadstäckning. Verksamheten uppvisar ett resultat på -9 719 kronor.

Under 2011 auktoriserade Patentombudsnämnden 285 patentombud och därmed finns totalt 380 patentombud registrerade. Volymerna för ansökningar ökade under 2011 men kostnaderna hölls på samma nivå som under 2010. Processen för ansökan om auktorisation har således effektiviserats. Vid inrättandet av patentombudsregistret 2010 uppskattades att registret skulle omfatta cirka 500 ombud och vid utgången av 2011 var alltså 380 patentombud auktoriserade. Det innebär att antalet ansökningar troligen

kommer att ligga på en mycket lägre och konstant nivå under de kommande åren och detta kommer påverka kostnadsfördelningen mellan verksamhetsområdena.

Patentbesvärsrätten (PBR) överprövar PRV:s beslut i ärenden enligt patentlagen, mönsterskyddslagen, varumärkeslagen, namnlagen samt lagen med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden. Domstolen överprövar också Statens jordbruksverks beslut i ärenden enligt växtförädlarrättslagen.

Den 1 augusti 2012 trädde lagändringar i lagen om Patentbesvärsrätten och förordningen med instruktion för Patentbesvärsrätten ikraft. Detta innebär att kravet på att domstolen ska vara delad i avdelningar tagits bort, att domstolen är domför med en ledamot i vissa fall och att vittnen och sakkunniga ska få delta i en muntlig förhandling genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring. Förändringarna syftar till att skapa förutsättningar för en mer ändamålsenlig organisation av domstolen och dels till att effektivisera beredningen och avgörandet av domstolens mål.

Under ett antal år har PBR:s ekonomi varit mycket ansträngd. Sedan 2003 har PBR en grundorganisation med tio ledamöter, varav fem är lagfarna och fem tekniskt kunniga. En av de lagfarna ledamöterna är också domstolens ordförande. Under 2011 har domstolen endast kunnat arbeta med åtta fasta ledamöter och en adjungerad ledamot.

PBR:s genomsnittliga handläggningstid för patentmål ligger liksom förra året över det eftersträvade målet om högst ett år. Också handläggningstiden för övriga mål ligger över ett år.

PBR ska i mån av resurser ställa patenträttslig och teknisk sakkunskap till de allmänna domstolarnas förfogande. PBR:s tekniska ledamöter har därför särskilda förordnanden att som tekniskt sakkunniga ledamöter tjänstgöra vid Stockholms tingsrätt och i Svea hovrätt vid dessa domstolarnas handläggning av patentmål. Under 2011 har dock PBR begränsat sitt engagemang i de allmänna domstolarna.

Miljödriven näringslivsutveckling

I september 2011 presenterade regeringen en ny miljöteknikstrategi för att stödja förutsättningarna för utveckling och export av svensk miljö-

teknik. Regeringen har avsatt sammanlagt 400 miljoner kronor, fördelat på 100 miljoner kronor per år under perioden 2011–2014, för insatser inom strategin. Satsningen omfattar hela kedjan från forskning och utveckling via hemmamarknad till export. Under 2011 har ett flertal myndigheter och andra statliga aktörer fått uppdrag inom ramen för strategin. En annan del av strategins genomförande är dialog med näringslivet och andra berörda aktörer. Ett flertal dialoger har genomförts och kommer löpande genomföras framöver. Det är dock ännu för tidigt för att kunna utläsa några konkreta resultat för de aktiviteter och satsningar som genomförts eller påbörjats. Tillväxtanalys har fått i uppdrag att löpande följa och utvärdera genomförandet av miljöteknikstrategin och kommer längre fram kunna redovisa resultat från olika insatser. Utöver dessa särskilda insatser sker samtidigt också inom olika politikområden en mängd åtgärder som främjar miljödriven näringsutveckling och den svenska miljötekniksektorn.

I december 2010 beslutade regeringen om ett förnyat och utvidgat mandat till regeringens särskilde samordnare för miljötekniksamarbete (IMT). Uppdraget till den särskilde samordnaren, som faller inom ramen för miljöteknikstrategin, är dels att driva det sedan tidigare pågående arbetet med insatser riktade mot Kina, dels att därutöver utveckla motsvarande aktiviteter riktade mot Ryssland och Indien. Under hösten 2011 initierades en så kallad landprogramsprocess med dessa länder. De aktörer som berörs av detta initiativ är i första hand Sveriges ambassader och generalkonsulat, Sveriges Ambassads center för miljöteknik (Centec) i Peking, Sveriges Exportråd samt Statens Energimyndighet. Under 2011 genomfördes bl.a. också en marknadsstudie i Indien, där avsikten har varit att identifiera progressiva delstater samt städer där svenskt kunnande och svensk miljöteknik skulle kunna vara av intresse. Utifrån analysen och de besök som gjorts i respektive stad har IMT tillsammans med ambassaden i New Delhi och Energimyndigheten gjort bedömningen att arbeta vidare med tre utvalda städer. Under året har IMT även tagit emot cirka 20 delegationer, huvuddelen från Kina.

Analys och slutsatser

Behovsmotiverad forskning och innovationssystem

Effektanalyser på Vinnovas program genomförs av externa konsulter. Analyserna görs för att värdera och förstå långsiktiga och övergripande effekter på samhällsekonomi och innovationssystem som följer av investeringar i forskning, utveckling och innovation. Under 2011 har Vinnova gjort två effektanalyser och ett tiotal utvärderingar. Den ena effektanalysen gjordes om forskningsprogram inom området material och förnyelsebara råvaror. Den andra gjordes om insatser för starka forsknings- och innovationsmiljöer.

Effektanalysen av forskningsprogram inom material från förnyelsebara råvaror visar att programmen haft stor effekt på kunskapspridning, nätverkande och uppbyggnad av forskningsmiljöer. Programmen har även lett till nya produkter och nya företag.

Effektanalysen av starka forsknings- och innovationsmiljöer konstaterar effekter av stor affärsmässig betydelse och exempelvis en stärkt forskningsinfrastruktur. Inte minst företagens långsiktiga intresse visar på betydelsen av satsningarna.

I rapporten När staten spelat roll, sammanfattar Vinnova erfarenheter och lärdomar från samtliga 13 effektanalyser som har genomförts. Metaanalysen, som innefattar satsningar av såväl Vinnova som dess föregångare, slår fast att myndigheternas insatser har varit viktiga när det gäller att fånga upp och definiera nya behovsmotiverade kunskapsområden. Insatserna har på så sätt varit viktiga för att tillgodose näringslivets långsiktiga behov av forskningsbaserad kompetens. I senare skeden har Vinnova sedan kunnat växla upp områden som visat sig lovande genom aktiv samverkan mellan näringsliv och universitet och högskolor. Särskilt framgångsrika exempel finns inom utvecklingen av den digitala mobiltelefonin och forskningen om trafiksäkerhet.

Samverkansprogram med näringslivet har startat i flera omgångar sedan 1994. Flera av programmen har nu avslutats men ett antal löper vidare under de närmsta åren och flera har utvärderats under året. Det viktigaste resultatet för skogs- och träprogrammet hittills är den fördjupade och breddade samverkan mellan universitet och högskolor, institut och industri. Utvärde-

ringen av stålforskningsprogrammet visar att det inte råder någon tvekan om att programmet är av strategisk betydelse för branschen. Branschprogrammet för it och telekom har tydligt förbättrat möjligheten att delta i internationella forsknings- och utvecklingsprogram. Projektet, Förberedande arbete till framtidens internet, har lett till att Ericsson nu leder det stora EU FP7-projektet 4WARD, som är det ledande forskningsprojektet i Europa inom området Framtidens Internet.

I en metaanalys av samtliga branschforskningsprogram konstateras att dessa har lett till mer näringsrelevant forskning på lärosätena och effekter av betydande kommersiellt värde i näringslivet. Lärdomar från programmets positiva och negativa karakteristika har varit och är viktiga vid utformandet av framtida samverkansprogram.

En viktig del av Vinnovas arbete är att utveckla starka forsknings- och innovationsmiljöer, där såväl universitet och högskolor som forskningsinstitut och företag spelar viktiga roller. Ett av dessa, VINN Excellence Center har under 12 månader producerat 300 tillämpningar, över 700 publikationer varav 250 sampublicationer samt 22 patent och design/mönsterskydd. Ett annat är programmet VINNVÄXT som syftar till att främja hållbar tillväxt i regioner genom att utveckla FoI-miljöer. Det har utvärderats 2011 och utvärderingen visar att programmet fortfarande tillhör de ledande i världen i sitt slag.

I en etapputvärdering av centrumbildningen Virtual Prototyping and Assessment by Simulation inom fordonsindustrins simuleringsområde konstateras att verksamheten har genererat en uppsättning konkreta och, för de deltagande parterna, betydelsefulla och potentiellt mycket värdefulla resultat.

Vinnovas internationella arbete bidrar till att skapa viktiga nätverk och samarbeten för svenska företag och forskare, som i sin tur lett till att såväl stora som mindre företag har etablerat kontakter samt fått konkreta affärsmöjligheter med internationella partners. Det bidrar givetvis också till intern kompetensutveckling och till ömsesidigt strategiska lärandeprocesser på länder- och EU-nivå. Exempelvis har Vinnova i egenskap av koordinator för området "Forskning & innovation" i EU:s strategi för Östersjöregionen bidragit till att i samarbete med övriga nio länder och med EU-kommissionen utveckla

samsyn och gemensamt program för innovation i Östersjöregionen.

Sammanfattningsvis bedömer regeringen att Vinnovas arbete bidrar till att utveckla effektiva och starka innovationssystem som är viktiga för utvecklingen av Sveriges konkurrenskraft.

Strategiska kompetensmedel vid forskningsinstituten

Industriforskningsinstitutet är en forsknings- och innovationsaktör som har en stor betydelse för Sveriges utveckling och framgång.

Näringslivets ökande efterfrågan på institutens kompetenser och tjänster gör att ordergång och fakturering förutses fortsätta utvecklas positivt. Institutet har länge arbetat strategiskt med näringslivet. De har ingått partnerskap och skrivit ramavtal med viktiga industriella företag.

För att klara den ökade efterfrågan från näringslivet planerar flera institut för fortsatt expansion. Den stora utmaningen är att klara av kompetensförsörjningen. Under 2011 anställdes 251 personer på instituten och det totala antalet anställda uppgick till 2 277 personer

Institutet har möjlighet att använda de strategiska medlen till att medfinansiera deltagande i EU:s ramprogram, i vilka man har visat sig väldigt framgångsrika. Under 2011 användes ca 50 miljoner kronor, motsvarande 11 procent av de strategiska kompetensmedlen, för medfinansiering av EU-projekt.

Regeringen bedömer att instituten bidrar till förnyelse och ökad konkurrenskraft för industrin.

Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA)

Under 2011 har IVA fortsatt arbetet med att göra akademiens nätverk och resultat tillgängliga för bredare kretsar i Regeringskansliet, andra myndigheter och offentliga förvaltningar.

Det är regeringens bedömning att IVA:s verksamhet, genom bland annat seminarier, projekt och svar på remisser, bidrar med viktiga underlag för utveckling av politiken för tillväxt, innovation och forskning. IVA:s nätverk möjliggör kunskapsutbyten och dialog med breda kontaktytor mot nationell och internationell forskning, näringsliv och förvaltning i viktiga samhällsfrågor.

Geovetenskaplig forskning

Utifrån resultat i interna FoU-projekt och resultat från externa FoU-studier finansierade av SGU (se resultatdelen) har bl.a. geotermiprojekten i Köpenhamn och Malmö kunnat få mo-

dernt geologiskt underlag och förutsättningar för geotermi kunnat klarläggas. I vissa fall har även kunskap framtagen inom FoU-verksamheten varit till stöd i samband med tvister. Resultaten från ett flertal projekt som rör koldioxidlagring ger ökad kunskap om förutsättningar för lagring i djupa akvifärer. Bättre kunskap har erhållits om Östersjöns miljöstatus. Pågående och avslutade malmgeologiska interna och externa forskningsprojekt i Bergslagen bidrar till en bättre förståelse av malmprovinsen och möjligheten till framtida utvinning av metaller inklusive sällsynta jordartsmetaller. Viktig geologisk information från dessa projekt kan användas i uppbyggnaden av konceptuella modeller för områdena, som i sin tur är väsentliga för prospektering av djupt liggande malmer och för framtida försörjning av råmaterial.

Att nu fyra av myndighetens medarbetare är adjungerade som professorer vid universitet och högskola stärker på ett tydligt och bra sätt kontakterna mellan myndigheten och lärosätena. Kontakterna med forskningsinstitutioner har också stärkts vilket lett till att SGU tillsammans med Vinnova deltar i EraMin samt i samarbete med Formas (Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande) i programmet Transparent underjordsbyggande.

Det är regeringens bedömning att SGU:s stöd till universitet och högskolor har en positiv betydelse för den geovetenskapliga forskningen. Utvecklandet och användandet av nya kunskaper och metoder inom geologin tillfredsställer på ett bra sätt samhällets behov och verkar för en hållbar utveckling.

Kommersialisering

Utveckling av nya eller växande kunskapsbase- rade företag är av grundläggande betydelse för Sveriges konkurrenskraft. Innovationsbron bedöms ha bidragit till att uppfylla detta under året, med god balans mellan olika insatser rörande såddfinansiering, inklusive verifiering, och affärsutveckling inklusive utveckling av inkubatorer. Innovationsbron har tydligt uttryckt vikten av att fortsätta verka lokalt, regionalt och nationellt för att uppfylla ovan nämnda mål. De utvärderingar som bolaget har gjort, bland annat kundnöjdhetsmätningar och uppföljning av hur portföljbolagen utvecklas över tid, visar på rele-

vansen av och kvaliteten i Innovationsbrons verksamhet.

Almi erbjuder såväl rådgivning som finansiering till enskilda innovatörer och befintliga företag. Efterfrågan på Almis tjänster ökade 2011. Kundundersökningar avseende verksamheten visar på hög nöjdhet, t.ex. kan nio av tio kunder tänka sig att rekommendera Almi till andra. Det är regeringens bedömning att Almis innovationsverksamhet visar gott resultat och bidrar till att idéer kommersialiseras i nya eller befintliga företag, vilket i sin tur bidrar förnyelse och tillväxt i ekonomin.

Immaterialrätt

Under 2011 har PRV:s måluppfyllelse inom patentområdet ytterligare förbättrats sedan 2010, trots att en neddragning av personalresurser skett jämfört med 2009. Merparten av målen inom varumärkesavdelningen var uppnådda vid utgången av året. Avvikelserna återfinns inom områdena nationella varumärken personnamn och periodisk skrift.

En sammanfattande analys av de olika verksamheterna ger vid handen att PRV inte ser någon möjlighet att återställa ekonomin inom verksamheterna namn och periodisk skrift. Båda dessa verksamheter har också, enligt det som anges ovan, en något annorlunda bas än övriga verksamheter. PRV önskar därför ta upp en diskussion angående finansieringen av verksamheterna namn och periodisk skrift.

PRV:s ambition är att alla företagare, entreprenörer och innovatörer ska vara så insatta i patent-, varumärkes- och designsystemen samt den affärsnytta som kan uppnås med rätt användning, att de gör medvetna och aktiva val när det gäller att utnyttja industriella skyddsätter.

Under 2011 har PRV fortsatt sitt arbete med att öka kunskapen kring immaterialrätt på olika sätt.

Bakgrunden till detta är att kunskapen om immaterialrätten och hanteringen av immateriella tillgångar är ett viktigt konkurrensmedel för svenskt näringsliv samt insikten om att kunskap och kännedom om kunskapen om immateriella tillgångar ligger på låga nivåer i delar av näringslivet. PRV och Vinnova fick under året ett regeringsuppdrag som bestod i att kartlägga och analysera det offentliga stödsystemet för hantering av företags immateriella tillgångar. Utifrån

PRV:s rekommendationer ledde uppdraget till ett ytterligare uppdrag där myndigheterna tillsammans under 2012–2013 ska genomföra insatser för att öka små och medelstora företags konkurrenskraft genom förbättrat offentligt stöd för hantering av immateriella tillgångar.

Under 2011 auktoriserade Patentombudsnämnden 285 patentombud och därmed finns totalt 380 patentombud registrerade. Några ansökningar har avslagits eller avskrivits och några ärenden är i balans över årsskiftet 2011–2012.

Gemensamt för avslagsbesluten är att nämnden vid sin prövning fann att sökanden inte uppfyllde de formella kraven för auktorisation. Besluten om avskrivning har skett på grund av att sökanden återkallat sina ansökningar. Antal beviljade auktorisationer och avslagna ansökningar är Patentombudsnämndens prestationer under året.

Volymerna för ansökningar ökade under 2011 men kostnaderna hölls på samma nivå som under 2010. Med detta kan konstateras att processen för ansökan om auktorisation har effektiviserats. Vid bildandet av patentombudsregistret 2010 uppskattades att registret skulle omfatta cirka 500 ombud och vid utgången av 2011 var 380 patentombud auktoriserade. Det innebär att antalet ansökningar troligen kommer att ligga på en mycket lägre och konstant nivå under de kommande åren och detta kommer påverka kostnadsfördelningen mellan verksamhetsområdena.

Under en följd av år har PBR haft en mycket ansträngd ekonomi. Orsakerna är flera, bl.a. en en hög hyreskostnad.

Både beredningen och avgörandet av PBR:s mål fordrar numera större resurser än tidigare. Domstolen har under senare år på flera sätt effektiviserat beredningen. Många uppgifter i den rutinmässiga handläggningen har överlämnats till kansliet. En särskild beredningsorganisation med lagfarna föredragande har inrättats. it-funktionerna har fortlöpande utvecklats i syfte att stödja främst beredningsarbetet.

Den huvudsakliga anledningen till att PBR under 2012 inte nådde sitt mål vad gäller handläggningstider är att domstolen inte kunnat genomföra en planerad förstärkning och organisationsförändring på patentsidan. PBR har därför en för hög medelbehandlingsstid av ärenden (patentmål)..

Det ömsesidiga erfarenhetsutbytet mellan PBR och de allmänna domstolarna och deras

domare har varit ett viktigt led för att uppnå den samsyn som av rättssäkerhetsskäl ska föreligga i de materiella patenträttsliga frågorna oavsett var domstolsprövningen sker. PBR har också måst begränsa de tekniskt kunniga domarnas medverkan i de allmänna domstolarna.

Miljödriven näringslivsutveckling

Miljödriven näringslivsutveckling innehåller ett brett spektrum av möjligheter, där företag kan använda såväl sitt interna miljöarbete som en produkts miljöpåverkan under produktionen eller den slutliga produkten eller tjänsten, som en affärsmöjlighet.

Det sker i dag en global omställning till ett mer resurseffektivt samhälle och Sverige ligger långt framme när det gäller att ställa om system och produktion. Vad gäller att dra nytta av omställningen i form av kommersialisering och export finns det dock mer att göra.

Svenska företag har stor kunskap på ett flertal områden, t.ex. kring hållbar stadsutveckling och systemlösningar.

Företag i miljö- och energisektorn är verksamma på marknader som i stor utsträckning regleras och omregleras. De exponeras därför i stor utsträckning för ett högt risktagande vid investeringar, vilket pekar på vikten av en förutsägbar och långsiktig politik som underlättar privata investeringar.

Tillväxtanalys har under 2011 haft regeringens uppdrag att analysera förutsättningar för miljödriven näringslivsutveckling. Slutrapporten, ”Miljödriven näringslivsutveckling – Några grundläggande utgångspunkter för en verksam, effektiv och lärande politik”, redovisades till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) i februari 2012. Rapporten pekar på ett antal grundläggande och centrala byggklossar i en verksam och effektiv politik för en miljödriven näringslivsutveckling. Det krävs enligt Tillväxtanalys en långsiktig politik som uppfattas som trovärdig avseende dess intention att påverka regelverk och priser. Generella ekonomiska styrmedel spelar en viktig roll och dessa styrmedel är speciellt viktiga för implementering av befintlig teknik. Tillväxtanalys framhåller i sin rapport att selektiva styrmedel är viktiga för att snabba på tekniksprång. Såväl utbudsorienterade insatser, t.ex. FoU, kapitalförsörjning, demoanläggningar och referensobjekt, såväl som åtgärder riktade mot

efterfrågesidan är enligt Tillväxtanalys betydelsefulla.

Dessa slutsatser stämmer väl överens med de förslag EU-kommissionen ger i meddelandet ”Färdplan för ett resurseffektivt Europa”, som presenterades i september 2011. Färdplanen tar upp det ömsesidiga beroendet mellan ekonomi, välfärd och naturkapital, och betonar de ekonomiska och miljömässiga fördelar som resurseffektivitet kan ge. Bland annat tas en hållbar konsumtion och produktion upp och hur en sådan kan främjas genom bl.a. innovation och ekonomiska styrmedel, såsom rätt prissättning och utfasning av miljöfarliga subventioner.

3.5.3 Ramvillkor för företag och konkurrens

Resultat

Ramvillkor

Goda ramvillkor för företag och företagande – för att skapa tillväxt och sysselsättning

Grunden för arbete, tillväxt och välfärd läggs genom fri företagsamhet. Goda ramvillkor för företag och företagande är därför av central betydelse för utvecklingen i landet. Genom öppna marknader med väl fungerande konkurrens skapas förutsättningar för ett livskraftigt, innovativt och dynamiskt näringsliv som kan anpassa sig till nya förutsättningar.

Med ramvillkor för företag och företagande avses generella system och regelverk som anger villkor och förutsättningar för att starta, driva och utveckla företag. Dessa villkor påverkar i hög grad företagets vardag och dess närmare utformning kan vara avgörande för centrala beslut i företagen om t.ex. investeringar, lokalisering och anställning. Det är därför viktigt för regeringen med en så bred och tydlig förankring med näringslivet som möjligt. Genom kontakter och dialog med företag, olika näringslivsorganisationer och andra företrädare för näringslivet arbetar regeringen för att identifiera problem och hinder i lagstiftning och regelverk samt otydliga och administrativt betungande bestämmelser som motverkar ett gynnsamt och dynamiskt företagsklimat. Sådana förslag och probleminventeringar ligger senare till grund vid översyn av regelverk, både på nationell och internationell nivå, inom sådana områden som be-

rör företag och företagande och bidrar även till att en helhetssyn kan upprätthållas. Syftet är att regelverken ska vara så enkla, tydliga och ändamålsenliga som möjligt inom det område regelverket avser att reglera.

Ramvillkor är dock mer än bara rättsliga regelverk. Det kan även handla om administrativa system som företagen har att hantera i sin vardag för att t.ex. sköta betalningar och fakturering samt hantera blanketter och deklARATIONER. Det kan också handla om graden av offentlig kontroll och tillsyn över företagens verksamhet eller produktion. Möjligheten för företagen att få tillgång till information och service som krävs för verksamheten kan också i hög grad påverka förutsättningar att starta och driva företag. Myndigheternas tillgänglighet och service har därför stor betydelse när det gäller att skapa goda ramvillkor för företag. Dessutom påverkar naturligtvis faktorer som omfattningen av det offentliga åtagandet, graden av statlig styrning och reglering samt hur stor del av marknaden som är öppen för konkurrens.

Sådana system bör inte ge upphov till omotiverade administrativa bördor eller andra hinder för företagen, utan i stället i mesta möjliga mån utformas för att stödja och underlätta för företagen. Att främja sådana åtgärder är ytterligare ett viktigt led i regeringens arbete med att skapa goda ramvillkor för företag och företagande.

Exempel på områden som har stor betydelse när det gäller ramvillkor för företag och företagande är skatter, arbetsrätt, associations- och bolagsrätt, handelsrätt, miljörett, regler om finansiering samt ekonomisk redovisning och revision. Nedan följer ett urval av åtgärder som regeringen har vidtagit på områden som har stor betydelse för företag.

Åtgärder för att skapa goda ramvillkor för företag och företagande

Skattesystemets utformning har stor betydelse för incitamenten att starta och driva företag i Sverige. Genom goda skattemässiga villkor för företagande och investeringar i Sverige skapas tillväxt i hela landet, vilket tryggar sysselsättning och skapar välfärd.

Regeringen har sedan lång tid tillbaka arbetat med att förbättra de skattemässiga förutsättningarna för redan existerande företag och med att underlätta tillkomsten av fler och växande företag. Förmögenhetsskatten har avskaffats och bolagsskatten, arbetsgivaravgifterna och egenav-

gifterna har sänkts. Skatten har sänkts för kvalificerade ägare i fåmansföretag och för enskilda näringsidkare. Även jobbskatteavdraget har förbättrat förutsättningar för företagande.

Regeringen fortsätter detta arbete och har som ambition att ytterligare förbättra företagsklimatet och villkoren för företagande, investeringar och sysselsättning i Sverige. En strategisk del av arbetet sker genom företagsskattekommittén som regeringen tillsatte vid årsskiftet 2010/2011 med uppdrag att se över företagsbeskattningen (dir. 2011:1). Kommittén har ett brett uppdrag och slutredovisning ska ske senast i november 2013. Kommitténs huvuduppdrag behandlar möjligheterna att minska beskattningen av riskkapital i bolagssektorn och att göra villkoren mer lika för finansiering med eget kapital och lån. I kommitténs uppdrag ingår också att ta fram förslag som breddar skattebasen för att möjliggöra en sänkning av de skatter som betalas av bolagssektorn. Förändringar ska ske på ett sätt som medför goda skattemässiga villkor för företagande. Investeringar och sysselsättning ska gynnas, så att företagens finansiella motståndskraft stärks och så att den svenska bolagsskatten behåller sin konkurrenskraft och genererar stabila skatteintäkter. Kommittén ska även se över reglerna om koncernbidrag och underprisöverlåtelser samt analysera om det bör införas en källskatt på räntebetalningar. Kommittén lämnade i januari 2012 sitt första delbetänkande avseende skatteincitament för riskkapital (SOU 2012:3). Kommittén ska i ett andra delbetänkande, som ska lämnas senast i oktober 2012, undersöka möjligheterna att införa skatteincitament för forskning och utveckling.

Regeringen tillsatte i mars 2011 en utredning som ska se över möjligheten att införa ett system med skattelättnader för företag i särskilt utsatta områden, s.k. nystartszoner (dir. 2011:18). Utredningen lämnade betänkandet Nystartszoner (SOU 2012:50) i augusti 2012. Utredningen föreslår att ett system med nystartszoner införs i Sverige genom att mindre företag som bedriver verksamhet i ett område som utgör en nystartszon, och som uppfyller vissa krav, kan erhålla en sänkning av socialavgifterna ned till en nivå på 10,21 procent. Utredningen bedömer att ett sådant system kan bidra till att minska utanförskapet och öka sysselsättningen i områden där bl.a. sysselsättningsgraden avsevärt understiger det nationella genomsnittet. Syftet med åtgärden är både att stimulera nyföretagande och ge exi-

sterande företag bättre möjligheter att växa i utsatta områden.

I oktober 2011 beslutade regeringen att tillätta en utredning för att utreda och lämna förslag på en förändrad hantering av mervärdesskatt vid import av varor i syfte att bl.a. uppnå förenklingar för företagen (dir. 2011:90). Utgångspunkten är att mervärdesskatten ska redovisas i skattedeclaration i stället för som i dag i tulldeklaration. Uppdraget ska redovisas senast i januari 2013.

I mars i år tillsatte regeringen även en utredning i syfte att lämna förslag till hur rättssäkerheten i skatteförfarandet kan stärkas ytterligare (dir. 2012:14). Utredningen ska bl.a. analysera systemet med skattetillägg och tulltillägg, dels avseende kopplingen till skattebrott och tullbrott, dels vad gäller nivåerna för skattetillägg. Vidare ska utredningen analysera reglerna om tredjemansrevision samt reglerna om ersättning för kostnader för ombud, biträde eller utredning i ärenden och mål om skatt m.m. Uppdraget ska redovisas senast i september 2013.

Den 1 januari 2012 trädde en rad näringspolitiskt viktiga reformer på skatteområdet i kraft. Förslagen syftar till att göra det enklare och mer lönsamt att starta och driva företag samt att anställa. Bland förslagen kan nämnas;

Sänkt mervärdesskatt för restaurang och catering – Mervärdesskatten på restaurang- och cateringtjänster (exkl. alkohol) sänktes vid årsskiftet från 25 till 12 procent. Sänkningen innebär att samma skattesats tillämpas för såväl restaurang- och cateringtjänster, som för livsmedel. Förslaget förväntas leda till positiva effekter på sysselsättningen, den samhällsekonomiska effektiviteten och för företagen i form av minskade administrativa kostnader. För att följa upp reformen gav regeringen i november 2011 tre myndigheter, Konjunkturinstitutet (KI), Tillväxtanalys samt Skatteverket, i uppdrag att analysera effekter av reformen med avseende på bl.a. sysselsättning, priser, företagande och regelförenkling. Uppföljningarna är ännu inte slutförda. KI lämnade dock en första delredovisning den 15 juni 2012 med avseende reformens kortsiktiga genomslag på priser. Effekterna ska ses i ett långsiktigt perspektiv. Regeringens sammantagna bedömning är att sänkningen av mervärdesskattesatsen på restaurang- och cateringtjänster hittills har haft positiv inverkan och förbättrat förutsättningarna att minska ungdomsarbetslösheten samt minskat de administrativa kostnaderna.

Förenklad expertskatt – Vid årsskiftet trädde också förenklade regler vad gäller expertskatt i kraft. Syftet är att öka förutsebarheten och förenkla tillämpningen av reglerna när det gäller anställning av utländska experter. Ändring av reglerna innebär att det införs ett tillägg till nuvarande regler som är baserat på objektiva förhållanden. Tillägget innebär att en arbetstagar alltid ska anses uppfylla villkoren om en viss kompetens, m.m., om lön och annan ersättning för arbete i Sverige per månad överstiger två gånger prisbasbeloppet.

Utvidgad avdragsrätt för utgifter för forskning och utveckling – Från årsskiftet gäller även ökade möjligheter att dra av utgifter för forskning och utveckling som har eller kan antas få betydelse för den huvudsakliga näringsverksamheten eller verksamheten i övrigt. De utvidgade reglerna förväntas innebära ökade satsningar på forskning och utveckling vilket kommer såväl det enskilda företaget som näringslivet i stort till godo.

Förändringar i 3:12-reglerna – Vid årsskiftet ändrades de s.k. 3:12-reglerna på fem punkter. En av åtgärderna innebar att nivån på schablonbeloppet i den s.k. förenklingsregeln höjs, vilket ökade det belopp som delägare kan ta ut som kapitalbeskattad inkomst. Höjningen av schablonbeloppet förväntas stimulera nyföretagande och förenkla för ägarna av de mindre fåmansföretagen. En annan av åtgärderna, en takregel för utdelning, förväntas bl.a. leda till att det blir mer attraktivt att förlägga högavkastande innovativ verksamhet i Sverige.

Höjd fördelningsränta – För att upprätthålla balansen i beskattningen av olika företagsformer höjdes räntesatsen vid positiv räntefördelning för de enskilda näringsidkarna från årsskiftet. Höjningen av fördelningsräntan innebär en skattelättnad för enskilda näringsidkare och handelsbolagsdelägare.

Miljölagstiftningen skapar förutsättningar och villkor för att etablera, driva och utveckla företag i ett flertal branscher samt karaktäriseras av en hög förändringstakt genom nytillkommande lagstiftning eller förändring av existerande regler. Det är därför viktigt med ett tydligt regelverk som är enkelt att tillämpa både för företag och myndigheter.

I betänkandet Bättre miljö – minskade utsläpp (SOU 2011:86) lämnades förslag till hur delar av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att före-

bygga och begränsa föreningar) ska kunna genomföras i svensk rätt. Betänkandet har remitterats tillsammans med en kompletterande promemoria med alternativa författningsförslag, i syfte att minska belastningen på myndigheter, kommuner och företag samtidigt som full överensstämmelse med EU-rätten uppnås. Förslagen bereds nu vidare inom Regeringskansliet. Senast den 7 januari 2013 ska huvuddelen av de nationella författningar som krävs för att genomföra direktivet träda i kraft.

De associationsrättsliga regelverken är liksom regelverken gällande ekonomisk redovisning och revision av stor betydelse för företagen. Det är därför viktigt att regelverken är ändamålsenliga, tydliga och enkla att tillämpa.

I april 2012 överlämnades betänkandet Snabbare betalningar (SOU 2012:11). I betänkandet lämnas förslag till hur Europaparlamentets och rådets direktiv (2011/7/EU) av den 16 februari 2011 om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner ska genomföras i svensk rätt. Direktivet syftar till att komma till rätta med sena betalningar vid handelstransaktioner och att främja särskilt de små och medelstora företagens konkurrenskraft. Betänkandet har remissbehandlats. Förslagen bereds nu vidare inom Regeringskansliet. Direktivet ska vara genomfört i nationell rätt senast den 16 mars 2013.

Regeringen gav den 15 september 2011 i uppdrag åt en särskild utredare att se över reglerna kring tvister i samband med uppsägning och lämna förslag på hur kostnaderna för arbetsgivare vid sådana tvister ska kunna begränsas (dir. 2011:76). Syftet med de regeländringar som ska föreslås är att nyanställningar ska främjas. Uppdraget ska redovisas senast den 28 september 2012.

Näringsfriheten möjliggör för företagarna att etablera näringsverksamhet med önskat innehåll och form samt att snabbt möta förändringar i marknadsförutsättningar och införa effektivitetsfrämjande produktions- och distributionsformer. Inskränkningar har varit mycket sparsamma och haft särskilda bevekelsegrunder. Lagen (1986:436) om näringsförbud syftar till att hindra oseriösa näringsidkare från att fortsätta att bedriva verksamhet och bidrar till att skapa en mer rättvis spelplan för de seriösa företag som bedriver verksamhet på marknaden. Antalet näringsförbud har ökat kraftigt under de senaste tio åren. Det är viktigt att regelverket gäller lika oavsett företagsform, att lagen är an-

passad till nuvarande förhållanden och att det finns förutsättningar för tillsynen att vara effektiv. I december 2011 tillsatte regeringen därför en utredning om översyn av vissa frågor i anslutning till lagen om näringsförbud, med uppdrag att se över vissa frågor i anslutning till lagen om näringsförbud och tillsynen av denna (dir. 2011:120). Syftet med översynen är att stärka och modernisera vissa delar av lagstiftningen. Utredningen ska även utreda hur effektiviteten vid tillsynen enligt lagen kan förbättras.

Konkurrens

Konkurrens – ett viktigt medel

Konkurrens är ett viktigt medel för tillväxt och ökad sysselsättning.

Öppna och väl fungerande marknader skapar förutsättningar för fler och växande företag där kreativitet, nytänkande och kommersialisering av nya affärsmöjligheter stimuleras. Konkurrens är en av flera viktiga förutsättningar för skapandet av ett innovativt företagsklimat. Genom ökad konkurrens ökar effektiviteten, produktiviteten och konkurrenskraften hos företagen. En effektiv konkurrens kommer konsumenterna till del genom ökade valmöjligheter, högre kvalitet på produkter och lägre priser. Samhällsekonomiska effekter uppnås när fler innovativa företag i konkurrens utvecklar nya produkter och tjänster vilket stimulerar ökad sysselsättning och ekonomisk tillväxt.

Moderna konkurrensregler

Moderna och tydliga regelverk är en av flera viktiga förutsättningar för att undanröja hinder för en effektiv konkurrens och för väl fungerande marknader. Konkurrenslagstiftningen är av central betydelse för att uppnå detta.

För att avhålla företag från att begå överträdelser av konkurrensreglerna måste förfaranderegler vara utformade så att såväl myndighetens förfarande som domstolsprocesserna kan bedrivas snabbt, effektivt och rättssäkert. Konkurrensreglerna måste också innehålla tillräckliga sanktionsmöjligheter.

En stor del av konkurrenslagstiftningen utgör en anpassning till motsvarande regler inom EU-rätten. Det är eftersträvansvärt att det råder rättslikhet i materiellt hänseende mellan nationella och EU-rättsliga konkurrensregler. Det underlättar och minskar kostnaderna när företagen

ska etablera sig eller konkurrera på olika geografiska marknader.

I vissa fall kan det vara aktuellt att under en begränsad tid införa särskilda sektorspecifika regleringar för att komma till rätta med särskilda problem på en marknad och öka möjligheterna till marknadstillträde. Så har skett exempelvis inom området för elektronisk kommunikation. Även andra regler kan behöva anpassas för att inte skapa inträdeshinder för nya aktörer som vill etablera sig på en marknad. Det gäller särskilt på marknader som öppnas för konkurrens.

En effektiv konkurrensmyndighet

En effektiv tillsyn är en förutsättning för konkurrensreglernas genomslag. Konkurrensverket är tillsynsmyndighet inom konkurrens- och upphandlingsområdet. Av stor betydelse för konkurrens och väl fungerande marknader är även sektorsmyndigheternas tillsyn över efterlevnaden av sektorsregleringar.

Konkurrensverket inriktar främst sina resurser på lagtillämpning. Kartellbekämpning och att ingripa mot privata och offentliga aktörer som missbrukar sin dominerande ställning på marknaden är fortsatt prioriterat, liksom att tillämpa reglerna i konkurrenslagen (2008:579) om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Under året har särskilda insatser gjorts inom sektorerna bygg, livsmedel, elektronisk kommunikation, transporter och energi. Inom tillsynen av den offentliga upphandlingen har otillåtna direktupphandlingar och talan om upphandlingsskadeavgift varit i fokus. Även åtgärder för att öka förutsättningarna för små och medelstora företag att delta i offentliga upphandlingar har genomförts.

För att upprätthålla en effektiv konkurrens på marknaden måste tillsynen kunna bedrivas snabbt, rättssäkert och effektivt. Det är i detta sammanhang viktigt att Konkurrensverkets befogenheter vid utövandet av tillsynen är anpassade till de behov som finns och till utvecklingen i omvärlden. Mot bakgrund av bl.a. erfarenheter av tillämpningen av konkurrenslagen, it-utvecklingen och harmoniseringen inom EU har det identifierats behov av att överväga förändringar i regelverket. Regeringen har därför tillsatt en utredning, *Effektiva konkurrenstillsyn* (dir. 2012:37) som kommer att behandla frågor som syftar till att effektivisera konkurrenstillsynen när det gäller Konkurrensverkets prövning av företagskoncentrationer, de svenska reglerna om

eftergift och nedsättning av konkurrensskadeavgift, samarbete vid platsundersökningar och inhämtande av elektronisk bevisning.

Domar och beslut

Domstolarna har under året meddelat flera domar i konkurrens- och upphandlingsrättsliga mål som grundar sig på stämningsansökningar och ansökningar ingivna av Konkurrensverket. I februari 2012 dömde Stockholms tingsrätt två bussreseföretag att betala sammanlagt drygt 11 miljoner kronor i konkurrensskadeavgift för otillåtet kartellsamarbete. I december 2011 dömde Stockholms tingsrätt TeliaSonera AB att betala 144 miljoner kronor i konkurrensskadeavgift för missbruk av dominerande ställning. Domen har överklagats till Marknadsdomstolen. I februari 2012 kom den första domen från förvaltningsdomstol enligt vilken en myndighet ålades att betala upphandlingsskadeavgift för otillåten direktupphandling. Därefter har ett tjugotal domar meddelats. I drygt hälften av domarna har Konkurrensverkets talan bifallits.

Konkurrensverket hade i augusti 2012 26 mål i domstol, varav sju med stöd av konkurrenslagen och 19 som rör upphandlingsskadeavgift. Fyra mål som rör tillämpningen av regeln om offentlig säljverksamhet, som infördes i konkurrenslagen den 1 januari 2010, ligger nu i domstol. Under 2012 har Konkurrensverket lämnat in en stämningsansökan med stöd av dessa regler. Den rör fråga om förbud för en kommuns servicekontor att sälja mark- och anläggningsentreprenad arbeten till andra än kommunen själv. De mål som ligger i domstol sedan 2011 rör verksamhet avseende utbildning inom räddningstjänsten, beställningstrafik för buss och försäljning av bredbandstjänster. Totalt har Konkurrensverket under året lämnat in drygt 30 ansökningar som rör fråga om utdömmande av upphandlingsskadeavgift. Cirka hälften av dessa är ansökningar som Konkurrensverket har lämnat in till förvaltningsdomstol på eget initiativ – en möjlighet Konkurrensverket numera har enligt de nya reglerna om upphandlingsskadeavgift som infördes 2010. Dessa ärenden har bl.a. rört frågor om otillåten direktupphandling inom områdena bygg, gatuunderhåll och drift, medietjänster, it-tjänster, hamnreovering och biljettsystem inom länstrafiken. Inom området för företagskoncentrationer har Konkurrensverket under året lämnat in en stämningsansökan till Stockholms tingsrätt för att stoppa en företagskoncentration rörande

kabel-tv-verksamhet. Stämningsansökan återkallades sedan parterna meddelat att koncentrationen inte längre var aktuell att genomföra.

Konkurrensverket har beslutat om avgiftsföreläggande i ett ärende under året. Två entreprenadföretag accepterade avgiftsföreläggande efter att de bedömts ha gjort sig skyldiga till otillåtet samarbete vid anbudsgivning i samband med en upphandling av transporter av förbränningsrestprodukter. Avgiftsföreläggandet innebär att företagen ska betala konkurrensskadeavgift på sammanlagt närmare en halv miljon kronor.

I flera av Konkurrensverkets tillsynsändan har parterna ändrat sitt beteende eller undanröjt konkurrensproblemet under ärendenas handläggning, se företagskoncentration avseende Arla Foods (amb.) övertagande av Milko ekonomisk förening och Casino Cosmopol AB:s påstådda konkurrensbegränsande offentliga säljverksamhet. Även genom Konkurrensverkets tillsynsbeslut med stöd av upphandlingsreglerna har upphandlande myndigheter ändrat sina upphandlingar så att de inte längre står i strid med lagen. Otillåtna direktupphandlingar har också undanröjts.

Konkurrensverket tog under 2011 emot drygt 1 000 tips och klagomål från företag och konsumenter. Cirka 80 av dessa rörde konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet och 340 rörde offentlig upphandling. Konkurrensverket fattade 138 beslut med tillämpning av konkurrenslagen (2008:579) eller artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget under 2011. Av dessa rörde 57 beslut företagskoncentrationer och 21 beslut rörde ärenden om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Konkurrensverket fattade 22 tillsynsbeslut med tillämpning av upphandlingslagarna. Totalt avslutades 92 upphandlingsärenden. I sin tillsyn enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) fattade verket fem tillsynsbeslut och inledde fyra nya ärenden.

Förbättringsåtgärder och information

Konkurrensverket har inom området för förbättringsåtgärder presenterat en slutrapport av det senaste regeringsuppdraget inom området för valfrihet inom primärvården, *Val av vårdcentral – Förutsättningar för kvalitetskonkurrens i vårdvalssystemen*, *Konkurrensverkets rapportserie 2012:2*, en delrapport inom ramen för regeringsuppdraget att följa upp och utvärdera konkurrensförhållandena i kommunernas valfrihetssystem,

Kommunernas valfrihetssystem – så fungerar konkurrensen, *Konkurrensverkets rapportserie 2012:1*. Även en rapport om konkurrens inom laboratorietjänster, Konkurrensverkets rapportserie 2012:5, och en rapport om Tjänstekoncessioner, Konkurrensverkets rapportserie 2012:4, har presenterats under året.

I sitt arbete med att främja ett konkurrensinriktat synsätt har Konkurrensverket riktat informationsinsatser om anbudskarteller till offentliga upphandlare och om näringsförbud till aktörer inom byggbranschen.

Konkurrensverket har också genomfört informationsinsatser till upphandlare och leverantörer för att främja en enhetlig tillämpning av de nationella upphandlingsreglerna och för att sprida kunskap om denna tillämpning. Särskild vikt har lagts vid åtgärder för att underlätta små och medelstora företags deltagande i offentliga upphandlingar.

Uppdragsforskning

Inom området för uppdragsforskning publicerades under året två rapporter; *The effects of Firm Size and Network span on Return on Capital in Swedish Electricity Distribution* av docent Jon Tor Sturluson rörande underlag för att beräkna kalkylräntan vid infrastrukturinvesteringar på elmarknaden och *Business Activity and Exclusive Right in the Swedish PSI Act* av jur. doktor Björn Lundqvist och Marc de Vries m.fl.

Det särskilda anslaget för konkurrensforskning som 2011 uppgick till cirka 14 miljoner kronor fördelades på sex nya projekt inom konkurrensområdet och tre inom upphandlingsområdet samt på tio pågående projekt, varav sju är konkurrensforskning. De nya forskningsprojekten rör bl.a. svenska och danska valfrihetssystem och deras påverkan på marknadens funktionssätt, kommunalt företagande som konkurrensbegränsning-företagens perspektiv, konkurrens och risktagande samt marknadsmakt och pris på livsmedelsmarknaden.

Internationellt arbete

Inom EU-området och det internationella området är Konkurrensverket aktivt i EU-kommissionens lagstiftningsarbete och handläggning av ärenden, i formellt informationsutbyte med andra europeiska konkurrensmyndigheter inom European Competition Network (ECN) och erfarenhetsutbyten med andra konkurrensmyndigheter. Konkurrensverket bidrar också till den internationella utvecklingen inom området ge-

nom deltagande i diskussioner inom Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) och International Competition Network (ICN).

Fram till slutet av den 31 december 2012 är Konkurrensverket ordförande i Public Procurement Network (PPN), ett nätverk som bl.a. syftar till att få europeiska företag att delta i offentliga upphandlingar över gränserna. Som ordförande hanterar Konkurrensverket aktivt frågor som reformering av EU:s upphandlingsdirektiv, motverkande av otillåtna direktupphandlingar och öppnande av EU:s inre marknad mot tredje land. Konkurrensverkets generaldirektör ingår sedan 2010 i styrgruppen i OECD:s konkurrenskommitté.

Undersökning bland intressenter

För nittonde året i rad har Konkurrensverket genomfört en undersökning bland verkets intressenter. Bland alla intressentgrupper finns en mycket utbredd positiv inställning till konkurrens och att konkurrens är till nytta för konsumenterna. En betydande andel, med undantag för myndigheter och verk, anser också att konkurrenslagen har bidragit till väl fungerande marknader. Vid en sammanvägd bedömning anser 57 procent (jämfört med 59 procent 2010) att de har stort eller mycket stort förtroende för Konkurrensverket. Andelen med stort förtroende är störst hos branschorganisationer och lägst hos mindre företag. Det har skett en ökning av de som är positiva till transparensen i Konkurrensverkets ärendehantering.

Öppna och väl fungerande marknader

Väl fungerande marknader är en av flera grundläggande förutsättningar för tillväxt och högre välbefinnande. Tydliga regler och avsaknad av onödiga hinder för att träda in på och ur olika marknader skapar förutsättningar för företagen att hantera en föränderlig omvärld och anpassa sig till nya villkor. Det ska vara möjligt att starta nya verksamheter och att utmana befintliga företag på en marknad. På en väl fungerande marknad ska företag kunna konkurrera på likvärdiga villkor – både med privata och offentliga företag. Spelreglerna bör vara enkla, tydliga och likvärdiga för aktörerna på en marknad. Konsumenterna bör ha goda förutsättningar att välja mellan olika produkter och tjänster. Att den offentliga upphandlingen fungerar väl är också en viktig förutsättning för väl fungerande marknader inom de

områden där offentliga aktörer köper varor och tjänster.

Kartläggning av utvärderingar av omregleringar

Regeringen gav i november 2011 Statskontoret i uppdrag att genomföra en kartläggning av genomförda eller beslutade utvärderingar rörande om- och avregleringar sedan 1980-talet och framåt. Uppdraget grundade sig på ett tillkännagivande från riksdagen, bet. 2010/11:NU 23, rskr. 2010/11:306, av vilket det framgick att regeringen uppmanades att göra en utvärdering av genomförda om- och avregleringar. Syftet är att detta ska tjäna som vägledning när utvärderingar planeras och genomförs samt som underlag vid bedömningar av behovet av fortsatta utvärderingar av omreglerade marknader. Särskilt elmarknaden och persontrafiken på järnväg lyftes fram i tillkännagivandet men även de övriga reformer som genomförts under de senaste decennierna berördes.

Statskontoret överlämnade i mars 2012 rapporten *Utvärderingar av om- och avregleringar – en kartläggning (2012:10)*. Kartläggningen omfattade marknaderna för apotek, el, fordonsbesiktning, förskola, inrikesflyg, persontrafik på järnväg, kollektivtrafik, post, primärvård, skola, taxi och elektronisk kommunikation. Dessa marknader har utvärderats i olika sammanhang och i flera fall vid ett flertal tillfällen. Det vanligaste är att utvärderingarna gjorts av statliga myndigheter, antingen på uppdrag av regeringen eller riksdagen eller att de utförts på eget initiativ av myndigheterna. Även icke-statliga aktörer har utvärderat reformerna, främst reformerna rörande vård, skola och omsorg. Flera av marknaderna har blivit föremål för relativt omfattande utvärdering över en utsträckt tidsperiod, t.ex. elmarknaden och marknaden för inrikesflyg. Förändringar på området för förskola har däremot utvärderats i betydligt mindre utsträckning. När det särskilt gäller utvärdering av elmarknaden och persontrafik på järnväg, se avsnitt 2.4.2 utgiftsområde 21 Energi och avsnitt 3.5 utgiftsområde 22 Kommunikationer. Flera av de problem som utvärderarna i kartläggningen har ställt inför har dock varit desamma, oavsett marknad. Utvärderingarna har i huvudsak utgått från målen med respektive reform. Att utsätta marknaden för konkurrens, stärka den fria etableringsrätten och rätten till valfrihet samt uppnå ökad kostnadseffektivitet och kvalitet har varit återkommande mål för omregleringarna och har

följaktligen också omfattats av utvärderingarna. Vissa mål med omregleringarna är enklare att mäta och därmed mer utvärderingsbara än andra. Effekter på priser och kostnader samt utvecklingen på marknaden i form av antalet aktörer, marknadsandelar etc. finns i regel med i de studier som gjorts. Kvalitet och service är dock begrepp som är svårare att mäta, delvis eftersom de inte har samma innebörd för alla men även för att det saknas en tydlig måttstock.

En slutsats som Statskontoret drar är att förutsättningarna för kommande utvärderingar i flera fall kan förbättras, framför allt genom att planera för utvärdering och datainsamling i tid. Referensalternativ kan exempelvis skapas genom att öppna marknader för konkurrens successivt i landet. De perfekta utvärderingsförutsättningarna kan dock i praktiken vara svåra att få till stånd utan att kompromissa med omregleringens genomförande, eftersom det politiska sammanhang inom vilket om- och avregleringar utreds, beslutas och utvärderas sätter gränser för i vilken utsträckning det är rimligt och möjligt att skapa perfekta förutsättningar för utvärdering. Svårigheter att isolera reformens effekter från andra påverkande faktorer och avsaknad av referensalternativ är också faktorer som påverkar förutsättningarna för utvärdering. Enligt Statskontorets slutsatser bör statsmakterna därför ha rimliga förväntningar på de svar utvärderingarna kan ge. Härigenom anser regeringen att riksdagens tillkännagivande bet. 2010/11:NU23, rskr. 2010/11:306, är tillgodosett.

Likvärdiga förutsättningar inom privat och offentlig sektor

Av regeringens förvaltningspolitiska proposition Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (prop. 2009/10:175, bet. 2009/10:FiU38, rskr. 2009/10:315) framgår att statliga myndigheter som regel inte bör sälja varor och tjänster om försäljningen snedvrider konkurrensen på marknader och därmed tränger undan privat näringsverksamhet.

I januari 2010 trädde reglerna om förbud mot konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet i konkurrenslagen (2008:579) i kraft. Under det första år som lagen var i kraft genomförde Konkurrensverket en bred informationsinsats till landets kommuner, vilket ledde till att flera kommuner beslöt att upphöra med viss säljverksamhet. Under 2011 har fokus i stället legat på tillsyn av de nya reglerna. Konkurrensverket har

under 2011 fattat 21 beslut enligt dessa regler och har totalt lämnat in fyra stämningssökningar enligt de nya reglerna sedan lagstiftningen infördes.

Regeringen ser kontinuerligt över statliga verksamheter i syfte att tydliggöra vilken säljverksamhet som myndigheterna bör bedriva på marknaden samt för att förbättra möjligheten till kontroll och styrning av sådan verksamhet.

Offentlig upphandling

Det bakomliggande syftet med reglerna om offentlig upphandling är att säkerställa fri rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital på EU:s inre marknad så att upphandlande myndigheter på ett öppet sätt ska kunna utnyttja konkurrensen och tillvarata det offentligas medel på bästa möjliga sätt. Ogenomtänkta upphandlingsstrategier kan negativt påverka konkurrens och utveckling av näringslivet.

I april 2012 presenterade Konkurrensverket rapporten *Siffror och fakta om offentlig upphandling, Konkurrensverkets rapportserie 2012:3*. Av rapporten framgår att mer än 1 000 svenska myndigheter och kommuner annonserade närmare 19 000 upphandlingar under 2010. I genomsnitt kom det in drygt fyra anbud i varje upphandling. De vanligaste upphandlingarna rörde byggtreprenader. Vid upphandlingar av hotell-, restaurang- och detaljhandelstjänster deltog i genomsnitt drygt sex anbudsgivare per upphandling. Sju procent av de annonserade upphandlingarna överprövades av förvaltningsdomstol. Den statistik som presenteras i rapporten bygger på en ny metod som verket har tagit fram och bör ses som en miniminivå för vad upphandlingsstatistiken enligt Konkurrensverket bör innehålla i framtiden.

Riksdagen antog i maj 2012 regeringens proposition Offentlig upphandling från eget företag – och vissa andra frågor (prop. 2011/12:106, bet. 2011/12:FiU42, rskr. 2011/12:210). Ett nytt undantag införs härigenom permanent i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) från och med den 1 januari 2013. Undantaget innebär att när myndigheter köper varor eller tjänster från företag som de helt eller delvis äger eller är medlemmar i ska det, om vissa förutsättningar är uppfyllda, inte krävas någon offentlig upphandling. Ändringen innebär att begrepp och systematik från EU-domstolens praxis återspeglas i högre grad i det nya undantaget. Det permanenta undantaget skiljer sig något från den

nuvarande temporära regleringen genom att det är något mer generellt utformat.

Regeringen tillkallade i september 2010 en särskild utredare med uppdrag att utvärdera upphandlingsregelverket och genomföra en översyn av upphandlingsstatistiken, *Utvärdering av upphandlingsregelverket och översyn av upphandlingsstatistiken* (dir. 2010:86). Utredningen ska utvärdera upphandlingsregelverket ur ett ekonomiskt och samhällspolitiskt perspektiv för att klarlägga om det i tillräcklig utsträckning möjliggör goda ekonomiska affärer genom att tillvarata konkurrensen på marknaden och samtidigt använda köpkraften till att förbättra miljön, ta sociala och etiska hänsyn samt verka för ökade affärsmöjligheter för små och medelstora företag. Utredningen skall lägga fram sitt slutbetänkande i december 2012.

I september 2011 tillsatte regeringen en utredare med uppdrag att utreda hur upphandlingsstödet bör samordnas i syfte att öka kompetens, tillgänglighet, enhetlighet och synlighet gentemot upphandlingsmarknadens aktörer, *Ett samordnat och effektivare statligt upphandlingsstöd* (dir. 2011:78). Enligt regeringen är det viktigt att stödet bidrar till att stärka kompetensen såväl hos upphandlande myndigheter eller enheter som hos leverantörer. I dag ansvarar Kammarkollegiet för en övervägande del av arbetet med det allmänna upphandlingsstödet, medan Konkurrensverket och Miljöstyvningsrådet ansvarar för mindre delar. Uppdraget, *Upphandlingsstödet framtid* (2012:32), redovisades i maj 2012 och beredning avseende utredningens betänkande pågår i Regeringskansliet.

Se vidare under avsnitt 4.3 utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.

Valfrihetssystem

Vårdval inom primärvården:

Konkurrensverket överlämnade en slutrapport i mars 2012 baserad på regeringsuppdraget att analysera mångfalden av vårdgivare inom primärvården och analysera förutsättningarna för kvalitetskonkurrens i vårdvalssystemen, *Val av vårdcentral – Förutsättningar för kvalitetskonkurrens i vårdvalssystemen, Konkurrensverkets rapportserie 2012:2*. Detta var ett av flera uppdrag som Konkurrensverket har utfört inom detta område. I rapporten konstateras att för att ett valfrihetssystem ska leda till konkurrens måste brukarna känna till att de har möjlighet att välja

utförare. De måste ha möjlighet att välja mellan minst två alternativ och de måste ha tillräcklig information om alternativen. Konkurrensverket konstaterar i rapporten att dessa förutsättningar är uppfyllda i stora delar av Sverige. Möjligheten att välja vårdcentral är väl känd av invånarna, i genomsnitt av 92 procent, i samtliga landsting. De flesta har minst två vårdcentraler inom rimligt avstånd. För 79 procent av invånarna tar det mindre än fem minuter längre tid att åka till en annan vårdcentral än den närmaste. Ett tecken på att vårdvalet har lett till kvalitetskonkurrens är att den patientupplevda kvaliteten är högre ju fler nyetableringar av vårdcentraler som skett inom ett område. Även om nyetableringarna i huvudsak är privata tenderar även bedömningen av de offentliga vårdcentralerna att bli bättre. Sedan vårdvalssystemen infördes har antalet vårdcentraler ökat med 19 procent eller med 190 vårdcentraler. 258 privata vårdcentraler har tillkommit medan 60 har lagts ner. Samtidigt har nio landstingsdrivna vårdcentraler tillkommit medan 17 har lagts ner. Konkurrensverket pekar på ett antal förbättringsåtgärder, bl.a. att landstingen bör tillämpa likvärdiga villkor för egenregin respektive privata leverantörer och förtydliga eventuella skillnader i uppdragen. Landstingen bör också utveckla informationen om vårdvalet och vårdcentraler.

Se även avsnitt 4.6 och 4.7 under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

Valfrihetssystem inom kommunal omsorg: Konkurrensverket har för närvarande ett uppdrag att följa upp lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) och har presenterat en delrapport, *Kommunernas valfrihetssystem – så fungerar konkurrensen, Konkurrensverkets rapportserie 2012:1*. Av delrapporten framgår att vid utgången av 2011 hade 138 av landets 290 kommuner lagt upp minst ett förfrågningsunderlag på Kammarkollegiets nationella valfrihetswebb. Valfrihetssystem har införts inom totalt 23 tjänsteområden men omfattningen skiljer sig åt mellan kommunerna. De största områdena är hemtjänst, ledsagning, avlösning samt daglig verksamhet. Den främsta anledningen till införandet av LOV-system är att kommunen vill öka brukarnas valmöjligheter och tillgänglighet. Även effektivitetsskäl och kvalitet avseende den egna verksamheten samt stimulans av det lokala näringslivet anges som skäl.

Utredningen *Hjälpmedel – ökad delaktighet och valfrihet* (SOU 2011:77) har i betänkande lämnat förslag på olika lösningar för att det ska gå att införa fritt val av hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning.

Se även avsnitt 7.3 under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

Etableringslotsar och ”jobbcoachning”:

I december 2010 tillhandahölls Arbetsförmedlingens första tjänst, etableringslots, enligt valfrihetssystemet. Nyanlända som deltar i etableringsuppdraget har vid sidan av Arbetsförmedlingens insatser erbjudits professionellt stöd av så kallade etableringslotsar. Arbetsförmedlingen upphandlar denna tjänst enligt LOV. Även de nya tjänsterna ”coacher över tröskeln” och ”jobbcoachning”, båda inrättade i december 2011, är tillhandahållna i enlighet med valfrihetssystemet. Upphandling har påbörjats och dessa båda tjänster kommer att börja tillhandahållas under 2012. Arbetsförmedlingen gav i februari 2012 in en åiterrapportering avseende nyanlända, *Nyanländas etablering, reformens första år, AF 2010/436389, 2012-02-22*. Av åiterrapporteringen framgår att antalet tillgängliga etableringslotsar på marknaden har stigit under hela 2011 och vid utgången av året uppgick till 191 företag på 941 verksamhetsadresser. Mångfalden på marknaden har ökat under året och det finns i dag en spridning bland lotsföretagen vad gäller företagens storleksklass, bolagsform och branschriktning. Den vanligaste typen av företag är utbildningsföretag, rekryteringsföretag, personaluthyrning m.m. Av företagen har 38 procent i dag färre än 10 anställda och 29 procent har över 200 anställda. Andelen personer som har en etableringslots har också ökat och utgjorde vid årets utgång 72 procent av alla med en etableringsplan. Antalet kommuner med lots har ökat sedan den senaste mätningen, från 169 kommuner i juni till 193 i december. Utifrån tidigare erfarenheter är det rimligt att anta att lotsmarknaden, med viss eftersläpning, kommer att anpassas till kundunderlaget. I kommuner som helt saknar nyanlända samt i kommuner med endast ett fåtal nyanlända är marknadsutsikterna för att etablera sig som lots av naturliga skäl begränsade. Arbetsförmedlingen undersöker hur marknaden ytterligare kan stimuleras och hur en mångfald av aktörer kan främjas.

Se även avsnitt 3.4 under utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet och avsnitt 4.4 un-

der utgiftsområdet 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Apoteksmarknaden

Tillväxtanalys presenterade under förra året en rapport, *Geografisk tillgänglighet till läkemedel, Delrapport 1 En analys av omregleringen av apoteksmarknaden*, 2011:49, mot bakgrund av det regeringsuppdrag myndigheten har att analysera den geografiska tillgängligheten efter omregleringen av apoteksmarknaden. Av delrapporten framgår att apoteksreformen medfört att ett stort antal nya apotek etablerats och att tillgängligheten, mätt som närhet till det närmaste apoteket, i ett nationellt perspektiv har ökat sedan tiden före apoteksreformens införande. 74 procent av befolkningen har mindre än fem minuter med bil till det närmaste apoteket och 89 procent når det närmaste apoteket inom 10 minuter med bil. Tillgängligheten har ökat främst i områden med närhet till tätorter. Enligt Sveriges Apoteksörening har även de genomsnittliga öppettiderna förbättrats från 45 till 53 timmar per vecka sedan omregleringen. Även tillgängligheten till receptfria läkemedel har ökat markant sedan försäljning tilläts utanför öppenvårdsapoteken. Närmare hälften av försäljningsställena har startats i områden med närhet till tätorter. Drygt fyra procent har etablerats i områden med låg tillgänglighet till tätorter. Tillväxtanalys kommer att presentera en slutrapport i december 2012.

Statskontoret har fått i uppdrag att följa upp och utvärdera omregleringen av apoteksmarknaden utifrån målen med reformen. I juni 2012 presenterades en delrapport, vilken visar på varierande resultatet när det gäller de fem övergripande målen för omregleringen. För samtliga mål finns det vissa indikationer som pekar i såväl positiv som negativ riktning. En samlad bedömning kommer att redovisas i den slutrapport som ska lämnas senast i juni 2013.

Tillväxtanalys har även i uppdrag att följa prisutvecklingen på läkemedelsmarknaden med anledning av omregleringen av apoteksmarknaden. Uppdraget kommer att redovisas i slutet av 2012.

En utredning tillsattes under 2011 för att göra en översyn av vissa frågor som rör prissättning, tillgänglighet och marknadsförutsättningar inom läkemedels- och apoteksområdet, *Vissa frågor om prissättning, tillgänglighet och marknadsförutsättningar inom läkemedels- och apoteksområdet* (dir.

2011:55). Utredningen ska bl.a. beröra frågor om maskinell dosdispensering, handeln med läkemedel för djur och frågor om prissättningen av originalläkemedel utan generisk konkurrens. Uppdraget ska, i de delar som rör bl.a. prissättningen på läkemedel utan generisk konkurrens, redovisas i november 2012, i de delar som uppdraget avser bl.a. maskinell dosdispensering i april 2013 och i den del som avser handel med läkemedel för djur i november 2013.

Konkurrensverket påtalade i sin slutrapport, *Omregleringen av apoteksmarknaden*, 2010:4, att den etableringsbegränsning som gällde för Apoteket AB efter omregleringen av apoteksmarknaden borde revideras och tydliggöras. Detta har skett under året. Den etableringsbegränsning som nu gäller för Apoteket AB innebär att bolaget inte får nyetablera apotek om bolagets marknadsandel överstiger 36 procent fram till och med den 30 april 2014.

Se även avsnitt 4.5 under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

Fordonsbesiktning

Hittills har sex företag ackrediterats hos Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) efter det att marknaden för fordonsbesiktning öppnades upp den 1 juli 2010. Ackreditering är ett krav för att få bedriva verksamhet på marknaden.

Staten och de övriga ägarna i AB Svensk Bilprovning har i januari 2012 kommit överens om att ge bolaget i uppdrag att genomföra försäljning av delar av bolagets stationsnät. Försäljningsprocessen innebär att stationsnätet delas in i tre likvärdiga grupper; den nordöstra, den sydvästra och riksgruppen. Indelningens syfte är att skapa förutsättningar för en väl fungerande marknad samtidigt som en fortsatt god täckning avseende fordonsbesiktningar i hela landet beaktas.

Se även under avsnitt 3.5 och 3.6 under utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Kollektivtrafik och persontrafik på järnväg

År 2010 avskaffades SJ AB:s ensamrätt till kommersiell persontrafik på järnvägsnät som förvaltas av staten. I praktiken har dock marknadsöppnandet inte fått praktisk betydelse för när i december 2011. Det kan konstateras att de aktörer som tidigare bedrivit persontrafik på järnväg fortsätter att göra detta samt att fler tåglinjer har tillkommit. Ny trafik har bl.a. uppstått på sträckan Uppsala – Göteborg via Stockholm

och Skövde. Den nya lagen (2010:1065) om kollektivtrafik trädde i kraft den 1 januari 2012. Samtidigt togs det sista hindret för att etablera kommersiell busstrafik bort. Nu är det även öppet att bedriva sådan trafik inom länen. I början av 2012 hade åtta anmälningar om att köra kommersiella busslinjer inkommit till de regionala kollektivtrafikmyndigheterna. Denna trafik ökar utbudet av kollektivtrafik och ökar därmed människors möjligheter att välja kollektivtrafik. Riksdagen beslutade i juni 2012 att anta regeringens proposition Komplettering av kollektivtrafiklagen (prop. 2011/12:76, bet. 2011/12:TU5, rskr. 2011/12:247). Kompletteringarna innebär bl.a. att lagen utökas från att gälla för väg och järnväg till att även gälla kollektivtrafik på vatten. Propositionen innehåller också förslag som syftar till att förbättra lagen på olika punkter, bl.a. befogenheter att etablera kollektivtrafik över nationsgränsen. Lagändringen trädde i kraft den 1 augusti 2012.

Regeringen har gett Trafikanalys i uppdrag att utvärdera effekterna för resenärer, näringsliv och samhälle av öppnandet av marknaden för persontrafik på järnväg och den nya lagsstiftningen på kollektivtrafikområdet. Slutredovisning ska ske i december 2014. Trafikanalys kommer också att årligen rapportera till regeringen inom ramen för uppdraget. För den senaste rapporten se *Marknadsöppningar i kollektivtrafiken – utvärderingsplan 2011–2014*, 2011:4.

Se även avsnitt 3.5 och 3.6 under utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Flygledning

I september 2010 öppnades den lokala flygtrafikledningstjänsten för konkurrens då den nya luftfartslagen (2010:500) trädde i kraft. Detta ger legala förutsättningar för att exempelvis en kommunal flygplats ska kunna upphandla flygtrafiktjänsten i flygplatsens närområde från andra aktörer än Luftfartsverket. Alla som ägnar sig åt flygtrafikledning måste uppfylla de säkerhetskrav som gäller.

I november 2011 tillsattes en utredare för att bl.a. utreda hur Luftfartsverket ska organiseras för att kunna hantera de förändringar på flygtrafiktjänstområdet som har genomförts successivt i Sverige och inom EU. Enligt utredarens betänkande som presenterades i april 2012, *Färdplan för framtiden – en utvecklad flygtrafiktjänst* (SOU 2012:27), bör Luftfartsverkets roller renodlas genom att den konkurrensutsatta verksamheten

särredovisas och på sikt bolagiseras under verkets egen förvaltning. Utredaren föreslår även att Transportstyrelsen får i uppdrag att göra en nationell bedömning av behovet av flygledarbildning, att övervaka tillträdet till infrastruktur samt att redovisa hur utfärdandet av lokal flygledarbehörighet ska regleras.

Se mer under avsnitt 3.6 utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Energimarknaden

Regeringens mål är att åstadkomma en effektiv elmarknad med väl fungerande konkurrens som kommer elkonsumenterna tillgodo.

Arbetet med en gemensam nordisk och europeisk slutkundsmarknad fortsätter. Målet är att harmonisera regler så att barriärerna för elhandlarna att verka i de olika länderna minimeras.

Riksdagen antog i maj regeringens proposition Tredje inretningspaketet för el- och naturgas – vissa genomförandeåtgärder (prop. 2011/12:77, bet. 2011/12:NU22, rskr 2011/12:231). I propositionen föreslås bl.a. att vissa vertikalt integrerade samriskföretag på el- respektive naturgasmarknaden ska vara skyldiga att upprätta en övervakningsplan i syfte att förhindra diskriminerande och konkurrensbegränsande beteende. Nätmyndigheten ska också på förhand godkänna att avtalsvillkor som en koncessionsinnehavare uppställer för tillträde till ledning är objektiva och icke-diskriminerande. Motsvarande förhandsgodkännande gäller tariffer för tillträde till förgasningsanläggningar.

Riksdagen har under året antagit regeringens proposition Stärkt konsumentroll för utvecklad elmarknad och uthålliga energisystem (prop. 2010/11:153, bet. 2011/12:NU4, rskr. 2011/12:45). Propositionen syftar till att stärka elkonsumenternas ställning på elmarknaden. Från och med november 2012 kan fem miljoner elkunder få timvis mätning utan merkostnad. Detta ger kunder större möjligheter att delta på marknaden och reagera på prissignaler.

Regeringen har gett Energimarknadsinspektionen och Statens Energimyndighet i uppdrag att utreda möjligheten att avreglera mätarmarknaden respektive marknaden för energitjänster. Uppdraget ska redovisas i november respektive oktober 2012. Regeringen har också uppdragit åt Energimarknadsinspektionen att se över nätföretagens tariffstruktur i syfte att underlätta introduktionen av förnybar elproduktion och förbättrad energieffektivisering. Uppdraget ska

redovisas i december 2012. Dessa åtgärder syftar till en förbättrad elmarknad till nytta för konsumenterna.

Regeringen presenterade i mars 2012 fyra förslag på åtgärder för att stärka konsumentens och spillvärmeföretagens position på fjärrvärmemarknaden. Regeringen har gett Energimarknadsinspektionen i uppdrag att utarbeta en modell för prispåverkan, för ett reglerat tillträde till fjärrvärmenäten och utarbeta ett förslag till likabehandlingsprincip. Regeringens målsättning är att stärka den enskilde konsumentens ställning på fjärrvärmemarknaden och att leverantörer av spillvärme och andra fjärrvärmeproducenter i ökad utsträckning bör få möjlighet att leverera till fjärrvärmenäten, så att resurserna utnyttjas mer effektivt.

Se även avsnitten 2.4.1, 2.4.2, 2.4.4 och 2.4.5 under utgiftsområde 21 Energi.

Avfallsområdet

Hur en väl fungerande konkurrens ska uppnås inom avfallsområdet är och har varit föremål för diskussioner. Det gäller bl.a. vilket avfall som ingår i verksamhetens hushållsavfall och vilket avfall som faller utanför definitionen och därmed utanför det kommunala monopolet. Dagens reglering skapar en oklar rättslig situation såväl för företag som för kommuner. Regeringen beslutade i juni 2011 att en särskild utredare ska göra en allmän översyn av avfallsområdet, *Särskild utredare för översyn av avfallsområdet* (dir. 2011:66 och dir. 2012:33). I utredningsuppdraget ingår bl.a. att utreda och föreslå hur ansvaret för insamling och omhändertagande av näringslivets hushållsavfall m.m. bör utformas. Utredaren ska beakta tidigare utarbetade förslag, konkurrensspekter samt att utformningen medger en effektiv samordning med övrigt avfall som uppkommer i verksamheterna. Uppdraget ska redovisas i september 2012.

Se även avsnitt 3.7 under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Plan- och bygglagstiftning

Plan- och bygglagen (2010:900) kan bidra till att uppnå en effektiv konkurrens på bygg- och bostadsmarknaden och regeringen bedömde i budgetpropositionen för 2012 att det finns anledning att närmare utreda hur tillämpningen av regelverket fungerar och vilka effekter som har uppnåtts utifrån ett konkurrensperspektiv.

Regeringen beslutade i november 2011 om ett uppdrag till Boverket att i samverkan med Konkurrensverket analysera konsekvenser och uppnådda effekter av reglerna om att en god ekonomisk tillväxt och effektiv konkurrens ska främjas vid kommunernas planläggning. Dessa regler har gällt sedan 1 januari 2008. I uppdraget ingår att studera vilka effekter lagändringen har haft på utformningen av kommunala översiktsplaner och detaljplaner samt på beslut om bygglov och förhandsbesked. Uppdraget ska redovisas i april 2013.

Kommunernas markanvisning i anslutning till planprocessen är också av betydelse för en effektiv konkurrens. Regeringen gav i november 2011 Statskontoret i uppdrag att beskriva och utvärdera den kommunala markanvisningsprocessen för bostadsbyggande. Uppdraget ska redovisas senast i september 2012.

En särskild utredare ska göra en översyn av bestämmelserna om genomförande av detaljplan, *Översyn av bestämmelserna om genomförande av detaljplan* (dir. 2011:104). Syftet är att åstadkomma en tydlig, effektiv och transparent plan genomförandelagstiftning, som också bidrar till en effektiv konkurrens inom bygg- och anläggningssektorn. Utredaren ska redovisa sitt uppdrag senast i december 2012.

Se även avsnitt 4.5 under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.

Ökad konsumentrörlighet

En förutsättning för väl fungerande marknader är att konsumenter kan bedöma och jämföra olika erbjudanden och därigenom fatta väl avvägda beslut. Utredningen om framtidens stöd till konsumenter, har bl.a. haft i uppdrag att se över det befintliga stödet till konsumenter i fråga om rättigheter och skyldigheter samt val av produkter på konsumentmarknaderna. Utredningen presenterade sitt slutbetänkande Konsumenten i centrum – ett framtida konsumentstöd (SOU 2012:43) i juni 2012. Se även avsnitt 5.4 och 5.5 under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.

Konkurrensverket anordnade under året en konferens och presenterade en antologi med temat "The Pros and Cons of Consumer Protection". Frågor som togs upp var behovet av väl informerade konsumenter och hur företag kan utnyttja en situation där konsumenterna inte har

tillräcklig information. Vissa konsumenter tar själva reda på fakta, medan många lutar till leverantörens ord. Andra frågor var konsumentens informationsunderläge och hur företag på olika sätt kan dölja de faktiska och slutliga kostnaderna vid ett köp av en vara eller tjänst.

Statsstöd

Inom EU-rättens konkurrensregler utgör bestämmelserna om statligt stöd en central del. Den grundläggande statsstödsbestämmelsen finns i artikel 107.1 i EUF-fördraget, vilken stadgar att statligt stöd som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, är oförenligt med den inre marknaden om det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Huvudprincipen är att offentligt stöd till näringslivet är förbjudet, men det finns ett antal undantag.

Den pågående finansiella och ekonomiska krisen har inneburit att statsstödsfrågorna fått en ökad betydelse, inte minst då flera medlemsstater funnit det nödvändigt att vidta en budgetrestriktiv hållning. Samtidigt spelade de tillfälligt utökade möjligheterna att medge statligt stöd till banker en väsentlig roll för att behålla finansiell stabilitet. De tillfälliga statsstödsreglerna har gradvis trappats ner och upphörde att gälla den 31 december 2011.

Under 2011 aviserade EU-kommissionen ett arbete med att förenkla tillämpningen av statsstödsreglerna. Detta genom ett ökat fokus på de stöd som mest riskerar att snedvrida konkurrensen samtidigt som tillväxtfrämjande åtgärder, som t.ex. innovationsstöd, ska premieras. Detta ligger väl i linje med kommissionens mål "mindre men bättre riktat statligt stöd", en linje som regeringen stödjer. Den allmänna målsättningen inom ramen för gällande statsstödsregler är att rikta stödgivningen inom EU mot uttalade marknadsmisslyckanden. I fråga om beloppsmässigt mindre stöd har kommissionen tagit fram särskilda gruppundantag, vilka regeringen under 2011 har valt att tillämpa i ökad utsträckning, vilket minskat den administrativa bördan såväl hos företag som hos myndigheter.

Under 2011 fortsatte arbetet med översynen av ett flertal av de regelverk som kommissionen har beslutat om på området för statligt stöd. Översynen avsåg bl.a. reglerna för ersättning för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, varvs-

stödsriktlinjerna samt reglerna för att rädda och omstrukturera företag i svårigheter. Vidare har ett arbete inletts med att revidera gällande EU-regelverk för stöd till FoU och innovation, vilket är av väsentlig betydelse för att uppnå regeringens innovations- och klimatomställningsmål. Under året inledde kommissionen ett arbete med att ta fram nya regionalstödsriktlinjer då de nu gällande löper ut 2013. Ett försenat förslag från kommissionen om att fr.o.m. 2013 kunna lämna kompensation till elintensiva företag inom några utvalda sektorer för ökade kostnader relaterade till EU, ETS (systemet för handel med utsläppsrätter), presenterades i december 2011 och blev mycket omdiskuterat och ett beslut om riktlinjer fattades i maj 2012.

Europeiska kommissionen har antagit ett reviderat paket med EU-regler om statligt stöd för bedömning av offentligfinansierad kompensation för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Det nya regelverket klargör viktiga principer för statligt stöd och introducerar en mångsidig och proportionell metod med enklare regler för sådana tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som är små, lokala eller har ett socialt syfte, samtidigt som konkurrensspekterna kommer att beaktas bättre i ”större” ärenden.

Kommissionen har under 2011 hanterat ett flertal statsstödsklagomål som rör medlemsstaten Sverige. Merparten av klagomålen avser påstått olagligt statligt stöd från kommuner till företag.

En statlig utredning lämnade den sista oktober 2011 ett förslag på nya processuella regler för att säkerställa att reglerna för statligt stöd får ett effektivt genomslag i Sverige (SOU 2011:69). Förslaget bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Som ett led i regeringens arbete för att minska koldioxidutsläppen ingår att öka andelen förnybara energikällor. Eftersom utvecklingen av sådana är förenade med stora kostnader och risker har regeringen prioriterat statliga stöd till bl.a. demonstrationsanläggningar avseende andra generationens biodrivmedel samt investeringsstöd för vindkraft och solenergi. Det övergripande syftet är att snabba på utvecklingen mot ett fossilfritt energisystem. Under 2011 godkände kommissionen statligt stöd till fyra olika demonstrationsanläggningar, bl.a. världens största vågkraftspark utanför Lysekil. Ett annat prioriterat område för statliga stödinsatser är forskning, ut-

veckling och innovation där regeringen ökat de statliga stöden i brist på privat finansiering.

Regeringen anser att ändamålsenliga statsstödsregler gynnar det svenska näringslivet. Det är väsentligt att Europeiska kommissionen fortsätter att säkerställa en enhetlig tillämpning av detta regelverk inom hela EU. Utan kommissionens strikta granskning skulle sannolikheten för protektionism och snedvriden konkurrens öka genom en statsstöds spiral där medlemsstaterna för att säkerställa nationell konkurrenskraft stöder ineffektiva företag. En sådan statsstöds spiral skulle skada europeisk konkurrenskraft på lång sikt och på kort sikt vara särskilt skadlig för mindre exportberoende medlemsstater som Sverige.

Transparens är en väsentlig del av statsstödsreglerna. I slutet av varje år publicerar kommissionen uppgifter om hur mycket statligt stöd varje medlemsstat lämnat närmast föregående år i enlighet med EU:s statsstödsregler. Enligt data som kommissionen publicerade hösten 2011 har Sverige för 2010 rapporterat att statligt stöd till ett värde av 2,9 miljarder euro (motsvarande 0,8 procent av Sveriges BNP) lämnats i enlighet med EU:s statsstödsregler. Totalt lämnade samtliga EU:s 27 medlemsstater 73,7 miljarder euro i stöd till företag under 2010. Detta exkluderar dock de särskilda åtgärder som vidtagits med anledning av den finansiella krisen, såsom bankgarantier. Merparten av det svenska statliga stödet avsåg stöd för miljöfrämjande åtgärder (86 procent), främst nedsättningar inom energiskatteområdet. Betydande satsningar har även gjorts för att stödja regional tillväxt samt forskning, utveckling och innovation inom näringslivet.

Tillsyn och viss förvaltning m.m.

Minerallagen, miljökvalitetsmål och miljösäkring
Inom Sveriges geologiska undersökningar (SGU) finns det särskilda beslutsorgan Bergsstaten som har till uppgift att handlägga ärenden som rör prospektering och utvinning av mineral enligt minerallagen (1991:45). Under 2011 beviljade Bergsstaten 202 undersökningstillstånd och två bearbetningskoncessioner. Antalet gruvor med koncession var vid årsskiftet 17 stycken varav 15 stycken metallgruvor och två icke-metallgruvor (leror). Sammanlagt fanns vid årsskiftet 1 139 gällande undersökningstillstånd.

SGU svarar för miljö kvalitetsmålet *Grundvatten av god kvalitet* inom vilket det också åligger myndigheten att verka för en god hushållning med naturgrus. SGU har under året arbetat tillsammans med täktindustri och länsstyrelser kring frågan om ersättningsmaterial för naturgrus. Arbetet har publicerats i en rapport om ersättningsmaterial för naturgrus och rekommendationer för användningen av naturgrus. SGU bidrar också till att preciseringen om efterbehandling av förorenade områden inom miljö kvalitetsmålet *Giftfri miljö* nås. SGU disponerar inom detta verksamhetsområde medel via Naturvårdsverket för att genomföra utredningar, undersökningar och åtgärder på områden som förorenats av statliga organisationer som inte längre finns kvar. Totalt har drygt 120 objekt hittills identifierats varav ett 30-tal har inventerats och ansvarsbedömts. SGU kan också gå in som operativ huvudman och statlig genomförandemyndighet för utredningar och åtgärder där ansvar saknas enligt miljöbalken, och där en kommun inte själv har möjlighet att vara huvudman. Nio kommuner har inkommit med en sådan begäran om ett åtagande av huvudmannaskap. I åtta av fallen har myndigheten åtagit sig huvudmannaskapet.

SGU förvaltar även anläggningar och egendom som tidigare använts för statens civila beredskapslagring av olja. Ett långsiktigt program för miljö- och funktionskontroll bedrivs nu för att säkerställa att de anläggningar som SGU förvaltar inte orsakar skada eller olägenhet för människor och miljö.

Elsäkerhet

Elsäkerhetsverksamheten bedrivs för att förebygga skada på person och egendom, orsakad av elektricitet samt störningar inom området elektromagnetisk kompatibilitet (EMC) och att bygga upp och upprätthålla en god säkerhetsnivå för elektriska anläggningar och elektriskt materiel.

Inom elsäkerhetsområdet har Elsäkerhetsverket under 2011 utarbetat fyra nya föreskrifter, varav två rör området marknadskontroll och handlar om krav för elstängsel och krav på elektriska egenskaper för leksaker. De andra två föreskrifterna gäller starkströmsanläggningar varav den ena innehåller krav som ska uppfyllas i samband med anmälan om att en kontaktledning ska tas i bruk. Den andra av föreskrifterna gällande starkströmsanläggningar rör ansökan om drift-

tillstånd. Elsäkerhetsverket har vidare reglerat vilka uppgifter som ska lämnas i samband med anmälan och underlättat inlämningen av uppgifter genom att tagit fram en e-tjänst.

Vad beträffar standardiseringsverksamheten har Elsäkerhetsverket under 2011 fortsatt att delta i och drivit frågor inom den nationella och internationella standardiseringen.

Ansvaret för elanläggnings tillsynen omfattar cirka 5,2 miljoner elanläggningar, varav cirka 900 000 (0,9 miljoner) arbetsställen och cirka 4,3 miljoner bostäder. Under 2011 har Elsäkerhetsverkets tillsyn av elektriska anläggningar ökat med cirka 40 procent jämfört med föregående år och insatserna effektiviserats vilket resulterat i att fler anläggningar kunnat förbättras från elsäkerhetssynpunkt.

Elsäkerhetsverket har tillsynsansvar över cirka 100 000 produkttyper på den svenska marknaden. Tillsynen på elmaterielområdet genom marknadskontroll har resulterat i att produkter med allvarliga elsäkerhets- eller EMC-brister har fått försäljningsförbud. Som exempel kan nämnas flera olika typer av energieffektiva LED-lampor som orsakar EMC-störningar. Resultatet från verkets marknadskontroll visar att det finns ett betydande antal produkter med elsäkerhets- eller EMC-brister på marknaden.

Tillsyn över revisorer

Revisorsnämnden har till uppgift att handlägga frågor om godkännande och auktorisation av revisorer samt registrering av revisionsbolag, att utöva tillsyn över revisorers och revisionsbolags verksamhet, att pröva frågor om disciplinära åtgärder samt att ansvara för att god revisorssed och god revisions sed utvecklas på ett ändamålsenligt sätt. Nämnden ska också följa den internationella utvecklingen inom revisionsområdet och i vissa fall samarbeta med utländska motsvarande organ, särskilt inom EES-området.

Revisorsnämndens verksamhet syftar till att upprätthålla förtroendet för revisorers verksamhet och för auktorisationssystemet för att på så sätt bidra till att olika intressenter har tillgång till trovärdig ekonomisk information om företags redovisning och förvaltning.

Målen för Revisorsnämndens verksamhet avseende anordnande av prov för revisorsexamen och högre revisorsexamen samt handläggnings-tiderna för disciplinärenden och beslut om godkännande, auktorisation, registrering och förhandsbesked har uppfyllts under 2011.

Nämnden avgjorde 108 disciplinärenden under 2011, vilket är en viss nedgång jämfört med 2010.

Tillsynsverksamheten innefattar periodiskt återkommande kvalitetskontroll, systematisk och uppsökande tillsyn (SUT), disciplinärenden samt förhandsbesked.

Den periodiskt återkommande kvalitetskontrollen och SUT-verksamheten är de viktigaste instrumenten för att planmässigt utöva tillsyn med inriktning mot revisionskvalitet. Särskilt SUT-verksamheten ger möjligheter att finna och ingripa disciplinärt mot revisorer som arbetar på ett felaktigt sätt. Om det i ett SUT-ärende uppdragas allvarliga brister i en revisors verksamhet överförs ärendet till ett disciplinärende.

Analys och slutsatser

Ramvillkor för företag

Regeringens övergripande mål om att föra Sverige till full sysselsättning förutsätter att det skapas fler jobb i fler och växande företag. Ur ett näringspolitiskt och samhällsekoniskt perspektiv är det därför av central vikt att företagen ges goda ramvillkor eftersom ett gynnsamt företagsklimat utgör grunden för konkurrenskraft och tillväxt i landet.

Olika internationella undersökningar pekar på att svenska företag har konkurrenskraftiga förutsättningar och ramvillkor i förhållande till omvärlden. I World Economic Forums rapport *The Global Competitiveness Report (GCR)* jämförs och analyseras ett stort antal indikatorer för konkurrenskraft i drygt 130 länder och presenteras i *The Global Competitiveness Index (GCI)*. Rapporten utkommer årligen. De senaste åren har Sverige placerat sig mellan en andra och en fjärde plats i fråga om mest konkurrenskraftiga land av runt 140 länder som ingår i undersökningen. I år hamnade Sverige på tredje plats av totalt 142 länder, strax efter Schweiz och Singapore.

I Världsbankens *Doing Business 2012 – Doing business in a more transparent world* ligger Sverige på fjortonde plats av 183 jämförda länder. Bland indikatorerna som används som underlag för rankingen kan nämnas start och nedläggning av näringsverksamhet, betalning av skatter och kapitalförsörjningsmöjligheter.

I International Institute for Management Developments (IMD) *The World Competitiveness Scorebord 2012* rankas Sverige som den femte mest konkurrenskraftiga ekonomin av 59 jämförda länder. Hong Kong, USA, Schweiz och Singapore är de länder som rankas högre än Sverige.

Flera viktiga frågor avseende ramvillkor för företag har också behandlats inom ramen för Small Business Act.

För att bibehålla och utveckla den svenska konkurrenskraften är det viktigt att kontinuerligt förbättra de villkor och förutsättningar under vilka företagen verkar. Ett viktigt led i detta är uppdraget till Företagsskattekommittén (dir. 2011:1) att se över företagsbeskattningen. Uppdraget syftar till att ur ett mer långsiktigt perspektiv lyfta vissa skattefrågor kopplade till tillväxt, företagande och konkurrenskraft. Vid sidan av kommitténs arbete har regeringen ansett att det finns skäl att ytterligare se över möjligheterna till nya reformer för att förbättra näringsklimatet och stärka Sveriges konkurrenskraft. Regeringen har i denna proposition identifierat ett antal skatteåtgärder som förbättrar villkoren för företagande och investeringar i Sverige bl.a. införandet av ett investeraravdrag, en sänkning av bolagsskatten och expansionsfondsskatten, förenklade regler vid nedsättning av egenavgifter, samt ytterligare utredningar för att stärka rätts-säkerheten vid beskattningen. Dessutom avser regeringen att se över:

- hur de skatterättsliga reglerna för enskilda näringsidkare kan förenklas,
- beskattningen vid överlåtelser av kvalificerade andelar i fåmansföretag i samband med generationsskiften, samt
- hur reglerna för frivillig skattskyldighet till mervärdesskatt vid uthyrning av verksamhetslokal kan förenklas.

Regeringen kommer även att analysera möjliga åtgärder för att underlätta skatteredovisningen för små företag.

Regeringen arbetar målmedvetet med att förbättra företagsklimatet i Sverige. Därför är det prioriterat att fortsätta arbetet med åtgärder för att utveckla regelverk och system i syfte att förbättra företagens ramvillkor och deras förutsättningar att verka. Regelverk och system bör i mesta möjliga mån utformas för att underlätta att starta, driva och utveckla företag. Genom sådana åtgärder skapas goda förutsättningar för att

skapa sysselsättning, välfärd och tillväxt i Sverige.

Konkurrens

Målet för konkurrenspolitiken är att skapa förutsättningar för en effektiv konkurrens som leder till ökad tillväxt. Målet uppnås genom att konkurrensfrämjande åtgärder beslutas och genomförs inom hela samhällsekonomin samt genom en effektiv tillsyn. Effekterna av en konkurrensfrämjande politik kan dock inte uppskattas enbart genom att studera resultat och effekter på kort sikt. Konkurrenspolitiken får även långsiktiga effekter på ekonomin och skapar en omvandlingseffekt på samhället i stort. Ett konkurrensfrämjande företagsklimat påverkar t.ex. företagets vilja att investera och utveckla nya produkter och tjänster och utmana befintliga företag samtidigt som mindre effektiva företag får lämna marknaden. Genom en effektiv konkurrens på hemmamarknaden förbättrar och effektiviserar svenska företag sin verksamhet och får därigenom bättre förutsättningar att konkurrera effektivt såväl inom som utanför Sveriges gränser.

Konkurrensverket har tidigare år konstaterat att de svenska prisnivåerna är högre än genomsnittet inom OECD-länderna och EU. Utvecklingen under de senaste tio åren pekar dock enligt Konkurrensverkets bedömning på att konkurrensen i Sverige har blivit bättre och att prisskillnaderna har minskat. En större och mer integrerad inre marknad inom EU och en ökad import från länder utanför EU kan ha bidragit till att den svenska prisnivån pressats nedåt. Ett stort antal reformer har genomförts i Sverige och andra länder i Europa under de senaste 10 till 20 åren som inneburit att olika marknader har öppnats för konkurrens. Regler som hindrar företagsetablering eller ger ensamrätt för en aktör att bedriva en viss verksamhet har successivt slopats eller ändrats, vilket har ökat möjligheterna för entreprenörer att etablera sig och bedriva verksamhet. Inom kommuner och landsting har konkurrenslösningar i många fall fått ett märkbart genomslag.

Moderna konkurrensregler

Målsättningen är att konkurrenslagstiftningen vid varje tid ska vara en modern lagstiftning som är anpassad till utvecklingen i omvärlden.

Regeringen har under året identifierat att vissa frågor i anslutning till befogenheter vid tillsynen behöver klarläggas och utvecklas med hänsyn till de senaste årens it-utveckling, utvecklingen inom EU och mot bakgrund av de erfarenheter Konkurrensverket fått i sitt tillsynsarbete. Regeringen har omhändertagit dessa frågor genom att tillsätta utredningen *Effektivare konkurrenstillsyn* (dir. 2012:37) som ska redovisa sitt uppdrag i mars 2013.

Konkurrensverkets tillsyn

Konkurrensverkets ärenden i domstol har ökat markant jämfört med tidigare år, från fyra vid utgången av 2010 till sammanlagt 26 i augusti 2012. Flera av ärendena rör de nya bestämmelserna om upphandlingsskadeavgift och konkurrensnedvidande offentlig säljverksamhet men också andra tillsynsområden såsom kartellverksamhet. Antalet beslut hos Konkurrensverket med stöd av konkurrenslagen låg vid utgången av 2011 på en något lägre nivå än vid utgången av 2010. Däremot ökade antalet beslut inom upphandlingsområdet. Antalet beslut inom området för verkets tillsyn enligt lagen om valfrihetssystem låg på motsvarande nivå som vid utgången av föregående år. Antalet beslut rörande konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet minskade samtidigt som mer tid lades ned på dessa ärenden.

Domstolarna har avgjort flera konkurrens- och upphandlingsmål under året, i flertalet fall med bifall till Konkurrensverkets talan. Många gäller upphandlingsskadeavgift för otillåtna direktupphandlingar.

Åtgärder som de avgjorda målen, avgiftsförelägganden, verkets beslut och frivilliga åtgärder som vidtagits av företagen med anledning av Konkurrensverkets utredningar är sådana som bidrar till att direkt undanröja konkurrensnedvidande förfaranden och förbättra konkurrensituationen på marknaden. Även de informationsinsatser som genomförts under året bidrar till att förhindra överträdelser. Genom arbetet med generella förbättringsåtgärder bidrar Konkurrensverket till bättre konkurrensförhållanden på lång sikt.

En övervägande andel av intressenterna, undantaget myndigheter och verk, anser att konkurrenslagen har bidragit till väl fungerande marknader och förtroendet för Konkurrensverket är stort hos en övervägande andel. Andelen med lägst förtroende finns hos mindre företag.

Välfungerande marknader

I två slutrapporter, *Åtgärder för bättre konkurrens – Konkurrensen i Sverige och Åtgärder för bättre konkurrens, 2009:4*, från mars 2009 redovisade Konkurrensverket ett stort antal förslag på konkurrensförbättrande åtgärder. Förslagen spände över ett stort antal sektorer med stor betydelse för samhällsekonomin. Regeringen har sedan 2009 arbetat med att analysera och genomföra Konkurrensverkets förslag. Detta arbete har fortsatt under året. Utredningen *Effektivare konkurrenstillsyn* (dir. 2012:37) har tillsatts. Marknaden för hushållsavfall från företag ses över inom ramen för utredningen *Särskild utredare för översyn av avfallsområdet* (dir. 2011:66), som ska redovisa sitt betänkande i september 2012. Arbetet pågår även med att se över domstolsstrukturen för marknadsrelaterade mål. Denna fråga behandlades senast av Målutredningen (SOU 2010:44). Även frågan om försäljning av djurläkemedel är under behandling.

Regeringens arbete med de nya marknader som har öppnats för konkurrens har fortsatt. Konkurrens är ett viktigt medel för att uppnå målen med reformerna och att följa dessa marknader är ett viktigt arbete, särskilt i ett inledande skede av marknadens utveckling. Uppföljning av och insamling av statistik om de nya marknaderna utgör viktiga underlag för beslut om åtgärder till justeringar och förbättringar. Detta är ständigt återkommande frågor som utgör en grundförutsättning för arbetet med att förbättra marknadens funktion.

Regeringen har tillgodosett riksdagens tillkännagivande, bet. 2010/11:NU23, rskr. 2010/11:306, i vilket behovet av uppföljning av omreglerade marknader understryks. Statskontoret har nyligen redovisat sitt regeringsuppdrag avseende kartläggning av utvärderingar som har gjorts inom området, *Utvärderingar av om- och avregleringar – en kartläggning (2012:10)*. Av den framgår att de marknader som har av- och omreglerats har utvärderats av olika aktörer, i de flesta fall av statliga myndigheter, och i flera fall vid ett flertal tillfällen. Statskontorets slutsats är att förutsättningarna för kommande utvärderingar i flera fall kan förbättras, framför allt genom att planera för utvärdering och datainsamling i tid. De perfekta utvärderingsförutsättningarna kan dock i praktiken vara svåra att få till stånd utan att kompromissa med omregleringens genomförande. Enligt Statskontorets slutsatser bör

statsmakterna därför ha rimliga förväntningar på de svar utvärderingarna kan ge.

Regeringen har för att främja en effektiv konkurrens under innevarande år tillsatt flera utredningar för att se över förhållandena inom marknaderna för bl.a. avfall, apoteksmarknaden, flygledning samt tillämpningen av plan- och bygglagen.

Det kan också konstateras att regeringen har lagt ut ett stort antal uppdrag på regeringens myndigheter i syfte att följa upp de reformer som har genomförts. I många fall handlar det om att få en bild av effekterna hittills, om marknadens utveckling och om det kan identifieras problem som bör åtgärdas.

Inom området för valfrihet visar Konkurrensverkets senaste rapport att vårdvalet inom primärvården har inneburit att det finns goda förutsättningar för kvalitetskonkurrens mellan vårdcentralerna i stora delar av Sverige. Fortsatt uppföljning och information till invånarna om vårdvalet och vårdcentralerna förs dock fram som några förslag för framtiden. Inom de områden som omfattas av lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) kan konstateras att valfrihetssystem har införts i ett stort antal kommuner inom såväl omsorgsområdet som inom arbetsmarknadsområdet. Det antal aktörer som erbjuder tjänster inom båda dessa områden har ökat markant och skapar därmed förutsättningar för ökad valfrihet.

Även på marknaden för fordonsbesiktning har flera nya aktörer etablerat sig och arbetet med att sälja delar av Bilprovningen förväntas öka förutsättningarna för utvecklingen av en väl fungerande marknad.

När det gäller marknaderna för persontrafik på järnväg och kollektivtrafiken är etableringstakten inte lika snabb som inom andra marknader. Upphandlingar, prövningar av tåglägesansökningar och stora investeringsbeslut medför att ledtiderna är långa när det gäller etablering av verksamhet inom dessa områden. Det kan därför förväntas att effekterna av marknadsöppnandena kommer att kunna iakttas först efter en längre tid än vad som gäller för vissa andra marknader. Trafikverket och Transportstyrelsen har i uppdrag av regeringen att följa och bevaka marknaderna.

Det kan konstateras att regeringen bedriver ett omfattande arbete för att förbättra villkoren på marknaderna inom energiområdet.

Tillsyn och viss förvaltning m.m.

Minerallagen, miljö kvalitetsmål och miljösäkring

Regeringen konstaterar att Bergsstaten bidrar till att säkerställa de grundläggande förutsättningarna för i första hand näringslivet genom prövningen och tillsynen av verksamheter enligt minerallagen. Gällande handläggningstiderna för undersökningstillstånd har målet varit att det ska ta längst tre månader för nya undersökningstillstånd och längst två månader för ärenden om förlängd giltighetstid. Målen har nåtts med god marginal. Sedan alla nödvändiga uppgifter kommit in från sökanden och samrådet med länsstyrelsen har avslutats har handläggningstiden för koncessionsärenden hos Bergsstaten varit mindre än två månader.

SGU har samordnat uppföljning, utfört utvärderingar och genomfört rapportering av vad som följer av myndighetens ansvar för miljö kvalitetsmålet *Grundvatten av god kvalitet*. Regeringen konstaterar i sammanhanget att naturgruset är en ändlig resurs som bör sparas för framtiden och att grustillgångarna kan komma i fråga för framtida vattenuttag. SGU:s ansvar i arbetet med förorenade områden har lett till att flera kommuner inkommit med förfrågningar om operativt huvudmannaskap där det saknas ansvar enligt miljöbalken och där kommunen själv inte har möjlighet att vara huvudman. Regeringen ser sammantaget att SGU:s arbete med efterbehandling, inventering och ansvarsbedömning av förorenade områden, liksom myndighetens möjlighet att påta sig ett huvudmannaskap å en kommuns vägnar, som positivt då detta sker inom ett område där ansvarsfrågorna länge diskuterats. Regeringen konstaterar vidare att verksamheten succesivt kommer att fortsätta växa i takt med att genomförandet av åtgärder kommer igång.

Inom SGU:s förvaltningsarbete av anläggningar och egendom tidigare knutet till statens oljelager konstaterar regeringen att samtliga anläggningar nu antingen har avyttrats eller överlåtit till annan huvudman. Den provtagning och de mätningar som gjorts enligt förra årets kontrollprogram visar att samtliga tillståndsgivna värden vid de anläggningar som myndigheten förvaltar hålls.

Tillsyn av revisorer

Regeringens bedömning är att Revisorsnämndens verksamhet på ett bra sätt har bidragit till

att uppnå det övergripande målet. Dessutom har verksamhetsmålen i regleringsbrevet för 2011 uppnåtts. Det är viktigt att nämnden fortsätter arbetet med att utveckla tillsynsverksamheten.

3.6 Vissa frågor angående förvaltningen av statligt ägda företag

Riksdagen kommer under hösten 2012 att behandla regeringens skrivelse 2012 års redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 2011/12:140). Nedan redovisas dels vissa kompletteringar av skrivelsen, dels förslag avseende bemyndigande om försäljning av vissa statligt ägda företag.

3.6.1 Återrapportering i vissa frågor

Redogörelse för handlingsalternativ avseende separation av TeliaSoneras accessnät

Riksdagen har i ett tillkännagivande uppmanat regeringen att återkomma till riksdagen med en redogörelse för olika handlingsalternativ för att åstadkomma en separering av accessnätet från TeliaSoneras övriga verksamhet (bet. 2010/11:NU7, rskr. 2010/11:190).

TeliaSonera har ett betydande marknadsinflytande vad gäller fasta accessnät som enda ägare till det kopparbaserade accessnätet. Med en genomsnittlig ålder på 60 år är kopparaccessnätet emellertid i ökande utsträckning i behov av utbyte, och med den teknikutveckling som skett är det svårt att motivera att ersätta koppar med ny koppar. Alltför långa kopparlinor har för låg kapacitet för att kunna erbjuda vad som i dag anses vara fullgod bredbandshastighet. För att uppnå dagens och framtida krav krävs i allt högre utsträckning fiber eller nya mobilnät. Vad gäller sådan teknik är TeliaSoneras marknadsinflytande mindre eftersom ägandet är mer spritt.

Den 1 januari 2008 separerade TeliaSonera sin nätverksamhet från övrig verksamhet genom bildandet av ett nätbolag, TeliaSonera Skanova Access AB (Skanova), till vilket all fast teleinfrastruktur (transport-, access- och fastighetsnät) i Sverige och därtill hörande verksamhet överfördes. Skanova är ett helägt dotterbolag till TeliaSonera.

Handlingsalternativ

Utifrån befintliga lagar och regelverk i Sverige kan en separation av TeliaSoneras accessnät åstadkommas antingen genom en funktionell separation (genom att dela upp affärsområdena så att de bland annat verkar oberoende av varandra) eller genom en strukturell separation (genom att skilja ägandet av infrastrukturen från operatörsverksamheten).

Funktionell separation

Post- och telestyrelsen (PTS) kan, med stöd av lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, förkortad LEK, besluta om en funktionell separation av TeliaSoneras accessnätverksamhet för att uppfylla målen i LEK om konkurrens på marknaden. Detta förutsätter emellertid att PTS dessförinnan har uttömt alla sina andra konkurrensfrämjande alternativ och att en sådan åtgärd anses nödvändig och proportionell för att uppnå den enligt LEK önskvärda konkurrenssituationen. PTS kontinuerliga marknadsanalys ligger till grund för de åtgärder myndigheten bedömer nödvändiga för att uppnå LEK:s konkurrens mål.

Strukturell separation

LEK och de bakomliggande EU-direktiven ger inte regleringsmyndigheten rätt att besluta om en strukturell separation. Som aktieägare till 37,3 procent av aktierna i TeliaSonera kan staten däremot med stöd av aktiebolagslagen (2005:551) agera för att åstadkomma en strukturell separation. Det är en ingripande förändring av den svenska verksamheten och en sådan åtgärd måste göras i samråd med styrelse och övriga aktieägare.

Ett tänkbart argument för att strukturellt separera det kopparbaserade accessnätet är att man därigenom får en fristående nätägare som, utan vertikal integration, förväntas kunna erbjuda lika tillträde till accessnätet för samtliga operatörer.

Ett argument emot en strukturell separation av kopparnätet är att det sannolikt skulle försvåra förutsättningarna för leverans av fullgod kapacitet i glesbygd. Att kanalisera fiber som ersättning för långa kopparlinor i glesbygden till ett relativt fåtal abonnenter innebär stora investeringar utan matchande intäktsflöden. För att upprätthålla kapaciteten i dessa fall nyttjar TeliaSonera det mobila nätet för uppkoppling av bredband och fasta telefonitjänster. En eventuell framtida strukturellt separerad nätägare skulle givetvis ställas inför samma utmaningar som

TeliaSonera när det gäller att ersätta föråldrade kopparledningar med ny teknik.

Regeringens bedömning

TeliaSonera har separerat sin nätverksamhet från övrig verksamhet genom bildandet av Skanova. Om PTS bedömer det som otillräckligt för en långsiktigt hållbar konkurrens på marknaden kan myndigheten ändå besluta om en funktionell separation av TeliaSoneras nätverksamhet i enlighet med LEK. Regeringens bedömning är att en strukturell separation av det kopparbaserade accessnätet är en långtgående åtgärd som inte synbarligen medför några positiva effekter på marknaden. Andra aktörers tillträde till accessnätet omhändertas genom regleringen och den kontroll PTS utför. Därutöver bedömer regeringen att en strukturell separation av kopparnätet inte nödvändigtvis skulle bidra till att upprätthålla nuvarande och framtida behov av nätkapacitet i glesbygden.

Redovisning av kostnader vid försäljning av aktier i Arbetslivsresurs AR AB

Regeringen redogjorde i budgetpropositionen för 2012 för försäljningen av samtliga aktier i Arbetslivsresurs AR AB till SMTW Personal Holding AB och aviserade avsikten att återkomma med en redovisning av rådgivningskostnaderna vid försäljningen.

Köpeskillingen uppgick till 145 000 000 kronor. Kostnaderna för den finansiella och juridiska rådgivningen uppgick till 2 725 000 kronor respektive 950 000 kronor. Samtliga kostnader belastade anslaget 1:18 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.*

3.6.2 Bemyndigande om försäljning av vissa statligt ägda företag

Regeringens förslag: Riksdagen bemyndigar regeringen att helt eller delvis avyttra statens aktier i företagen Aktiebolaget Bostadsgaranti, Lernia AB och Vectura Consulting AB. Riksdagen bemyndigar vidare regeringen att som likvid vid försäljningarna utöver kontanter ta emot aktier eller andra former av tillgångar, avyttra dessa tillgångar samt vidta de åtgärder i övrigt som krävs för att genomföra transaktionerna. Riksdagen godkänner att de direkta försäljningskostnader som uppkommer för staten i samband med avyttringarna får avräknas mot intäkterna.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen anser att staten inte ska äga bolag som verkar på kommersiella marknader med fungerande konkurrens. Regeringens ambition är därför att minska det statliga ägandet vilket har redogjorts för i bl.a. budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:NU1, rskr. 2011/12:101).

I budgetpropositionen för 2007 angav regeringen att det kan vara motiverat att staten har ett inflytande över vissa företag också i fortsättningen. Det finns inte skäl att sälja företag där marknadsförhållandena är sådana att en försäljning skulle försämra konkurrensen eller motverka en god sysselsättningsutveckling. Ett fortsatt statligt ägande kan även vara motiverat om det föreligger särskilda nationella intressen eller samhällsuppdrag som svårigen kan hanteras utan ett statligt inflytande. (prop. 2006/07:1, bet. 2006/07:NU1, rskr. 2006/07:62).

En naturlig del i att vara en värdeskapande och aktiv ägare är att löpande pröva skälen till ett fortsatt statligt ägande. Regeringen har bedrivit ett analysarbete av flera av de statligt ägda bolagen där skälen för ett fortsatt statligt ägande har prövats.

Efter ett fördjupat analysarbete, delvis med hjälp av extern expertis, avseende Aktiebolaget Bostadsgaranti, Lernia AB och Vectura Consulting AB har regeringen inte funnit några skäl till varför staten bör kvarstå som ägare till dessa bolag. Regeringen föreslår därför att regeringen bemyndigas att helt eller delvis få avyttra statens aktier i dessa bolag. Nedan redogör regeringen

för sin bedömning av respektive bolag. Ytterligare uppgifter om bolagen finns i regeringens skrivelse 2012 års redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 2011/12:140).

Bolagsgenomgång

Aktiebolaget Bostadsgaranti

Aktiebolaget Bostadsgaranti (Bostadsgaranti) bildades 1962 av dåvarande Svenska byggnadsentreprenörföreningen (nuvarande Sveriges Byggindustrier). Riksdagen beslutade 1983 att införa konsumentskydd i form av produktionsgaranti och att uppställa ett krav på försäkring som villkor för statliga lån till vissa nybyggda småhus. Bostadsgaranti hade en nyckelroll när det gällde att erbjuda dessa produkter. Det bestämdes därför att staten skulle bli hälftenägare i bolaget (prop. 1983/84:41, bet. 1983/84: BoU8, rskr 1983/84:64). Resterande aktier ägdes av Sveriges Byggindustrier. År 1992 avskaffades de statliga bostadslånen och bolaget har i dag inte någon skyldighet att tillhandahålla specifika produkter eller att göra detta till en viss prisnivå. Bostadsgaranti bedriver sin verksamhet på affärsmässiga grunder och ägs till lika delar av staten och Sveriges Byggindustrier. Till Bostadsgaranti hör det helägda dotterbolaget Försäkringsaktiebolaget Bostadsgaranti. Dotterbolagets enskilt största produkt är byggfelsförsäkringen, som är obligatorisk vid all nyproduktion av bostäder. Ett förslag att lagen (1993:320) om byggfelsförsäkring m.m. ska upphävas och den obligatoriska byggfelsförsäkringen avskaffas bereds för närvarande inom Regeringskansliet (Ds 2011:2). Regeringen har beslutat tilläggsdirektiv (dir. 2012:88) till utredningen om översyn av vissa byggfrågor (S 2011:10) att bedöma behovet av ett kompletterande ekonomiskt konsumentskydd om obligatoriet att teckna byggfelsförsäkring tas bort. Detta förändrar inte regeringens bedömning avseende en framtida försäljning. Bostadsgaranti omsatte under 2011 ca 24 miljoner kronor och hade 15 anställda.

Något nationellt intresse av ett fortsatt statligt ägande i Bostadsgaranti har inte kunnat identifieras eller motiveras. Sysselsättningsutvecklingen i branschen bedöms inte påverkas negativt vid ett förändrat ägande. Vidare har bolaget inte heller något samhällsuppdrag. Den formella kopplingen som gällde mellan de statliga bostadslånen

och bolagets garantiverksamhet upphörde 1992. De ursprungliga skälen till statens ägande kvarstår därmed inte längre. Regeringen anser inte heller att marknadsförhållandena är sådana att en försäljning skulle leda till en försämrad konkurrens.

Marknaden för byggförsäkringar påverkas starkt av den befintliga lagregleringen. Regeringen bedömer att det inte är lämpligt att staten både är ägare i Bostadsgaranti och utformar lagstiftningen. Regeringen bedömer vidare att den nuvarande ägarstrukturen i Bostadsgaranti kan ha bidragit till högre inträdesbarriärer för privata aktörer, med en viss inlåsnings effekt mellan nuvarande ägare och respektive kundsegment. De egenskaper som staten i rollen som ägare kan tillföra Bostadsgaranti anses inte unika för att uppnå bästa möjliga utveckling för bolaget. Sveriges Byggindustrier har också informerat regeringen om sin önskan om att avyttra sina aktier i Bostadsgaranti i en samordnad försäljning med staten. Förändringar eller avveckling av försäkringsprodukter eller andra delar av bolagets verksamhet kan vara ett alternativ till försäljning, förutsatt att regeringen anser att det är affärsmässigt mer fördelaktigt och att konkurrens- och marknadsförutsättningarna inte försämras som en följd därav.

Lernia AB

Lernia AB (Lernia) bildades 1993 genom en bolagisering av AMU-gruppen. Vid tidpunkten producerade och sålde bolaget huvudsakligen arbetsmarknadsutbildningar. Bolaget är i dag verksamt inom kompetensförsörjning och erbjuder tjänster inom bemanning, utbildning, jobbcoachning och organisationsutveckling på över 80 orter i hela Sverige. Verksamheten är organiserad i dotterbolagen Lernia Utbildning, Lernia Bemanning och Lernia College. Lernia är helägt av staten och omsatte under 2011 ca 2 653 miljoner kronor och hade ca 4 100 anställda.

Lernia har inte något samhällsuppdrag och det finns inget nationellt intresse av ett fortsatt statligt ägande i bolaget. Sysselsättningsutvecklingen i branschen bedöms inte påverkas negativt vid ett förändrat ägande. Bolagets uppdrag är kommersiellt och Lernia agerar på konkurrensutsatta marknader. Regeringen gör också bedömningen att marknadsförhållandena är sådana att konkurrenssituationen på marknaden som helhet inte kommer att försämrast vid ett förändrat ägande. Bemanningsbranschen inom t. ex. tillverknings-

industrin är hårt konkurrensutsatt och utvecklingen går mot ett ökat behov av storlek för att bibehålla lönsamheten. Lernias verksamhet inom utbildning består i huvudsak av vuxenutbildning som upphandlats av kommuner och arbetsförmedlingen. Utvecklingen har under de senaste åren präglats av en stark konkurrens. Lernia är i vissa utbildningssegment respektive geografiska områden en betydande aktör. En eventuell försäljning kan därför komma att prövas av Konkurrensverket i enlighet med de regler som finns i konkurrenslagen (2008:579). Sammanslaget är Lernia verksamt på väl fungerande marknader med flera aktörer. Statens roll som ägare och reglerare är fullt ut separerade. Bolaget bedöms inte heller ha bättre utvecklingsmöjligheter med staten som ägare. De egenskaper som staten i rollen som ägare kan tillföra Lernia anses inte unika för att uppnå bästa möjliga utveckling för bolaget.

Vectura Consulting AB

Vectura Consulting AB (Vectura) bildades 2009 i samband med bolagiseringen och sammanslagningen av affärsenheterna Vägverket Konsult och Banverket Projektering (prop. 2008/09:23, bet. 2008/09:TU4, rskr. 2008/09:76). Företaget bedriver konsultverksamhet huvudsakligen inom transportinfrastruktur. Verksamheten är indelad i tjänsteområden som täcker behov inom transportinfrastruktur från tidiga skeden med transportslagsövergripande utredningar och analyser till projektering, projekt- och byggledning samt drift och underhåll. Företaget finns på 37 orter i Sverige samt i Norge och Danmark. Vectura är helägt av staten och omsatte under 2011 ca 1 251 miljoner kronor och har ca 1 110 anställda.

Vectura har inte något samhällsuppdrag utan agerar på en konkurrensutsatt marknad med ett kommersiellt uppdrag. Regeringen gör vidare bedömningen att marknadsförhållandena är sådana att konkurrenssituationen inte kommer att förändras vid ett förändrat ägande. I dagsläget finns det ett tiotal större aktörer på marknaden och marknadskoncentrationen bedöms som relativt låg. Marknaden kännetecknas också av att ett flertal utländska aktörer har etablerat sig i Sverige. Vecturas genomsnittliga tillväxt från bolagiseringen 2009 till 2011 ligger i linje med övriga aktörer på marknaden. I samtliga länder som Vectura är verksamt i bedöms stora satsningar inom infrastruktur genomföras under de kommande åren. Det finns inte något som talar

för att bolaget skulle ha bättre utvecklingsmöjligheter med staten som ägare. Det finns inte heller något nationellt intresse som motiverar att staten kvarstår som ägare till Vectura. Sysselsättningsutvecklingen i branschen bedöms inte påverkas negativt vid ett förändrat ägande. De egenskaper som staten i rollen som ägare kan tillföra Vectura anses inte unika för att uppnå bästa möjliga utveckling för bolaget.

Försäljningsprocess

Varje försäljning av statens aktier måste anpassas till respektive bolags förutsättningar och till det rådande marknadsläget, så att en försäljning kan ge bästa möjliga affärsmässiga utfall. Regeringen kan därför inte i förväg ange i vilken ordning, på vilket sätt eller exakt vid vilken tidpunkt aktierna i de ovan nämnda företagen kan komma att avyttras. Det kan också bli aktuellt att välja en försäljningsprocess där staten vid en överlåtelse av aktier i något av de aktuella företagen får andra tillgångar, exempelvis värdepapper, som likvid. Regeringen avser att vid lämpligt tillfälle i så fall avyttra dessa tillgångar. Regeringen bör därför ha ett bemyndigande att avyttra dessa tillgångar på samma sätt som de ursprungliga aktierna.

Försäljningsprocessen innehåller i vart och ett av fallen bland annat följande:

- en analys av förutsättningarna för försäljningen,
- vid behov en strategisk och kommersiell anpassning av företaget och dess kapitalstruktur,
- beslut om hur en försäljning ska genomföras, samt
- en redovisning av intäkter och kostnader.

En förändring av ägandet kan genomföras på flera sätt, varvid regeringen kan komma att överväga olika typer av de tillvägagångssätt som regeringen nu begär bemyndigande för, var för sig eller i kombination. Sådana transaktioner skulle kunna innebära t.ex. strukturaffärer, samgående, minskning av innehavet, delning, nyemission av aktier, utspädning av ägarandel och avyttring av verksamhet eller tillgångar. Regeringen kommer att pröva olika affärsmöjligheter för att hitta det alternativ, som vid en samlad bedömning bedöms vara mest affärsmässigt.

En eventuell försäljning kan komma att prövas av Konkurrensverket i enlighet med de regler som finns i konkurrenslagen (2008:579).

Finansiering av försäljningskostnader m.m.

I samband med en avyttring av aktier i de nämnda företagen uppkommer vissa direkta kostnader för ägaren staten. Bland annat uppstår kostnader för extern rådgivning samt andra omkostnader som har samband med försäljningen. Regeringen föreslår att dessa direkta försäljningskostnader får finansieras genom att de avräknas från de likvider som erhålls vid försäljningarna.

3.7 Politikens inriktning

Framtida utmaningar med en allt hårdare internationell konkurrens innebär att regeringen måste fortsätta att förbättra villkoren för entreprenörskap och innovationskraft. För att skapa förutsättningar för fler och växande företag behövs såväl generella insatser som riktade åtgärder.

Sverige står sig starkt i internationella jämförelser av länders innovations- och konkurrenskraft, och det är angeläget att denna position behålls och stärks för att säkerställa framtidens jobb, exportintäkter och välfärd. I en alltmer globaliserad värld där andra länders konkurrenskraft och innovationsklimat ständigt utvecklas innebär detta en stor utmaning.

Insatser för att skapa bästa möjliga innovationsklimat är centrala för att regeringens mål om full sysselsättning och utvecklade välfärdsverksamheter ska nås. Sverige står dessutom inför ett antal globala samhällsutmaningar, t.ex. klimatutvecklingen, ohälsa och åldrande, energiförsörjning samt naturresursanvändning. För att möta dessa, och åstadkomma en hållbar samhällsutveckling, krävs innovativa lösningar.

Tillgången till kapital är en grundläggande förutsättning för start och expansion för företag. De statliga insatserna på området är viktiga för att komplettera marknaden i skeden och segment där den privata marknaden verkar i begränsad utsträckning.

En ökad produktivitet är en förutsättning för hållbar tillväxt, ökad sysselsättning och Sveriges

internationella konkurrenskraft. Detta förutsätter bra ramvillkor för företag och företagande, väl fungerande konkurrens och marknader, tydliga regler och villkor för det offentliga åtagandet i förhållande till den privata sektorn samt en effektiv och rättssäker ordning för statsstöd.

Regeringen har genomfört en rad åtgärder för att effektivisera konkurrensen under den gångna mandatperioden, inte minst genom att nya sektorer inom välfärdsområdet konkurrensutsatts. En viktig del i arbetet är också att verka för tydliga regler och villkor för det offentliga åtagandet i förhållande till den privata sektorn, bl.a. genom att renodla det offentliga åtagandet till att främst avse fall av marknadsmisslyckanden.

Ett gott företagsklimat

Det är viktigt att stödja utvecklingen av företagandet i Sverige och prioritera åtgärder för att stimulera företag i hela landet att växa. Ett gynnsamt innovations- och företagsklimat är centralt för att företagen ska kunna hantera utmaningar i omvärlden och för att skapa fler jobb. Grundläggande förutsättningar för de statliga insatserna för att främja företagsutveckling är att de ska möta näringslivets behov, vara marknadskompletterande och att de inte ska snedvrída konkurrensen. Företagsfrämjande insatser och statligt finansierade aktörer ska inte tränga undan privata tjänster och utförare.

Med utgångspunkt i företagens vardag

Regeringens övergripande målsättning i arbetet med att förenkla för företagen har varit, och är fortsatt, att skapa en positiv, märkbar förändring i företagets vardag. Det ska finnas enkla verktyg för att starta och driva företag. Regeringen har haft ett brett angreppssätt i arbetet med att förenkla för företagen, vilket har skapat en förståelse bland myndigheter och departement för företagets villkor och verklighet. Det fortsatta arbetet inriktas mot fem områden som bedöms ha störst potential att skapa en positiv, märkbar förändring i vardagen för företagen. Dessa områden är, sänkta kostnader, minskat och förenklat uppgiftslämnande, förenklade myndighetskontakter på läns- och kommunal nivå, uppföljning av förslag till förenkling från näringslivet samt bättre konsekvensutredningar.

Regeringens mål för arbetet med att förenkla för företag är:

- Andelen företagare som upplever regler som ett tillväxthinder ska fortsätta att minska till år 2020 jämfört med 2006.
 - Företagens administrativa kostnader ska vara lägre år 2020 än vad de var 2012.
 - Företag ska år 2020 i de flesta fall bara behöva lämna uppgifter en gång och till ett ställe.
 - Antal besökare på verksamt.se ska år 2020 ha ökat jämfört med 2012. Merparten av företagen som använt verksamt.se ska tycka att verksamt.se gör det enklare att starta och driva företag.
 - Sverige ska fram till år 2020 fortsätta att ligga bland de bästa EU-medlemsstaterna i Världsbankens undersökningar Cost of Doing Business samt the Global Government Effectiveness Rank.
 - År 2020 ska handläggningstiderna på länsstyrelserna minskat jämfört med år 2012.
 - Företagare ska år 2020 vara mer nöjda med sina kontakter med länsstyrelserna jämfört med år 2012. Medarbetare på länsstyrelserna ska erbjudas utbildningar för att ge stöd i arbetet med att förbättra företagsklimatet.
 - Merparten av de kommuner som deltagit i Tillväxtverkets och SKL:s utbildning ska år 2020 ange att utbildningen bidragit till att förbättra möjligheterna till service för företag i kommunen. Det ska ske även en årlig ökning av antalet kommuner som genomgår utbildning samt har en handlingsplan för arbetet med att förenkla för företag.
- Samtliga mål tar sikte på 2020, men kommer att utvecklas och följas upp löpande. Arbetet knyts därmed närmare EU:s tillväxt- och sysselsättningsstrategi som ska vara uppfylld samma år. Regeringen har hittills minskat de administrativa kostnaderna för företagen med sju miljarder kronor. För att de svenska företagen fortsatt ska ha ett konkurrenskraftigt utgångsläge är ett av målen att de administrativa kostnaderna ska vara lägre 2020 än vad de är 2012.
- Regeringen har tillsatt en utredning om ett minskat och förenklat uppgiftslämnande för företagen (dir. 2012:35). Utredningen ska bl.a. lämna förslag på hur uppgifter som lämnas från företag till statliga myndigheter, i de flesta fall, enbart ska behöva lämnas en gång och till en

myndighet. Ett slutligt förslag lämnas av utredaren i november 2012. Att förenkla och minska uppgiftslämnandet för företagen bedöms ha stor potential för att förenkla företagens vardag.

Det fortsatta förenklingsarbetet drivs på bred front och på alla nivåer från EU-nivå till nationell nivå med centrala myndigheter och departement. Men för att åstadkomma en positiv, märkbar förändring i vardagen är den lokala och regionala nivån med kommuner och länsstyrelser av stor vikt. Regeringen driver ett ambitiöst arbete med högt ställda mål som involverar alla Sveriges länsstyrelser och kommuner.

Länsstyrelserna prövar vilka åtaganden som är möjliga när det gäller kortare handläggningstider vilket regeringen välkomnar. Minst lika viktigt för att företagarens kontakter med kommuner och länsstyrelser ska vara så enkla som möjligt, är att servicenivån är god och att det finns en förståelse för de förutsättningar som gäller för företagen. Medarbetare i kommuner och länsstyrelser erbjuds utbildning som stöd i arbetet med att förbättra företagsklimatet. Länsstyrelserna prövar även möjligheten att införa kvittens på inkomna ärenden från företag.

Utgångspunkten i det fortsatta förenklingsarbetet är företagarens vardag. Regeringen har därför gett Tillväxtverket i uppdrag att genomföra projektet Förenklingsjakten. Projektet kommer att fokusera på de faktorer som företagare upplever som mest betungande och på branscher med stor tillväxtpotential. Arbetet bedrivs i tre faser mellan 2012–2014 och inkluderar bl.a. observationer av hur företagen upplever och hanterar olika situationer och regelverkens krav och myndigheternas bemötande i dessa situationer. Arbetet förväntas leda till ett antal konkreta åtgärdsförslag och en ökad förståelse för vad företagen upplever som problematiskt i mötet med myndigheterna.

En viktig faktor för tillväxt är att svenska företag har konkurrenskraftiga förutsättningar i förhållande till omvärlden. Regler ska främja företagets tillväxt och inte tvärtom. Utformningen och tillämpningen av de regelverk som omger företagande utgör en sådan grundläggande förutsättning. Sverige rankas högt i majoriteten av internationella jämförelser av länders konkurrenskraft. För att svenska företag fortsatt ska ha ett bra utgångsläge är regeringens målsättning att Sverige fortsatt ska vara bland de bästa EU-medlemsstaterna i Världsbankens undersök-

ningar Cost of Doing Business och the Global Government Effectiveness Rank.

Förbättrade trygghetsystem för företagare

Regeringen har bedrivit ett omfattande arbete med att skapa större tydlighet och förutsägbarhet i regelverken om arbetslöshets-, sjuk- och föräldraförsäkringen. En ökad likabehandling av företagare och anställda har eftersträvat. Förslagen ska ses som en del i det omfattande reformarbete som regeringen genomfört och fortsätter att genomföra för att stärka incitamenten att starta, driva och utveckla företag (prop. 2009/10:120).

Regeringen har remissbehandlat promemorian Karenstid för egenföretagare, m.m. (Ds 2012:9). I promemorian föreslås bl.a. att egenföretagare, utöver de 14, 30, 60 och 90 dagar som är valbara idag, ska ha möjlighet att välja endast en karenstid. Den grundläggande karenstiden om sju dagar kvarstår. Genom förslaget ökar likheten med vad som gäller för anställda. Förslaget ska enligt promemorian träda i kraft den 1 januari 2013.

En av utgångspunkterna i den parlamentariska kommittén om Hållbara försäkringar vid sjukdom och arbetslöshet (dir. 2010:48) är att kommittén vid utformningen av sina förslag till mer hållbara sjuk- och arbetslöshetsförsäkringar ska beakta och utforma sina förslag även från ett företagarperspektiv. Reglerna ska utformas så att de underlättar för individer att dels växla mellan olika anställningsformer och företagsformer, dels kunna kombinera dessa.

Utvecklad information och rådgivning

Att göra det enklare att starta och driva företag är av stor betydelse. Myndighetsgemensamma servicefunktioner kommer fortsatt utvecklas för att göra det enklare att starta, driva, utveckla och avveckla företag. Det innebär t.ex. att information om tillstånd och andra krav samt olika e-tjänster ska finnas samlade och lättillgängliga. Mot den bakgrunden ska webbplatsen verksam.se fortsätta att utvecklas med fler tjänster och på sikt även kopplas ihop med systemet för ett förenklat uppgiftslämnande.

Den rådgivning som staten tillhandahåller ska utgå från företagets behov, vara marknadskompletterande, kostnadseffektiv samt ta hänsyn till regionala förutsättningar. För att tillgodose olika behov av rådgivning är det angeläget att fortsätta att stimulera valfrihet och mångfald inom rådgivning genom en fortsatt utveckling av kundvalssystem. Tillväxtverket har utvecklat kund-

valssystem inom företagsrådgivning inom bland annat produktutveckling, vård- och omsorg och kulturella och kreativa näringar genom att tillhandahålla utvecklingscheckar till små och medelstora företag. Regeringen har vidare uppdragit åt Vinnova att utveckla ett kundvalssystem med innovationscheckar för att stimulera innovationer hos små och medelstora företag. Rådgivning genom mentorskap är ett annat sätt att säkra att rådgivningen utgår från företagarens behov. Almi Företagspartner AB (Almi) kommer därför vidareutveckla och stärka mentorverksamheten. Dessutom upphandlar Almi kompetens för att bättre kunna tillgodose behovet av specialiserad rådgivning. Detta är en utveckling som bör fortsätta även kommande år. I syfte att bättre svara upp mot unga personers efterfrågan på rådgivning har regeringen ställt krav på Almi att se över hur samtliga erbjudanden, såväl inom rådgivning som inom finansiering, når unga människor. Dessutom har Almi under senare år haft särskilt fokus på rådgivning till kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Det har även medfört att Almis utlåning till denna målgrupp ökat.

Flera initiativ genomförs i syfte att främja ägarskiften i företag, såväl nationella som regionala. Regeringen har uppdragit åt Tillväxtanalys att genomföra en förstudie om hur kunskapen om ägarskiften i företag kan öka. Tillväxtanalys ska bland annat undersöka vilken typ av statistik, forskning och övrig kunskap som behövs för att närmare identifiera och analysera problem med ägarskiften i företag. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2012. Därefter avser regeringen återkomma med eventuella förslag till insatser som bör genomföras för att underlätta ägarskiften.

En harmoniserad statlig kapitalförsörjning

De senaste åren har finansieringen från den privata marknaden till företag i tidiga skeden minskat påtagligt. Tillgången till privata externa medel utan statligt engagemang till bolag i de allra tidigaste skedena är mycket begränsad vilket kan drabba den enskilde företagaren och riskerar även få samhällsekonomiska konsekvenser genom att hämma innovation och tillväxt. Tidiga skeden präglas av hög risk, värderings- och informationsproblem samt långa ledtider till finansiell bärighet vilket gör att marknaden sällan kan eller vågar satsa kapital på egen hand. Det finns således ett samhällsekonomiskt mervärde med

avgränsade statliga marknadskompletterande finansieringsinsatser för företag i tidiga skeden⁴. Dessa insatser gynnar såväl nyföretagande som forskning och utveckling i företag.

I ett internationellt perspektiv finns det relativt gott om statligt och privat riskkapital i Sverige. Men i relation till flera andra jämförbara länder är mindre kapital fördelat till de allra tidigaste faserna där nyttan av statlig kompletterande finansiering är som störst.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1, utg.omr. 24) aviserat en reform av det statliga riskkapitalsystemet. Utredningar har pekat på att befintliga aktörers uppdrag och verksamhet överlappar varandra, geografiska och branschmässiga inlåsningar samt bristande kostnadseffektivitet och styrning. Det pågående förändringsarbetet mot en tydligare aktörsstruktur gentemot företagen leder dels till en förenkling för landets företagare och dels till en effektivare förvaltning med en tydligare styrning och uppföljning av verksamheterna. Vidare bör möjlighet ges till omfördelning av resurser inom systemet för att stärka insatser i tidiga faser. Detta bedöms sammantaget leda till högre samhällsnytta samtidigt som risknivån kan förväntas öka.

Som ett led i att skapa en tydligare aktörsstruktur för marknadskompletterande finansiering i tidiga skeden verkställer regeringen sammanslagningen av Almi och Innovationsbron AB (Innovationsbron) så att det gemensamma bolaget kan vara etablerat den 1 januari 2013. Sammanslagningen leder till en effektivare och mer tillgänglig organisation som tillhandahåller rådgivning såväl som finansiering i tidiga skeden för innovation och tillväxt i hela landet. Det nya bolaget kommer att svara mot det särskilda behov som finns beträffande marknadskompletterande finansiering bland innovativa tillväxtföretag i tidiga skeden.

I syfte att öka dynamiken och effektiviteten när det gäller riskkapitalinvesteringar avser regeringen att nu påbörja arbetet med att vidga investeringsmandatet för såväl Inlandsinnovation AB som för Fouriertransform AB. Förändringen av investeringsmandatet handlar bl.a. om ett utökad geografiskt mandat vad gäller Inlandsinnovation, till att även omfatta andra delar av landet än

⁴ OECD "SME Financing Gap" 2006

stödområde A och vad gäller Fouriertransform om att bredda investeringsmandatet till att omfatta även andra delar av tillverkningsindustrin, utanför fordonsindustrin. De två bolagens investeringsmandat ska formuleras så att de i högre grad än idag kan komplettera de övriga statliga finansieringsaktörernas verksamhet samt den privata marknaden.

I syfte att öka det privata engagemanget när det gäller riskkapitalinvesteringar i tidiga skeden så avser regeringen att under 2013 undersöka förutsättningarna för saminvesteringar mellan statligt och privat riskkapital.

Riktade åtgärder för ökad tillväxt

Det är viktigt att fler ser företagande som ett självklart val och att fler kan och vill låta sina företag växa. Utöver generella insatser kan det också vara motiverat att under en begränsad tidsperiod stödja särskilda grupper av potentiella och befintliga företagare. En utgångspunkt för de riktade åtgärderna är att erfarenhet och kunskap från dessa integreras och tas till vara i det fortsatta utvecklingsarbetet av företagsfrämjandesystemet.

Regeringen fortsätter arbetet med att stimulera till stärkt företagande bland kvinnor. Insatser genomförs inom ramen för de särskilda medel som riksdagen har anvisat till ändamålet.

Personer med utländsk bakgrund står för en betydande och växande del av nyföretagandet i Sverige. Regeringen har genomfört generella insatser för goda ramvillkor för företagande och särskilda insatser inom rådgivning och kapitalförsörjning för att stärka förutsättningarna för företagande bland personer med utländsk bakgrund. Regeringen bedömer att det även fortsättningsvis finns anledning att genomföra insatser för att stärka förutsättningarna för företagande hos gruppen. Exempelvis har en del av Almis anslag öronmärkts för åtgärder som syftar till att öka utlåningen till företagare med utländsk bakgrund. I denna proposition föreslås ytterligare åtgärder för mentorinsatser riktade till personer med utländsk bakgrund om import- och exportmarknader i syfte att stimulera framväxten av konkurrenskraftiga tillväxtföretag. Vidare föreslås en satsning på att utveckla information om den svenska upphandlingsmarknaden på olika språk, för att främja tillväxt och underlätta för fler små och medelstora företag att delta i offentlig upphandling.

Det är viktigt att stärka entreprenörskapsinlagen genom hela utbildningssystemet. Detta var också bakgrunden till regeringens strategi för entreprenörskap inom utbildningsområdet.

Det handlar både om att få fler unga att se eget företagande som ett möjligt alternativ, och om att unga ges möjlighet att utveckla entreprenöriella kompetenser som förmåga att tänka nytt, lösa problem, samarbetsförmåga och att planera sitt arbete – färdigheter som efterfrågas alltmer i arbetslivet. Regeringen gör bedömningen att det är angeläget att fortsätta detta arbete. Ett viktigt område är att stimulera innovationskraften bland unga. Regeringen avser förlänga programmet Ungas innovationskraft, som löpt under 2010–2012, till och med 2014. För ändamålet avsätts 10 miljoner kronor per år, 2013 och 2014. I ett allt mer globaliserat näringsliv är det viktigt att svenska företag ser affärsmöjligheter på internationella marknader och vill och kan realisera dessa utan att möta avgörande hinder på vägen.

En viktig uppgift för näringspolitiken är därmed att bidra till att skapa goda förutsättningar för internationalisering och söka stödja företag när det gäller att överbrygga de hinder och svårigheter som finns i samband med att ta steget utanför den inhemska marknaden. Det internationaliseringsfrämjande arbetet behöver omfatta både insatser för att minska handelshinder men också insatser för att bidra till ökade kunskaper om möjligheter och förhållanden på marknader utanför Sveriges gränser samt att stärka företags vilja och förmåga till internationalisering.

Även om stora företag inom industrin fortfarande dominerar svensk export och utlandshandel finns det tydliga tecken på att mindre företag och företag inom tjänstesektorn söker internationella marknader och bidrar i allt större utsträckning till värdeskapande genom export. Det är viktigt att näringspolitiken är följsam för denna utveckling och att mindre företag och tjänsteföretag är tydliga målgrupper för internationaliseringsfrämjande insatser.

Det finns i dag ett relativt stort utbud av aktörer och insatser för att främja internationalisering. För att de offentliga insatser som görs på området ska nå så många företag som möjligt, och ha förutsättningar att uppnå största möjliga effekt, är det viktigt att fortsätta verka för ökad samverkan mellan främjandeaktörer. Vidare bör en ökad regional räckvidd och samverkan mellan

nationella och regionala aktörer i främjandearbetet eftersträvas.

Turism/besöksnäring – framtidens största arbetsgivare

Turistnäringen fortsätter att växa och får allt större betydelse för Sverige. Utländska besökares konsumtion i Sverige fortsätter att utvecklas positivt. För att ta tillvara den potential som finns och utveckla företag och destinationer har regeringen vidtagit åtgärder för att stärka små och medelstora turistföretags innovativa förmåga, bidragit till ökad samverkan mellan olika aktörer i det turistiska systemet samt ökat marknadsföringen av Sverige som turistland via V.S. VisitSweden AB (V.S.). I denna proposition föreslår regeringen att V.S. anslag ska förstärkas med 30 miljoner kronor årligen under 2013 och 2014, för att möjliggöra ytterligare insatser för ökad turism och göra Sverige till ett ännu attraktivare turistland.

Turistnäringen är sysselsättningsintensiv och sysselsätter i dag är fler än 160 000 personer, en ökning med 31 000 personer, eller 24 procent sedan 2000. Under motsvarande period har det totala antalet sysselsatta i Sverige ökat med ca fem procent. Inom näringen finns en hög andel kvinnor, unga och personer med utländsk bakgrund. Sysselsättningen inom turismen har ökat i snabbare takt än inom många traditionella basnäringar.

Regeringen genomför Attraktionskraft Sverige under 2012 till våren 2014. Visionen är att Sverige blir världens bästa land att vistas, verka och växa i. Det uppnås genom att människor, företag, kommuner och regioner skapar attraktiva miljöer och formar sin framtid utifrån sina unika förutsättningar. Syftet är att tillsammans med aktörer på lokal, regional och nationell nivå, tydliggöra och utveckla de frågor som är centrala för lokal och regional attraktivitet. Attraktionskraft Sverige tar avstamp i regeringens befintliga politik och ska bl.a. genom dialog ge möjligheter till erfarenhetsutbyte, möjliggöra innovativa lösningar, goda exempel, tydliggörande av ansvar och roller. Initialt sätts fokus på frågor som berör så väl möjligheterna att bo och leva som att besöka och uppleva. Regeringens insatser för besöksnäringen, för kulturella och kreativa näringar samt Attraktionskraft Sverige syftar till att stärka företagandet samtidigt som det bidrar till attraktiva och hållbara miljöer. Under 2013 avser

regeringen att fortsätta arbetet med destinationsutveckling med kultur- och naturupplevelser i fokus. Inom ramen för det pågående arbetet med destinationsutveckling skapas också förutsättningar att utveckla kombinationer kring turist- och kulturföretagande med andra näringar inom exempelvis gruvnäring, rymdindustri eller jordbruk/skog/djurhållning/fiske. De kulturella och kreativa näringarnas betydelse för innovation och tillväxt bekräftas både regionalt, nationellt och på EU-nivå. Regeringen avser att ta tillvara på erfarenheterna från arbetet för att främja och utveckla de kulturella och kreativa näringarna.

Välfärdsföretagande

Genom de reformer som genomförts inom vård och omsorg har nya marknader och möjligheter uppstått för företagande. För att öka mångfald, kvalitet och valfrihet inom vård och omsorg har regeringen genomfört olika insatser för att stimulera entreprenörskap och företagande inom vård och omsorg. Välfärdsutvecklingsrådet som inrättades av regeringen 2010 har hittills lämnat två delrapporter till regeringen med förslag på åtgärder för förnyelse inom vård och omsorg. Regeringen inväntar rådets slutrapport som ska lämnas i slutet av 2012.

Ett dynamiskt och innovativt näringsliv

Forskning och innovation

Forskning och innovation är centralt för att stärka och utveckla konkurrenskraften hos det svenska näringslivet och i de svenska regionerna, för att möta de globala utmaningarna samt för att de framtida välfärdstjänsterna ska kunna hålla efterfrågad kvalitet, trots ökad försörjningsbörda. Det är utgångspunkten för den nationella innovationsstrategi, som regeringen arbetat med sedan 2011. Utgångspunkter i dessa processer är bl.a. de analyser och slutsatser som presenterades 2010 av OECD respektive EU om betydelsen av innovation och principerna för innovationspolitiken.

Utgångspunkterna i OECD:s och EU:s strategier är den ökade komplexitet som kännetecknar innovationsprocessen och förståelsen av den. Innovation sker allt mer i nätverk och i samspel mellan olika aktörer, även över landsgränser. Innovation omfattar också en mångfald av aktiviteter. Utöver utveckling av nya varu- eller tjäns-

tekoncept kan marknadsföring, organisatoriska förändringar, affärsmodeller eller nya produktionsprocesser vara delar av innovationsprocessen.

I både OECD:s och EU:s strategier lyfts betydelsen av vetenskaplig kunskapsutveckling och tvärvetenskaplighet fram, liksom nödvändigheten att stärka sambanden mellan utbildning, forskning och innovation i näringsliv och övriga samhället. Även andra källor till innovation framhålls, inte minst den kunskap som finns hos användare, entreprenörer och medarbetare. Individernas centrala betydelse för innovationsprocessen betonas. Vikten av att öka innovationsaktiviteterna i små och medelstora företag och hos offentliga aktörer, exempelvis genom offentlig innovationsupphandling, betonas. Ändamålsenliga regelverk som främjar innovation framhålls som en grundläggande förutsättning.

Det svenska näringslivet är i hög grad inblandat i globala värdekedjor och kunskapsnätverk. Det gäller stora som små företag. För att bibehålla en stark position i de globala värdekedjorna är det angeläget att stora som små företag i Sverige fortsätter att utveckla kunskap och kompetens för att ta fram världsledande erbjudanden utifrån unika kombinationer av teknik och tjänsteinnehåll.

De stora företagen i Sverige utgör även i framtiden en viktig källa till tillväxt och sysselsättning. I en global kunskapsekonomi är det avgörande att Sverige fortsatt är attraktivt för investeringar inom dessa koncerner som ger långsiktig sysselsättning och välbetalda jobb. Var investeringar ska ske bestäms alltmer utifrån var i världen de bästa förutsättningarna finns. Därför är det viktigt att arbetskraften, omkringsliggande företag, inte minst små och medelstora, och forskningsmiljöer är attraktiva som samarbetspartners för de globala koncernerna i Sverige, liksom att de institutionella förutsättningarna i form av regelverk, offentliga system, kultur och attityder etc. är gynnsamma.

Även om de stora företagen fortsatt är avgörande för Sveriges ekonomi kommer huvuddelen av sysselsättningen att skapas i små och medelstora företag. En utvecklad innovationsförmåga bland företag i dessa storlekar är därför av central vikt för Sverige.

Ett underlag för den nationella innovationsstrategin är regeringens strategi för ökad tjänsteinnovation och genomförandet av denna. En viktig del av genomförandet är dialogen med de

innovations- och näringspolitiska myndigheterna om behoven av att utveckla och anpassa kunskapsunderlag, politik och system för innovationsfrämjande så att ett bredare spektrum av innovation beaktas. Förutsättningarna för alla typer av innovationer – erfarenhets- såväl som forskningsbaserade, tjänste- och varubaserade, privata och offentliga – behöver stärkas för att utveckla Sveriges konkurrenskraft.

Arbetet med att förstärka samspelet mellan EU:s olika instrument (ramprogrammet för forskning, utveckling och demonstration samt konkurrenskraft och innovation och strukturfondsprogrammen) och de nationella och regionala insatserna för innovation fortsätter under 2013 i dialog mellan regionala företrädare, Regeringskansliet och berörda myndigheter. Denna dialog är en av de centrala processerna i arbetet med den nationella innovationsstrategin.

Det är angeläget att fortsätta att kraftsamla inom områden som är viktiga för att bidra till att möta samhällsutmaningar och stärka konkurrenskraften för företagen i Sverige. Detta innebär bland annat att fortsätta stärka flödet av kunskap mellan universitet och högskolor, näringsliv och samhället i övrigt genom samverkan mellan dessa. I detta syfte föreslår regeringen en satsning på utmaningsinriktade strategiska innovationsområden (se avsnitt 3.8.2).

Svensk gruv-, mineral- och stålforskning är framstående och Sverige är idag ett av Europas ledande gruvländer. Regeringen vill dock säkerställa att Sverige även i framtiden ligger i framkant inom området. Därför avsätts medel till Vinnova för en satsning på kvalitativ gruv-, mineral- och stålforskning (se avsnitt 3.8.2).

Samverkan och kunskapsflödet kan underlättas genom forskningsinstitutens medverkan inom relevanta områden. Likaså kan de nya, mindre högskolorna och universiteten med stark regional förankring ta en nyckelroll med sin närhet till företagskluster och sin förmåga till smart specialisering. I arbetet med att utveckla samverkansformerna är det angeläget att utveckla kompetensen och strategier för att hantera öppna innovationsprocesser och av gemensamma immateriella tillgångar.

Insatserna för att öka nyttiggörandet av resultaten från forskning inom universitet och högskolor samt vid forskningsinstitut fortsätter.

En förutsättning för Sveriges förmåga att kunna delta i den globala konkurrensen om produktion och export av varor, tjänster och system

med högt och excellent kunskapsinnehåll är ett närmare samband mellan utbildning, forskning och innovation. Därför är det angeläget att fortsätta utveckla lärosätenas roll och förmåga att bidra till denna utveckling.

Som redovisas under utgiftsområde 16 gör regeringen bedömningen att lärosätena bör arbeta mer strategiskt för att underlätta samverkan och nyttiggörande. Regeringen föreslår därför att avsätta särskilda medel för att stimulera lärosäten som är särskilt framstående, och som arbetar med hög kvalitet i sin samverkan med det omgivande samhället.

Regeringen avser att stärka medlen för industriforskningsinstituterna inom RISE:s strategiska kompetensutveckling i kommande forsknings- och innovationsproposition. Regeringen bedömer också att ett institut för forskning om processutveckling och katalys bör inrättas. Institutet kan bl.a. baseras på kompetens från AstraZenecas tidigare verksamhet i Södertälje (se avsnitt 3.8.3).

Tillgång och användning av infrastruktur för test, verifiering och demonstration – innovationsinfrastruktur – är viktigt för innovationsförmågan i Sverige. Regeringen avsätter därför medel till Vinnova för utveckling och tillgängliggörande av test- och demonstrationsmiljöer (se avsnitt 3.8.2).

De nationella satsningarna på forskning och innovation ska även stärka Sveriges position i det internationella forskningssamarbetet, särskilt när det gäller medverkan i EU:s ramprogram för forskning, utveckling och demonstration. Det gäller även svensk medverkan och konkurrenskraft i the Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT). EIT får en alltmer strategisk roll i det europeiska samarbetet i och med sin uppgift att integrera processer och aktörer inom utbildning, forskning och innovation, den så kallade kunskapstriangeln.

I inledningen av 2012 påbörjades förhandlingarna om ett nytt europeiskt ramprogram för forskning och innovation under perioden 2013–2020, Horisont 2020. I EU-kommissionens förslag framhålls vikten av komplementaritet, synergier och interaktion mellan insatserna för forskning och innovation som en avgörande framgångsfaktor för att nå önskade effekter av tillväxt- och innovationsstrategier. Likaså menar EU-kommissionen att finansieringsinstrumenten på europeisk nivå i ökad utsträckning bör omfatta hela innovationscykeln och omfatta

teknologisk, icke-teknologisk, industriell och social innovation. En viktig utgångspunkt i förslaget är en inriktning mot att forsknings- och innovationssystemen i ökad utsträckning ska bidra till lösningar på samhällsutmaningarna.

Arbetet för att stärka internationella samarbeten inom forskning och innovation fortsätter under 2013. Under det svenska ordförandeskapet i EU formulerades en strategi på EU-nivå för Östersjöområdet. Sverige är koordinator för området Forskning och innovation i denna strategi.

Behovet av att stärka svensk attraktionskraft i relation till verksamheter inom prioriterade områden ses fortlöpande över. Kraftsamling, utvecklad samverkan och goda villkor för FoU inom områden av vikt för Sveriges attraktions- och konkurrenskraft är angelägna för detta syfte. Regeringen har gett Företagsbeskattningskommittén (Fi 2011:01) i uppdrag att lämna förslag på skatteincitament för FoU senast den 1 oktober 2012.

Grön ekonomi

Klimatförändringarna är vår tids största utmaning och kräver såväl regionala, nationella som globala lösningar. Det är regeringens övertygelse att klimat, miljö- och energiotmaningarna utgör en möjlighet för teknik, varu- och tjänsteutveckling inom alla branscher. Affärsmöjligheter skapas för svenska företag i och med den växande globala efterfrågan på hållbara och resurseffektiva varor och tjänster. En omställning till en grön ekonomi innebär möjligheter till nya jobb i både stads- och landsbygdsregioner.

Klimat-, miljö- och energiotmaningarna hanteras av regeringen med flera instrument och inom flera områden. Det behövs därför en fortsatt och utvecklad samverkan mellan myndigheter liksom mellan myndigheter och den kommunala och regionala nivån. Den nationella och regionala tillväxtpolitiken, närings-, miljö-, it-, innovations- och energipolitiken samt politik för de areella näringarna, landsbygd och livsmedel ska bidra till att skapa en långsiktigt hållbar tillväxt och välfärd, förbättrat miljötilstånd, innovationer och export. Omställningen till en grön ekonomi innebär möjligheter för utveckling av svensk miljöteknik, inklusive hållbara varor, tjänster och produktionssystem, och kan därigenom minska miljöpåverkan nationellt och globalt. Sverige ska utvecklas mot en grönare ekonomi i samklang med jordens klimat- och

miljövillkor som brukar naturen utan att den förbrukas.

Miljödriven näringslivsutveckling

Tack vare ambitiösa målsättningar, ekonomiska styrmedel och andra kompletterande åtgärder har Sverige lyckats förena miljö och företagsamhet. Sambandet mellan tillväxt och negativ miljöpåverkan har brutits. Sedan 1990 har utsläppen av växthusgaser minskat med 17 procent samtidigt som den ekonomiska tillväxten ökat med uppemot 50 procent.

Svenska miljöteknikföretag erbjuder varor och tjänster som det finns stor efterfrågan på runt om i världen. Ny, grön teknik kommer att vara viktig och efterfrågas när länders energi- och transportsystem ska ställas om. Även den globala efterfrågan på teknik och systemlösningar för t.ex. hållbar stadsutveckling bedöms öka. Sverige har hög kompetens inom dessa områden och miljö- och energiteknikområdet har mycket goda förutsättningar att utgöra ett betydande tillväxtområde i Sverige. Kunskaper behöver dock i ännu större utsträckning tas tillvara och kommersialiseras. Särskilda satsningar kan förstärka svenska styrkeområden som dessa ytterligare. Små och medelstora företag har sällan egna resurser och satsningar bör därför främst anpassas för denna målgrupp. Vissa marknader utgör en särskilt stor potential för svenska företag som kan exportera miljöteknik och vissa riktade satsningar mot speciellt intressanta marknader är motiverade.

För att den gröna omställningen ska skapa ännu fler jobb och företag har regeringen presenterat en bred nationell miljöteknikstrategi i syfte att tydliggöra och fokusera de statliga insatserna. Regeringen fokuserar på genomförandet av strategin, som täcker hela kedjan från forskning och innovation, via affärsutveckling till export. Regeringen kommer också vidareutveckla insatser för att stödja miljötekniksektorn allteftersom kunskapen om vilka åtgärder som ger mest mervärde ökar.

Utvecklingen av politiken för en miljödriven näringslivsutveckling ska ske i samverkan med det svenska näringslivet och andra aktörer. Dialoger mellan regeringen eller Regeringskansliet och representanter för näringslivet m.fl. äger rum kontinuerligt.

För att lyckas möta miljö- och klimatutmaningarna som vi står inför krävs också omfattande internationell samverkan. I det internat-

ionella arbetet inom t.ex. FN och OECD har frågor kring grön ekonomi och grön tillväxt fått stor uppmärksamhet under senare tid. Regeringen anser att det är viktigt att stödja detta arbete, som siktar mot en global omställning, och att Sverige delar med sig av erfarenheter, samtidigt som Sverige i dessa fora även har möjlighet att lära sig av andra.

Mineralstrategi

Tillgången till naturresurser är en strategisk fråga både nationellt och på EU-nivå. Här har Sverige en unik position med rik tillgång till viktiga naturresurser som malm, mineral, skog och vatten. Den ökande globala efterfrågan på t.ex. mineralråvaror bedöms vara en långsiktig trend och kommer att innebära utmaningar på ett område där regeringen redan arbetar för att främja en ansvarsfull och långsiktigt hållbar utvinning och produktion. Sedan 2012 har regeringen arbetat med den svenska mineralstrategin som syftar till att stärka Sveriges position som gruvland genom ett hållbart utnyttjande av svenska mineraltillgångar. Strategin har tagits fram i dialog med berörda aktörer såsom näringsliv, universitet och regioner. För genomförandet av strategin föreslår regeringen att avsätta 10 miljoner kronor 2014, 20 miljoner kronor 2015 samt 20 miljoner kronor 2016.

Ramvillkor för företag och konkurrens

Goda ramvillkor för företag och företagande är av central betydelse för utvecklingen i landet. Genom öppna marknader med väl fungerande konkurrens skapas förutsättningar för ett livskraftigt, innovativt och dynamiskt näringsliv som kan anpassa sig till nya förutsättningar.

Ramvillkor för företag

Regeringen har genomfört en rad förbättringsåtgärder genom nya eller ändrade regler som utgör ramvillkor för företag, i syfte att göra det enklare och mer lönsamt att starta och driva företag samt att anställa. Företag i Sverige har i dag goda ramvillkor att verka inom, vilket framgår av resultatet från internationella konkurrenskraftsmätningar, se avsnitt 3.5.3. Även om förutsättningarna har förbättrats på många sätt, anser regeringen att det är prioriterat att fortsätta arbetet med att ytterligare förbättra ramvillkoren, inte minst för de små företagen. För att upprätthålla en konkurrenskraftig företagsmiljö för

svenska företag, utländska etableringar och investeringar är det viktigt att kontinuerligt genomföra förbättringar i de regler och system som omger företag och företagande. Arbetet med att göra det enklare och mer lönsamt att starta och driva företag fortsätter med oförminskad kraft. Nedan följer ett urval av åtgärder för att skapa bättre ramvillkor för företag som regeringen behandlar i denna proposition.

Nystartade och mindre, växande företag kan ha svårt att finna extern finansiering av sin verksamhet. För att stimulera tillgången på kapital i mindre företag föreslår regeringen att det införs ett *investeraravdrag* för investeringar i mindre företag. Investeraravdraget ska ges till fysiska personer som förvärvar andelar i mindre företag i samband med företagets bildande eller vid nyemission. Avdraget ska ges i inkomstslaget kapital med hälften av anskaffningsutgiften för andelarna, dock med högst 650 000 kronor per person och beskattningsår.

Den nominella bolagsskatten är av central betydelse för företagets investerings- och lokaliseringsbeslut och påverkar därmed i förlängningen produktionen och sysselsättningen i Sverige. Många länder i Europa har en lägre bolagsskatt än Sverige. Regeringen föreslår därför att *bolagsskatten sänks* med 4,3 procentenhet, från 26,3 procent till 22 procent. Förslaget innebär en kostnadssänkning för de berörda företagen, utan att de administrativa kostnaderna påverkas.

Som en följd av att regeringen föreslår en sänkning av bolagsskattesatsen föreslås även att *expansionskatten sänks* i motsvarande mån, dvs. från 26,3 procent till 22 procent av det belopp som dras av vid avsättning till expansionsfond. Den förslagna sänkningen av expansionsfondsskatten innebär en skattelättnad för de allra minsta företagen. Vid omvandling av den gamla fonden till en ny, avsatt med den nya expansionsfondsskatten, innebär förslaget dessutom en engångsförstärkning för företagen.

Regeringen föreslår att *reglerna om nedsättning av egenavgifter förenklas* genom att reglerna om att avdraget vid beräkningen av egenavgifter för enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag ska uppfylla villkor i kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse tas bort. Bakgrunden till förslaget är att kommissionen i december 2011 beslutade att avdraget inte utgör statligt stöd. Kopplingen av avdraget till kommissionens regelverk för statligt

stöd av mindre betydelse behövs därmed inte längre. Det innebär i sin tur att kravet på att avdraget ska begäras i inkomstdeklarationen samt skyldigheten att i inkomstdeklarationen lämna de uppgifter som Skatteverket behöver för att kunna bedöma om villkoren är uppfyllda kan tas bort.

Reglerna om skattereduktion för hushållsarbete har inneburit tillämpningssvårigheter i fråga om läxhjälp för barn. Regeringen föreslår därför att reglerna kompletteras så att hjälp med läxor och annat skolarbete till barn och unga i grundskolan, gymnasieskolan och motsvarande skolformer uttryckligen ska omfattas av skattereduktionen. Arbetet ska utföras i eller i nära anslutning till bostaden. Förslaget innebär en förbättringsåtgärd för företag som tillhandahåller sådana tjänster.

Den företagsform som de flesta företagare först kommer i kontakt med är enskild firma. De skatterättsliga reglerna för enskilda näringsidkare uppfattas dock som onödigt krångliga. Regeringen har därför för avsikt att tillsätta en utredning som ska utvärdera och se över de *skatterättsliga reglerna för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag* samt lämna förslag på hur dessa regler kan förenklas och förbättras. En utgångspunkt är att de förslag som utredningen lämnar ska inte rubba neutraliteten och balansen mellan olika företagsformer.

Regeringen avser vidare att se över *beskattningen vid överlåtelser av kvalificerade andelar i fåmansföretag i samband med generationsskiftet*. För att möjliggöra att upparbetade värden i befintliga företag med tillväxtpotential tillvaratas är det viktigt att det finns goda förutsättningar för generationsskiftet.

Reglerna om frivillig skattskyldighet för mervärdesskatt vid *uthyrning av verksamhetslokal* har kritiserats för att vara komplicerade och administrativt betungande. Regeringen avser därför att göra en översyn av regelverket i förenklingssyfte.

Näringslivet har framfört önskemål om *förenklad skatteredovisning för små företag*. Regeringen kommer att analysera möjliga åtgärder för att underlätta redovisningen för dessa företag. En sådan åtgärd är t.ex. en rak kontant metod.

I mars 2012 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag på hur rättssäkerheten i vissa delar av skatteförfarandet kan stärkas ytterligare (dir. 2012:14). För att ytterligare stärka företags och enskildas rättssäker-

het vid beskattningen föreslår regeringen ett rättssäkerhetspaket i tre delar;

- en utredning med uppdrag att göra en översyn av förhandsbeskedsinstitutet,
- ett uppdrag till Skatteverket att förbättra hanteringen av ärenden i syfte att stärka rättssäkerheten samt förbättra sin service och kommunikation med företagen, samt
- en utredning med uppdrag att ta fram ytterligare förslag för att skapa en modern, effektiv och rättssäker förvaltningsprocess; en viktig fråga att utreda gäller behovet av specialisering av skattemål i domstol.

På EU-nivå har kommissionen tagit fram ett meddelande om mervärdesskattens framtid (KOM(2011) 851). Meddelandet har två syften, dels att beskriva de grundläggande dragen i ett framtida mervärdesskattesystem för EU, dels att ange prioriterade områden för ytterligare åtgärder under de kommande åren. De grundläggande dragen i ett nytt mervärdesskattesystem är dels ett regelverk för gränsöverskridande handel som baseras på att varor och tjänster beskattas i destinationslandet, dels att systemet är enkelt, effektivt och robust vilket bl.a. innebär ökad harmonisering, stärkta möjligheter till skatteintäkter samt minskade kostnader för efterlevnad och skatteuppbörd. Arbetet kommer i hög grad att påverka de svenska mervärdesskattebestämmelserna och således få stor betydelse för Sveriges företag.

Kommissionen har även lagt fram ett nytt förslag avseende företagets offentliga redovisning vilket bl.a. syftar till att förenkla för små och medelstora företag, öka de finansiella rapporternas tydlighet för medelstora och stora företag samt öka öppenheten. Rättsakten kommer att påverka de flesta företag och regeringen arbetar därför aktivt med förslaget.

Konkurrens

Målet för regeringens konkurrenspolitik är att skapa förutsättningar för en effektiv konkurrens som leder till tillväxt. Insatser inom konkurrensområdet för att stärka konkurrenslagstiftningen och tillsynen är av stor vikt för väl fungerande marknader. En ansats i regeringens politik är att synliggöra och renodla det statliga åtagandet och att värna konkurrensneutralitet mellan privata och offentliga aktörer. Uppföljning och förbättring av förutsättningarna för konkurrens på marknader som nyligen har öppnats upp är av stor vikt.

Moderna regler och effektiv tillsyn

Det konkurrensrättsliga regelverket och Konkurrensverkets tillsyn vilar på stabil grund. I takt med att marknader utvecklas och omvärlden förändras måste det dock säkerställas att regelverket är väl anpassat till rådande förhållanden. En effektiv tillsyn är en viktig förutsättning för konkurrensreglernas genomslag och för väl fungerande marknader. En förutsättning är att Konkurrensverket har de tillsynsinstrument och befogenheter som krävs för att bedriva en effektiv tillsyn. Allvarliga konkurrensöverträdelser begränsar möjligheterna för nya företag att etablera sig och överleva och har negativa effekter för konsumenterna och även för samhällsekonomin.

Regeringen har därför tillsatt en utredning i syfte att effektivisera tillsynen på konkurrensrättens område (dir. 2012:37). Utredningen ska bl.a. överväga om det finns anledning att införa bestämmelser som gör det möjligt att tillfälligt avbryta de tidsfrister som gäller vid utredningar av företagskoncentrationer, göra en analys av det svenska eftergiftsprogrammet och undersöka om det finns behov av att införa bestämmelser om ett "kölappssystem". Utredningen ska undersöka om Konkurrensverkets behov av samarbete vid platsundersökningar tillgodoses med den lagreglering som finns i dag eller om reglerna behöver förtydligas eller kompletteras. Utredningen ska även undersöka om det finns behov av att reglera det arbetssätt som Konkurrensverket tillämpar när verket från ett företag tar med sig digitalt lagrat material för att genomföra en granskning av materialet utanför företagets lokaler. Uppdraget ska redovisas senast i mars 2013.

Valfrihetsreformen har varit i kraft en tid och antalet områden som omfattas av lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) samt antalet tillsynsobjekt har utökats. Konkurrensverket är tillsynsmyndighet över lagen. Det är av central betydelse att verket har de resurser som krävs för att kunna utöva en effektiv tillsyn. Regeringen avser därför göra en permanent anslagshöjning för tillsynen av LOV:en.

Väl fungerande marknader

Genom öppna marknader med väl fungerande konkurrens skapas förutsättningar för ett livskraftigt och dynamiskt näringsliv vilket är en central förutsättning för ökad tillväxt och sysselsättning. Konkurrens stimulerar innovation och

effektivitet som stärker ekonomins förmåga till anpassning till nya förutsättningar. På väl fungerande marknader ska företag kunna konkurrera på likvärdiga villkor, både med varandra och med kommun, landsting och stat när dessa agerar på marknaden. Det är regeringens mening att statliga myndigheter inte bör bedriva säljverksamhet på marknaden. Regeringen avser därför att fortsätta att se över myndigheternas instruktioner med syfte att tydliggöra vilken säljverksamhet som de får bedriva på marknaden och för att förbättra möjligheten till styrning och kontroll av densamma.

Sverige har en jämförelsevis stor offentlig sektor och enligt OECD finns det betydande vinster med att öka konkurrensen i produktionen av offentligt finansierade tjänster. Genom att konkurrensutsätta sådana tjänster erhålls effekter i termer av ökad valfrihet, tillgänglighet, entreprenörskap och mer effektiv resursanvändning.

Regeringen har under de senaste åren genomfört en rad konkurrensfrämjande åtgärder som syftat till att förbättra konkurrensen på olika marknader. Regeringen har också genomfört ett antal reformer för att öppna upp marknader för konkurrens. Att omreglera en marknad är en omfattande process med många samverkande faktorer som kan kräva åtgärder till dess marknaden kan betecknas som stabil. För att stimulera till att målen med dessa reformer uppnås, är det därför viktigt att följa dessa marknader och vid behov göra justeringar eller förbättringar. Sådana uppföljningar pågår inom bl.a. el-, kollektivtrafik-, läkemedels- och valfrihetsområdena. Regeringen bedriver ett omfattande arbete inom detta område och avser att fortsätta detta för att åstadkomma bästa möjliga resultat med de marknadsfrämjande reformer som har genomförts.

Statsstöd

Reglerna om statligt stöd är en central del av EU-rättens konkurrensregler och därmed av stor betydelse för den inre marknads funktionssätt och hur väl konkurrensen mellan medlemsstaterna fungerar.

Med reglerna om statligt stöd på EU-nivå, och den granskning detta regelverk föranleder, säkerställs att medlemsstaterna genom offentligt stöd inte kan säkra den egna nationens konkurrenskraft på bekostnad av andra medlemsstater inom EU. Utan ändamålsenliga regler och en strikt

efterlevnad och kontroll av hur regelverket tillämpas äventyras den europeiska konkurrenskraften på lång sikt och särskilt kan det skada små exportberoende medlemsstater som Sverige.

Regeringen anser därför att det är viktigt med ändamålsenliga statsstödsregler, som framför allt tar sikte på marknadsmisslyckanden, samt att regelverket tillämpas enhetligt inom hela EU.

Ett förslag till en effektivisering av statsstödsregelverket i Sverige kommer att tas fram under året.

Europeiska kommissionen ser för närvarande över de nu gällande statsstödsreglerna. Den 8 maj 2012 antog kommissionen ett meddelande om modernisering av det statliga stödet i EU, det s.k. Almuniapaketet. Kommissionens övergripande ambition med reformen är att stimulera till bärkraftig tillväxt på en konkurrenskraftig inre marknad. Detta för att bidra till att främja innovationer, tillväxt och sysselsättning och för att nå övriga målsättningar som finns fastslagna i kommissionens Europa 2020-strategi – En smart och hållbar tillväxt för alla. Meddelandet pekar ut viljeriktningen, men varje enskild del av reformpaketet är en egen process som kommer behandlas separat. Reformpaketet omfattar bl.a. förtydliganden och förenklingar av regelverket liksom översyn av de rådsförordningar som reglerar kommissionens arbete och beräknas i huvudsak vara genomfört under år 2013. Regeringen kommer att medverka aktivt för att regelverket ska utformas effektivt, garantera en strikt statsstödsregim och tillämpas enhetligt över hela EU.

Kommissionen har även fattat beslut om ett uppdaterat statsstödsregelverk för ersättning för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Detta är ett regelverk som kan ha inverkan särskilt på lokal nivå. Ett arbete pågår för närvarande med att se hur reglerna ska kunna tillämpas i Sverige.

Ett ägande med värdeskapande i fokus

Staten är en av Sveriges största bolagsägare. Bolagen representerar stora värden, cirka 580 miljarder kronor (per maj 2012), och är sammantaget en av Sveriges största arbetsgivare. Ytterst är det svenska folket som gemensamt äger dessa bolag. Staten har därför ett stort ansvar att vara en aktiv, professionell och ansvarsfull ägare.

Regeringen har riksdagens uppdrag att aktivt förvalta statens ägande i bolag så att den långsik-

tiga värdeutvecklingen blir den bästa möjliga och, i förekommande fall, att de särskilt uttryckta samhällsuppdragen utförs väl.

Regeringen anser att det är av största vikt att bolagen som ägs av staten förvaltas på ett aktivt och professionellt sätt med värdeskapande som ett övergripande mål. Det innebär att företagen ska agera långsiktigt, effektivt och lönsamt, ges förmåga att utvecklas samt att de ska bidra till en positiv värdeutveckling genom bl.a. hållbart företagande.

Som princip anser dock regeringen att staten inte ska äga bolag som verkar på kommersiella marknader med fungerande konkurrens, om företaget inte har ett särskilt beslutat samhällsuppdrag som är svårt att klara av på något annat sätt. Regeringens ambition är att minska det statliga ägandet. Sedan 2006 har Regeringskansliet bedrivit ett omfattande analysarbete av den statliga bolagsportföljen i syfte att pröva skälen för ett fortsatt statligt ägande. Resultaten av analyserna kan leda till omstruktureringar, förändringar eller förtydliganden av bolagens uppdrag. För de bolag där det finns ett försäljningsbemyndigande inbegriper den aktiva förvaltningen att förbereda dem inför försäljning. Under 2007–2011 genomfördes försäljningar av aktier i statligt ägda bolag som totalt inbringat cirka 118 miljarder kronor i försäljningsintäkter till staten.

Ekonomiska mål

Att fastställa ekonomiska mål för de statligt ägda bolagen är ett viktigt verktyg i ägarstyrningen. Syftet med målen är att förbättra värdeutvecklingen genom att bolagets lönsamhet, effektivitet och risknivå löpande mäts, följs upp och utvärderas. Ekonomiska mål fastställs för varje bolag och ska uppnås långsiktigt över en konjunkturcykel.

En central utgångspunkt vid fastställandet av ekonomiska mål utgörs av kostnaden för eget kapital, eftersom denna kostnad avgör om staten som ägare får en rimlig kompensation för det risktagande som ägandet innebär. Utifrån bl.a. kostnaden för eget kapital fastställs för varje bolag mål avseende kapitalstruktur, lönsamhet och utdelningar.

Regeringskansliets arbete med de statligt ägda bolagens ekonomiska mål utvecklas kontinuerligt. Under hösten 2011 och våren 2012 har metodiken och processerna utvecklats, både avseende målen fastställande och uppföljningen. För att säkerställa att alla bolag har relevanta mål

kommer Regeringskansliet att inom tre år ha gått igenom de ekonomiska målen för de bolag som sorterar under Finansdepartementet. Processerna kring de ekonomiska målen drivs gemensamt av bolagen och Regeringskansliet. De nya målen beslutas och kommuniceras vid bolagens bolagsstämmor. Som aviserats på Vattenfall AB:s bolagsstämma våren 2012 pågår ett arbete med se över de ekonomiska målen för bolaget. Nya ekonomiska mål för AB Svenska Spel och Aktiebolaget Svensk Exportkredit beslutades vid respektive bolags årsstämma våren 2012.

Hållbart företagande

De statligt ägda bolagen ska vara föredömen i sitt arbete med att förena hållbarhetsfrågor med affärsstrategin och den löpande verksamheten. Bolagen ska identifiera risker och möjligheter förenade med hållbarhet, rapportera dem på ett transparent sätt och därefter hantera dem i sin affärsverksamhet. Detta sker i syfte att säkra bolagens affärsverksamhet och långsiktiga överlevnad samt för att generera en positiv värdeutveckling. Bolagen ska bedriva ett hållbart företagande genom ett långsiktigt och ansvarsfullt ställningstagande till mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö, antikorruption, affäretik, jämställdhet och mångfald. Regeringen förväntar sig att alla statligt ägda bolag stödjer och följer OECD:s riktlinjer för multinationella företag, de tio principerna i FN:s Global Compact samt FN:s ramverk för företag och mänskliga rättigheter.

Regeringen ålade de statliga bolagen 2007 att rapportera sitt hållbarhetsarbete enligt riktlinjerna för Global Reporting Initiative (GRI). Sedan 2012 ställer regeringen krav på att samtliga styrelser i de statligt ägda bolagen ska fastställa långsiktiga övergripande hållbarhetsmål knutna till verksamheten samt strategier för att nå målen.

Mål och måluppföljning inom hållbart företagande ska redovisas i bolagens årsredovisningar och kommer att från och med 2014 följas upp kontinuerligt i den löpande bolagsstyrningen, i likhet med andra frågor såsom ekonomiska mål. Exempelvis kommer hållbarhetsfrågor att beaktas i bolagsanalysen och i dialogen mellan staten som ägare och bolagen.

Finansdepartementet kommer även att med början under hösten 2012 leda ett nätverk med de statligt ägda bolagen för att inspirera och höja kunskapen inom hållbarhetsområdet.

Bolagsledning

Ett av statens viktigaste instrument i bolagsstyrningen är att utse kompetenta och väl fungerande styrelser. Styrelsens sammansättning ska vara sådan att den kan förvalta bolagets angelägenheter med integritet, effektivitet och branschkunskap. Personer med olika erfarenheter, ålder, kön och bakgrund behövs för att öka kompetensen i styrelser och bolagsledningar. Frågan om mångfald kommer även fortsättningsvis att prioriteras.

Staten har nått betydligt längre än det privata näringslivet avseende en jämn könsfördelning i styrelser och på VD-posterna. Ungefär hälften av styrelseledamöterna (49 procent) i de statligt helägda bolagen utgörs av kvinnor jämfört med 24 procent bland börsbolagen. Cirka 43 procent av de statligt ägda bolagen har i dag en styrelseordförande som är kvinna, vilket är en ökning från 23 procent 2006 och kan jämföras med börsbolagens fem procent.

Bland de verkställande direktörerna i de del- och helstatliga bolagen var 29 procent kvinnor vid utgången av 2011 jämfört med 21 procent föregående år. Andelen kvinnor i ledningsgrupperna är 38 procent.

Vidareutvecklad förvaltningsmodell

Regeringen ser kontinuerligt över hur bolagsstyrningen och förvaltningsmodellen kan utvecklas. Den 15 mars 2012 presenterade Ägarutredningen sitt betänkande Ekonomiskt värde och samhällsnytta - förslag till en ny statlig ägarförvaltning (SOU 2012:14).

Utredarens uppdrag har varit att klarlägga dels vilken organisationsform som är lämpligast utifrån regeringens mål med verksamheten, dels vilka åtgärder som behöver vidtas för att säkerställa att förvaltningen blir så effektiv som möjligt samtidigt som riksdagen och allmänheten ges tillfredställande insyn. Förslaget har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

3.8 Budgetförslag

3.8.1 1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader

Tabell 3.3 Anslagsutveckling 1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader

Tusental kronor

2011	Utfall	146 706	Anslags-sparande	466
2012	Anslag	169 341 ¹	Utgifts-prognos	165 506
2013	Förslag	155 019		
2014	Beräknat	158 323 ²		
2015	Beräknat	161 256 ³		
2016	Beräknat	164 800 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 154 814 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 154 814 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 154 814 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget finansierar förvaltningskostnader vid Verket för innovationssystem (Vinnova). Myndigheten har till uppgift att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 155 019 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 158 323 000 kronor, 161 256 000 kronor respektive 164 800 000 kronor.

Tabell 3.4 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	169 341	169 341	169 341	169 341
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	744	4 599	7 822	11 715
Beslut ³	-15 066	-15 407	-15 693	-16 038
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ⁴		-210	-214	-219
Förslag/ beräknat an- slag	155 019	158 323	161 256	164 800

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

³ I budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1) tillfördes medel för uppbyggnad av kompetens, metod och erfarenhet för innovationsupphandling. 24 miljoner kronor tillfördes 2012. 2013 och framåt tillfördes 9 miljoner kronor per år. Därför minskar anslaget med 15 miljoner kronor mellan 2012 och 2013.

⁴ Anslaget minskas 2014–2016 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.2 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tabell 3.5 Anslagsutveckling 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2011	1 932 487	-66	
2012	2 018 458 ¹		1 967 271
2013	Förslag	2 223 891	
2014	Beräknat	2 477 103 ²	
2015	Beräknat	2 590 229 ³	
2016	Beräknat	2 779 733 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 2 439 947 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 2 511 231 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 2 645 317 tkr i 2013 års prisnivå.

Tabell 3.6 Beställningsbemyndigande

Tusental kronor

	Utfall 2011	Prognos 2012	Förslag 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015	Beräknat 2016–2018
Ingående åtaganden	1 509 817	1 553 830	2 500 000			
Nya åtaganden	1 210 052	1 919 937	1 500 000			
Infriade åtaganden	-1 166 039	-973 767	-1 500 000	-1 500 000	-600 000	-400 000
Utestående åtaganden	1 553 830	2 500 000	2 500 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	2 000 000	2 500 000	2 500 000			

Anslaget finansierar behovsmotiverad forsknings- och utvecklingsverksamhet samt utveckling av innovationssystemet.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2013 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 500 000 000 kronor 2014–2018.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet möjliggör att det för delar av verksamheten kan göras ekonomiska åtaganden som exempelvis omfattar långsiktiga program under en flerårig planeringsperiod. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2013 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 500 000 000 kronor 2014–2018.

Regeringens överväganden

Med anledning av förslag i forsknings- och innovationspropositionen som regeringen avser lägga hösten 2012 föreslås anslaget öka med 180 000 000 kronor 2013. För 2014, 2015 och 2016 ökar anslaget med 405 000 000 kronor, 485 000 000 kronor samt 635 000 000 kronor. Ökningarna innehåller bland annat satsningar på gruv-, mineral- och stålforskning, innovationsinfrastruktur och strategiska innovationsområden. Sammantaget innebär detta att regeringen föreslår att 2 223 891 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 2 477 103 000 kronor, 2 590 229 000 kronor respektive 2 779 733 000 kronor.

Tabell 3.7 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor				
	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	2 018 458	2 018 458	2 018 458	2 018 458
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	25 433	56 557	89 730	129 289
Beslut ³	180 000	405 000	485 000	635 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ⁴		-2 912	-2 959	-3 014
Förslag/beräknat anslag	2 223 891	2 477 103	2 590 229	2 779 733

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

³ Ökningarna är en konsekvens av kommande forsknings- och innovationsproposition.

⁴ Anslaget minskas 2014–2016 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.3 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.

Tabell 3.8 Anslagsutveckling 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.

Tusental kronor				
2011	Utfall	468 231	Anslags-sparande	0
2012	Anslag	472 941 ¹	Utgifts-prognos	472 941
2013	Förslag	599 133		
2014	Beräknat	604 136 ²		
2015	Beräknat	610 764 ³		
2016	Beräknat	619 287 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 596 972 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 595 287 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 593 187 tkr i 2013 års prisnivå.

Från anslaget finansieras strategiska kompetensmedel för industriforskningsinstitutet med ägande under RISE Research Institutes of Sweden Holding AB, liksom kostnader för bolagets verksamhet, samt vissa omstrukturingskostnader för RISE-institutet.

Regeringens överväganden

Med anledning av förslag i forsknings- och innovationspropositionen som regeringen avser lägga hösten 2012 föreslås anslaget öka med 125 000 000 kronor 2013. För 2014, 2015 och 2016 ökar anslaget med 125 000 000 kronor respektive år. Satsningarna innehåller dels en generell förstärkning av anslaget, men också en specifik satsning på ett nytt institut för forskning om processutveckling och katalys. Sammantaget innebär detta att regeringen föreslår att 599 133 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Institutens strategiska kompetensmedel* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 604 136 000 kronor, 610 764 000 kronor respektive 619 287 000 kronor.

Tabell 3.9 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	472 941	472 941	472 941	472 941
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 192	6 882	13 519	22 054
Beslut ³	125 000	125 000	125 000	125 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ⁴		-687	-697	-709
Förslag/ beräknat an- slag	599 133	604 136	610 764	619 287

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

³ Ökningarna är en konsekvens av kommande forsknings- och innovationsproposition.

⁴ Anslaget minskas 2014–2016 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.4 1:4 Tillväxtverket

Tabell 3.10 Anslagsutveckling 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2011	Utfall	366 723	-7 424
2012	Anslag	367 312 ¹	361 513
2013	Förslag	243 922	
2014	Beräknat	241 842 ²	
2015	Beräknat	245 553 ³	
2016	Beräknat	250 463 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 237 481 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 237 068 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 237 067 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för Tillväxtverkets förvaltningskostnader.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 125 000 000 kronor 2013. Medlen tillförs anslag 1:22 *Bidrag till företagsutveckling och innovation*, vilket avser att finansiera verksamheten i det sammanslagna bolaget Almi-Innovationsbron. För samma ändamål minskas anslaget med 127 295 000 kronor 2014, 56 599 000 kronor 2015 och 57 731 000 kronor 2016.

Regeringen föreslår att 243 922 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Tillväxtverket* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 241 842 000 kronor, 245 553 000 kronor respektive 250 463 000 kronor.

Tabell 3.11 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	367 312	367 312	367 312	367 312
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 610	8 384	14 815	22 457
Beslut		-6 137	-79 546	-81 137
Överföring till/från andra anslag	-125 000	-127 295	-56 599	-57 731
Övrigt		-422	-429	-438
Förslag/ be- räknat anslag	243 922	241 842	245 553	250 463

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

3.8.5 1:5 Näringslivsutveckling m.m.

Tabell 3.12 Anslagsutveckling 1:5 Näringslivsutveckling m.m.

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2011	Utfall	512 948	216 275
2012	Anslag	645 522 ¹	623 157
2013	Förslag	580 022	
2014	Beräknat	583 022	
2015	Beräknat	282 022	
2016	Beräknat	282 022	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget används för näringslivsfrämjande åtgärder.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2013 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför ett behov av framtida anslag på högst 390 000 000 kronor 2014 och 2015.

Skälen för regeringens förslag: För 2012 beräknas i princip hela den tilldelade bemyndiganderamen utnyttjas. Bemyndiganderamen på anslaget föreslås därefter minska med 260 000 000 kronor 2013 eftersom en rad av de särskilda insatser som finansieras under anslaget avslutas under 2012. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2013 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 390 000 000 kronor 2014 och 2015.

Tabell 3.13 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2011	Prognos 2012	Förslag 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
Ingående åtaganden	175 653	552 727	489 144	389 950	75 000
Nya åtaganden	525 745	270 000	219 000		
Infriade åtaganden	-148 401	-333 583	-318 194	-314 950	-55 000
Utestående åtaganden	552 727	489 144	389 950	75 000	20 000
Erhållet/föreslaget bemyndigande	600 000	650 000	390 000		

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 5 000 000 kronor 2013 för mentorinsatser om export och import. För samma ändamål beräknas anslaget öka med motsvarande belopp 2014 och 2015. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 5 000 000 kronor 2013 för informationsinsatser om den svenska upphandlingsmarknaden på olika språk.

Anslaget föreslås minska med 20 000 000 kronor 2013 för att finansiera ökade utgifter inom anslaget 1:7 *Turistfrämjande* under utgiftsområde 24 *Näringsliv*. För samma ändamål minskas anslaget med samma belopp 2014.

Regeringen föreslår att 580 022 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 583 022 000 kronor, 282 022 000 kronor respektive 282 022 000 kronor.

Tabell 3.14 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.*

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	649 022	649 022	649 022	649 022
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-69 000	-66 000	-363 000	-363 000
Överföring till/från andra anslag			-4 000	-4 000
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	580 022	583 022	282 022	282 022

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.8.6 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tabell 3.15 Anslagsutveckling 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tusental kronor

2011	Utfall	78 085	Anslags-sparande	870
2012	Anslag	79 621 ¹	Utgifts-prognos	78 452
2013	Förslag	77 601		
2014	Beräknat	80 934 ²		
2015	Beräknat	82 305 ³		
2016	Beräknat	83 994 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 79 424 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 79 424 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 79 424 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget ska användas till förvaltningskostnader vid Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 77 601 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 80 934 000 kronor, 82 305 000 kronor respektive 83 994 000 kronor.

Anslagsminskningen för 2013 är en effekt av övergången till kostnadsmässig anslagsavräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter som beslutades av riksdagen i samband med budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:FiU15, rskr. 2008/09:30). Övergångseffektens storlek och dess utfallsprofil har fastställts utifrån myndigheternas inlämnade underlag.

Tabell 3.16 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012 ¹	79 621	79 621	79 621	79 621
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	-48	1 465	2 839	4 531
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	-1 972	-152	-155	-158
Förslag/beräknat anslag	77 601	80 934	82 305	83 994

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

³ Övergångseffekten till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under Övrigt.

3.8.7 1:7 Turistfrämjande

Tabell 3.17 Anslagsutveckling 1:7 Turistfrämjande

Tusental kronor

2011	Utfall	140 035	Anslags-sparande	0
2012	Anslag	140 035 ¹	Utgifts-prognos	140 035
2013	Förslag	120 035		
2014	Beräknat	120 714 ²		
2015	Beräknat	91 974 ³		
2016	Beräknat	93 412 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 119 637 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 89 906 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 89 906 tkr i 2013 års prisnivå.

Från anslaget finansieras statens aktieägartillskott till V.S. VisitSweden AB.

Regeringens överväganden

I syfte att tillvarata de möjligheter som svensk turistnäring står för och öka antalet utländska besökare föreslår regeringen att anslaget 1:7 *Turistfrämjande* under två år, med start 2013, skall öka med 30 000 000 kronor per år för att möjliggöra utökad marknadsföring av Sverige som turistland utomlands. För att finansiera detta minskas det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling*,

m.m. med 20 000 000 kronor 2013 och 2014 samt från det under utgiftsområde 19 Regional tillväxt uppförda anslaget 1:1 *Regionala tillväxtåtgärder* med 10 000 000 kronor 2013 och 2014.

Regeringen föreslår att 120 035 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Turistfrämjande* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 120 714 000 kronor, 91 974 000 kronor respektive 93 412 000 kronor.

Tabell 3.18 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:7 Turistfrämjande

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012 ¹	140 035	140 035	140 035	140 035
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	0	1 260	3 221	5 461
Beslut	-20 000	-20 450	-51 150	-51 950
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-131	-133	-135
Förslag/ beräknat anslag	120 035	120 714	91 974	93 412

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

3.8.8 1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.

Tabell 3.19 Anslagsutveckling 1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2011	Utfall	181 234		4 469
2012	Anslag	217 194 ¹	Utgifts-prognos	216 049
2013	Förslag	218 369		
2014	Beräknat	222 846 ²		
2015	Beräknat	226 867 ³		
2016	Beräknat	199 721 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 218 143 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 218 142 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 187 993 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget finansierar myndighetsverksamhet inom Sveriges geologiska undersökning (SGU), Bergsstaten samt förvaltning av anläggningar

som tidigare använts för statens civila beredskapslager för olja.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.20 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2011	34 271	231	10 101	24 408
Prognos 2012	23 000	200	11 530	11 670
Budget 2013	19 000	200	11 700	7 500

Tabell 3.21 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2011	34 630	36 200	-1 570
(varav tjänsteexport)	8 371	7 994	377
Prognos 2012	35 000	35 000	0
(varav tjänsteexport)	13 000	12 000	1 000
Budget 2013	36 000	36 000	0
(varav tjänsteexport)	17 000	16 000	1 000

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 218 369 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 222 846 000 kronor, 226 867 000 kronor respektive 199 721 000 kronor.

Tabell 3.22 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	217 194	217 194	217 194	217 194
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	1 086	5 792	9 816	14 704
Beslut ³				-32 031
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ⁴		-8	-8	-8
Förslag/beräknat anslag	218 369	222 846	226 867	199 721

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

³ Anslaget minskar 2016 då en tillfällig satsning på kvalificerad mineralinformation m.m. löper ut.

⁴ Anslaget minskar 2014–2016 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.9 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning

Tabell 3.23 Anslagsutveckling 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

År	Utfall	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2011	Utfall	5 673		0
2012	Anslag	5 746 ¹		5 746
2013	Förslag	5 818		
2014	Beräknat	5 923 ²		
2015	Beräknat	6 025 ³		
2016	Beräknat	6 150 ⁴		

¹ Inklusiva beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 5 810 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 5 810 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 5 810 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget finansierar kostnader för att främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2013 för anslaget 1:9 *Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 500 000 kronor 2014 och 2015.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet möjliggör beslut om bidrag till fleråriga forskningsprojekt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2013 för anslaget 1:9 *Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 500 000 kronor 2014 och 2015.

Tabell 3.24 Beställningsbemyndigande

Tusental kronor

	Utfall 2011	Prognos 2012	Förslag 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
Ingående åtaganden	4 140	4 290	4 300		
Nya åtaganden	3 050	3 300	3 300		
Infriade åtaganden	-2 900	-3 290	-2 100	-2 200	3 300
Utestående åtaganden	4 290	4 300	5 500		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	9 300	9 000	5 500		

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 5 818 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 5 923 000 kronor, 6 025 000 kronor respektive 6 150 000 kronor.

Tabell 3.25 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	5 746	5 746	5 746	5 746
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	72	185	287	412
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³		-8	-8	-8
Förslag/beräknat anslag	5 818	5 923	6 025	6 150

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

³ Anslaget minskas 2014–2016 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.10 1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.**Tabell 3.26 Anslagsutveckling 1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.**

Tusental kronor

	Utfall	Anslags- sparande	810
2011	7 841		
2012	Anslag	8 571 ¹	Utgifts- prognos 8 571
2013	Förslag	14 000	
2014	Beräknat	14 000	
2015	Beräknat	14 000	
2016	Beräknat	14 000	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget finansierar statens kostnader för efterbehandling av tömda oljelagringsanläggningar och det statliga gruvfältet i Adak, Malå kommun, inklusive miljö- och funktionskontroll, förvaltning och nödvändiga underhålls- och miljösäkrande åtgärder vid efterbehandlade anläggningar.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 14 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget också till 14 000 000 kronor.

Tabell 3.27 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	8 571	8 571	8 571	8 571
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ²	5 429	5 429	5 429	5 429
Förslag/beräknat anslag	14 000	14 000	14 000	14 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Från och med 2013 återförs medel av en tidigare nerdragning, som var en följd av tillfälligt minskade behov för anslaget.

3.8.11 1:11 Patentbesvärsträtten

Tabell 3.28 Anslagsutveckling 1:11 Patentbesvärsträtten

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2011	Utfall	18 186	-473
2012	Anslag	18 547 ¹	17 715
2013	Förslag	21 321	
2014	Beräknat	19 027 ²	
2015	Beräknat	19 384 ³	
2016	Beräknat	19 817 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 18 595 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 18 594 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 18 595 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används till förvaltningskostnader för Patentbesvärsträtten.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 21 321 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Patentbesvärsträtten* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 19 027 000 kronor, 19 384 000 kronor respektive 19 817 000 kronor.

Tabell 3.29 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:11 Patentbesvärsträtten

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	18 547	18 547	18 547	18 547
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	74	185	287	412
Beslut ³	2 700	0	0	0
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ⁴		-27	-28	-28
Förslag/beräknat anslag	21 321	19 027	19 384	19 817

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

³ Anslaget tillförs 2 700 000 kronor 2013 till följd av ökade resursbehov.

⁴ Anslaget minskas 2014–2016 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.12 1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer

Tabell 3.30 Anslagsutveckling 1:12 Bolagsverket; Finansiering av likvidatorer

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2011	Utfall	9 778	379
2012	Anslag	11 452 ¹	11 209
2013	Förslag	11 515	
2014	Beräknat	11 841	
2015	Beräknat	11 841	
2016	Beräknat	11 841	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget används för att finansiera ersättning till likvidatorer i vissa fall samt för vissa associationsrättsliga ärenden.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 3 500 000 kronor årligen från och med 2013, till följd av ökade utgifter under anslaget.

Regeringen föreslår även att anslaget ökas med ytterligare 63 000 kronor 2013 och 389 000 kronor från och med 2014 till följd av att Bolagsverket övertar vissa uppgifter från länsstyrelserna vad gäller handläggning av vissa ärenden

om sammankallande av bolagsstämma och föreningsstämma, förordnande av revisor samt utseende av en eller flera särskilda granskare i aktiebolag, ekonomiska föreningar, europabolag och europakooperativ. Se avsnitt under utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

Regeringen föreslår att 11 515 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 11 841 000 kronor årligen.

Tabell 3.31 Härlledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	7 952	7 952	7 952	7 952
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	3 500	3 500	3 500	3 500
Överföring till/från andra anslag	63	389	389	389
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	11 515	11 841	11 841	11 841

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.8.13 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet

Tabell 3.32 Anslagsutveckling 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2011	Utfall	4 190	0
2012	Anslag	4 244 ¹	4 244
2013	Förslag	4 297	
2014	Beräknat	4 343 ²	
2015	Beräknat	4 403 ³	
2016	Beräknat	4 480 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 4 292 tkr i 2013 års prislivå.

³ Motsvarar 4 291 tkr i 2013 års prislivå.

⁴ Motsvarar 4 291 tkr i 2013 års prislivå.

Från anslaget lämnas bidrag till terminologisk verksamhet.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 4 297 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Bidrag till terminologisk verksamhet* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 4 343 000 kronor, 4 403 000 kronor respektive 4 480 000 kronor.

Tabell 3.33 Härlledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	4 244	4 244	4 244	4 244
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	53	105	165	242
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³		-6	-6	-6
Förslag/ beräknat anslag	4 297	4 343	4 403	4 480

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

³ Anslaget minskas 2014–2016 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.14 1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien

Tabell 3.34 Anslagsutveckling 1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2011	Utfall	8 327	0
2012	Anslag	8 327 ¹	8 327
2013	Förslag	8 327	
2014	Beräknat	8 327	
2015	Beräknat	8 327	
2016	Beräknat	8 327	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Från anslaget lämnas bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademiens (IVA) grundläggande verksamhet, som ledningsfunktion, utrednings- och informationsverksamhet. IVA:s verksamhet inriktas på att följa, analysera och sprida information om främst forskning, teknikutveckling och innovation.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 8 327 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 8 327 000 kronor respektive år.

Tabell 3.35 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	8 327	8 327	8 327	8 327
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	8 327	8 327	8 327	8 327

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.8.15 1:15 Konkurrensverket

Tabell 3.36 Anslagsutveckling 1:15 Konkurrensverket

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2011	Utfall	129 569		2 025
2012	Anslag	132 754 ¹	Utgifts-prognos	128 441
2013	Förslag	134 319		
2014	Beräknat	137 147 ²		
2015	Beräknat	139 674 ³		
2016	Beräknat	142 730 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 134 136 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 134 136 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 134 136 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för Konkurrensverkets förvaltningskostnader.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 134 319 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Konkurrensverket* för 2013.

Den 1 januari 2009 trädde lagen (2008:962) om valfrihetssystem, LOV, i kraft. Det är av central betydelse att verket har de resurser som

krävs för att kunna utöva en effektiv tillsyn. Såväl antalet områden som tillsynsobjekt har ökat sedan lagens tillkomst. Regeringen föreslår att anslaget tillförs 5 000 000 kronor för att finansiera Konkurrensverkets tillsynsverksamhet inom LOV-området.

För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 137 147 000 kronor, 139 674 000 kronor respektive 142 730 000 kronor.

Tabell 3.37 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:15 Konkurrensverket

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	132 754	132 754	132 754	132 754
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	583	3 576	6 088	9 126
Beslut ³	982	1 004	1 023	1 045
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-187	-190	-195
Förslag/beräknat anslag	134 319	137 147	139 674	142 730

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

³ För 2012 tillfördes anslaget engångsvis 4 000 tkr för att finansiera uppdrag till Konkurrensverket om en uppföljning av konkurrensförhållanden i valfrihetssystemen i kommunerna. För 2013 återställs anslagsnivån samt höjs permanent med 5 000 tkr för att finansiera Konkurrensverkets tillsyn av LOV.

3.8.16 1:16 Konkurrensforskning

Tabell 3.38 Anslagsutveckling 1:16 Konkurrensforskning

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2011	Utfall	14 193		361
2012	Anslag	13 516 ¹	Utgifts-prognos	13 526
2013	Förslag	13 686		
2014	Beräknat	13 873 ²		
2015	Beräknat	14 088 ³		
2016	Beräknat	14 352 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 13 667 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 13 666 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 13 666 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget finansierar konkurrensrelaterad forskning inom i första hand disciplinerna ekonomi och juridik.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 13 686 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Konkurrensforskning* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 13 873 000 kronor, 14 088 000 kronor respektive 14 352 000 kronor.

Tabell 3.39 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, 1:16 Konkurrensforskning

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	13 516	13 516	13 516	13 516
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	170	377	592	857
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-20	-20	-21
Förslag/beräknat anslag	13 686	13 873	14 088	14 352

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

3.8.17 1:17 Medel till AB Göta kanalbolag

Tabell 3.40 Anslagsutveckling 1:17 Medel till AB Göta kanalbolag

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2011	Utfall	19 910		0
2012	Anslag	26 510 ¹	Utgifts-prognos	26 510
2013	Förslag	25 310		
2014	Beräknat	25 310		
2015	Beräknat	25 210		
2016	Beräknat	23 210		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget används för att täcka kostnader i samband med upprustning och drift av Göta kanal.

Regeringens överväganden

Riksdagen beslutade våren 1992 (prop. 1991/92:134, bet. 1991/92:NU33, rskr. 1991/92:351) bl.a. att finansieringen av kanalens upprustning ska tillförsäkras genom statsmak-

ternas försorg. Varje budgetår sedan anslaget inrättades har riksdagen anvisat medel för upprustning och drift av kanalen. De statliga insatserna har bidragit till att kanalens värde som kulturhistoriskt byggnadsverk och attraktivt turistmål ökat.

Liksom i budgetpropositionen för 2012 bedömer regeringen att det på grund av den ökande trafiken på kanalen finns ett fortsatt behov av omfattande renoveringar av kanalens piper och kajer de närmaste åren. Renoveringsarbeten för cirka 92 miljoner kronor behöver utföras under åren 2012–2018 för att garantera säkerheten och för att kanaltrafiken ska kunna upprätthållas. Regeringen bedömer att AB Göta kanalbolag klarar att bära merparten av investeringen men att kostnaderna för renoveringen bör delas mellan staten och bolaget. Enligt planen i budgetpropositionen för 2012 minskar det statliga bidraget successivt under åren.

Regeringen anser mot denna bakgrund att anslaget fortsatt bör ligga kvar på en tillfälligt hög nivå. Regeringen föreslår att 25 310 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 25 310 000 kronor, 25 210 000 kronor respektive 23 210 000 kronor.

Tabell 3.41 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:17 Medel till AB Göta kanalbolag

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	26 510	26 510	26 510	26 510
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	- 1 200	-1 200	-1 300	-3 300
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	25 310	25 310	25 210	23 210

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.8.18 1:18 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda bolag m.m.

Tabell 3.42 Anslagsutveckling 1:18 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda bolag m.m.

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2011	Utfall	17 763		65 187
2012	Anslag	41 550 ¹	Utgifts-prognos	47 759
2013	Förslag	42 150		
2014	Beräknat	42 150		
2015	Beräknat	22 200		
2016	Beräknat	23 200		

¹ Inklusiva beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget används för att täcka utgifter för omstrukturering, genomlysning och försäljning av företag med statligt ägande.

Regeringens överväganden

I regeringens arbete med förvaltningen av bolag ingår att arbeta med olika typer av ägarfrågor och att såväl förbereda som genomföra de beslut som riksdagen har fattat avseende det statliga ägandet och ett antal bolag.

Inom ramen för Regeringskansliets bolagsförvaltning anlitas juridiska, finansiella och strategiska rådgivare vid arbete med exempelvis utvärdering, förändringsarbete som kan röra strategi och verksamhetsinriktning, ekonomiska mål och kapitalstruktur samt vid försäljning.

Rådgivningskostnaderna har minskat från ca 33 607 000 kronor 2010 till 17 763 000 kronor 2011, vilket beror på att behovet att rådgivning i samband med aktieförsäljning minskat. Innevarande år har rådgivningsinsatserna ökat och behovet bedöms kvarstå på den nivå de närmaste två åren.

Vidare lämnar regeringen varje år en skrivelse till riksdagen med en redogörelse för företag med statligt ägande där Verksamhetsberättelse för företag med statligt ägande ingår som en bilaga. Regeringskansliet rapporterar även om den sammanlagda utvecklingen i två delårsrapporter.

I enlighet med budgetpropositionen för 2012 föreslås anslagsnivån öka med 600 000 kronor 2013.

Regeringen föreslår att 42 150 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Kostnader för omstruk-*

turering och genomlysning av statligt ägda företag m.m. för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 42 150 000 kronor, 22 200 000 kronor respektive 23 200 000 kronor.

Tabell 3.43 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:18 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda bolag m.m.

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	41 550	41 550	41 550	41 550
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	600	600	-19 350	-18 350
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	42 150	42 150	22 200	23 200

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.8.19 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tabell 3.44 Anslagsutveckling 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2011	Utfall			1 000
2012	Anslag	1 001 000 ¹	Utgifts-prognos	1 000 000
2013	Förslag	1 000		
2014	Beräknat	1 000		
2015	Beräknat	1 000		
2016	Beräknat	1 000		

¹ Inklusiva beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget används av regeringen, efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall, för kapitalinsatser i statligt ägda bolag. Anslaget får även användas för att förvärva eller bilda aktiebolag för ny eller befintlig statlig verksamhet.

Regeringens överväganden

Regeringen bedömer att statligt ägda bolag bör ha samma förutsättningar för sin verksamhet som bolag med andra ägare. Det betyder att de statligt ägda bolagen inte ska ha uttalade fördelar genom tillgång till speciella marknader eller bättre tillgång till kapital, men heller inte nackdelar i form av sämre tillgång på kapital.

Riksdagen har bemyndigat regeringen att under 2012 besluta om ett kapitaltillskott på högst 1 000 000 000 kronor till det statligt ägda bolaget Ersättningsmark i Sverige AB.

Regeringen föreslår att 1 000 000 kronor anvisas på anslaget 1:19 *Kapitalinsatser i statliga bolag* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 1 000 000 kronor respektive år.

Tabell 3.45 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	1 001 000	1 001 000	1 001 000	1 001 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	1 000	1 000	1 000	1 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.8.20 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tabell 3.46 Anslagsutveckling 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

2011	Utfall	16 017	Anslags-sparande	1 763
2012	Anslag	17 780 ¹	Utgifts-prognos	16 569
2013	Förslag	17 780		
2014	Beräknat	17 780		
2015	Beräknat	17 780		
2016	Beräknat	17 780		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget används för avgifter och bidrag för Sveriges deltagande i vissa internationella näringspolitiska organ. Utgiftspåverkande faktorer är medlemsavgifternas utveckling i aktuell valuta samt fluktuationer i valutakurser. Deltagandet bedöms av regeringen som nödvändigt för att möjliggöra svensk påverkan på den internationella utvecklingen och för ett aktivt svenskt deltagande i internationellt samarbete samt för informationsinhämtning på för Sverige viktiga områden. Bidrag ges bl.a. till följande organisationer:

- Internationella byrån för mått och vikt (BIPM),
- Internationella organisationen för legal metrologi (OIML),
- Världsgenombildningsorganisationen för intellektuell äganderätt (WIPO),
- Internationella bly- och zinkstudiegruppen (ILZSG),
- Internationella nickelstudiegruppen (INSG),
- Internationella kopparstudiegruppen (ICSG),
- EUREKA,
- COST (Committee of Senior Officials on Scientific and Technical Research),
- Convention on the Control and Marking of Articles of Precious Metals (Hallmark Convention),
- United Nations Conference on Trade and Development (Unctad) Trust Fund on Iron Ore Information, samt
- United Nations Industrial Development Organization (UNIDO).

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 17 780 000 kronor anvisas under anslaget 1:20 *Avgifter till vissa internationella organisationer* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 17 780 000 kronor för respektive år.

Tabell 3.47 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	17 780	17 780	17 780	17 780
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	17 780	17 780	17 780	17 780

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.8.21 1:21 Finansiering av rättegångskostnader

Tabell 3.48 Anslagsutveckling 1:21 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor

2011	Utfall	177	Anslags-sparande	19 823
2012	Anslag	18 000 ¹	Utgifts-prognos	17 544
2013	Förslag	18 000		
2014	Beräknat	18 000		
2015	Beräknat	18 000		
2016	Beräknat	18 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget finansierar kostnader med anledning av mål och ärenden som avser överklagande av Konkursverkets beslut eller vari Konkursverket för talan.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 18 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:21 *Finansiering av rättegångskostnader* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 18 000 000 kronor för respektive år.

Det är mycket svårt att prognostisera utgifterna under anslaget, eftersom utbetalningen är beroende på utgången i olika domstolsförhandlingar där Konkursverket för statens talan. Om staten enligt domstolens avgörande blir skyldig att ersätta motparten för dennes rättegångskostnader, ska sådan ersättning betalas ut skyndsamt.

Tabell 3.49 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, 1:21 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012 ¹	18 000	18 000	18 000	18 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	18 000	18 000	18 000	18 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.8.22 1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tabell 3.50 Anslagsutveckling 1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tusental kronor

2011	Utfall	110 000	Anslags-sparande	0
2012	Anslag	135 000 ¹	Utgifts-prognos	135 000
2013	Förslag	260 000		
2014	Beräknat	262 232 ²		
2015	Beräknat	131 616 ³		
2016	Beräknat	133 674 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 259 893 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 128 657 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 128 656 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget finansierar verksamhet vid det sammanslagna bolaget Almi-Innovationsbron. Verksamheten kommer i huvudsak att bestå av marknadskompletterande finansiering och rådgivning, bland annat med syfte att öka affärskapandet av forsknings- och kunskapsrelaterade affärsidéer med marknadspotential.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 260 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:22 *Bidrag till företagsutveckling och innovation* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 262 232 000 kronor, 131 616 000 kronor respektive 133 674 000 kronor.

Tabell 3.51 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012 ¹	135 000	135 000	135 000	135 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	0	1 215	3 105	5 265
Beslut ³			-61 380	-62 340
Överföring till/från andra anslag	125 000	126 125	55 000	55 860
Övrigt		-108	-109	-111
Förslag/beräknat anslag	260 000	262 232	131 616	133 674

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

³ Anslaget minskas från 2015 på grund av att en tidigare tillfällig satsning löper ut.

3.9 Övrig statlig verksamhet

3.9.1 Bolagsverket

Bolagsverket finansieras genom avgifter. De intäkter som redovisas under inkomsttitel utgörs av stämpelskatt (inkomsttitel 9341) och förseningsavgifter (inkomsttitel 2529: Avgifter vid Patent- och registreringsväsendet).

Tabell 3.52 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras) ¹	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2011	315 818	382 345	331 122	51 223
Prognos 2012	380 739	342 970	380 739	-37 769
Budget 2013	348 243	341 511	348 243	-6 733

Tabell 3.53 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2011	73 163 ¹	66 622	6 541
(varav tjänsteexport)	(1 470)	(1 291)	(179)
Prognos 2012	69 865 ²	72 522	-2 657
(varav tjänsteexport)	(1 564)	(1 582)	(13)
Budget 2013	70 665 ³	71 327	-622

(varav tjänsteexport)

¹ Varav 2 tkr är hänförliga till 4 § avgiftsförordningen (1992:191).

² Varav 2 tkr är hänförliga till 4 § avgiftsförordningen (1992:191).

³ Varav 2 tkr är hänförliga till 4 § avgiftsförordningen (1992:191).

3.9.2 Patent- och registreringsverket

Patent- och registreringsverket finansieras genom avgifter. De intäkter som redovisas under inkomsttitel utgörs av bidrag till Patentbesvärsväsendets verksamhet (inkomsttitel 2529: Avgifter vid Patent- och registreringsverket).

Tabell 3.54 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2011	18 250	294 717	290 728	3 989
Prognos 2012	18 547	298 469	299 127	-658
Budget 2013	18 896	309 189	305 646	3 543

Tabell 3.55 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2011	30 136	30 272	-136
(varav tjänsteexport)	15 446	15 446	0
Prognos 2012	29 161	29 055	106
(varav tjänsteexport)	13 900	13 900	0
Budget 2013	30 661	30 053	608
(varav tjänsteexport)	14 040	14 040	0

3.9.3 Patentombudsnämnden

Patentombudsnämnden finansieras helt genom avgifter.

Tabell 3.56 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2011	0	1 299	1 309	-10
Prognos 2012	0	1 432	1 380	52
Budget 2013	0	1 440	1 360	80

3.9.4 Revisorsnämnden

Revisorsnämndens verksamhet är helt avgiftsfinansierad. Intäkterna uppgick under 2011 till 33 797 000 kronor, varav intäkter från tillsyn utgjorde 22 778 000 kronor, intäkter från examination utgjorde 7 357 000 kronor, intäkter från godkännande, auktorisation och registrering utgjorde 2 513 000 kronor och intäkter från området internationella kontakter utgjorde 1 149 000 kronor. Nämndens kostnader uppgick till 30 403 000 kronor, varav personalkostnader utgjorde 20 112 000 kronor. Vid utgången av 2010 hade Revisorsnämnden ett positivt myndighetskapital om 7 500 000 kronor.

Tabell 3.57 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2011	33 797	30 403	3 394
Prognos 2012	29 938	30 360	-422
Budget 2013	30 222	30 894	-672

4 Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande

4.1 Omfattning

Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande består av följande verksamhetsområden:

- handels- och investeringsfrämjande
- EU:s inre marknad
- internationell handelspolitik

Verksamheten syftar till att skapa tillväxt och sysselsättning i Sverige genom att främja frihandel och avveckla handelshinder. Det sker genom att göra EU:s inre marknad mer effektiv, vilket också förbättrar EU-ländernas konkurrenskraft, samt genom att verka för öppenhet i EU-ländernas handel med omvärlden. Globalt värnas och utvecklas villkoren för internationell handel och investeringar i Världshandelsorganisationen (WTO) och genom EU:s bilaterala och regionala handelsavtal med andra länder. OECD är ett viktigt forum för att skapa samsyn kring internationell ekonomisk samverkan, erfarenhetsutbyte mellan länder och analys. OECD:s arbete med riktlinjer för multinationella företag och kampen mot korruption är av stor vikt.

Målet med verksamheten uppnås genom att bl.a. främja utrikeshandeln och utländska investeringar i Sverige samt att stärka bilden av Sverige i utlandet.

Inom utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande finns följande myndigheter och andra statliga verksamheter:

Kommerskollegium, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), Exportkreditnämnden (EKN), Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden), Sveriges exportråd (Exportrådet) samt ansvaret för den statsstödda exportkreditgivningen genom Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK). Förvaltningen av SEK överfördes till Finansdepartementet den 1 juni 2011. Vidare anslås medel för svenskt deltagande i internationella handelsorganisationer och bidrag till Sveriges Standardiseringsförbund. Utrikesdepartementet är inom Regeringskansliet ansvarigt för verksamhetsområdena.

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande

Miljoner kronor

	Utfall 2011	Budget 2012 ¹	Prognos 2012	Förslag 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015	Beräknat 2016
<i>Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande</i>							
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	22	23	23	23	24	24	25
2:2 Kommerskollegium	79	81	79	81	83	84	86
2:3 Exportfrämjande verksamhet	224	246	245	244	244	164	164
2:4 Investeringsfrämjande	59	57	57	58	59	60	61
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	20	21	20	21	21	21	21
2:6 Bidrag till standardiseringen	32	31	31	31	31	32	32
Summa Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	436	458	454	458	461	384	389

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

4.3 Mål

Målet för utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande under utgiftsområde 24 Näringsliv är högsta möjliga grad av frihandel, en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU, ett förstärkt multilateralt handelsystem inom Världshandelsorganisationen (WTO), ökande handelsutbyte mellan Sverige och världen samt ökade utländska investeringar i Sverige.

4.4 Resultatredovisning

4.4.1 Handels- och investeringsfrämjande

Handels- och investeringsfrämjande

Handels- och investeringsfrämjandet syftar till att förbättra förutsättningarna för svenska företag att ta tillvara de möjligheter som globaliseringen ger.

Handelsministern fastlade 2010 en vision om att fördubbla exporten till 2015, och ett program för exportvisionen har utarbetats. Arbetet med att genomföra denna vision vägleder många av insatserna inom verksamhetsområdena, inte minst handels- och investeringsfrämjandet med fokus på ett bättre utnyttjande av exportresurserna hemmavid.

Exportfrämjande

Exportfrämjandet syftar till att stärka framför allt små och medelstora företags förmåga till internationalisering. Exportfrämjandet sker i huvudsak genom Exportrådet, vars verksamhet finansieras av staten och näringslivet gemensamt.

Utlandsmyndigheterna har i många länder en viktig roll i arbetet, särskilt i de länder där Exportrådet inte är representerat.

Exportrådet stödjer och främjar svenska företag att växa internationellt. Inom ramen för det statligt finansierade exportfrämjandet har informationstjänster och rådgivning på hemmaplan till små och medelstora företag en framträdande plats. Exportrådet har i juni 2012 egen utlandsrepresentation på drygt 60 orter i över 50 länder. I länder där Exportrådet saknar kontor företräds man av ett exportrådskontor i ett näraliggande land. Exportrådet har även nationell närvaro i Sverige genom 25 regionala exportrådgivare (juni 2012).

Exportrådets verksamhet delas in i fem områden: grundläggande exportservice, kompetensutveckling för företag, riktade insatser för internationellt affärsfrämjande, särskilda riktade exportfrämjande åtgärder och företagsspecifik affärsutveckling. Under 2011 har samtliga småföretagstjänster samlats under ett Småföretagsprogram.

Den grundläggande exportserVICEN avser bl.a. information till svenska företag som i huvudsak finansieras med statliga medel och är kostnadsfri för företagen. Den riktar sig särskilt

till små och medelstora företag. Viktiga aktiviteter har varit att fortsätta utvecklingen av elektroniska verktyg för exportfrämjandet.

Kompetensutveckling för företag innebär framför allt regional exportrådgivning i Sverige till småföretag. De regionala exportrådgivarna täcker samtliga län, och verksamheten har förstärkts under första halvåret 2012. För att effektivisera arbetet har affärsmetodiken ”Steps to Export” vidareutvecklats. Under 2011 nådde Exportrådet genom de regionala exportrådgivarna cirka 1 600 företag för personlig kontakt, varav 900 företagskontakter ledde till fördjupad rådgivning kring internationalisering.

Inom området riktade insatser för internationellt affärsfrämjande har Exportrådet inom sitt statliga uppdrag genomfört en rad aktiviteter för att främja i första hand små och medelstora företags exportmöjligheter. Det har skett på ett flertal marknader, bl.a. gemensamma satsningar inom affärssektorer där Sverige står starkt och tjänsten Affärschans till småföretag. Exportrådet inrättade 2011 sju affärsområden: hälso- och sjukvård, energi- och miljöteknik, transportsystem, tillverkande industrier, ICT, livsmedel och säkerhet. Under 2011 gav regeringen Exportrådet i uppdrag att tillsammans med Swecare genomföra en särskild marknads- och branschanalys samt att vidareutveckla kommunikationsplattformen för vård och omsorg, ”Symbio Care”. Kommunikationsplattformen ”SymbioCity”, som konceptutvecklas och förvaltas av Exportrådet, används numera i all marknadsföring av svensk miljöteknik med offentliga medel.

Regeringen har genom projektet Kosmopolit, där Exportrådet har en operativ roll, fortsatt att vidareutveckla arbetet med att bättre tillvarata den resurs som utgörs av svenska företagare med utländsk bakgrund eller utländsk kompetens, vilka har unika kunskaper om affärskultur, politik, religion och språk samt kontakt med de länder som de tidigare har varit bosatta i.

Genom en överenskommelse mellan regeringspartierna och Socialdemokraterna i augusti 2011 görs under 2011–2014 en särskild satsning på riktade exportfrämjande åtgärder genom Exportrådet. Den inriktas på att främja exporten i små och medelstora företag, att främja handeln med BRIC-länderna (Brasilien, Ryssland, Indien, Kina) och Irak samt på viktiga framtidsbranscher. Åtgärderna innebär

ett utökat erbjudande till små och medelstora företag avseende bl.a. regional exportrådgivning och affärsinriktade främjande- och marknadsaktiviteter med särskild inriktning på tillväxtländer samt vidareutveckling av Kosmopolit-projektet.

I november 2011 beslutade regeringen att Sverige skulle delta i världsutställningen i Yeosu i Sydkorea 2012. Utställningen med det övergripande temat ”The Living Ocean and Coast”, ägde rum den 12 maj–12 augusti. Omkring 100 länder deltog med egna paviljonger. Exportrådet hade regeringens uppdrag att planera och genomföra det svenska deltagandet.

Exportrådet erbjuder även företagsspecifik affärsutveckling, vilket innebär skräddarsydda konsulttjänster som helt finansieras av företagen. Under 2011 genomförde Exportrådet 2 433 konsultuppdrag för såväl små och medelstora som stora företag.

Exportrådet och Almi Företagspartner AB har utvecklat ett samarbetskoncept för att kunna erbjuda en mer komplett service genom att samarbeta kring internationalisering av svenska företag. Dessa och andra myndigheter och organisationer har ett samarbete för att ytterligare tydliggöra sina roller gentemot företagen. Processen att utöka samarbetet mellan aktörerna har bl.a. konkretiserats i det s.k. Exportlånet för att främja små och medelstora företags export, se nedan Exportfinansiering, och i den s.k. Internationaliseringsguiden.

Regeringskansliets Projektexportsekretariat arbetade under året med projektförberedande och -understödjande insatser i Ryssland och EU:s östra närområde. Utifrån tillväxt- och utvecklingsländernas intresse för hållbara och miljövänliga infrastrukturinvesteringar och svenska företagsintressen initierades insatser inom energi och vatten i Asien och Afrika.

Vidare genomfördes insatser för att öka upphandlingen av svenska varor och tjänster i de multilaterala systemen såsom FN, Världsbanken samt afrikanska, asiatiska och interamerikanska utvecklingsbankerna m.fl.

En riktad insats i Haiti bidrog till svenska företags möjligheter att delta i återuppbyggnaden efter jordbävningen.

Projektexportsekretariatet har utvecklat en modell som fångar upp och koordinerar konkurrensfördelar i den svenska resursbasen, som kan matchas med utländska intressen för infrastrukturutveckling av olika slag, s.k.

Academy-program. Modellen riktar sig mot nyckelpersoner i beslutsfattande positioner i offentlig förvaltning och syftar till kunskaps- och tekniköverföring med utgångspunkt från svenska innovationer och erfarenheter. De fleråriga programmen, med fokus på vatten- och avloppsrening samt energieffektivisering i Irak, fortsatte under året och ett program med fokus på energi i påbörjades i södra Afrika.

En intern översyn av Projektexportsekretariatets verksamhet har genomförts i syfte att anpassa verksamheten till nya förutsättningar, krav och målsättningar; en omställning av verksamheten genomförs 2012–2014.

De näringslivs- och Sverigefrämjande aktiviteter som svenska ambassader och generalkonsulat har genomfört 2011 och första halvåret 2012 tillsammans med framför allt Exportrådet, Invest Sweden (Myndigheten för utländska investeringar i Sverige), svenska företag, regionala aktörer samt lokala partners i anställningslandet m.fl. har inneburit goda möjligheter för exponering på olika marknader. Det gäller framför allt inom områden som miljö, klimat, energi, kreativa näringar och särskilda handelspolitiska frågeställningar. Som ett led i handelsministerns exportvision har en främjarkalender för 2012 tagits fram för att ge ökad uppmärksamhet åt fem kreativa näringar – musik, mat, film, mode och litteratur. Främjarkalendern ska vara en vägledning för utlandsmyndigheterna. Många av aktiviteterna kombinerar främjande av Sverige-bilden och affärsfrämjande.

Främjandeaktiviteterna har kompletterat en omfattande basverksamhet på främjandeområdet, bl.a. ett aktivt arbete med handelsfrågor inklusive handelshinder. Utlandsmyndigheterna arbetar från och med 2011 efter en samlad främjandeplan för varje land som sträcker sig över tre år och som omfattar både handels- och investeringsfrämjande och Sverige-information. De svenska honorärkonsulerna har liksom föregående år varit en resurs för den Sverigefrämjande verksamheten i utlandet.

Samspelet mellan främjandets aktörer när det gäller profileringen av Sverige i utlandet har stärkts ytterligare inom ramen för Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU). Nämnden har fått i uppdrag att utarbeta en strategi för Sverige-bilden.

Utrikesdepartementet beslutade i mars 2011 att genomföra en översyn av myndighetsstrukturen för Sverige-, handels- och

investeringsfrämjandet. Översynen resulterade i ett förslag om en gemensam organisation för export- och investeringsfrämjande. I propositionen Gemensam organisation för export- och investeringsfrämjande (prop. 2011/12:92) föreslog regeringen att uppgiften att bedriva statligt finansierat investeringsfrämjande inordnas i Sveriges exportråd och att Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden) avvecklas. Regeringen har därefter uppdragit åt Sveriges exportråd respektive Myndigheten för utländska investeringar i Sverige att förbereda och genomföra förändringen med förbehåll för riksdagens godkännande. Riksdagen beslutade den 14 juni 2012 i enlighet med propositionen (prop. 2011/12:92, bet. 2011/12:NU23, rskr. 2011/12:265).

Exportfinansiering

Genom att erbjuda marknadskompletterande exportkredit- och investeringsgarantier ger Exportkreditnämndens (EKN) verksamhet svenskt näringsliv goda konkurrensförutsättningar på de internationella marknaderna. Verksamheten ska bedrivas så att den är självbärande på sikt.

EKN har sedan hösten 2008 upplevt en kraftigt ökad efterfrågan på garantier, bl.a. till följd av finanskrisen, som begränsade riskkapaciteten på den privata marknaden. Den ökade efterfrågan har i lika hög grad gällt från stora som små och medelstora företag. För att underlätta kreditgivningen till svenska exportföretag beslutade riksdagen att höja EKN:s exportkreditgarantiram från 200 miljarder kronor till 350 miljarder kronor för 2009 och till 500 miljarder kronor för 2010. För 2011 och 2012 behölls exportkreditgarantiramen på samma nivå. Investeringsgarantiramen om 10 miljarder kronor har inte ändrats för 2011 och behölls på samma nivå 2012.

EKN lämnade 2011 garantier till ett värde av cirka 63 miljarder kronor samt garantiofferter till ett värde av cirka 66 miljarder kronor. Motsvarande siffror 2010 var cirka 114 miljarder kronor för garantier och cirka 130 miljarder kronor för garantiofferter. Garantierna vid årets slut avsåg garantier för affärer i 126 länder (2010: 147). EKN noterade 51 nya kunder 2011 (2010: 124), varav 46 var små och medelstora företag (2010: 104).

Under första halvåret 2012 garanterade EKN exportaffärer till ett värde av 26

miljarder kronor och ställde ut garantiofferter till ett värde av 35 miljarder kronor, vilket är en minskning med cirka 9 procent respektive en ökning med 27 procent jämfört med motsvarande period 2011. EKN noterade 22 nya kunder under första halvåret 2012, varav 19 var mindre företag.

Bortsett från 2010, då en tillfällig lösning med rörelsekreditgarantier till stora företag med anledning av den finansiella krisen fortfarande gällde, uppnådde EKN 2011 sin högsta garanti-volymer under ett enskilt år med garantier för 1 458 affärer, omfattande 63 miljarder kronor.

Totalt uppgick EKN:s utnyttjande av exportkreditgarantiramen per den 31 december 2011 till cirka 281 miljarder kronor (2010: 305 miljarder kronor). Ramutnyttjandet per den 30 juni 2012 hade minskat till 278 miljarder kronor, varav cirka 211 miljarder kronor var garantier. Investeringsgarantiramen utnyttjades för första gången 2011 med drygt 5 miljarder kronor.

För räkenskapsåret 2011 genomförde EKN med anledning av den nya budgetlagen en förändring i sin redovisning av den oförväntade risken i engagemanget och fordringsvärdet. Ändringen innebär att avsättningar för förändringar i dessa risker inte längre görs över resultaträkningen. Den oförväntade risken beräknas med anledning av att en stor del av EKN:s engagemang är koncentrerad till ett begränsat antal länder och motparter och att skadefall på just dessa kan ge ett avsevärt mer negativt utfall än det normalt förväntade.

Med den ändrade redovisningen uppgick EKN:s resultat 2011 till cirka 1,6 miljarder kronor (2010: tidigare rapporterad förlust om 6 miljoner kronor innebär vinst med 1,3 miljarder kronor efter ändrade redovisningsprinciper av koncentrationsrisken). Första halvåret 2012 redovisade EKN ett överskott på 1 156 miljoner kronor (första halvåret 2011: överskott på 621 miljoner kronor enligt den förändrade redovisningsprincipen). Det förbättrade resultatet förklaras i allt väsentligt av fortsatt höga premieintäkter och låga skadekostnader samt god avkastning i finansförvaltningen. Myndighetskapitalet uppgick i slutet av 2011 till cirka 19,4 miljarder kronor (2010: cirka 17,7 miljarder kronor) och till cirka 20,5 miljarder kronor per den 30 juni 2012.

De små och medelstora företagens ansökningar minskade under året med 23 procent

jämfört med 2010. Av de sökande företagen under 2011 var 35 nya kunder hos EKN. Offertvolymen ökade med cirka 27 procent.

Det s.k. Exportlånet till små och medelstora företag som introducerades 2007 är ett resultat av samarbetet mellan EKN, Almi Företagspartner AB, Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK), Exportrådet och Swedfund International AB, liksom den gemensamma webbportalen Internationaliseringsguiden som lanserades 2008 för att underlätta för företag att hitta rätt kontakt. Under 2011 beviljades lån för sammanlagt cirka 20,7 miljoner kronor. EKN och Almi samarbetar i flera regioner i Sverige.

EKN har under året samverkat med andra exportfrämjande organisationer och deltagit i seminarier arrangerade av t.ex. Exportrådet, handelskammare, svenska ambassader, nätverket SmeAcademy och underleverantörernas exportorganisation Undexo. EKN har inlett ett givande samarbete med Exportrådet och Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) inom specifika sektorer. Organisationerna presenteras tillsammans och informerar presumtiva köpare av svensk export om vad Sverige kan erbjuda sina exportörer i form av stödjande insatser.

Exportkreditnämnden har tillsammans med Exportrådet, SEK, Almi och Swedfund International AB tagit initiativ till ett utbildningssamarbete med Internationella Handels-högskolan i Jönköping.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) erbjuder som marknadskompletterande aktör långfristiga exportkrediter, företagskrediter med långfristig löptid med direkt koppling till exportverksamhet, projektfinansiering och rådgivning vid internationella upphandlingar till svensk exportnäring. På så sätt bidrar SEK till att stärka det svenska näringslivets internationalisering och konkurrenskraft.

Därutöver administrerar SEK det statsstödda exportkreditsystemet, det så kallade CIRR-systemet (Commercial Interest Reference Rate), som baseras på OECD:s regelverk avseende statsstödd exportkredit. Under 2011 lämnade SEK nya kundfinansieringar på 51,2 miljarder kronor, varav 20,5 miljarder kronor utgjorde utlåning till exportföretag. Nyutlåningen till svenska exportföretag uppgick första halvåret 2012 till 28,5 miljarder kronor och bestod av både direktutlåning till svenska exportföretag (8,2 miljarder kronor) och exportkrediter till köparna av svenska varor och tjänster (20,3

miljarder kronor).

SEK:s årsstämma beslutade i april 2012 om en uppdaterad ägaranvisning som också ersätter det tidigare avtalet mellan staten och Aktiebolaget Svensk Exportkredit avseende de statsstödda exportkrediterna. Årsstämman beslutade även om nya ekonomiska mål för bolaget.

Rörelseresultatet var 1 889,1 miljoner kronor 2011 och 921 miljoner kronor första halvåret 2012. SEK:s resultat efter skatt var 1 399,5 miljoner kronor 2011 och 671 miljoner kronor första halvåret 2012. SEK hade i juni 2012 en kärnprimärkapitaltäckningsgrad på 19,3 procent. Systemet med statsstödda exportkrediter gav 2011 ett överskott på 81,8 miljoner kronor (jämfört med ett underskott på 27,4 miljoner kronor 2010). Första halvåret 2012 gav ett överskott på 42,1 miljoner kronor. Systemet med statsstödda exportkrediter är mycket beroende av världsmarknadsläget och utvecklingen av räntorna på världsmarknaden. Under 2011 och första halvåret 2012 kännetecknades marknaderna av oro och osäkerhet och påverkades av krisen i Grekland och andra länder. Flera stora ekonomier och finansiella institutioner har fått sitt ratingbetyg sänkt.

För att motverka finanskrisens effekter på företagets möjligheter att finansiera exportaffärer beslutade regeringen och riksdagen i slutet av 2008 att öka kapaciteten hos SEK att finansiera exportkrediter av svenskt intresse. Det skedde genom ett kapitaltillskott som ökade bolagets förmåga att finansiera affärer som privata banker tidigare skulle ha tagit hand om (prop. 2008/09:73). För att ytterligare stärka bolagets upplåningskapacitet skapades genom riksdagens beslut (prop. 2008/09:86, bet. 2008/09:NU12, rskr. 2008/09:125) en möjlighet under 2009 att mot marknads-mässiga villkor ta upp lån i Riksgäldskontoret (Riksgälden) och att erhålla statliga garantier för upplåning upp till högst 450 miljarder kronor. Åtgärderna har förlängts till att gälla även under 2011 och 2012, med ändringen att SEK:s s.k. kreditgaranti för att erhålla statliga garantier för upplåning sänktes till 250 miljarder kronor. Låneramen hos Riksgälden, motsvarande 100 miljarder kronor, behölls oförändrad.

EKN och SEK följer OECD:s gemensamma riktlinjer för statlig exportfinansiering rörande miljöfrågor/social hänsyn, korruptionsfrågor och långsiktigt hållbar långivning till fattiga

skuldyngda länder. Arbetet med att uppdatera OECD:s regelverk avseende hänsyn till miljö, sociala frågor och mänskliga rättigheter, Common Approaches, slutfördes i juni 2012. EKN har 2011 antagit en ny policy för socialt ansvarstagande och mänskliga rättigheter.

Sverige har varit pådrivande när det gäller att utöka de gemensamma riktlinjerna inom OECD avseende miljöhänsyn, korruption, sociala och mänskliga rättigheter, klimathänsyn och en hållbar utlåning till låginkomstländer.

Diskussionerna inom OECD om en ny sektorsöverenskommelse för förnybar energi och vattenprojekt pågår. Ansträngningarna fortsatte med dialog om OECD-reglerna med länder utanför OECD-kretsen. Stort fokus låg på Kinas statsstödda exportfinansiering och på att försöka få Kina att implementera OECD:s regelverk kring statsstödd exportfinansiering.

Investeringsfrämjande

Investeringsfrämjandet bidrar till att attrahera utländska direktinvesteringar till Sverige. Under de senaste åren har betydelsen av utländska investeringar ökat. Den globala tillväxten drivs i allt större omfattning av de nya tillväxtmarknaderna i Asien, Latinamerika, Mellanöstern och Afrika. Globaliseringen innebär att nya aktörer som tillväxtländer, t.ex. Brasilien, Indien och Kina, börjar bli betydelsefulla investerare.

Huvudaktör i investeringsfrämjandet har hittills varit Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden), som aktivt verkar för att utländska företag investerar eller samverkar med svenska företag och regioner för att få till stånd investeringar i Sverige. Som nämnts under avsnittet om Exportfrämjande har regeringen i propositionen Gemensam organisation för export- och investeringsfrämjande (prop. 2011/12:92) föreslagit att uppgiften att bedriva statligt finansierat investeringsfrämjande inordnas i Sveriges exportråd och att Myndigheten för utländska investeringar i Sverige avvecklas. Regeringen har därefter uppdragit åt Sveriges exportråd respektive Myndigheten för utländska investeringar i Sverige att förbereda och genomföra förändringen med förbehåll för riksdagens godkännande. Riksdagen beslutade den 14 juni 2012 i enlighet med propositionen Gemensam organisation för export- och investeringsfrämjande (prop. 2011/12:92, bet. 2011/12:NU23, rskr. 2011/12:265).

Myndigheten har kontor i USA (New York), Indien (New Delhi), Japan (Tokyo), Kina (Shanghai med filialkontor i Peking) samt i São Paolo. Invest Sweden har dessutom ett visst samarbete med ett 40-tal utlandsmyndigheter och med Exportrådet samt genom samarbetsavtal med 18 regionala partners. Under 2011 och första halvåret 2012 tillhandahöll myndigheten liksom tidigare tjänster och informationsmaterial, besvarade förfrågningar från utländska investerare eller företag samt hjälpte dessa att kostnadsfritt etablera kontakter med relevanta aktörer.

Invest Sweden har marknadsfört Sveriges spetskompetens i sektorer som kan erbjuda attraktiva investeringsmöjligheter för utländska företag. Myndigheten har tillsammans med andra aktörer bedrivit projekt inom områden där Sverige har särskilda förutsättningar, bl.a. ICT, Life Science, Materials Science och Cleantech.

Myndigheten tillämpar från 2011 ett nytt styr- och utvärderingssystem för de investeringar som man medverkar till. Systemet är tänkt att stödja Invest Swedens förflyttning mot kvalitativa mål, i syfte att effektivare bidra till svensk tillväxt och konkurrenskraft.

Insatser inom andra verksamhets- och utgiftsområden

Ett flertal offentliga och privata aktörer, både nationella och regionala, är verksamma inom företags- och näringslivsutveckling där internationalisering utgör en viktig aspekt. Exportrådet och Invest Sweden samarbetar med dessa inom sina respektive verksamhetsfält, t.ex. Almi Företagspartner AB, Tillväxtverket, Verket för innovationssystem (Vinnova), Visit Sweden AB, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), Swecare, aktörer med ansvar för regional tillväxt i länen och handelskamrar.

Under 2011 lanserades regeringens strategi för utveckling och export av miljöteknik 2011–2014 (Miljöteknikstrategin), som har utarbetats i samarbete mellan Närings-, Utrikes- och Miljödepartementen. Regeringen har genom strategin, som genomförs i samarbete mellan berörda departement, tagit ett samlat grepp för att stödja utveckling och skapa goda förutsättningar för export av svensk miljöteknik – från forskning och utveckling via hemmamarknad till export. Regeringen föreslog i budgetpropositionen för

2011 att 100 miljoner kronor per år, sammanlagt 400 miljoner kronor, ska avsättas inom utgiftsområde 24 Näringsliv för insatser inom miljöteknik under mandatperioden.

Inom ramen för strategin genomförde Exportrådet 2011 och första halvåret 2012 särskilda insatser för att främja export av svensk miljöteknik och förnybar energi i bl.a. Brasilien, Turkiet (från 2012), USA och på tillväxtmarknader samt medverkade till att svensk miljöteknik presenterades vid Rio+20-mötet i juni 2012 och andra internationella mötestillfällen. Målgruppen för de särskilda insatserna är i första hand små och medelstora företag. Det program som Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden) bedriver på miljöområdet, Cleantech, är också en insats inom strategin.

Inom ramen för strategin finansieras även insatser avseende hållbart stadsbyggande och miljötekniksamarbete inom ramen för det avtal som tecknades mellan Sverige och Kina vid statsministerns besök i Kina våren 2008. Sommaren 2008 utsåg regeringen en särskild samordnare inom Regeringskansliet för miljö- och energitekniksamarbetet med Kina (MTK). Den särskilda samordnarens arbete utvärderades hösten 2010 och visade ett gott resultat. Regeringen beslutade i december 2010 att förlänga och bredda samordnarens uppdrag till och med 2014 med inriktning på miljötekniksamarbete med såväl Kina och Indien som med Ryssland. Verksamheten bytte 2011 namn till Regeringskansliets internationella miljötekniksamordning (IMT).

Med finansiering från utgiftsområde 23, Areella näringar, landsbygd och livsmedel, genomför Exportrådet sedan 2002 särskilda insatser för främjande av export av svenska förädlade livsmedel. Målgruppen är i första hand små och medelstora livsmedelsföretag. En särskild satsning för att lyfta fram det svenska köket, både nationellt och internationellt, lanserades 2008 av Landsbyggsdepartementet genom projektet Sverige – det nya matlandet. I projektet deltar flera departement, myndigheter och organisationer. Utrikesdepartementet tar en mycket aktiv del i arbetet och genomför särskilda insatser inom ramen för Sverige-främjandet.

I Sveriges internationella utvecklingssamarbete spelar ömsesidigheten i handeln en viktig roll. Handeln med utvecklingsländer

står i centrum i de pågående WTO-förhandlingarna. Informationscentret Open Trade Gate Sweden vid Kommerskollegium hjälper till att lösa de hinder som exportörer från utvecklingsländer kan möta på den svenska marknaden.

Med finansiering från utgiftsområde 7 Internationellt bistånd har särskilda insatser genomförts inom Regeringskansliets Projektexportsekretariat vid Utrikesdepartementet i syfte att bidra till utveckling i samarbetsländerna. Insatserna koncentreras främst till samarbetsländernas behov av projektutveckling för skraddarsydda systemlösningar inom till exempel miljö- och energiområdet. Under 2011 fortsatte det samarbete med Irak med inriktning på utbildningsinsatser i vatten-sektorn, som inleddes 2010 inom ramen för ”SymbioCity Academy”. Arbetet leds operativt av Exportrådet som samarbetar med Svenska Miljöinstitutet (IVL). Ett Academy-program med inriktning på energi, ”SymbioCity Academy Afrika”, påbörjades i södra Afrika.

Analys och slutsatser

Exportfrämjande

Exportrådet har väl uppfyllt de målsättningar som riksdagen och regeringen fastställt för dess verksamhet genom det statliga uppdraget för 2011. Små och medelstora företag har fått tillgång till grundläggande exportservice, kompetensutveckling och rådgivning, till exempel genom de regionala exportrådgivarna. Räckvidden för exportfrämjandet utomlands har ökat samtidigt som tillgängligheten till exportrådgivning i Sverige och kompetensutvecklingen för små och medelstora företag har utökats, vilket har inneburit bättre möjligheter för dessa företag att få stöd i sitt agerande på internationella marknader.

Den särskilda satsningen på riktade exportfrämjande åtgärder, som har överenskommit mellan regeringspartierna och Socialdemokraterna (se sid. 91) för 2011–2014, har inneburit att den regionala exportrådgivningen kan förstärkas, liksom insatserna för små och medelstora företag på tillväxtmarknader och andra prioriterade länder och inom framtidsbranscher samt att Kosmopolit-projektet kan vidareutvecklas.

Den finansiella och ekonomiska krisen har påverkat Exportrådets arbete och resultat vad

avser den företagsfinansierade verksamheten.

Samarbetet mellan myndigheter, organisationer och regionala aktörer som arbetar med företags- och näringslivsutveckling samt främjande har väsentligt vidareutvecklats och förbättrats i viktiga hänseenden.

Regeringens satsning på kommunikationsplattformarna ”SymbioCity” och ”SymbioCare” har inneburit att marknadsföringen av svensk miljöteknik och svensk hälso- och sjukvård i utlandet har samordnats och blivit alltmer tydligare för såväl utländska intressenter som för svenska företag. Exportrådet axlar inom ramen för sitt statliga uppdrag förvaltningen och vidareutvecklingen av koncepten.

Regeringskansliets Projektexportsekretariat har genom att marknadsföra svenska lösningar inom t.ex. infrastruktur (vatten, avlopp, energi, transport, telekommunikation), miljöteknik och hälso- och sjukvård bidragit till ökad export till nya marknader i utvecklingsländer med hög tillväxt. Detta bedöms bli allt viktigare i ett läge där Sveriges traditionella exportmarknader genomgår en period av ekonomisk stagnation. Som nämnts tidigare (sid. 92) har, mot bakgrund av dessa nya förutsättningar, en intern översyn av verksamheten genomförts under året.

De s.k. Academy-programmen för kunskaps- och tekniköverföring med utgångspunkt i svenska erfarenheter av hållbar infrastrukturutveckling har bidragit till nya affärsmöjligheter för svenska företag.

De svenska utlandsmyndigheterna har bidragit till att främja svenska ekonomiska intressen och svenska företags affärsmöjligheter i utlandet genom en löpande basverksamhet och särskilda aktiviteter i samverkan med framför allt Exportrådet och deltagande företag. Ett aktivt arbete för att hjälpa svenska företag att lösa handelshinder innebär förbättrade möjligheter att genomföra affärer.

De främjandeplaner som har införts för varje land har bidragit till att öka långsiktigheten och effektiviteten i främjandet och har stärkt samplaneringen av aktiviteter runt om i världen liksom samordningen mellan affärsfrämjandet och främjandet av Sverige-bilden.

Sveriges deltagande i världsutställningen Expo 2012 i Yeosu i Sydkorea på temat ”Open Sweden – Spirit of Innovation” är exempel på ett framgångsrikt samarbetsprojekt mellan stat och näringslivets intressenter, där näringslivet har tagit en aktiv del.

Exportfinansiering

Exportkreditnämnden (EKN) har 2011 och första halvåret 2012 på ett framgångsrikt sätt förenat målet om garantigivning för svensk exportindustri på gynnsamma villkor med restriktionen att verksamheten ska vara självbärande på sikt och i enlighet med gällande statsstödsregler.

I spåren av finanskrisen och eurokrisen har EKN anlåtats i många fler affärer och på tidigare oproblematiska marknader. Samtidigt växer ekonomin i andra delar av världen och den svenska exporten ökar på tillväxtmarknaderna. Detta ger nya möjligheter för svensk export.

Tillsammans med en ökad riskmedvetenhet hos företag och banker har detta lett till en fortsatt hög efterfrågan på EKN:s tjänster. De exporterande företagens efterfrågan på garantier drivs av en återhämtning i exportindustrin kombinerad med fortsatt osäker konjunktur och därmed kvardröjande riskaversion.

Kännedomen om EKN:s roll som exportfrämjare och kunskapen om EKN:s garanti-erbjudande fortsätter att vara hög hos stora svenska exportföretag och banker. EKN arbetar för att öka kännedomen hos små och medelstora företag och lokala bankkontor, i syfte att bredda kundbasen och underlätta för fler småföretag att exportera. Små och medelstora företags övergripande kännedom om EKN har därmed ökat.

Den förstärkta kapaciteten hos Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) och den utökade exportkreditgarantiramen hos EKN har tillmätts stor betydelse av det svenska näringslivet.

EKN och SEK har bidragit till det internationella arbetet i EU och OECD.

SEK har genom sin exportfinansiering medverkat både med finansiering och med rådgivning i flera viktiga affärer till förmån för svensk exportindustri. Under den finansiella krisen i Europa 2011 hade SEK en fortsatt central roll som långivare till den svenska exportnäringen. De åtgärder som blev ett resultat av propositionen Åtgärder för förstärkt exportfinansiering (prop. 2008/09:86), har medfört att SEK haft bättre förutsättningar att stödja de svenska exportörerna i ett läge då bankerna inte hade möjlighet att bevilja företagen exportkrediter. Även om ingen av faciliteterna har utnyttjats har de haft betydelse som stödjande åtgärder för SEK:s tillgång på kapital och möjligheter att finansiera ett stort antal viktiga exportaffärer,

vilket kraftfullt har påtalats av representanter för det svenska näringslivet. I synnerhet har låneramen varit betydelsefull för verksamheten.

Riksgäldskontoret (RKG) har den 15 mars 2012 redovisat att man undertecknat ett tilläggsavtal med SEK med anledning av beslutet att förlänga låneramen att gälla för 2012.

Investeringsfrämjande

Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden) har genom sin verksamhet bidragit till utländska direktinvesteringar i Sverige från såväl mogna marknader som tillväxtmarknader samt till att stärka svenska kompetenskluster inom exempelvis IT och telekom och "Life Science"-området.

Regeringen gav sommaren 2011 Statskontoret i uppdrag att analysera Myndighetens för utländska investeringar i Sverige investeringsfrämjande verksamhet i Kina. Syftet var att få ett fördjupat kunskapsunderlag om verksamheten med tanke på den då pågående översynen av myndighetsstrukturen för Sverige-, handels- och investeringsfrämjandet, inte minst med anledning av de synpunkter på verksamheten som framförts. I Statskontorets slutrapport *Investeringsfrämjande i fjärran – En översyn av Invest Swedens Kinaverksamhet* (2011:35) påpekades bl.a. effektivitets-, styrnings- och organisationsrelaterade problem beträffande myndighetens Kinaverksamhet. Invest Sweden har därefter vidtagit ett antal åtgärder för att tillmötesgå denna kritik.

Riksrevisionen har i en granskning av årsredovisningen för Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden) iakttagit vissa oklarheter kring finansieringen av projekt med strukturfondsmedel från Europeiska regionala utvecklingsfonden och de redovisningsmässiga kraven som ställs för sådana projekt.

4.4.2 EU:s inre marknad

Som nämnts tidigare har handelsministern 2010 fastlagt en vision om att fördubbla exporten till 2015. Ett centralt inslag i visionen är en öppnare och mer handelsvänlig EU-marknad.

Den inre marknaden utgör en grundsten i det europeiska samarbetet och innebär fri rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital mellan

EU:s 27 medlemsstater samt genom EES-avtalet även Island, Liechtenstein och Norge. Av den svenska varuexporten gick 2011 66 procent till den inre marknaden och av Sveriges import kom 77 procent därifrån. Regeringen verkar för att den inre marknaden ska fungera väl genom att motverka handelshinder och andra restriktioner mot den fria rörligheten. En väl fungerande inre marknad skapar förutsättningar för att öka tillväxten, sysselsättningen och välfärden.

Kommerskollegium är regeringens expertmyndighet när det gäller EU:s inre marknad. Myndigheten ska bl.a. förse regeringen med expertstöd genom att tillhandahålla kvalificerade underlag och analyser. En viktig uppgift är att bistå regeringen i arbetet med att verka för att regelverket på EU-nivå utvecklas så att den fria rörligheten gynnas. Kollegiet ska också hjälpa myndigheter i tillämpningen av EU-reglerna.

Kommerskollegium har även i uppgift att sprida information om den inre marknaden med syftet att företag och privatpersoner i större omfattning ska utnyttja de möjligheter som den inre marknaden ger. Kommerskollegium har vidare av regeringen tilldelats ett flertal uppgifter som syftar till att få den inre marknaden att fungera bättre.

Swedac är ansvarig myndighet för frågor om teknisk kontroll och är nationellt ackrediteringsorgan med ansvar för samordning av marknads kontroll samt för frågor om reglerad mätteknik. Swedacs arbete med kontroll av att varor och tjänster uppfyller gällande krav, förbättrar den inre marknads funktionssätt och ger myndigheten en nyckelroll på den inre marknaden.

Under 2011 påverkades arbetet på inre marknadsområdet särskilt av Europeiska kommissionens meddelande, den s.k. Inre marknadsakten, med förslag om tolv åtgärder för att stimulera tillväxten och stärka förtroendet för den inre marknaden. Gemensamma insatser för att skapa tillväxt KOM(2011) 206 slutlig (2010/11: FPM112). Detta presenterades i april 2011 efter en omfattande offentlig konsultation. Den svenska regeringens svar på kommissionens konsultation innehöll konkreta åtgärdsförslag, bl.a. baserade på Kommerskollegiums grundliga analys av tänkbara svenska prioriteringar.

Under året har regeringen i samarbete med ett tiotal likasinnade EU-länder betonat behovet av tillväxtstimulerande åtgärder och reformer på inre marknadsområdet. Som ett resultat av sam-

arbetet, bl.a. i form av möten på ministernivå i London (juli) och Stockholm (november), har gemensamma förslag på åtgärder avseende tjänstehandel, smart lagstiftning och utvecklingen av en digital inre marknad skickats till kommissionen och rådet.

Kommerskollegium har fortsatt att lägga särskild vikt vid e-handel och har under 2011 färdigställt en rapport om hinder mot e-handel på den inre marknaden.

I början av 2012 presenterade Europeiska kommissionen ett meddelande om e-handel, Den digitala inre marknaden, e-handel och onlinetjänster, KOM (2011) 942 (2011/12: FPM110). Under våren 2012 har det danska ordförandeskapet fokuserat på dessa frågor. Regeringen välkomnar detta arbete och har parallellt identifierat viktiga åtgärder som syftar till att underlätta den gränsöverskridande e-handeln. Åtgärdslistan grundar sig delvis på Kommerskollegiums rapport och på information från handelsministerns hearing om e-handel på EU:s inre marknad där företag, organisationer och berörda myndigheter deltog.

För att hjälpa myndigheter att tillämpa EU-rätten har kollegiet under 2011 bl.a. utarbetat en Inre marknadsguide för kommuner samt hållit och deltagit i seminarier och andra riktade aktiviteter för branschorganisationer, myndigheter och kommuner. På regeringens uppdrag har kollegiet vidare informerat och spritt kunskap till myndigheter, företag och allmänheten för att öka kunskaperna om den inre marknaden och dess möjligheter.

I egenskap av svenskt Solvit-center arbetar kollegiet med att lösa hinder för företag och privatpersoner på den inre marknaden. Solvit etablerades 2002 som ett informellt nätverk i syfte att lösa problem som beror på att inre marknadslagstiftningen inte tillämpas korrekt. Under 2011 hanterade det svenska Solvit-centret sammanlagt 132 ärenden, vilket är något färre än 2010. Enligt kommissionens statistik löste Solvit-centret cirka 59 procent av de ärenden där hindret uppstått i Sverige mot 97 procent 2010. En stor andel av ärendena avser frågor om tilldelning av svenska personnummer. Det ska utredas vad detta beror på.

En central uppgift för kollegiet är att administrera procedurer enligt tjänstedirektivet (2006/123/EG) och direktivet (98/34/EG), enligt vilka svenska regler för tjänster respektive varor ska anmälas till kommissionen

och de andra EU-medlemsstaterna. Syftet är att upptäcka och motverka att nya hinder uppstår på den inre marknaden. Kollegiet har under 2011 granskat 115 förslag till svenska tekniska regler (dvs. krav för användning eller försäljning) för varor, varav 30 har anmälts till kommissionen. Av de svenska regelförslag som anmäldes 2011 kom reaktioner på tolv. Sverige har lämnat reaktioner på fyra anmälda föreskrifter från andra EU- och EES-stater. Genom tjänstedirektivet infördes i slutet av 2009 en anmälningsprocedur för nationella föreskrifter som innehåller krav på tjänsteutövare. Under 2011 anmälde Sverige 19 sådana föreskrifter, varav hälften rörde byggsektorn.

Under året gjordes även insatser för att höja medvetenheten om utländska anmälningar enligt 98/34. Vid Kommerskollegium finns också kontaktpunkter för varor och tjänster. Genom dessa funktioner hanteras, till skillnad från ovan nämnda anmälningsprocedurer, frågor om hur redan gällande regler tillämpas. I egenskap av kontaktpunkt för varor enligt förordningen (EG) 764/2008 om ömsesidigt erkännande ankommer det på Kommerskollegium att svara på frågor om vilka tekniska regler som gäller för en viss vara i Sverige samt att informera om den EU-rättsliga principen om ömsesidigt erkännande. Principen innebär att en vara som lagligen säljs i en medlemsstat också ska kunna säljas i en annan medlemsstat utan krav på ytterligare provning eller kontroll.

Under året ökade aktiviteten med frågor från näringslivet. Oftast har det gällt företagare från ett annat EU-land som vill börja sälja en viss vara i Sverige. Kontaktpunkten har funnits sedan 2009 och antalet ärenden kan förväntas öka ytterligare de närmaste åren i takt med att den blir mer känd. Kollegiet har informerat om varuförordningen och dess tillämpning via sin webbsida och haft möten med myndigheter.

Kontaktpunkten för tjänster upprättades 2009. Dess främsta syfte är att underlätta för tjänsteleverantörer och tjänstemottagare att hitta den information som behövs för att kunna bedriva tjänsteverksamhet i ett EU-land. Kontaktpunkten är i huvudsak webbaserad (www.verksamt.se) men kompletteras av en manuell servicefunktion. Kommerskollegium samordnar arbetet med kontaktpunkten och ansvarar för den manuella servicefunktionen, medan Tillväxtverket ansvarar för webbsidan. Konsumentverket samordnar information om

farlig tjänsteverksamhet och tillhandahåller information till konsumenter. Kommerskollegiums servicefunktion har under 2011 besvarat 44 förfrågningar. Förfrågningarna har visserligen halverats sedan 2010, men proportionellt sett utgör numera en allt större andel av dessa renodlade frågor inom tjänsteområdet. Detta tyder på att förbättringar av informationen på webb-platsen verksamt.se om vad servicefunktionen gör, har gett avsett resultat.

IMI (Internal Market Information System) är ett elektroniskt verktyg för informationsutbyte mellan EU-medlemsstaterna. Syftet är att underlätta det gränsöverskridande administrativa samarbetet mellan olika EU-länders förvaltningar. Kommerskollegium är nationell samordnare för IMI-systemet i Sverige. Systemet används än så länge endast för samarbete enligt tjänstedirektivet och direktivet (2005/36/EG) om yrkeskvalifikationer men ska framöver också användas inom andra områden.

Swedacs huvuduppgift är att vara nationellt ackrediteringsorgan. Den som är ackrediterad har av Swedac bedömts vara kompetent att utföra en viss uppgift som provning eller kontroll. Det kan till exempel gälla laboratorier eller företag som kontrollerar hissar, livsmedel eller fordon. Ackreditering är sedan 2010 reglerad på EU-nivå, vilket har ökat ackrediteringens betydelse för den inre marknads funktionssätt. Genom avtal på internationell nivå erkänns också bedömningar av ackrediterade företag på global nivå. Det finns mer än 3 000 företag i Sverige som är ackrediterade av Swedac. Under 2011 utförde myndigheten tillsyn över mer än 2 000 ackrediterade företag.

Swedac är också ansvarig myndighet för samordning av svensk marknadskontroll. Samordningen sker bl.a. genom Marknadskontrollrådet som är placerat vid Swedac. Rådet är ett forum för informations- och erfarenhetsutbyte mellan 15 myndigheter som bedriver marknadskontroll. Rådet utarbetar varje år en nationell handlingsplan för marknadskontroll med gemensamma åtgärder för att åstadkomma en mer effektiv marknadskontroll. En effektiv marknadskontroll ökar konsumenters förtroende för varor på den inre marknaden och skyddar också seriösa företag från osund konkurrens från aktörer vars produkter inte uppfyller gällande krav. Marknadskontrollen stärker på så sätt den inre marknads

funktionssätt. Swedac deltar i flera olika arbetsgrupper och kommittéer för marknads kontroll på europeisk och internationell nivå.

Dessutom utövar Swedac tillsyn över vissa typer av mätinstrument som elmätare, taxametrar och vågar samt ansvarar för marknads kontroll av ädelmetallarbeten.

Standardisering bedrivs i Sverige i tre privaträttsliga organisationer, Swedish Standards Institute (SIS), SEK-Svensk Elstandard och Informationstekniska standardiseringen (ITS). Dessa organisationer representerar Sverige i det europeiska och internationella standardiseringsarbetet. Sveriges Standardiseringsråd (SSR) har tidigare verkat som paraplyorgan med representation av de offentliga och privata huvudmännen för den svenska standardiseringen.

SSR ombildades den 1 januari 2012 till Sveriges Standardiseringsförbund. I standardiseringsförbundet är de tre ovan nämnda organisationerna medlemmar. Genom anslaget 2:6 *Bidrag till standardiseringen* lämnas statsbidrag till Sveriges Standardiseringsförbund för dess arbete.

Under året fastställdes 2 000 nya svenska standarder, varav endast ett fåtal inte överensstämde med standarder som utarbetats i det europeiska eller internationella samarbetet. Över 5 000 svenska experter medverkade i arbetet i de pågående projekten.

Under året har bl.a. SIS i samarbete med Migrationsverket inlett ett arbete med en svensk standard för kvaliteten i flyktningbostäder.

De svenska standardiseringsorganen leder arbetet i cirka 250 internationella standardiseringsprojekt.

I ett samarbetsprojekt mellan Utrikesdepartementet och SSR tillsattes under 2010 en koordinator vars uppgift har varit att höja medvetandet om standardiseringens betydelse och skapa ett nätverk på strategisk nivå för standardiseringsfrågor inom Regeringskansliet. Arbetet, som fortsatte under 2011, har redovisats under våren 2012. Arbetet bedrivs vidare i andra former.

Analys och slutsatser

Regeringen bedömer att Kommerskollegium genom sin verksamhet på ett bra sätt har bidragit till regeringens mål om en väl fungerande inre marknad. Många funktioner när det gäller frågor

om den inre marknaden är nu samlade hos Kommerskollegium. Kollegiet framstår därmed alltmer som en svensk inre marknadsmyndighet. Kommerskollegium fyller också en viktig expertfunktion genom att förse regeringen med analyser och utredningar och har en betydelsefull roll när det gäller att stödja myndigheterna i deras tillämpning av EU-regelverket. Kollegiets informationsinsatser är av stor vikt för att sprida kunskap om den inre marknads möjligheter till företag och privatpersoner.

Regeringen bedömer vidare att Kommerskollegium genom sin verksamhet som expertmyndighet på området internationell handelspolitik på ett bra sätt har bidragit till regeringens mål om en väl genomförd internationell handelspolitik.

Swedac har genomfört sin verksamhet väl i enlighet med regeringens intentioner. Myndighetens arbete med ackreditering och annan teknisk kontroll samt dess arbete inom ramen för internationella ackrediteringsorganisationer bidrar till att förbättra den inre marknads funktionssätt och underlättar även handeln med länder utanför den inre marknaden. Swedac tillhandahåller också regeringen värdefullt expertstöd i frågor om ackreditering och marknads kontroll.

Bidragen till den svenska standardiseringen har på ett effektivt sätt främjat svenska intressen i det europeiska och det internationella standardiseringsarbetet.

4.4.3 Internationell handelspolitik

Som nämnts tidigare har handelsministern 2010 fastlagt en vision om att fördubbla exporten till 2015, i vilken mer frihandel globalt och riktade handelsförbättringar är centrala delar. Ökad handel bidrar också till bättre förutsättningar för fattiga människor att ta större del av globaliseringens möjligheter till tillväxt, sysselsättning och fattigdomsbekämpning.

Inom den internationella handelspolitiken är frihandel det övergripande målet. Regeringen eftersträvar ökad handel genom att värna och utveckla öppna, enkla, ickediskriminerande och legitima regler för internationell handel och investeringar. Ökad handel leder till tillväxt som i sin tur skapar bättre ekonomiska förutsättningar för medborgarna. Kommerskollegium är regeringens expertmyndighet för frågor om den

internationella handelspolitiken och tillhandahåller analyser och utredningar på området till regeringen.

Målet för regeringens arbete med EU:s gemensamma externa handelspolitik är att bidra till tillväxt och sysselsättning, inom Sverige och EU såväl som globalt, en hållbar utveckling, ett öppet Europa samt till en ekonomisk, demokratisk och säkerhetsbefrämjande utveckling i utvecklingsländer. Regeringens första prioritet har varit att fortsatt verka för ett ambitiöst avslut på de pågående handelsförhandlingarna i Världshandelsorganisationen (WTO), den s.k. Doharundan, som inleddes i november 2001. Tyvärr visade det sig under slutet av 2011 att Doharundan i sin nuvarande form befinner sig i en återvändsgränd, även om flera beslut som tillvaratar utvecklingsländernas intressen fattades vid WTO:s åttonde ministermöte. Regeringen har därför under 2012 arbetat för framsteg på de enskilda sakområden där sådana trots allt är möjliga – detta gäller inte minst handelsprocedurer, som beräknas innefatta omkring en tredjedel av de potentiella samhällsekonomiska vinsterna från Doharundan.

Arbetet för multilaterala marknadsöppningar har även fortsatt utanför Doharundan. I samband med 15-årsjubileet av WTO:s Informationsteknologiavtal (ITA) i Genève i maj 2012 lanserades förhandlingar om en utvidgning av ITA-avtalet. WTO:s avtal om offentlig upphandling, GPA (Government Procurement Agreement) kunde efter många års förhandling slutligen uppdateras våren 2012. Uppdateringen medför jämnare spelregler och att fler länder kan ansluta sig till avtalet. Överenskommelsen innebär vidare att marknadstillträdet för EU ökar med ett värde av uppskattningsvis cirka 30 miljarder Euro som en följd av fler deltagande enheter, fler sektorer och sänkta tröskelvärden. Sverige var pådrivande inom EU-kretsen för att EU skulle vara en konstruktiv och central aktör i förhandlingen.

Regeringen verkar för en fortlöpande dialog, i EU och internationellt, om de handelspolitiska utmaningarna i den nya globala kontexten, i syfte att lyfta fram frihandelns möjligheter och argumentera mot protektionistiska åtgärder. Detta är särskilt viktigt i ljuset av de tendenser till ökad protektionism som kan skönjas inom EU och globalt. Det arbete som bedrivs inom OECD bidrar till att sätta ljuset på protektionistiska tendenser samt belysa

förändrade mönster i världshandeln och det ökade ömsesidiga beroendet.

Sverige ser bilaterala och regionala frihandelsavtal som viktiga komplement till multilaterala handelsliberaliseringar inom ramen för WTO. EU har under 2011 och första halvåret 2012 startat och fortsatt att förhandla om frihandelsavtal med en rad länder i bl.a. Nordamerika, Asien, Latinamerika, Mellanöstern och vårt närområde. Förhandlingarna har i flera fall gjort betydande framsteg. Regeringen bidrog 2010 till skapandet av en internationell arbetsgrupp (Transatlantic Task Force on Trade) med uppdrag att utveckla rekommendationer för bl.a. ett stärkt transatlantiskt ekonomiskt samarbete. De centrala delarna av arbetet omfattar en rad konkreta förslag och åtgärder på hur makthavare i EU och USA kan agera för att stärka det transatlantiska ekonomiska partnerskapet och för att på medellång sikt stärka det multilaterala handelssystemet.

Ömsesidigt erkännande av EU:s program för godkända ekonomiska operatörer (AEO) och Förenata staternas program Customs-Trade Partnership Against Terrorism ingicks under 2012. Därmed kan företag med AEO-status i Sverige dra nytta av förenklingar vid export till USA. Motsvarande avtal med Japan började tillämpas 2011. Förhandlingar med Kanada pågår.

Sverige har fortsatt verkat för en mer restriktiv användning av EU:s handelspolitiska skyddsåtgärder, särskilt antidumpning. Regeringen anser att EU behöver ett bättre regelverk på antidumpningsområdet som gynnar frihandel och motverkar protektionism. Sverige har även i WTO-sammanhang arbetat för att de pågående regelförhandlingarna i Doharundan ska leda till en påtagligt minskad användning av antidumpningsåtgärder i världshandeln. Resultaten både inom EU och WTO har dock hittills utelämnat på grund av oenighet mellan olika medlemsstater.

Regeringen har fortsatt varit aktiv i EU:s arbete för att säkerställa en balanserad immaterialrättslig lagstiftning och efterlevnad av denna lagstiftning i olika delar av världen, bl.a. genom förhandlingarna om ACTA (Anti Counterfeiting Trade Agreement). Förhandlingarna som har förts mellan EU och dess medlemsstater samt ett tiotal andra länder avslutades under 2010. I början av 2012 undertecknade EU och ett flertal medlemsstater, inklusive Sverige, avtalet. Mot bakgrund av kritik mot avtalet i bl.a. Europa-

parlamentet beslutade kommissionen att hänskjuta avtalet till EU-domstolen för ett yttrande om förenligheten med EU-fördragen.

Regeringen arbetar för att EU:s nya befogenheter på området för investeringar ska skapa bästa möjliga förutsättningar för EU:s näringsliv. Förhandlingar pågår inom EU om hur existerande bilaterala investeringsavtal ska hanteras innan dessa så småningom har ersatts av investeringsavtal på EU-nivån. En utgångspunkt är att investeringsskyddet inte ska försämrats i förhållande till det skydd som ges idag genom de bilaterala investeringsskyddsavtalen.

Tjänstesektorn har stor och ökande betydelse för tillväxt och sysselsättning i Sverige. Såväl svensk tjänsteexport som tjänsteimport har ökat markant under 2000-talet. Vidare fortsätter utvecklingen mot ett allt starkare samband mellan varu- och tjänstehandel, där tjänstedelen stadigt växer i betydelse. Regeringen verkar för ökad frihandel inom tjänstesektorn, både inom ramen för EU:s bilaterala frihandelsavtal och i det multilaterala arbetet.

Under våren 2012 lade EU-kommissionen fram ett lagförslag för EU-ländernas offentliga upphandling av varor, tjänster och bygg-entreprenader från länder utanför EU. Stommen i förslaget innebär risk för ökad europeisk protektionism och möjliga handelspolitiska motåtgärder från tredje land. Regeringen har varit mycket tydlig i sin kritik av förslaget.

EU:s marknadstillträdesstrategi ska hjälpa EU:s företag att lösa olika handelshinder i tredje land. Särskilda marknadstillträdesteam har upprättats på prioriterade marknader för att på plats hjälpa företagen. Det är viktigt att marknadstillträdesarbetet fortsatt blir ett effektivt hjälpmedel för svenska företag.

Under 2012 togs inom EU fram en ny strategi för arbetet med handel och utveckling. Den svenska regeringen bidrog till att denna strategi speglar de förändrade ekonomiska balanserna och handelsmönstren, har en framåtblickande ansats och pekar på betydelsen av ett tydligt utvecklingsperspektiv i EU:s handelspolitik.

Under 2012 har förhandlingar slutförts om en ny förordning för EU:s allmänna preferenssystem (Generalised System of Preferences, GSP) så att tullförmåner utan avbrott kan fortsätta ges till utvecklingsländer. Regeringen har verkat för att förordningen utformas så att den gynnar de mest behövande. Den kommande förordningen kommer att fokusera på förmåner

för de länder som är bäst i behov av dem. Länder på en högre utvecklingsnivå kommer att fasas ut ur preferenssystemet. Det lämnar utrymme att förbättra preferenserna för vissa produkter av betydelse för de länder som finns kvar i systemet. Denna förändring ligger i linje med den svenska inriktningen i utvecklingspolitiken.

Förhandlingar har skett under 2012 för att införa tullåttnader för Pakistan enligt den utfästelse som lämnades av Europeiska rådet 2010. WTO gav i början av 2012 godkännande till att ge förmåner exklusivt till det landet. Därefter har EU internt arbetat för att omsätta godkännandet till beslutade tullåttnaderna för de aktuella produkterna.

Under 2011 förlängdes svenska tillstånd till bearbetning under tullkontroll av importerad bioetanol av EU:s Tullkodexkommitté. Därmed uteblev en befarad tullhöjning som skulle ha påverkat drivmedelspriset för cirka 220 000 ägare till så kallade flexifuelbilar och för cirka 700 etanolbussar.

Regeringen har drivit arbetet vidare med att utveckla användandet av handelspolitiska instrument för att komma till rätta med miljöproblem och den illegala handeln med utrotningshotade djur samt stävja klimatförändringarna. Regeringen har särskilt inriktat sig på att argumentera för en friare handel med miljö- och klimatvänliga varor, tjänster och teknologier samt för att bidra till utvecklingsländers ökade deltagande i den globala handeln med gröna produkter och grön teknik genom användande av internationella standarder men även system för märkning och certifiering.

FN:s organs för handel och utveckling (UNCTAD) trettonde högnivåkonferens i april och FN:s konferens om hållbar utveckling i Rio de Janeiro i juni 2012 utgjorde viktiga forum för regeringen att driva prioriterade frågor kring handeln och handelspolitikens bidrag till hållbar utveckling.

I förhandlingarna mellan EU och AVS-länderna (ett 70-tal länder i Afrika, Västindien och Stilla havet) om ekonomiska partnerskapsavtal har arbetet fortsatt under året för nå fram till formella undertecknanden av interimsavtal, samt förhandlingar mot fullödiga, regionala avtal. Den nu gällande interimslösningen för Ekonomiska partnerskapsavtal (EPA) planeras att upphöra om något år. Detta bör medföra att förhandlingsaktiviteten ökar för att nå fram till avslut i de regionala grupperna så att den

gällande interimslösningen kan övergå till rättsligt bindande avtal mellan parterna.

Regeringen bedömer att Kommerskollegium genom sin verksamhet som expertmyndighet på området på ett bra sätt har bidragit till regeringens mål om en väl genomförd internationell handelspolitik.

Insatser inom andra verksamhets- och utgiftsområden

Handel är en förutsättning för att skapa hållbar tillväxt, ökat välbefinnande och för att bekämpa fattigdom. Den finansiella krisen understryker vikten av att stödja fattiga länders näringsliv och deltagande i internationell handel. För att tillvarata Kommerskollegiums expertkunskaper på handelsområdet har särskilda medel liksom tidigare avsatts för denna myndighets medverkan i utvecklingsarbetet.

Frågor som berör företagets samhällsansvar, Corporate Social Responsibility (CSR), är sedan 2002 ett arbetsområde inom Utrikesdepartementet under enheten för internationell handelspolitik, sekretariatet för Globalt Ansvar (GA). CSR berör alla Utrikesdepartementets politikområden: handels-, bistånds- och utrikespolitik samt i varierande grad ett antal andra departements politikområden. Sekretariatet Globalt Ansvar ska vara en naturlig plattform för samverkan om frågor som berör ansvarsfullt företagande. Sekretariatet ska vidare sprida kunskap om CSR och verka för att svenska företags och aktörers perspektiv och samlade intressen får genomslag. Under 2008 initierades en referensgrupp med företagsföreträdare kring CSR-relaterade frågor. Referensgruppen har tilldragit sig stort intresse och många företag och organisationer har deltagit aktivt. Därtill har en samrådsgrupp om CSR bidragit till ett ökat informations- och erfarenhetsutbyte mellan departement och myndigheter. Samarbetet med Kina kring CSR har vidareutvecklats och under hösten 2011 genomfördes åter en blandkommission med kinesiska regeringen på CSR-området. Globalt Ansvar har även deltagit i andra CSR-event i Kina.

Afrika och Mellanöstern har varit två andra geografiskt prioriterade områden för ett antal mötestillfällen med deltagande på ministernivå eller av tjänstemän från Utrikesdepartementet.

Uppdateringen i maj 2011 av OECD:s riktlinjer för multinationella företag föregicks av

långa förhandlingar mellan medlemsländerna i OECD, inklusive omfattande konsultationer med företrädare för näringslivet, arbetstagarorganisationer och frivilligorganisationer. Sveriges nationella kontaktpunkt för OECD:s riktlinjer, som är en trepartssamverkan mellan staten, näringslivet och arbetstagarorganisationer, har påbörjat arbetet med att främja och informera om de nya riktlinjerna. Regeringen har tagit initiativ till att utveckla den referens till friheten på internet som återfinns i de uppdaterade riktlinjerna. Handelsministern stod under hösten 2011 värd för ett större rundabordsamtal i Stockholm med övervägande internationella deltagare. En stor internationell konferens, Swedish Forum on Internet Freedom for Global Development, arrangerades av regeringen i Stockholm i april 2012. Konferensen bidrog till att utveckla diskussionen kring vilka principer som ska gälla för friheten på internet, frågan om rätten till integritet på internet samt internets roll för global utveckling.

FN:s ramverk och vägledande principer för företag och Mänskliga rättigheter (MR) antogs av FN:s generalförsamling i juni 2011. Regeringskansliet har påbörjat ett arbete med att stödja näringslivet i att implementera ramverket, bl.a. genom en workshop i Stockholm samt genom det ovan nämnda rundabordsmötet om internetfrihet. Utrikesdepartementet har även medverkat vid ett flertal seminarier och konferenser i Sverige och i utlandet med bäring på ramverket. En interdepartemental arbetsgrupp har tillsatts under Utrikesdepartementets ledning i syfte att gå igenom frågor i ramverket.

Under den internationella konferensen om global hållbar utveckling, Stockholm+40, i april 2012 var ett av tre huvudteman hållbar produktion. Det internationella samarbetet för att bekämpa korruption har intensifierats. Sveriges tillämpning av Konventionen om bekämpande av bestickning av utländska tjänstemän i internationella affärstransaktioner har granskats inom ramen för OECD. En överenskommelse har träffats om procedurer för att granska parternas tillämpning av FN-konventionen mot korruption. Den särskilda aktionsplan för anti-korruption som antogs vid G20-toppmötet i Seoul i november 2010 har följts upp vid flera toppmöten. Den särskilda internet-baserade plattformen för information till företag om korruptionsrisker och metoder för korruptionsbekämpning har utvidgats och rönt starkt ökad

uppmärksamhet.

Ny lagstiftning har gjort det möjligt för Ryssland att ansluta sig till den ovannämnda OECD-konventionen.

Ny svensk mutbrottslagstiftning har trätt i kraft den 1 juli 2012. De förändringar som har gjorts ska delvis ses mot bakgrund av Sveriges åtaganden i ovannämnda konventioner.

4.5 Politikens inriktning

Handelspolitiken och handels- och investeringsfrämjandet ska stärka svenska företags förmåga att ta tillvara de möjligheter som globaliseringen medför. Människor, kapital, varor, tjänster och information rör sig gränslöst i allt snabbare takt och i allt större omfattning. De geografiska begränsningarna för såväl utbud som efterfrågan minskar i betydelse. Konkurrensen hårdnar och behovet av kontinuerlig förnyelse och utveckling ökar. De möjligheter som globaliseringen medför ska tas tillvara för att stärka svensk ekonomi och handel och därmed Sveriges välbefinnande. Svensk handel och investeringar kan även stimulera tillväxt som kan bidra till att fattiga människor och länder lyfts ur ekonomiskt utanförskap.

Den ekonomiska krisen leder till att det blir svårare för svensk industri att få avsättning för produkter och tjänster. Det är därför särskilt viktigt att vidta åtgärder för att värna frihandel och öka satsningarna på handels- och investeringsfrämjande. Svaga statsfinanser hos ett antal EU-länder kommer att fortsätta att påverka köpkraften inom EU. Detta är särskilt allvarligt med hänsyn till att EU-området står för drygt 70 procent av vår handel. Regeringen arbetar därför dels för att stärka tillväxten inom EU, dels för att skapa förutsättningar för att stödja svenskt näringslivs diversifiering till andra marknader. Små och medelstora företag ska liksom tidigare stödjas i sin internationalisering. Ökat fokus kommer att läggas på tillväxtmarknaderna.

Utrikesdepartementet har utarbetat ett program för handel och främjande för att stödja handelsministerns vision att den svenska exporten ska fördubblas under perioden 2010–2015. Exporten påverkas starkt av utvecklingen i omvärlden och den nuvarande marknadsöron, vilket gör att utvecklingen av handeln i världen är svår att bedöma. Ett viktigt element i export-

visionen är att stärka samverkan mellan de offentliga aktörer som på olika sätt kan stödja svenska företag i deras internationalisering. De regionala exportrådgivarna är en prioriterad insats och har en viktig roll när det gäller att stärka små och medelstora företags internationalisering.

Handels- och investeringsfrämjande

Handels- och investeringsfrämjandet bidrar till att stärka svensk handel och ekonomi genom att främja svenska små och medelstora företags export och internationalisering samt svenska företags affärer på viktiga marknader. Det sker också genom att attrahera utländska direktinvesteringar. Arbetet med att stärka bilden av Sverige i utlandet underlättas genom en gemensam plattform utarbetad inom ramen för Nämnden för Sverige-främjande i utlandet (NSU).

Regeringen fäster stor vikt vid ett internationellt affärsfrämjande som skapar förutsättningar för marknads- och företagsutveckling, och ämnar fortsätta att effektivisera och vidareutveckla denna verksamhet. Riksdagen beslutade den 14 juni 2012 i enlighet med regeringens proposition Gemensam organisation för export- och investeringsfrämjande (prop. 2011/12:92, 2011/12:NU23, rskr. 2011/12:265). Beslutet innebär att en mer slagkraftig och effektiv organisation för svenskt export- och investeringsfrämjande skapas. Uppgiften att bedriva statligt finansierat investeringsfrämjande inordnas i Sveriges exportråd den 1 januari 2013. Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden) avvecklas vid samma tidpunkt. Den nya organisationen innebär en anpassning till hur beslut fattas i företagen där exportsatsningar, investeringar och joint-ventures kan vara olika vägar till internationalisering. Sammanslagningen möjliggör också att investeringsfrämjande kan bedrivas i fler länder än i dag, och att andra synergier mellan verksamheterna samt en ökad samverkan med lokala och regionala aktörer kan utnyttjas.

En stor potential för ökad export finns hos de små och medelstora företagen. Det är viktigt att fler mindre och medelstora företag tar steget ut på export samt att de företag som har börjat exportera kan expandera sin utlandsförsäljning. Exportrådet (fr.o.m. den 1 januari 2013 Sveriges export- och investeringsråd) ska inom ramen för

sitt statliga uppdrag fortsätta att erbjuda goda förutsättningar för internationell affärsutveckling med grundläggande exportservice, kompetensutveckling och kunskapsspridning om internationella marknader.

Att vara tidigt ute på tillväxtmarknaderna är av särskilt intresse. Förstärkta insatser genomförs för små och medelstora företag på tillväxtmarknader och affärsområden där det finns outnyttjad potential. Exportrådets verksamhet med de regionala exportrådgivarna är en prioriterad uppgift, liksom Kosmopolit-projektet för att ta tillvara den resurs som företagare med utländsk bakgrund och utländsk kompetens innebär. Där mervärde finns ska Exportrådet samarbeta med privata aktörer med bransch- eller marknadskompetens.

Exportrådet ska liksom Kommerskollegium och de svenska utlandsmyndigheterna fortsätta att aktivt arbeta med att hjälpa företag i alla delar av landet och utomlands att hantera hinder i handeln. Företagsspecifik affärsutveckling med skräddarsydda lösningar ska erbjudas företagen på marknadsmässiga villkor.

Den svenska handeln förändras över tiden. Ett effektivt handels- och investeringsfrämjande anpassar sig till dessa förändringar. Det är viktigt att identifiera var tillväxtsektorer, outnyttjad potential och tillväxtmarknader kan finnas. Regeringen har i olika sammanhang specifikt lyft fram bl.a. miljöteknik, hälso- och sjukvård, kreativa näringar och tjänsteområdet samt företagare med utländsk bakgrund och kompetens. Genom regeringens satsning på kommunikationsplattformarna ”SymbioCity” respektive ”SymbioCare” samordnas marknadsföringen av svensk miljöteknik och svensk hälso- och sjukvård i utlandet, vilket innebär att den svenska kompetensen inom dessa sektorer blivit tydligare för såväl utländska intressenter som för svenska företag. Den ökade utländska efterfrågan på samarbete med den svenska resursbasen bör ytterligare kunna konkretiseras och direkt matchas mot svenska företags utbud av kompetens och lösningar inom olika typer av infrastruktur, både vad rör enstaka delar och helhetslösningar. Det gäller även andra områden där Sverige har starka kluster, bl.a. it och telekommunikation, gruvindustri och andra svenska framgångsbranscher. Exportrådet har utformat en ny analysmodell som identifierar vilka marknader, som utifrån tillväxtpotential för svenska företag bör prioriteras inom de affärs-

områden där särskilda affärsmöjligheter föreligger.

För att bredda exporten är det viktigt att ta vara på outnyttjad potential i framtidsbranscher som de kreativa näringarna, vilka också är starka bärare av Sverige-bilden. Exporten av kreativa näringar främjas genom marknadsföringsplattformen ”SymbioCreate” som Svenska institutet fått i uppdrag att utveckla. Främjandet av de kreativa näringarna samordnas ytterligare med hjälp av en ”främjarkalender” för att underlätta och förstärka utlandsmyndigheternas arbete på detta område.

Genom en överenskommelse mellan regeringspartierna och Socialdemokraterna görs under 2011–2014 en särskild satsning på riktade exportfrämjande åtgärder genom Exportrådet. Satsningen inriktas på att främja exporten i små och medelstora företag och att främja handeln med BRIC-länderna (Brasilien, Ryssland, Indien och Kina) samt Irak. Satsningen inriktas särskilt på viktiga framtidsbranscher. Insatserna innebär ett utökat erbjudande till små och medelstora företag med tonvikt på förbättrad kvalitet och omfattning avseende bl.a. regional exportrådgivning, affärsinriktade marknadsaktiviteter inom framtidsbranscher samt främjande- och marknadsaktiviteter med särskild inriktning på tillväxtländer samt en vidareutveckling av Kosmopolit-projektet.

För att de offentliga insatserna inom handels- och investeringsfrämjandet ska nå så många företag som möjligt, och ha förutsättningar att uppnå största möjliga effekt, är ökad samverkan central, inklusive mellan statliga, regionala och lokala främjandeaktörer. Genom förstärkt samordning kan konkreta nya förslag om insatser och samverkansmöjligheter identifieras samt luckor och överlappningar motverkas. Samarbetet mellan departement, myndigheter, organisationer samt regionala och lokala aktörer som arbetar med företags- och näringslivsutveckling samt främjande ska fortsätta att vidareutvecklas.

En allt hårdare internationell konkurrens i kombination med att många av Sveriges traditionella exportmarknader genomgår en period av ekonomisk stagnation innebär att exporten – inte minst till nya marknader i utvecklingsländer med hög ekonomisk tillväxt – blir allt viktigare för svenska företag. Mot bakgrund av dessa omvärldsförändringar har Regeringskansliets Projektexportsektariat

ställt om verksamheten. Genom att på ett mer strategiskt och systematiskt sätt matcha utländska regeringars och offentliga myndigheters uttalade prioriteringar med svenska företags kompetens och intressen kan regeringen bidra till ökade möjligheter för svenska företag – såväl små som stora inom fler branscher – att lägga fler anbud och vinna fler internationella affärer inom offentliga upphandlingar, såväl bi- som multilaterala på nya marknader.

Strategiskt riktade insatser för att främja svensk projektexport och andra typer av affärer i branscher där Sverige har konkurrensfördelar, exempelvis inom infrastruktur (vatten, energi, smarta elnät, transport, telekommunikation osv.), miljöteknik och hälso- och sjukvård på utvecklingsmarknader med hög tillväxt i Asien, Afrika, Latinamerika och Mellanöstern, prioriteras. De s.k. Academy-programmen är en modell som identifierar, fångar upp och koordinerar svenska konkurrensfördelar i den svenska resursbasen som matchas med utländska intressen för infrastrukturutveckling av olika slag. Målet för programmen är att diskussioner kring konkreta investeringsprojekt ska leda till affärer för svenska företag. Modellen har utarbetats av Regeringskansliets Projektexportsekretariat som under 2012–2014 ansvarar för att vidareutveckla och omsätta den i praktiken i nära samarbete med berörda departement.

Svenska företags upphandlingsandelar i multilaterala organisationer – FN, Världsbanken, Asiatiska, Afrikanska och Interamerikanska utvecklingsbankerna m.fl. – är låga. En strategisk främjandesatsning på detta område är angelägen. Exportrådet har inom ramen för sitt statliga uppdrag en viktig operativ roll när det gäller att främja svenska företags andelar i affärer kopplade till de multilaterala utvecklingsorganisationerna och kommer att lägga ökad fokus på systematik, analys och riktade insatser. I syfte att synliggöra svenska konkurrensfördelar gentemot organisationerna och tydliggöra kopplingen till Sverige i egenskap av stor givare och tung biståndsaktör kommer Regeringskansliets Projektexportsekretariat att komplettera Exportrådets arbete genom att delfinansiera strategiska insatser riktade mot organisationernas centra för upphandling. Svenska företags komparativa konkurrensfördelar står för hög kvalitet, långsiktighet och hållbar utveckling.

Regeringens satsning på miljö- och energitekniksamarbete, med särskilt fokus på Kina, Indien och Ryssland, fortsätter genom Regeringskansliets internationella miljötekniksamordning (IMT) tillsammans med ambassaderna i de tre länderna och övriga berörda myndigheter och aktörer. Insatserna är ett led i regeringens miljöteknikstrategi 2011–2014 för utveckling och export av miljöteknik, med finansiering från verksamhetsområdet Näringspolitik inom utgiftsområdet. Exportrådet och Invest Sweden genomför särskilda projekt inom ramen för strategin.

Utländska direktinvesteringar är viktiga för svensk ekonomi. De skapar nya affärsmöjligheter, öppnar nya marknader, tillför ny kompetens och ökar utbytet av teknik och tekniskt kunnande, vilket leder till ekonomisk tillväxt. Utländska företagsinvesteringar i Sverige bidrar också till den svenska exporten. Internationella företagssamarbeten blir en allt viktigare kanal för svensk export. Investeringar och samarbeten är en viktig och ofta avgörande fas som föregår export. Kompetensdrivna investeringar får en stor påverkan på handelsbalansen. Denna typ av utländska investeringar står i fokus inom investeringsfrämjandet, som från och med den 1 januari 2013 kommer att bedrivas i den nya gemensamma organisationen för export- och investeringsfrämjande.

Investeringsfrämjande är ett viktigt instrument inom tillväxtpolitiken, och det offentliga åtagandet inom investeringsfrämjandet får inte urholkas. Målet ska vara att attraktiva investeringar även i fortsättningen kommer hela landet till del. Utländska intressenter ska ges kvalificerad information om investeringsmöjligheter i Sverige med syfte att underlätta valet av investering. Investeringsfrämjandet bygger på ett nära samspel mellan nationella, regionala och lokala aktörer.

Svenska ambassader och konsulat ska aktivt medverka till ett effektivt exportfrämjande, att skapa goda förutsättningar för svenskt näringsliv i utlandet samt att marknadsföra Sverige som investeringsland. Arbetet ska bedrivas i samverkan med andra aktörer och i enlighet med mål och inriktning för det samlade Sverigefrämjandet i syfte att främja svenska ekonomiska intressen och bilden av Sverige i utlandet. En främjandeplan för varje land, den s.k. främjarkalendern för de kreativa näringarna och en ny vägledning för

hantering av handelshinder, är konkreta verktyg för utlandsmyndigheternas arbete.

Exportgarantier och kreditgivning ger företag möjlighet till internationell expansion, inte minst under prövande tider men även på nya marknader med hög tillväxt och hård konkurrens. Ett väl fungerande exportkreditsystem är avgörande för svensk utrikeshandel. Finansiering i olika former är för såväl stora som mindre företag en faktor som påverkar möjligheterna att handla med andra marknader. Det är centralt för exportföretagen med stöd för att få finansiering eller riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt.

Exportkreditnämndens verksamhet bedrivs med målet att den totalt sett ska vara självbärande över tiden. Myndigheten tar ut premier som ska täcka såväl risk som kostnader för administration och erforderliga investeringar.

Svenska exportföretag söker efter och gör affärer på hela världsmarknaden. En av EKN:s viktigaste uppgifter är att ständigt göra analyser av affärsklimatet på dessa marknader. EKN ska medverka till att exportaffärer görs möjliga även där förhållandena är svårbedömda och att med garantier som verktyg underlätta att affärer blir av. Exportkreditnämnden ska följa de regler som har fastställts inom OECD beträffande anti-korruption och miljö/sociala frågor samt följa de riktlinjer om hållbar långivning som har fastställts gemensamt inom OECD.

En bibehållen ram för exportkreditgarantier är avgörande för EKN:s möjligheter att möta exportföretagens efterfrågan på garanti mot bakgrund av den internationella marknadsoron.

Per den 30 juni 2012 uppgick riskreserveringarna för förväntade förluster totalt till 7,6 miljarder kronor och myndighetskapitalet till 20,5 miljarder kronor. Likvida medel uppgick per den 30 juni 2012 till 23,5 miljarder kronor, vilket tillsammans med premier, återvinningar och finansiella intäkter framgent bedöms utgöra en tillräcklig täckning för skadeutbetalningar. Om skadeutbetalningar mot förmodan skulle överstiga likvida medel måste EKN utnyttja sin låneram hos Riksgäldskontoret mot ränta. Sannolikheten att ett sådant upplåningsbehov skulle uppstå bedöms som liten.

Den låneram och den kreditgarantiram för

Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) som beviljades enligt propositionen Åtgärder för förstärkt exportfinansiering (prop. 2008/09:86) och i budgetpropositionerna för 2010, 2011 och 2012 (prop. 2009/10:1, prop. 2010/11:1 och prop. 2011/12:1), har hittills inte behövt användas, men de har en avgörande betydelse för SEK:s möjligheter att kunna ställa ut långfristiga lån. Detta innebär i sin tur att svenska exportföretag kan konkurrera i fler exportaffärer. Ramarna ger ingen belastning på statsbudgeten, men om de skulle utnyttjas ökar statens lånebehov.

Under den pågående finansiella krisen i Europa har SEK en ännu mer central roll som långgivare till den svenska exportnäringen. Efterfrågan på exportkrediter är fortsatt hög och SEK behöver även 2013 ha möjlighet att erbjuda exportfinansiering på de löptider som svensk exportindustri efterfrågar. De kreditfaciliteter som beviljats enligt propositionen Åtgärder för förstärkt exportfinansiering (prop. 2008/09:86) bör finnas kvar med tanke på den internationella marknadsoron.

Arbetet med att anpassa exportfinansieringen till kundernas behov fortsätter. Regeringen anser att är det viktigt att kunskapen om exportfinansiering hos företagen ökar och att aktörerna utvecklar erbjudandet till företagen, vilket också inkluderar de medelstora och små företagen.

Främjande av utrikeshandeln innefattar även import, som är viktig för att skapa välstånd och sysselsättning. När svenska företag får bra insatsvaror till konkurrenskraftiga priser ökar deras konkurrenskraft. Sveriges konsumenter är beroende av en effektiv import som bidrar till ökat utbud, sund konkurrens och lägre priser. En viktig del av importfrämjandet är att vidareutveckla EU:s inre marknad. Handeln spelar även en viktig roll för utvecklingsländerna. För utvecklingen i fattigare länder spelar ömsesidig ekonomisk integration en allt viktigare roll. Genom att öppna marknader för import av produkter som utvecklingsländerna kan producera ökar deras möjligheter till utveckling. Open Trade Gate Sweden vid Kommerskollegium, som finansieras över biståndsbudgeten, är en viktig resurs för att främja import från utvecklingsländerna.

Regeringen fortsätter arbetet med att förbättra förutsättningarna för att tillvarata näringslivets erfarenheter och kompetens i

genomförandet av politiken för global utveckling. Med utgångspunkt i principen om obundet bistånd kan det svenska näringslivet bidra till en rättvis och hållbar global utveckling på flera sätt, bl.a. genom handel och investeringar som främjar ekonomisk tillväxt genom ökad sysselsättning, teknik och kunskapsutveckling, ökade skatteintäkter samt främjande av ansvarsfullt företagande.

En tydlig dialog med näringslivet och ett bättre tillvaratagande av näringslivets erfarenheter och kompetens bidrar till att Sverige på ett bättre och mer samlat vis kan bidra till utvecklingen i fattigare länder. Sedan 2012 finns särskilda råd för näringsliv och utveckling vid utlandsmyndigheter i flertalet av de länder där Sverige också bedriver bistånd.

Handels- och investeringsfrämjandet ska präglas av hög etisk standard och ske utifrån principer om ansvarsfullt företagande (CSR). Regeringen har givit svenska myndigheter som bedriver exportfrämjande i uppdrag att arbeta utifrån internationella principer om ansvarsfullt företagande, såsom OECD:s riktlinjer för multinationella företag och FN:s Global Compact. CSR ska vara företagsägt och företagsdrivet, men svenskt exportfrämjande ska stödja och uppmuntra ansvarsfullt företagande.

EU:s inre marknad

EU:s inre marknad är grundstenen i det europeiska samarbetet. En väl fungerande inre marknad är avgörande för unionens tillväxt och därmed ökad sysselsättning och välfärd. I den globala ekonomin blir detta än viktigare. Den inre marknaden intar en central plats i den övergripande EU-politiken för hållbar tillväxt, konkurrenskraft och sysselsättning. För att den inre marknaden ska kunna fungera som en hemmamarknad för svenska företag krävs att de 500 miljoner konsumenterna och cirka 20 miljoner företagen inom EU lätt och problemfritt har tillgång till den. Det är därför av största vikt att arbetet med att förvalta och utveckla de system och regelverk som utgör ramen för den inre marknaden sköts väl. Detta ger goda förutsättningar för ökad export, konkurrenskraft och tillväxt. Europeiska rådet har återkommande uppmärksammat den inre marknads betydelse för ökad tillväxt. Sverige arbetar nära ett antal likasinnade länder i syfte att stärka den inre marknads bidrag till tillväxt i Europa.

År 2012 firar den inre marknaden 20 år.

Kommerskollegium och andra aktörer i Sverige liksom övriga medlemsländer deltar i arbetet för att uppmärksamma den inre marknaden och de möjligheter den erbjuder företag och privatpersoner. Som ett led i firandet presenterade Europeiska kommissionen 2011 tolv nyckelåtgärder i den s.k. Inre marknadsakten. Europeiska rådet har slagit fast att åtgärderna ska beslutas av EU-institutionerna senast före utgången av 2012. I oktober 2012 avser kommissionen presentera nästa etapp av Inre marknadsakten.

Styrning och tillämpning av den inre marknads regelverk får allt större utrymme på den politiska dagordningen. Kommissionen antog i juni 2012 ett meddelande om governance, dvs. styrning av den inre marknaden, som kommer att ligga till grund för förstärkta åtgärder under 2013 och framöver.

Kommerskollegium har till uppgift att administrera flera av instrumenten på den inre marknaden. Det gäller dels de anmälningsprocedurer för förslag till regler om varor och tjänster som syftar till att förebygga att handelshinder uppkommer. Det gäller också det svenska Solvit-centret, där Kommerskollegium arbetar för att lösa hinder på den inre marknaden som uppkommit genom myndigheters felaktiga tillämpning av det EU-rättsliga regelverket. Genom funktionerna som kontaktpunkt för varor och tjänster sprider kollegiet information om den inre marknads principer och i egenkap av samordnare för IMI (Internal Market Information System) underlättar myndigheten samarbete mellan svenska myndigheter och myndigheter från andra medlemsstater. Kommerskollegium har genom dessa uppgifter en allt större betydelse när det gäller att förbättra den inre marknads funktion i Sverige och framstår alltmer som svensk inre marknadsmyndighet. Kommerskollegium kommer också att fortsätta stödja övriga myndigheter i deras arbete med att förbättra den inre marknaden. Dessutom ska Kommerskollegium tillsammans med andra aktörer fortsätta att vidareutveckla arbetet med att sprida information om den inre marknaden i syfte att få fler svenska företag att tillvarata de möjligheter som finns att sälja sina varor eller tjänster på den inre marknaden.

Tjänstesektorn fortsätter att växa och bidra till tillväxt och sysselsättning. En ekonomisk analys som utförts av Europeiska kommissionen visar att tjänstedirektivets genomförande kan förväntas bidra till en ökning av EU-ländernas

sammanlagda BNP med 0,8 procent inom de närmaste fem till tio åren. Denna siffra skulle dock kunna öka till 2,6 procent om medlemsstaterna ökar sin ambitionsnivå och öppnar sina marknader ytterligare för de tjänster som omfattas av direktivet. Mot bakgrund av detta har kommissionen antagit ett meddelande där de föreslår ytterligare åtgärder för att stärka medlemsstaternas genomförande av direktivet. Samråd inom den sedan tidigare inrättade referensgruppen för tjänstedirektivet bidrar till ett ökat informations- och erfarenhetsutbyte med bl.a. myndigheter, näringsliv, fackliga och andra berörda intresseorganisationer kring konkreta tillämpningsfrågor rörande direktivet.

Direktivet 98/34/EG innehåller ett av de främsta instrumenten för att undvika att nya handelshinder tillkommer på varuområdet. Proceduren har funnits i närmare 30 år och innebär att alla förslag till tekniska föreskrifter och föreskrifter för informationssamhällets tjänster måste anmälas till Europeiska kommissionen. Ett kontinuerligt arbete pågår både från Kommerskollegiums sida och i Regeringskansliet för att förbättra hanteringen av direktivet och möjligheterna att följa andra medlemsländers regelgivning. Någon större ändring av den berörda delen av 98/34/EG förväntas enligt uppgift inte på grund av utvecklingen inom standardiseringen (se nedan). På det icke-harmoniserade området finns även den relativt nya proceduren i EG-förordning 764/2008 vars syfte är att fånga upp administrativa beslut som inverkar menligt på fri varurörlighet. Även för denna rättsakt pågår aktiviteter för ökat genomslag och den behandlas även inom ramen för genomförandet av Östersjöstrategin. Kommissionen presenterade i juni 2012 den första avrapporteringen (omfattande tre år) till rådet och Europaparlamentet.

En av åtgärderna i inre marknadsakten är det s.k. standardiseringspaketet, som innefattar ett meddelande och en förordning. Förordningen ersätter delar av direktiv 98/34/EG och utvidgas till att omfatta även tjänsteområdet. Förordningen, som slutförhandlades under sommaren 2012, innebär bl.a. en revidering av den horisontella lagstiftningen på standardiseringsområdet för att modernisera, effektivisera och bredda användningen av standardisering i EU:s policyinstrument och lagstiftning. Det är regeringens målsättning att paketet ska leda till en bredare användning av standarder bl.a. på

tjänsteområdet, där regeringen ser stor potential till ökad svensk kunskapsbaserad export.

Kommerskollegium har i uppgift att i samarbete med svenska intressenter följa utvecklingen av EU:s standardiseringspolitik och hålla regeringen underrättad om viktiga skeenden och utvecklingstendenser inom standardiseringen som är av betydelse för svensk ekonomi.

I samarbete med Sveriges Standardiseringsråd (SSR) tillsattes 2010 ett projekt, lett av en koordinator i Regeringskansliet, för att under två år skapa en plattform för att effektivisera Regeringskansliets arbete med standardiseringsrelaterade frågor. Projektet har avslutats under våren 2012 och lämnar efter sig en etablerad organisation med ett kontaktnät i Regeringskansliet som har möjlighet att i det löpande arbetet bevaka och följa upp frågor kopplade till standardisering, liksom ett systematiskt arbetssätt med inriktning på att stärka regeringens styrning av det offentliga engagemanget avseende standardisering.

Som ett led i att modernisera den svenska standardiseringen genomförde SSR under 2011 en översyn av sin verksamhet och organisation. Det resulterade i att SSR den 1 januari 2012 ombildades till ett nytt förbund för de tre svenska standardiseringsorganen, Sveriges Standardiseringsförbund (SSF). Förbundet övertar flertalet av SSR:s uppdrag, varav uppgiften att främja standardisering är den viktigaste. Statsbidraget till standardiseringen kanaliseras via SSF.

Under slutet av 2012 väntas ett lagstiftningspaket antas av EU där tio olika EU-direktiv revideras i enlighet med den modell som följer av det s.k. varupaketet. Syftet med revideringen är att rättsakter som innehåller krav på produkter ska bli mer enhetliga. När paketet har beslutats vidtar arbetet med att genomföra direktiven i svensk rätt.

Swedac kommer att spela en viktig roll vid genomförandet av de reviderade direktiven som samrådsmyndighet för de myndigheter som kommer att arbeta med att genomföra dessa reviderade direktiv. Målet i övrigt för Swedac är att myndigheten med fortsatt hög kompetens ska utöva och utveckla sin verksamhet som ansvarig myndighet för ackreditering och teknisk kontroll, som samordnare av marknads-kontroll samt som ansvarig myndighet för reglerad mätteknik och kontroll av ädelmetaller. Utvecklingen av Swedacs verksamhet beror till stor del på utvecklingen inom ackrediterings-

området, t.ex. om ackreditering införs för något nytt område. Swedacs verksamhet som samordnande myndighet för marknadskontroll har stor betydelse för att säkerställa att varor och tjänster på marknaden uppfyller gällande krav. Under 2012 förväntas kommissionen lämna förslag till en ny förordning om marknadskontroll som kommer att behandlas i rådet under 2013. Swedac har en nyckelroll när det gäller att uppnå regeringens mål om en väl fungerande inre marknad.

Såvitt avser EU:s strategi för Östersjöregionen har Swedac och Kommerskollegium fått ansvar att leda tre flaggskeppsprojekt inom prioriteringsområde 6 avseende den inre marknaden. Projekten redovisas årligen till Regeringskansliet.

De horisontella instrumenten för en väl fungerande inre marknad är inom vissa sektorer mycket väl utvecklade, medan utvecklingen pågår och ständigt förändras inom nyare områden. I takt med att nya marknader och teknik utvecklas kommer nya behov att uppstå. Ett exempel är den digitala agendan, där den inre marknadens instrument, bl.a. standardisering, är viktiga för att åstadkomma en god utveckling inom nya områden. E-handel utgör en viktig del av den inre marknaden. Samtidigt framgår det att EU:s inre marknad för e-handel – den s.k. digitala inre marknaden – lider av stora brister. Den stora outnyttjade potential som gränsöverskridande e-handel erbjuder bör utnyttjas. Nya samarbeten är också nödvändiga. Det är avgörande att de myndigheter och regioner som arbetar med att främja Sveriges konkurrenskraft och tillväxt från olika utgångspunkter samarbetar och skapar synergieffekter som bidrar till att åstadkomma en utveckling av den inre marknaden genom bl.a. ökad export och tillväxt.

Internationell handelspolitik

Globaliseringen innebär stora möjligheter men också utmaningar. Handelspolitiken kan utgöra ett viktigt instrument för att tillvarata globaliseringens möjligheter och hantera dess möjliga avigsidor. Tydliga, icke-diskriminerande, globala regler för internationell handel är avgörande för hållbar tillväxt och utveckling. Också de fattiga länderna måste kunna skörda globaliseringens frukter.

Regeringen har ambitionen att fortsatt stimulera till en fortlöpande dialog, i EU och internationellt, om de handelspolitiska perspektiven

i den förändrade globala kontexten. Detta är viktigt inte minst i ljuset av internationaliseringen och företagens ökande fragmentisering, men också därför att handelspolitiken aktivt måste bidra till vår tids stora globala utmaningar såsom klimatförändringarna och fattigdomsbekämpningen.

Som ett öppet och handelsberoende land lägger Sverige stor vikt vid det multilaterala handelssystemet. WTO är grundbulten i detta system och Sverige arbetar aktivt för att värna WTO som organisation både vad gäller regler och som handelspolitiskt organ. Regeringen kommer fortsatt att arbeta för att framsteg görs i WTO för reella marknadsöppningar samt förbättrade och förenklade regelsystem. På längre sikt skulle ett lyckat avslut på Doharundan stärka WTO, ge världsekonomin en positiv injektion samt bidra till ökad handel och tillväxt, inte minst för utvecklingsländerna. Multilaterala handelsavtal är också den bästa försäkringen mot ökad protektionism.

Regeringen arbetar för att översynen av WTO:s informationsteknikavtal, ITA, genom en utvidgning av avtalet, ska bli så framgångsrik som möjligt. Tullfrihet för elektronikvaror är viktigt för både svenska konsumenter och exportintressen.

Sverige avser även arbeta för att fler länder ansluter sig till WTO:s avtal om offentlig upphandling, GPA (Government Procurement Agreement). Av särskilt intresse är att Kina blir medlem i GPA.

Regeringen verkar också för ett handelsproceduravtal inom WTO. Inom Doharundan är handelsprocedurer ett område där förhandlingarna kommit relativt långt. Det skulle innehålla vinster för samtliga WTO-medlemmar men särskilt för utvecklingsländerna och de minst utvecklade länderna.

Regeringen lägger stor vikt vid att utvecklingsländernas intressen och särskilda behov tillvaratas i såväl WTO som i andra handelsrelaterade organisationer och förhandlingar. Målet är att stärka fattiga människors och länders möjligheter att ta del av globaliseringens fördelar. En ökande handel, och minskade handelshinder, är avgörande i detta sammanhang. Regeringen driver konsekvent linjen att EU ska visa största möjliga öppenhet gentemot fattiga länder, särskilt vad gäller varor och tjänster som fattiga människor producerar. Sverige har ett gott anseende och förtroende i

många fattiga länder.

I EU:s förhandlingar om ekonomiska partnerskapsavtal är Sverige en stark röst för en konstruktiv dialog med de s.k. AVS-länderna, dvs. ett 70-tal länder i Afrika, Västindien och Stilla havet. Regeringen eftersträvar utvecklingsfrämjande, breda och fullödiga regionala avtal med alla AVS-länder samt att samarbetet kring handelsrelaterade biståndsinsatser kopplade till partnerskapsavtalen konkretiseras.

Vid sidan av multilaterala förhandlingar kan bilaterala och regionala initiativ spela en viktig roll. I förhandlingar mellan en mindre grupp av länder är möjligheterna också större att nå ett mer omfattande resultat – både i form av vilka handelshinder som ingår i ett avtal och hur långtgående liberaliseringar som görs. Regeringen verkar fortsatt för att EU driver förhandlingar om bilaterala och regionala frihandelsavtal med en rad länder och regioner i världen, och att svensk industris intressen tas tillvara både i urvalet av länder/regioner som EU förhandlar med och i specifika delar av avtalen. För att skapa bättre förutsättningar för svenska företag att konkurrera på världsmarknaden är det viktigt att frihandelsavtalen, utöver avveckling av tullar, också innehåller effektiva regler som rör t.ex. ursprungsregler, icke-tariffära handelshinder, investeringar och immaterialrätt.

Förhandlingarna om ett frihandelsavtal med Singapore väntas avslutas under 2012. Även förhandlingarna med Indien och Kanada har kommit långt och kan förhoppningsvis avslutas under 2012. Båda dessa förhandlingar rymmer komplexa frågor som troligen inte kommer kunna lösas ut förrän i ett slutskede. Det är välkommet att förhandlingarna med Ukraina kunnat avslutas, även om det råder enighet i EU-kretsen om att undertecknande och ratificering av avtalet är avhängigt den politiska utvecklingen i landet.

Förhandlingarna med Malaysia gör framsteg och ytterligare förhandlingar med fler ASEAN-länder väntas inledas under 2012 och 2013. En process har även inletts mellan EU och Japan med ambitionen att den ska utmynna i förhandlingar om ett frihandelsavtal. Kommissionen presenterade i juli 2012 ett utkast till förhandlingsmandat för förhandlingarna med Japan. EU:s medlemsstater ska under hösten 2012 diskutera mandatet, och regeringen avser verka för att ett beslut snabbt tas om att inleda

förhandlingar.

Mercosur utgör en stor och växande marknad. Förhandlingarna med denna region återupptogs 2010, men endast begränsade framsteg har gjorts sedan dess. Förhandlingarna med Gulfstaternas samarbetsråd är fortsatt låst. Sverige söker bidra till att lösa de få återstående frågorna.

I och med utvecklingen i EU:s södra grannskap har handelsrelationen fått ökad strategisk vikt. Rådet har antagit förhandlingsdirektiv för djupgående frihandelsavtal med Egypten, Jordanien, Marocko och Tunisien. Konsultationer genomförs för att bedöma ländernas beredskap att inleda förhandlingar och genomföra åtaganden. Den handelspolitiska agendan inom det östliga partnerskapet är av stor vikt för ländernas ekonomiska reformarbete. Förhandlingar om djupgående frihandelsavtal med Georgien och Moldavien har inletts och Armenien står näst på tur.

EU och USA har inlett en ny satsning för att utveckla den bilaterala handelsrelationen i syfte att bidra till jobb och tillväxt. Sverige har varit pådrivande härvidlag. Ytterligare liberaliseringar och närmande av regelverk skulle kunna ge stora positiva effekter.

Regeringen anser att EU behöver ett bättre regelverk på antidumpningsområdet och avser fortsätta att arbeta aktivt för detta, bl.a. inom ramen för EU:s kommande reformering av skyddsinstrumentssystemet. Även EU:s användning av s.k. antisubventionsåtgärder behöver ses över och förändras i mer frihandelsvänlig riktning. Sverige stödjer fortsatt EU:s arbete för att säkerställa immaterialrättslig lagstiftning och efterlevnad av denna lagstiftning i olika delar av världen. Genom ACTA (Anti-Counterfeiting Trade Agreement) verkar EU för att förbättra respekten för existerande immateriella rättigheter. Kommission har vänt sig till EU-domstolen för att efterhöra dess syn på ACTA:s förenlighet med EU-fördragen. I juli 2012 röstade emellertid Europaparlamentet nej till avtalet. Parlamentets ställningstagande innebär att varken EU eller dess medlemsstater kan tillträda ACTA.

Sverige fortsätter också att verka för att EU:s marknadstillträdesstrategi ska utvecklas och tillämpas så att den blir ett effektivt hjälpmedel för svenska företag att tackla handelshinder i tredje land. Marknadstillträdesstrategin ska genom öppen och fri handel säkra tillgången på råvaror och för

industrin strategiskt viktiga insatsvaror.

Regeringens ambition för offentlig upphandling är att åstadkomma förbättrat marknadstillträde på internationella upphandlingsmarknader. Det är också viktigt att tillträdet till europeiska upphandlingsmarknader inte begränsas. Regeringen kommer därför fortsatt att bekämpa kommissionens lagförslag om att begränsa tillträdet till EU:s marknad för offentlig upphandling.

På området för investeringar stödjer Sverige arbetet med att ta fram en gemensam investeringspolitik som samtidigt mår om att det existerande skyddet för investeringar inte försämras.

Regeringen ser även fortsatt handelspolitiken som ett viktigt instrument för att möta olika mål på miljö- och klimatområdet. Handeln med utrotningshotade växter och djur omsätter mycket stora belopp och hotar den biologiska mångfalden. Sverige arbetar genom olika instrument för att motverka denna handel, t.ex. genom att verka för åtaganden i EU:s frihandelsavtal, samt riktade biståndsinsatser för att utbilda tulltjänstemän i relevanta länder. Klimatansträngningarna stöds genom att Sverige verkar för nedmontering av tullar och andra handelshinder på miljö- och klimatvänliga varor, tjänster och teknik. Ett annat bidrag är att göra handeln med – och även produktionen av – icke-fossila drivmedel effektivare, enklare och mindre kostsam. Möjligheten för utvecklingsländer att delta i handeln med hållbara produkter och grön teknik ska fortsatt underlättas. Regeringen finansierar därför utvecklingsländers ökade deltagande i internationella standardiseringsprocesser på miljö- och klimatområdet. Regeringen fortsätter även arbetet med att förhindra att det växande klimatengagemanget används som en ursäkt för att bibehålla eller införa nya handelshinder. Protektionistiska åtgärder skulle minska utrymmet för mer effektiva lösningar som t.ex. rör teknologiöverföring och en mer hållbar resursanvändning.

Regeringen är också övertygad om att OECD har en viktig uppgift i att föra den internationella handelspolitiska agendan framåt, bl.a. avseende frågan om globala värdekedjor. Ett fruktbart samarbete om denna fråga pågår mellan OECD och Kommerskollegium.

Inom ramen för Globalt Ansvar bedriver Utrikesdepartementet ett angeläget arbete kring frågor om företagens samhällsansvar, Corporate

Social Responsibility (CSR), för att stärka företagens möjligheter att hantera utmaningar kring mänskliga rättigheter, miljö, arbetsvillkor och korruption. Regeringen uppmuntrar företagen att i sin verksamhet tillämpa OECD:s riktlinjer för multinationella företag, FN:s ramverk och vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter och följa de tio principerna i FN:s Global Compact.

Ansvarstagande företag främjar Sverige-bilden och ökar därmed Sveriges konkurrenskraft. Detta är viktigt också när det gäller främjandet av svenska företag och investeringar i utlandet. Sverige avser öka ansträngningarna att etablera bilaterala kontakter på CSR-området med länder i bl.a. MENA-regionen och Afrika söder om Sahara samt i Kina i syfte att stärka ländernas kapacitet inom ansvarsfullt företagande. Bilaterala kontakter är också ett värdefullt verktyg för att understödja svenska företags ansträngningar att bedriva en ansvarsfull verksamhet på marknader där företagen ofta möter stora utmaningar på CSR-området.

Regeringen fäster stor vikt vid det internationella samarbetet på anti-korruptionsområdet. Korruption förhindrar och försvårar handel, investeringar och entreprenörskap och gör ekonomiska transaktioner mer kostsamma. Korruption är ett allvarligt hinder för utländernas utveckling och för fattigdomsbekämpning. Företag som har som politik att inte muta riskerar förlora affärer till företag som gör det. Mot denna bakgrund är det ett starkt svenskt intresse att så många länder som möjligt ansluter sig till den ovannämnda OECD-konventionen, i vilken parterna åtar sig att kriminalisera givande av mutor till utländska tjänstemän i internationella affärstransaktioner.

Sveriges tillämpning av FN-konventionen mot korruption kommer att granskas under 2012 och 2013.

4.6 Budgetförslag

4.6.1 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tabell 4.2 Anslagsutveckling 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor

År	Utfall	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	Utfall	22 120	22 997 ¹	23 100	23 587 ²	24 023 ³	24 549 ⁴
	Anslag						
	Förslag						
	Beräknat						
	Beräknat						
	Beräknat						

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 23 067 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 23 068 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 23 067 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) myndighetsverksamhet, dvs. att utveckla ordningar för teknisk provning och kontroll, samordna marknadskontroll m.m.

Huvuddelen av Swedacs omsättning kommer från ackrediteringsverksamheten som finansieras via avgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.3 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Ackreditering m.m. samt Internationellt utvecklingsarbete

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2011	145 176	135 604	9 572
(varav tjänsteexport)	45 260	43 771	1 489
Prognos 2012	142 497	139 026	3 471
(varav tjänsteexport)	44 231	41 889	2 342
Budget 2013	112 700	115 800	- 3 100
(varav tjänsteexport)	14 200	15 400	- 1 200

Under 2011 uppgick resultatet från uppdragsverksamheten (ackreditering m.m.) till 9 572 000 kronor. Överskottet kan hänföras till ett ökat antal ansökningar om ackreditering i kombination med tillfälligt mindre bemanning. Överskottet beräknas motsvara ett underskott under närmast följande år. Intäkterna från tjänsteexport beräknas minska till följd av att vissa internationella utvecklingsprojekt avslutas. I

övrigt förväntas inga större förändringar när det gäller intäkter och kostnader.

Tabell 4.4 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Metrologi m.m.

Tusental kronor

Metrologi (Offentlig-rättslig verksamhet)	Intäkter till inkomstitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2011	-	6 761	6 493	268
(varav anslag/bidrag)		950	950	0
Prognos 2012	-	9 203	7 943	1 260
(varav anslag/bidrag)		950	950	0
Budget 2013	-	9 200	9 200	0
(varav anslag/bidrag)		950	950	0

Swedac har rätt att ta ut avgifter inom den reglerade mättekniken (legal metrologi). Avgifterna ska endast finansiera själva tillsynen och inte relaterad myndighetsverksamhet som finansieras via anslaget. Under 2013 förväntas inga större intäktsförändringar.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 23 100 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)* för 2013. För 2014 och 2015 beräknas anslaget till 23 587 000 kronor respektive 24 023 000 kronor.

Tabell 4.5 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	22 997	22 997	22 997	22 997
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	95	615	1 051	1 578
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	8	-25	-25	-26
Förslag/ beräknat anslag	23 100	23 587	24 023	24 549

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

4.6.2 2:2 Kommerskollegium

Tabell 4.6 Anslagsutveckling 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2011	79 179	3 122	
2012	Anslag 80 651 ¹		78 697
2013	Förslag 81 025		
2014	Beräknat 82 754 ²		
2015	Beräknat 84 293 ³		
2016	Beräknat 86 155 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 80 910 tkr i 2013 års prinsnivå.

³ Motsvarar 80 910 tkr i 2013 års prinsnivå.

⁴ Motsvarar 80 911 tkr i 2013 års prinsnivå.

Anslaget används för Kommerskollegiums verksamhet rörande utrikeshandel och handelspolitik samt för vissa särskilda handelspolitiska insatser exkl. Open Trade Gate Sweden och insatser avseende handelsrelaterat utvecklings-samarbete.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 81 025 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Kommerskollegium* för 2013. För 2014 och 2015 beräknas anslaget till 82 754 000 kronor respektive 84 293 000 kronor.

Tabell 4.7 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	80 651	80 651	80 651	80 651
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	294	2 138	3 678	5 541
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	80	-35	-36	-37
Förslag/ beräknat anslag	81 025	82 754	84 293	86 155

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

4.6.3 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tabell 4.8 Anslagsutveckling 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2011	224 168	8 278	
2012	Anslag 245 889 ¹		244 500
2013	Förslag 243 889		
2014	Beräknat 243 889		
2015	Beräknat 163 889		
2016	Beräknat 163 889		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget finansierar det statliga uppdraget till Sveriges exportråd (Exportrådet), exportfrämjande insatser, särskilda främjande- och handelspolitiska insatser samt Sverige-profiler till stöd för främjande.

Exportrådets verksamhet grundar sig på ett avtal mellan staten och Sveriges Allmänna Utrikeshandelsförening (SAU).

Regeringens överväganden

Regeringen prioriterar ett aktivt exportfrämjande som möter de små och medelstora företagens behov. Genom propositionen Gemensam organisation för export- och investeringsfrämjande (prop. 2011/12:92, bet. 2011/12:NU23, rskr. 2011/12:265), som riksdagen beslutade den

14 juni 2012 i enlighet med regeringens förslag, skapas en mer slagkraftig och effektiv organisation för svenskt export- och investeringsfrämjande. Uppgiften att bedriva statligt finansierat investeringsfrämjande inordnas i Sveriges exportråd den 1 januari 2013, som då byter namn till Sveriges export- och investeringsråd. I den ovannämnda propositionen bemyndigar riksdagen regeringen att för svenska statens räkning underteckna avtal med Sveriges Allmänna Utrikeshandelsförening (SAU) om Sveriges export- och investeringsråd.

Regeringen fäster vidare stor vikt vid att möjligheter till synergier och samverkan mellan främjandets olika delar tas tillvara liksom mellan myndigheter och organisationer på både nationell, regional och lokal nivå som arbetar med företagsutveckling och internationalisering.

Under mandatperioden görs genom en överenskommelse mellan regeringspartierna och Socialdemokraterna en särskild satsning under 2011–2014 på riktade exportfrämjande åtgärder. Satsningen ska inriktas på att främja exporten i små och medelstora företag och att främja handeln med BRIC-länderna (Brasilien, Ryssland, Indien och Kina) samt Irak. Satsningen riktas särskilt mot viktiga framtidsbranscher.

Genom överenskommelsen har nivån 2013 höjts med 50 miljoner kronor med anledning av satsningen relativt vad som anslogs i budgetpropositionen för 2011. Denna nivå vidmakthålls under resten av mandatperioden.

Prioriterade insatser inom exportfrämjandet är regional exportrådgivning liksom Kosmopolitprojektet.

Regeringen föreslår att 243 889 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* för 2013. För 2014 och 2015

beräknas anslaget till 243 889 000 kronor respektive 163 889 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2013 för anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor 2014–2016.

Skälen för regeringens förslag: Vissa medel under anslaget Exportfrämjande verksamhet avser finansiering av projektexportfrämjande insatser. Medlen utgår till myndigheter i samarbetsländerna och avser i huvudsak kontraktfinansierat samarbete. Utbetalningsplanen anpassas till den reella utvecklingen av projektet. Medlen är därmed bundna av åtaganden eller juridiska avtal. Projekten utmärks av långa ledtider, ofta flera år för projektutveckling, upphandling och implementering.

En intern översyn av Projektexportsekretariatets verksamhet har genomförts i syfte att anpassa verksamheten till nya förutsättningar, krav och målsättningar. En omställning av verksamheten genomförs 2012–2014.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2013 för anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor.

Tabell 4.9 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2011	Prognos 2012	Förslag 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015	Beräknat 2016
Ingående åtaganden			20 000			
Nya åtaganden		20 000	10 000	-	-	-
Infriade åtaganden			-10 000	-8 000	-8 000	-4 000
Utestående åtaganden		20 000	20 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande		20 000	20 000			

Tabell 4.10 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	245 889	245 889	245 889	245 889
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-2 000	-2 000	-82 000	-82 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	243 889	243 889	163 889	163 889

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.6.4 2:4 Investeringsfrämjande

Tabell 4.11 Anslagsutveckling 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor

2011	Utfall	58 833	Anslags-sparande	1 763
2012	Anslag	56 920 ¹	Utgifts-prognos	57 197
2013	Förslag	57 878		
2014	Beräknat	58 852 ²		
2015	Beräknat	59 832 ³		
2016	Beräknat	61 042 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 57 793 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 57 794 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 57 794 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för verksamhet rörande investeringsfrämjande åtgärder i Sverige vid Sveriges export- och investeringsråd. Anslaget används också för att täcka kostnader för avveckling av Myndigheten för utländska investeringar i Sverige och för vissa utredningsinsatser.

Regeringens överväganden

Regeringen ser investeringsfrämjandet som ett viktigt instrument inom tillväxtpolitiken. Genom propositionen Gemensam organisation för export- och investeringsfrämjande (prop. 2011/12:92, 2011/12:NU23, rskr. 2011/12:265), som riksdagen beslutade den 14 juni 2012 i enlighet med regeringens förslag, inordnas uppgiften att bedriva statligt finansierat investeringsfrämjande den 1 januari 2013 i Sveriges exportråd, som då byter namn till

Sveriges export- och investeringsråd. Detta möjliggör att investeringsfrämjande kan bedrivas i fler länder än i dag och att andra synergier mellan verksamheterna samt en ökad samverkan med regionala och lokala aktörer kan utnyttjas.

Regeringen fäster stor vikt vid att möjligheter till samverkan mellan främjandets olika delar tas tillvara liksom mellan myndigheter och organisationer på olika nivåer som arbetar med företagsutveckling och internationalisering. Investeringsfrämjandet bygger på ett nära samspel mellan nationella, regionala och lokala aktörer.

Det offentliga åtagandet inom investeringsfrämjandet ska fokusera på att främja utländska företagsinvesteringar i Sverige eller samarbeten med svenska företag som tillför kapital, kompetens och marknader till det svenska näringslivet.

Regeringen föreslår att 57 878 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Investeringsfrämjande* för 2013. För 2014 och 2015 beräknas anslaget till 58 852 000 kronor respektive 59 832 000 kronor.

Tabell 4.12 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	56 920	56 920	56 920	56 920
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	534	1 586	2 560	3 763
Beslut	424	432	439	448
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-86	-87	-89
Förslag/beräknat anslag	57 878	58 852	59 832	61 042

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

4.6.5 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tabell 4.13 Anslagsutveckling 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2011	Utfall	19 776		-309
2012	Anslag	21 317 ¹	Utgifts-prognos	19 501
2013	Förslag	20 517		
2014	Beräknat	20 517		
2015	Beräknat	20 517		
2016	Beräknat	20 517		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget används för avgifter och bidrag för Sveriges deltagande i vissa internationella närings- och handelspolitiska organ.

Utgiftsstyrande faktorer är medlemsavgifternas utveckling i aktuell valuta och valutakursernas utveckling. Anslaget belastas främst för avgifter och bidrag till nedanstående organ. Deltagandet bedöms av regeringen som nödvändigt för att möjliggöra svensk påverkan och ett aktivt svenskt deltagande i internationellt samarbete samt för att Sverige ska kunna dra nytta av det internationella regelverket på handelspolitikens område. Anslaget täcker avgifter till följande organisationer:

- Världshandelsorganisationen (WTO)
- Internationella rådet för samarbete på tullområdet (WCO)
- Internationella tulltariffbyrån (I.C.T.B.)
- Internationella Byrån för Utställningar i Paris (BIE)

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 20 517 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Avgifter till internationella handelsorganisationer* för 2013. För 2014 och 2015 beräknas anslaget till 20 517 000 kronor respektive 20 517 000 kronor.

Tabell 4.14 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012 ¹	21 317	21 317	21 317	21 317
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-800	-800	-800	-800
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	20 517	20 517	20 517	20 517

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.6.6 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tabell 4.15 Anslagsutveckling 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2011	Utfall	31 512		0
2012	Anslag	30 719 ¹	Utgifts-prognos	30 719
2013	Förslag	31 121		
2014	Beräknat	31 448 ²		
2015	Beräknat	31 884 ³		
2016	Beräknat	32 443 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 31 075 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 31 076 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 31 076 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för statsbidrag till Sveriges Standardiseringsförbund (SSF) för bl.a. uppgiften att främja standardiseringen. Bidraget används även för att skapa en fastare struktur för samordning av statens deltagande i standardiseringsarbetet.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 31 121 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 *Bidrag till standardiseringen* för 2013. För 2014 och 2015 beräknas anslaget till 31 448 000 kronor respektive 31 884 000 kronor.

Tabell 4.16 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	30 719	30 719	30 719	30 719
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	387	760	1 196	1 756
Beslut	15	15	15	16
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-46	-47	-47
Förslag/ beräknat anslag	31 121	31 448	31 884	32 443

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

4.6.7 Exportkreditnämnden

Exportkreditnämndens verksamhet ska bedrivas så att den är självbärande över tiden och samtidigt erbjuda de svenska exportföretagen villkor som motsvarar vad konkurrerande företag i andra länder kan erhålla.

Ramutnyttjandet uppgick den 30 juni 2012 till 278 miljarder kronor för ordinarie exportkreditgarantier. Obundna utfästelser medräknas till 50 procent i ramutnyttjandet medan bundna utfästelser och förbindelser medräknas till 100 procent.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.17 Uppdragsverksamhet

Miljoner kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2011 (varav tjänsteexport)	2 271	643	1 628
Prognos 2012 (varav tjänsteexport)	2 900	756	2 144
Budget 2013 (varav tjänsteexport)	2 229	692	1 537

Intäkterna disponeras av Exportkreditnämnden. Budgeten är upprättad enligt riskmässiga principer, som även belastas för reservationer för riskerna i engagemang och skadefordringar.

Resultatet för första halvåret 2012 visar på ett överskott på 1 156 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2013 ikläda staten betalningsansvar för exportkreditgarantier som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 500 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Exportkreditnämndens (EKN) verksamhet har tillsammans med Aktiebolaget Svensk Exportkredits verksamhet haft en avgörande betydelse för att motverka den ekonomiska krisens effekter på företagens möjligheter att finansiera exportaffärer. Trots återhämtningen på de finansiella marknaderna efter finanskrisen är på grund av den internationella marknadsoron fortfarande centralt för exportföretagen med riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto inte gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt.

En oförändrad nivå på ramen för exportkreditgarantier för EKN är därför av stor vikt.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2013 ikläda staten betalningsansvar för investeringsgarantier som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Trots återhämtningen på de finansiella marknaderna efter finanskrisen är på grund av den internationella marknadsoron fortfarande centralt för exportföretagen med riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto inte gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt.

En oförändrad nivå på ramen för investeringsgarantier för EKN är därför av stor vikt.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2013 besluta att Exportkreditnämnden får obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalning.

Skälen för regeringens förslag: Trots återhämtningen på de finansiella marknaderna efter finanskrisen är på grund av den internationella marknadsoron fortfarande centralt för exportföretagen med riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto inte gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt.

En obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalningar för EKN är därför av stor vikt.

4.6.8 Låneram för kreditgaranti för Aktiebolaget Svensk Exportkredit

Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) tillhandahåller som marknadskompletterande aktör krediter med främst en långsiktig löptid för exportaffärer. På uppdrag av staten administrerar SEK det svenska systemet för statsstödda exportkrediter till fast ränta, det s.k. CIRR-systemet.

Baserat på regeringens förslag i propositionen Åtgärder för förstärkt exportfinansiering (prop. 2008/09:86, bet. 2008/09:NU12, rskr. 2008/09:125) beslutade riksdagen den 15 december 2008 om utökade möjligheter för SEK och Exportkreditnämnden att tillhandahålla exportfinansiering för att stärka företagets konkurrenskraft med anledning av den finansiella och ekonomiska krisen.

SEK ska inom systemet för statsstödda exportkreditgivning (det s.k. CIRR-systemet) främja svensk exportindustri och svenskt näringsliv. De statsstödda exportkrediterna ska lämnas till för staten lägsta kostnad och risk samt med villkor som motsvarar vad företag i konkurrentländer kan erhålla, baserat på internationella överenskommelser inom EU och OECD. SEK administrerar de statsstödda exportkrediterna enligt avtal med staten. Systemet med statsstödda exportkrediter har historiskt oftast uppvisat överskott, men

systemet går med underskott vissa år. Det är dessutom svårt att prognostisera utfallet.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2013 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 100 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Det är fortfarande centralt för exportföretagen att få stöd med finansiering för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. Även om den ekonomiska och finansiella situationen har stabiliserats sedan finanskrisen föreslår regeringen att den nuvarande låneramen om högst 100 000 000 000 kronor behålls med tanke på den internationella marknadsoron. Kreditfacilititeterna har fortsatt betydelse för SEK:s möjligheter att lämna statsstödda exportkrediter till fast ränta, s.k. CIRR-finansiering, och är därmed viktiga för SEK:s möjligheter att kunna erbjuda långfristiga lån.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2013 ikläda staten betalningsansvar i form av en kreditgaranti till Aktiebolaget Svensk Exportkredit som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 250 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Även om den ekonomiska och finansiella situationen har stabiliserats sedan finanskrisen föreslår regeringen att den nuvarande kreditgarantiramen om högst 250 000 000 000 kronor behålls med tanke på den internationella marknadsoron. Kreditfacilititeterna har fortsatt betydelse för SEK:s möjligheter att lämna statsstödda exportkrediter till fast ränta, s.k. CIRR-finansiering, och är därmed viktiga för SEK:s möjligheter att kunna erbjuda långfristiga lån.